

R I I G I K O G U

9. istungjärk. **Protokoll nr. 217 (33).**

1923. a.

Sisu: 1. Päewakorra muutmine. — 2. Eesti rahwaerakonna Riigikogu rühma teadaandmine K. Einbund'i Eesti rahwaerakonna Riigikogu rühmast lahkumise kohta. — 3. J. Koppel'i teadaandmine Riigikogu põllumeeste rühmast väljaastumise kohta — 4. Põllutöökoollide õpetajate palgaseaduse muutmise seadus — redaktsioon. Wastu wõetud. — 5. Riigi trüki-koja põhimäärus — redaktsioon. Wastu wõetud. — 6. Awalikkude ettekannete seadus — redaktsioon. Wastu wõetud. — 7. Raamatukaupluste, ajalehekontorite, kioskide, laenuraamatukogude ning lugemistubade awamise ja trükitoodete käsimüügi seadus — redaktsioon. Wastu wõetud. — 8. Riigi-kohtu seaduse § 17 muutmise seadus — II lugemisel. Wastu wõetud. — 9. Wene, Saksa, Ida wõi Soome rahas tehtud kohustuse täitmise seadus — I lugemisel. — 10. Õhusõidu-seadus — I luge-misel. Wastu wõetud. — 11. Ohu- ja jõuwankrite alalises ühenduses töökaitse-seaduste maksuse ja kahjutasu nõutamise korra äramääramise seadus — I lugemisel. Wastu wõetud. — 12. Seadus Eesti liitumise kohta Londoni rahvuswahelise raadiotelegraafi konwentsiooniga — II lugemisel. Wastu wõetud. — 13. Seadus sõjariistadega ja laskemoonaga kauplemise üle peetawa kontrolli kohta käiwa konwentsiooniga liitumise üle — II lugemisel. Wastu wõetud. — 14. Eesti wabariigi ja Ungari kuningriigi wahel tehtud kaubalepingu kinnitamise seadus — II lugemisel. Wastu wõe-tud. — 15. Seadus Eesti, Läti ja Leedu wahelise lepingu kinnitamise kohta mõne rahvuswahelise eraõiguse küsimuse korraldamiseks — II lugemisel. Wastu wõetud. — 16. Puulaewade ehitamise toetamise seadus — II lugemisel. Wastu wõetud. — 17. Riigikogu liigete tasu ja sõiduraha seadus II. lugemisel. Wastu wõetud. 18. Tolliseadustik — II lugemisel. Wastu wõetud. — 19. Seadus tolli-korralduse kohta — II lugemisel. Wastu wõetud.

Riigikogu koosolek 7. märtsil 1923 a. kell 10 hommikul.

Kokku on tulnud 87 Riigikogu liiget.

Koosolekut juhatab abiesimees **A. Ke-rem**, wahepeal abiesimees **K. Wirma** ja esimees **K. Päts**.

Sekretäri kohal abisekretäär **J. Berg-man**, wahepeal abisekretäär **W. Pezold** ja sekretäär **T. Kalbus**.

Walitsuse looshiis: Riigiwanem **J. Kuk-k**, siseminister **K. Einbund**, rahaminister **G. Westel**, teedeminister **K. Ipsberg**, sõjami-nister **J. Soots**.

Koosolek algab kell 10.25 min.

1. Päewakorra Juhataja **A. Ke-**
muutmise. **rem:** Päewakord on eil-sel koosolekul kindlaks määratud. Riigikogu liikme Parik'i poolt on esitatud kirjalik ettepanek päewa-korra muutmise kohta ja nimelt paigutada päewakorra-punktid 22*) ja 23**) päewa-korda 16. ja 17. punktiks. Asun hääletami-sele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on rkl. Parik'i ette-panek wastu wõetud.

*) Tolliseadustik — II lugemisel.

**) Seadus tollikorralduse kohta — II luge-misel.

Sellega on päewakord kindlaks mää-ratud.

2. Eesti rahwa-erakonna Riigi-kogu rühma teadaandmine K. Einbund'i Eesti rahwaera-konna Riigikogu rühmast lahku-mise kohta.

Juhatuse nime peale on esitatud järgmine teadaanne: „Eesti rah-waerakonna Riigikogu rühm teatab sellega, et rühmast on lahkunud Riigikogu liige K. Ein-bund, mille tagajärjel Eesti rahwaerakond Wabariigi Walitsuses praeguses koosseisus mitte enam esitatud ei ole. (M. Martna (sd.): Soowime õnne mõlemale poolele! J. Piis-ka (is.): Headreisi ministrile!) Palun rahu! Sõna isiklises asjus on rkl. Koppel'il.

3. J. Koppel'i tea-daandmine põllu-meeste rühmast väljaastumise kohta.

J. Koppel (põl.): Austatud Riigikogu liikmed! Et siin nüüd perehitmine käsil on, siis on ka minuga seesugune lugu juhtu-

mas. Olen Riigikogus olnud lühikese aja. Wiimast, see on — kolmandat põllumeeste kongressi ära kuulates pean tunnistama, et need kõned, mis seal peetud said, niid wõrd raswased olid, et minule kopsu üle maksa ajasid. Kõige raswasem oli siiski härra Hünerson'i kõne, mis minule otse-

kohe wastuwõetaw ei olnud. Mis puutub nüüd härra rahaministri kõnesse riiklisest seisukohast, siis oli see ju kõik täitsa õige. Minule wastuwõetaw ei olnud selle kõne lõpp, kus soowitati, et kõik riiklised tööstused ja etteewõtted saaks eraisikutele ära müüdüd, see käis nimelt meie sadamatehaste kohta. Muidugi oli selle all mõeldud, et põllumeeste rühma eestwedajad saawad selle läbi suuremaid sissetulekuid ja iseenesest mõista oleksid nende etteewõtete ja tehaste osanikud aktsionäärid põllumeeste rühmast. Härra Laidoner'i kõne kohta ei wõi ma üldiselt midagi ütelda, kuid lõpuks tähendas tema siiski, et kui seda kõik läbi wiia, siis üks Riigikogu seda küll teha ei suuda ja selle juures peaks üks osa riigirahwast kas ära surema wõi üles poodud saama, siis wõiwad weel alles üleswõetud küsimused täide wiidud saada, mispärast härra Liwak rühmast lahkus. Ehk küll härra Jürman selle üle seletust andis, jäi minule siiski see kõik selgusetaks, sest härra Jürman ise sööb ja ise salgab. Kui härra Kerem'i poolt sai küsimus üles wõetud, mispärast wäikepõllumehed peawad suuremaid maksusid maksma kui suurpõllumehed, siis ütles härra Jürman, et tema sarnast ülesastumist pole teinud. Kui kõrgemate sõjawäelaste autasuküsimus arutamise alla tuli, siis plaksutati eesriidades niiwõrd käsi, et wastusest midagi kuulda ei olnud. Kõike neid asjaolusid arwesse wõttes, teatan, et ma põllumeeste rühmast tegelikult lahkun ja jätan enesele wabaduse mõnda feise rühma üle minna, ehk hoopis poliitikast loobuda.

Juhataja **A. Kerem**: Riigikogu läheb I päewakorrapunkti juurde.

4. Põllutöökoolide õpetajate palgaseaduse muutmise seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **K. Ast** (loeb): Redaktsiooni komisjon paneb ette kinnitada „Põllutöökoolide õpetajate palgaseaduse muutmise seaduse teksti ilma ühegi redaktsioonilise paranduseta, nii nagu see Riigikogu poolt III lugemisel wastu on wõetud.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

5. Riigi trükikoja põhimäärus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **K. Ast** (loeb):

Redaktsiooni komisjon paneb ette kinnitada „Riigi trükikoja põhimääruse“ teksti järgmiste redaktsiooniliste parandustega:

1) pealkirjas: Põhimäärused, p. o. põhimäärus.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Teine parandus: § 10 rida 1: määruste, p. o. põhimääruse; sealsamas rida 5: ehk, p. o. wõi.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Kolmas parandus: § 24 rida 1: arwatakse § 5, p. o. arwatakse käesolewa põhimääruse § 5; sealsamas punkt c rida 1: liigetele ja, p. o. liigetele ning.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

6. Awalikkude ettekannete seadus — redaktsioon. Redaktsiooni komisjoni aruandja **K. Ast**

(loeb): Redaktsiooni komisjon paneb ette kinnitada „Awalikkude ettekannete seaduse“ teksti järgmiste redaktsiooniliste parandustega:

Esimene parandus: § 2 rida 1. Teadaandes peab sisalduma, p. o. Teadaanne peab sisaldama.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Teine parandus: § 4 Märkus rida 4: maksew § 1, p. o. maksew käesolewa seaduse § 1.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Kolmas parandus: § 7 rida 2: ehk, p. o. wõi.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Neljas parandus: § 8 p. 4 rida 1: selle, p. o. käesolewa.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **K. Ast**: Wiienda parandusena paneb komisjon ette redigeerida § 11 järgmiselt: „§ 4 ettenähtud awalikkudel ettekannetel neis ettewõtetes, kus alkoholilisi jooke koha peal tarvitamiseks müüakse, on alaealistel alla 16 a. wanaduse keelatud pealtwaatajatena ehk kuulajatena wiibida, samuti ka ülesastumine neil ettekannetel.“ Enne kõlas see § nii: „§ 4 ettenähtud awalikkudel ettekannetel ja lõbustustel ettewõtetes, kus alkoholilisi jooke koha peal tarvitamiseks müüakse, on alaealistel alla 16 a. wanaduse pealtwaatajatena wõi pealtkuulajatena wiibimine keelatud, samuti ka ülesastumine neil ettekannetel.“ Nagu näete, on siin ainult tegemist sõnade ümbertõstmisega, nii et see endist mõtet mitte ei muuda, waid on tahetud, et lause rohkem eestipäraselt kõlaks ja sellepärast ongi ette pandud sarnane muudatus.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Kuues parandus: § 15 rida 1: Selle, p. o. käesolewa.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

7. Raamatukaupluste, ajalehekontorite, -kioskide, laenuraamatukogude ning lugemistubade awamise ja trükitoodete käsimüügi seadus — redaktsioon.

Redaktsiooni komisjoni aruandja **K. Ast** (loeb): Redaktsiooni komisjon paneb ette kinnitada „Raamatukaupluste, ajalehekontorite, -kioskide, laenuraamatukogude ning lugemistubade awamise ja trükitoodete käsimüügi seaduse“ teksti järgmiste parandustega: kõige pealt: nimetada seadust: „Raamatukaupluste, ajalehekontorite, -kioskide,

laenuraamatukogude ning lugemistubade awamise ja trükitoodete käsimüügi seadus“.

Enne oli see pealkiri nii: „Seadus raamatukaupluste, ajalehtede kontorite, ajalehtede kioskide, laenuraamatukogude ning lugemistubade awamise ja trükitoodete käsimüügi kohta“. Selle pealkirja ümbertegemise poolt oli ka üldise komisjoni aruandja härra Jaakson, kes praeguse pealkirja, redaktsiooni komisjoni poolt ette pandud kujul, õigeks tunnistas.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Teine parandus: § 1 rida 1 ja 2: ajalehtede kontorit, ajalehtede kioski, p. o. ajalehekontorit, -kioskit. See on täielises kooskõlas pealkirjaga.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Kolmas parandus: § 2 punkt 1: siin on tähendatud: „kaupleja nimi, perekonnanimi ja alaline elukoht, ning“, peab aga olema: „kaupleja nimi“, perekonnanimi ja alaline elukoht; — see tähendab: „ning“ maha, märk semikoolon (;) asemele.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **K. Ast** (loeb): Neljas parandus: § 4 rida 1: See seadus, p. o. käesolew seadus.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Parandus on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

8. Riigikohtu seaduse § 17 muutmise seadus — II lugemisel.

Üldise komisjoni aruandja **J. Jaakson** (loeb): Riigikohtu seaduse § 17 muutmise seadus.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **J. Jaakson** (loeb): Riigikohtu seaduse („Riigi Teataja“ nr. 82/83 — 1919 a. sead. nr. 164) § 17 p.p.

d ja e ettenähtud ülemmäära 10.000 marga asemel tuleb lugeda 100.000 marka.

Juhataja **A. Kerem:** (Hääletatakse.) Seadus on nähtawa enamusega II lugemisel wastu võetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

9. Wene, Saksa, Ida wõi Soome rahas tehtud kohustuse täitmise seadus — I lugemisel.

Üldise komisjoni aruandja **J. Jaakson:** Wene, Saksa, Ida wõi Soome rahas tehtud kohustuse täitmise seaduse kohta esitab komisjon järgmise teadaande: „Üldine komisjon oma koosolekul 5. skp., arutades Riigikogu poolt 2. märtsil s. a. komisjoni antud Wene, Saksa, Ida wõi Soome rahas tehtud kohustuse täitmise seadust, leidis, et enne, kui komisjoni antud seaduseelnõu wõiks Riigikogule wastuwõtmiseks esitada, peaks see seaduseelnõu juriidilisest küljest sisuliselt läbi arutatud saama, misugust tööd aga täiesti wõimatu on kolme päewa jooksul korda saata.

K. Wirma (sd.): Üldine komisjon ei ole Riigikogule mingisugust ettepanekut teinud ja järjekult on see seadus sel kujul arutamisel, nagu tema rahaasjanduse komisjoni poolt on ette pandud. Mispärast üldine komisjon ei saanud seda seadust kolme päewa jooksul läbi arutada, ei ole mul ka mitte päris selge, aga mul tuleb kahtlus selles, et meelega seda seadust päewakorrast wälja tahetakse jätta ja selle kahtluse juures peab wähe peatama. Teatawasti, nagu ma juba ütlesin, selle seaduse eelmise arutuse puhul on see seadus poolteist aastat Riigikogus arutamise all olnud. Eriti tuleb tähele panna, et käesolew seadus on lähedalt seotud selle maaseaduse täiendusseadusega, mille põhjal tahetakse wõõrandatud maade eest tasumaksu riigi kanda wõtta. See seaduseelnõu on Riigikogule ka juba 13. märtsiks 1922 a. esitatud. Selle seadusega tahetakse maaseaduse põhjal wõõrandatud maade wõlad riigi kanda wõtta ja see on seotud selle küsimusega, kuidas kawatsetakse hüpoteegiliselt kindlustatud kohustuste ja nõudmiste wahekorda lahendada. Selle maaseaduse põhjal wõõrandatud maade wõla lahendamise seaduse seletuskirjast on näha, et sel juhtumisel, kui üks Wene

rubla arwatakse poolteist Eesti marka, tuleb riigil 150.000.000 mrk. wõõrandatud maade eest maksta. (J. Tõnisson (rhw.): Wõlgasid?) Jah, jah, maawõlgasid. Mulle näib, et rahaasjanduse komisjon on katsunud wõrdlemisi wäga suurt asja ette wõtta, nimelt Saksa okkupatsiooniaegse „Verordnung“ ära muuta täies ulatuses. Kuid seda küsimust ei ole tarwis sugugi nii suures ulatuses kiire korras arutada, seda küsimust on võimalik redutseerida ainult hüpoteegiliselt kindlustatud kohustuste peale. Ja see küsimus ei ole kaugeltki mitte nii wõõras ja tundmata, et komisjon selle kohta oma seisukohta mitte awaldada ei saaks. See osa on rahaasjanduse komisjonis mitmekordselt käsitatud ja siin ei ole kahtlust tagajärgede juures. Küsimus wõib olla ainult selle määra suuruses, kui palju tahetakse obligatsioonidega kindlustatud kohustuste ümberarwamisel Eesti markadesse nende eest maksta. Seal on nüüd see kahtlus, et need, kellel nüüd Riigikogu enamus on, et need kawatsewad neid maksusid suurendada. Ja et meil seaduseelnõu ees on, mis seda maksumäära ka maaseaduse peale laiendab, siis on niisugune oletus wõimalik, et mitte enam 150-miljoniline tasuküsimus ei ole maaseaduse põhjal wõõrandatud maa ingrosseeritud wõlgade tasumisel meie silma ette tuua, waid see wõib palju suuremaks kujuneda, sest et rahaasjanduse komisjonis oli ettepanek wõtta rubla ümberarwamisel 1½ marga asemele 25 marka. Olid weel meie suurte rühmade esitajate poolt ettepanekud wõtta 10 marka, ja alles wiimasel koosolekul oli ettepanek seda 5 marga peale tõsta. Kõik need oletused näitawad, et seda küsimust tahetakse praegu nüüd päewakorrast ära wõtta selle oletusega ja lootusega, et meie maa wõõrandamise puhul tasuküsimust wähest kõrgemale saaks tõsta asja edasilükkamisega. Sellepärast on ka täiesti arusaadaw, et eriti just Saksa rühma esitaja, lugupeetud Riigikogu liige härra Koch siia tuli ja palus seda küsimust komisjoni anda, missugune komisjon aga nüüd mingisugust seisukohta ei wõtnud. (J. Tõnisson (rhw.): 3 päewaga on see wõimatu.) Mina arwan, et see osa selles asjas on selge ja kõik need teised osad selles seaduses wõiwad wäga hästi wälja jääda. Riigikogu peab selle küsimuse ära otsustama ja kui tema seda ära ei otsusta, siis on see oletus õige ja on eeldused, et tahetakse obligatsiooni

maksude kaudu maaseaduse lahendamise juures koormat meie uute maapidajate peale suuremalt weeretada kui seda walitsuse seaduses on ette nähtud. Nimelt 150 miljoni asemel wõib palju rohkem miljonid tulla.

Mina soowitaksin Riigikogule käesolewat seadust I lugemisel wastu wõtta ja II lugemisel oleks tarwis wastu wõtta ainult § 2, wälja jättes seal kõik need muud asjad, mis seal sees on, nagu üüri- ja rendilepingud, alimentide ja paiukite nõudmised. Nii, et wõiks § 2 redigeerida järgmiselt: Hüpoteegiliselt kindlustatud kohustused ja nõudmised, mis tekkinud enne teist maid 1919 a. Wene, Saksa, Ida wõi Soome rahas, ja senni weel õiendamata, täidetakse Eesti rahas... jne. kuni paragrahwi lõpuni. (A. Rei (sd.): See on ju tegelikult nii.) Ma kuulen, härrad juristid' ütlewad, et tegelikult see nii olewat. Aga selle kohta wõiks wahest teile jutustada lugupeetud rkl. härra Bergman, kellel igapäew selle asjaga tegemist on. Tema seletab seda nii moodi, et praeguse korra juures on tarwis igalühel sellega kohtusse minna. Teie ei saa praegu asja niimoodi lahendada, et maksate deposiiti wastawa summa sisse ja et siis selle deposiiti maksetud dokumendi põhjal teewad krepostiasutused tarwilikud sissekirjutused. Niisuguseid wõimalusi teil ei ole. Teie peate kohtuteed käima ja peale selle, kui kohtuotsused tehtud on, siis alles saate teie wastawaid samme edasi teha. Selle tagajärjel seisawad aga asjad, mis on tarwis krepostiraamatusse sissekirjutamise puhul teha, ja muutuwad keerulisemaks. Kui aga uus seadus wastu wõetakse, siis on wahekord kõigile selge ja arusaadaw ja siis ei tule mitte nii palju kohtutes käia. Kui see asi aga jääb nii moodi, nagu ta praegu on, siis sünnib see ainult asjaajamisele takistamiseks. Seda on öeldud rahaasjanduse komisjonis, seda on rahaminister mitu korda toonitanud, et asi on praegu nii, et peab kohtusse minema, sest kõikidel on niisugune eelarwamine, et praegune kord on mingisugune ajutine kord, mida warsti seadusega muudetakse.

Kui aga uus seadus maksma pannakse, siis katsutakse küsimusi ilma kohtuta lahendada. Peaasi on aga see, et kui nüüd see küsimus lahtiseks jäetakse, siis see küsimus ikka sellele pinnale edasi jääb, mis lubab eelarwamisi tekkida, et meie maaseadusega seotud maksukoormad hoopis suuremal määral maapidajate peale

langewad, kui seda praegu karta on. Mina soowitaksin seda seadust I lugemisel wastu wõtta nii, kui ta rahaasjanduse komisjoni poolt ette pandud, et II lugemisel wastawaid parandusi saaks teha.

Juhataja A. Kerem: Sõna on järjekorras aruandjal.

(Sekretääri kohale asub abisekretäär **W. Pezold.**)

Aruandja J. Jaakson: Härra rkl. Wirma seletused põhjenesid eksiarwamiste peal. Härra rkl. Wirma arwab tarwiliseks alles jätta selles peatükis nimelt selle osa, mis juba praegu maksew ja mis karwawäärtki maksuwaid seadusi ei muuda. Härra Wirma arwab selle tarwiliseks sel põhjusel, et siis uue seaduse järele oleks wõimalik hüpoteegilisi wõlgasid tasuda ja maha kustutada. Mina arwan, et see nõnda ei ole. Makswate seaduste järele ei saa hüpoteegilisi wõlgasid kustutada, enne kui hüpoteegi dokumendid krepostijaoskonnale ei ole ette pandud. Kui tähendatud dokumentisid ei ole wõimalik ette panna, siis ei ole wõla kustutamine teisiti wõimalik, kui peab kohtuotsus olema, mis selle dokumendi aset täidab. Sellest selgub, et selle seaduse läbi sel kujul, nagu härra Wirma seda ette paneb, meie mitte karwawäärtki edasi ei saa. Tahaksime kätte saada seda, mida tahab härra Wirma, siis peaksime terwet hüpoteegi korda muutma; aga niisugusel kujul, nagu seadus siin on ette pandud ja praegu maksew on, ei anna see seadus meile midagi juurde. Wõtaksime meie teda aga arutusele sel kujul, nagu ta on ette pandud, siis tõuseksid siin üles suured majanduslised küsimused, mille juures huwitatud oleksid kõik meie rahwaklassid, wäga tihti ka just waesemad klassid, nii näituseks paiukite ja alimentide küsimuses.

Kõik wanad alimendid, näituseks alimendid endiste weneaegsete testamentide järele, on määratud Wene rublades. Uue seaduse põhjal annaksime neile, kes õigustatud alimenti saama, 100 rubla asemel 150 marka. Alimendi saajal on alimenter sagedasti ainukene ülespidamise allikas: 100 kuldrublaga wõis tema terwe kuu ära elada, kuid 150 margaga ei suuda ta wõib olla 3—4 päewagi ära elada. Meie kohtud on juba teisele seisukohale asunud ja mõistawad alimentisid wälja rohkem ehk vähem sellele wäärtusele wastawalt, mis esialgselt oli kindlaks mää-

ratud. Selle seaduse väljaandmisega oleksid kohtud sunnitud sellest seisukohast loobuma ja uuesti alimentisid välja mõistma selles seaduses kindlaksmääratud kursi järele. See oleks ülekohtune just kehwemate rahwaklasside vastu. Selles mõttes on see seadus suure ja laialise tähtsusega. Ja sellepärast ei ole võimalik nõuda, et komisjon kolme päewaga seda läbi waatab, läbi loeb, ning Riigikogule wastuwõtmiseks ette paneb. (J. Tõnisson (rhw.): Õigus!) Kuna rahaasjanduse komisjon eelnõu oma juures on, nagu härra Wirma ütles, poolteist aastat kinni pidanud, siis igatahes ei või nõuda, et komisjon nüüd kolme päewajooksul seaduse läbi töötaks ja wastutuse oma peale wõtaks selle eest, et see seadus tõesti asjakohane oleks. Kuna aga teisest küljest selle seaduse läbi meie ometi seda kätte ei saa, mida kätte saada tahame. (M. Martna (sd.): Poolteist aastat komisjonis soolas.)

J. Tõnisson (rhw.): Austatud Riigikogu liikmed! Härra Wirma arwas tarwilikuks südameid ja neerusid wähe kõdistada, mis muidu tema kaaslased Issanda hooleks jätawad. Nimelt, et need, kes soowitasid asja anda üldisesse komisjoni, olewat tahtnud eelnõu natukene edasi nihutada, et siis wõõrandatud maa eest tasumaksmist wahest kuidagi wiisi wõidaks läbi wiia. Igatahes mina olin selle poolt, et eelnõu saaks üldisesse komisjoni antud, mitte aga sel põhjusel, et endised mõisnikud saaks rohkem. Usunka, et see eksitus on, kui öeldakse, et siin riigile kõik obligatsiooni summad kanda tulewad, sest et need wõlanõudmised endiste mõisade pealt olewat saadud kokku osta endiste omanikkude poolt, kes obligatsioonid omale tasku pistsid. Neid on wähe. Ainult mõned Kawal-Hansud, kes wahest lootsid, et kui tuleb tasumaksmine, nemad siis rohkem wõiwad saada. Ma mõtlen, et niisuguseid juhtumisi on wähe. Lugu on nimelt nõnda, et obligatsioonide omanikud on teised, kui maaomanikud. Suurelt osalt käib aga see seadus meie hüpoteegipaberite kohta. Endine Liiwimaa linnade hüpoteegiselts ja Tallinna immobiilpank on annud pantkirju välja. Need pantkirjad olid kõigeparemateks wäärtpaberiteks meie maal. Nemad seisid kõrgel isegi sel ajal, kui nendes pankades oli sisemine wõitlus käimas. Nende kindlustused olid nii kõwad, et iga

inimene, kui temal wäikenegi summa oli, wõttis neid omale. Sellepärast on need pantkirjad kõik enamasti wäikeste rahaomanikkude kätte läinud. Wanad inimesed, kellel olid mõned hoiukopikad paremate päewade peale, kõik wäikesed kapitalistikesed, kes nüüd õieti täiesti proletaliseeritud on, need on pantkirjade omanikud. Kapitaliste, kellel oleks pantkirju oma suurte kapitaalide mahutamiseks, on wähe. Nüüd on need endised pantkirjade omanikud kõik weriwaesed inimesed. (Wahelhüüe J. Reesen'i (väljasp. rhm.) poolt.) Noh, Teil ei ole wist midagi ei ühele ega teisele poole panna ja Teie saate sellest asjast kõige wähem aru. Igatahes on nüüd nende inimeste seisukord, kes oma raha on mahutanud pantkirjadesse, wäga wilets. Teiselt poolt on ka talude obligatsioonid wäga keh Wade inimeste käes ja mõisade peale välja antud, need inimesed on oma rahanatukese obligatsioonide peale välja annud. Nüüd on need kõik jällegi wäse omaks saanud ajamuutuste tagajärjel. Nüüd kujutage siis omale ette: neil, kellel oli liikumata warandus, on nüüd nende waranduse wäärtus muidugi sõja, rewolutsiooni ja majandusliku konjunktuuri muutumise tagajärjel küll märksa langenud. Nüüd ei maksa majad enam endist hinda, kui kulla peale ümber arwata. Niisama ei saa talukohtadest tänawu ammugi seda raha, mis nende hind kullas oli enne sõda. Siiski on aga selge, et kõik meie liikumata ehk kinniswara on üldse oma wäärtuse poolest õige kõrgele seisukorrale jäänud, wõrreldes sellega, kui palju meie raha ja endine Wene raha on langenud. Nüüd on siis lugu nõnda, et kuigi riigi poliitiline wõim nõudmiste ja kohustuste wahekorra selgitamiseks wahele segab, siis tuleb ometi küsida, kas meil on õigus ja kohus wahele segada nende kasuks, kellel on rahaline seisukord wõrdlemisi hea, ja nende kahjuks, kes on aegade muutuse tagajärjel weriwaeseks jäänud?! Siin ei ole see mitte enam riigi-poliitiline küsimus, waid ta on sotsiaalne ja majandusline küsimus. Siin ei tohiks riik oma poliitilise wõimuga wahele segada, ega mitte nõnda wahele astuda, et ta ühele poolele liiga suure koorma peale paneb, teiselt aga iga koorma ära wõtab. Ehk küll ei maksa sarnastes asjades isiklikka kogemusi ette tuua, aga ma wõin siiski isiklikult ütelda, et mina olin üks nendest õnnelikudest, kellel oli liikumata warandus enne sõda ja kes nüüd selle tagajär-

jel, et obligatsiooni-kohustused on langedud, on palju wõitnud. Mina tahaksin obligatsioonide eest ära tasuda, aga mina ei tea mitte, mis ma pean tegema. Seaduslikku alust selleks wõtta, et maksta ühe kuldrubla eest poolteist marka, ma ei tihka. (Wahel hüüe J. Reesen'i (wäljasp. rhm.) poolt.) Olen Teile juba ütelnud, mis ma Teie üleannetusest arwan ja mina ei hakka ülepea Teiega waidlema. Kui mina hakkaksin maksma 165 korda rohkem, siis oleks see lihtsalt üle jõu. Ei ole ühtegi wahekorda, mille järele oma kohustusi reguleerida. Annan ma 5, wõi annan 10 korda, pärast seda tuleb aga wälja, et määratakse suurem summa. Üks maksab nii wähe ja teine nii palju, — see on ülekohus. Kui mina maksan palju ja teised wähe, siis on minu majandusline wahekord ühiskondlises elus rikutud: ma jään teistele jalge alla! Samasugune lugu on kõikidega, kellel on liikumata warandust: majad, maad ehk ehitusplatsid. Nemad ei saa obligatsioonikohustuste kursiwahe küsimust mitte nii kergelt isiklikult ära otsustada. Südamega tahaksid nemad wastu tulla, aga kuidas hakkawad nemad endid ohwerdama! See küsimus pole mitte nii kerge ühiskondlises elus läbi wiia. Kui aga korraldatakse wahekorrad ühtlaselt, siis ei tapa see kedagi. Meie aitame selleks kaasa, et ühte liiki ülearu ei proletariseeritaks, teised aga selle kõrwal poliitilise wõimu abil ilmaasjata tasu ei saaks. Selles mõttes on siis ka tarwis, et meie katsumine kesktee leida. Nüüd on kiusatusiks Riigikogule ja rahwaesitusele just see, et siin mõnede arwamise järele on riigi huwid kaalu peal. Et riigile liig suur koorem peale ei pandaks, — see kahtlus kiusab nüüd iga rahwasaadikut: kui meie selle otsuse siin teeme, et obligatsioonide wõi pantkirjade eest peab natukene rohkem maksetama kui poolteist marka, siis tuleb riigile sellest nii ja nii palju maksta! Rkl. Wirma ütles, et riigil tuleks maksta 150 miljonit, kui wõtta poolteise margaga, aga paneme meie 5 marka, siis tuleks 750 miljonit. Kuidas meie seda tohime teha? Sellepärast jäägu nõnda, et meie wäikekapitaali omanikud ja waesedlapsed ruineerime ennem, aga riigi huwid olgu kaitstud! — Siin, peab ütleva, on natukene eksijäreldusega tegemist. Kas on siis meie riik tõesti sellest nii wäga huwitatud? Nagu ma juba tähendasin, on wahehet obligatsiooni omaniku ja maaomaniku wahel. Neid juhtumisi, kus maa-

omanik on ühtlasi ka obligatsiooni omanik, on wõrdlemisi wähe. Ja kui nüüd makstakse obligatsiooni- ehk hüpoteegilaenude pealt rohkem, siis ei ole see mitte üks ja seesama isik, kellele makstakse ja kes kasu saab. Waid lugu on nõnda, et kui mõisaomanikuna maksab riik, ütleme 5 marka mõisa obligatsiooniwõla iga rubla pealt, siis läheb see endise mõisaomaniku heaks. Sellest summast wõetakse aga maha need obligatsiooniwõlad, mis teiste käes on, ja arwatakse siis kogusummas maha suurem osa mõisaomanikkudele minewatest summadest. Siis jääb endiste mõisaomanikkude heaks wõrdlemisi wähe. Ei ole palju mõisaid, mille peal wõlgasid ei oleks; enamasti kõik mõisad olid wõlgade all. Sellepärast ei ole mitte arwata, et need summad omanikkude arwel kustutatakse. Riigil jääb ainult wäga wäikene osa endistele omanikkudel maksta. Teiselt poolt ei ole soovitatud, et 25. kordselt makstaks, nagu Saksa rühm ette pani. See läheks wististi raskeks. Ei wõi soovitada, et 25. kordselt maksetaks. Sest mõned halwad talud, mis kalli hinna eest olid maha müüdnud Wirumaal, Harjumaal jne. ning mille pindala praeguses majanduslises seisukorras wäga wilets, ei saa 25. kordselt maksta. Meie ajaksime need talud pankrotti. Isegi 10. kordselt läheks see neile raskeks. Sest oli ju weel mõisa-wõlga tasuda. Kujutan endale ette, et wäikene parandus kuldse kesktee loomiseks kaasa aitaks, nimelt 5. kordne maks ei tapa ühtegi taluomanikku ega ühtegi kinniswara omaniku! Teiselt poolt annab see ikkagi wõimaluse, et see, kel oli 3.000 wõi 5.000 rubla, saab wäiksegi summa. Sellega looksime niisuguse meeolu, et inimesed rahuldatud saaksid. Neil on tunne, et wana kindel hüpoteegi-pantkiri on ikkagi rohkem wäärt olnud ja on rohkem kindlustust annud, kui raha pankapanemine. See aitaks osaltki kaotust ja meeolu kergendada. Alimentide ja legaaside juures wõiks seadus lähemalt ära määrata, et seal kõrgemad normid wõetakse. Aruandjal on õigus ütelda, et 3. päewaga sarnast seadust läbi kaaluda ei jõua.

(Juhatama hakkab abiesimees **K. Wirma.**)

See seadus peaks üldises komisjonis läbi töötatud ja täies ulatuses oma konsekwentides läbi kaalutud saama, milleks pikemat aega waja läheb. Kui nüüd tulakse ütleva, et teie tahate mõisnikkude kasuks midagi teha, siis pole see mitte nii. Siin meie sunnime waikima oma juriste.

Meie ei tahaks kahtlustust oma peale wõtta ja ma ütlen, kahtlustusest ei wõi selle asja juures juttugi olla. Küsimused, mis suurema ulatusega, kui nad esiteks näiwad, ei kannataks selle all sugugi, kui meie asja põhjalikumalt kaaluksime ja neid motiive, mis selle seaduse redigeerimisel tekkida wõiksid, selgitaksime. Kui meil aega ei ole seda asja komisjonis kaaluda, siis wõiks järgmine Riigikogu seda esimeses järjekorras teha, nagu see vähemusrahwuste autonoomiaga oli. Sarnaseid rutulisi asju wõib ka kewade kuumaga käsile wõtta. Ei ole otstarbekohane seadusi uuendada ehk uusi välja anda, mis eneses midagi uut ei sisalda. Panen ette seda küsimust päewakorrast ära wõtta ning komisjoni anda.

J. Laidoner (põl.): Lugupeetud Riigikogu liikmed! Siin tähendati juba, et see seadus rahaasjanduse komisjonis tükk aega seisnud on. Ma pean seda tunnistama, et see nii oli, kuid siis, kui seda arutati, ei olnud ma veel komisjoni esimees. Komisjonis tähendati, et küsimus seisab ainult selles, kas wõtta poolteist korda 4, 10 wõi 25 korda. Tehti sellekohased ettepanekud ja peeti läbirääkimisi. Kui ma komisjoni esimeheks astusin enne jõulut eelarwe arutamise ajal, siis wõeti küsimus uuesti üles rahaministeeriumi nõudmisel. Ma wabandan Riigikogu liikme härra Wirma ees, kui tema tähenduse, et üksikud rühmad oma seisukohta deklareerinud, mitteõige ütlen olewat. Just selleks tahtsin faktilist märkust teha. Minu teada ei ole keegi oma seisukohta deklareerinud, ainult härra Ehrlich tegi ettepaneku rühma nimel seda 5. kordselt üles wõtta. Tööerakonna rühma nimel ei deklareeritud ja rahwaerakonnas tegi härra Kerem ettepaneku poolteistkordselt wõtta. Mis puutub põllumeeste rühma, siis hääletasime meie ka poolteistkordse maksu poolt, aga et meie seda rühma nimel deklareerinud oleks, seda ka mitte ei olnud ja see ütetus, nagu oleks rahaasjanduse komisjon rühmade nimel poliitiliselt deklareerinud, seda mitte ei olnud. Siin tuleb Riigikogul omas täies koosseisus läbi arutada, mis siin wõtta kas poolteise, wiie- wõi kümnekordselt ja sellepärast jäi see küsimus rahaasjanduse komisjonis lahtiseks. Seda lugesin mina, kui rahaasjanduse komisjoni esimees, tarwilikuks märkusena ütelda.

A. Kerem (rhw.): Ma tahtsin nimelt ühe asjaolu peale tähendada, mispärast

mina isiklikult poolteise poolt komisjonis hääletasin ja mitte suurema poolt. On tõsi, kui kindel oleks, et hüpoteeegi paberid nende wäiksemate ja kehewemate kihtide käes veel praegu oleksid, kes neid omal ajal ostsid ja siis minu arwates ei oleks kahtlust, et nende paberite eest kõrgemat hinda kui poolteisekordselt tuleks maksta. Kuid wahepeal on ju paljugi ümberkorraldusi ette tulnud. Ka komisjonis teati rääkida, et üksikud pangad nendega kauplewad, neid kokku ostawad ja kellegil ei ole mingisugust pilti sellest, kuipalju nendest paberitest on veel nende endiste omanikkude käes ja kuipalju nendest paberitest on koondunud nende isikute kätte, kes just eriti waesemate hulka ei kuulu. Et see küsimus minule selgusetu oli, siis ei leidnud mina mitte põhjust kõrgema, kui poolteisekordse summa poolt hääletada, arwesse wõttes ka seda, et kellel omal ajal raha oli, ja kes raha nanka wiis, praegu iga kuldrubla eest ainult poolteist marka kätte wõib saada. Ei ole põhjust ka obligatsioonide juures enam maksta, kui nad on saanud turukaubaks, käest kätte läinud ja odawa hinnaga uute omanikkude kätte sattunud.

Juhataja K. Wirma: Sõna on asjalikuks märkuseks rkl. Tõnisson'il.

J. Tõnisson (rhw.): Rkl. härra Laidoner on seletanud, et rkl. Ehrlich oma rühma seisukohalt pani ette 5 marka, wõi wiiekordselt määrata. Ma pean tähendama, et rühmas on meil selles mõttes kõne olnud, aga meie seisukoht ei olnud mitte niisugune, kus meie mingisugust rühma distsipliini maksma panime. Meie arutasime seda küsimust neil motiividel, kuidas see paremini välja kujuneks, kui meie natukenegi selles küsimuses kahju-kannatajatele püüaksime wastu tulla. Teiselt poolt ei tohiks aga ülearu koormata liikumata wara, ei taluomanikka, ei ka majaomanikka. Sellepärast ainult soowitasime meie oma rühma poolt seda ja ei ole sellega mitte nagu nõudmisega välja tulnud. Mispärast meie ei ole tahtnud seda rühma seisukohast deklareerida selle põhjuseks on see, et meil oli rühmas waba otsustamine ja wõisime nii nagu üldist arwamist wõi seisukohta ainult deklareerida. Ma ei hakka mitte meie rühma seisukohta seal juures kaitsma, waid tahtsin ainult selgitada küsimust, et nõnda tuleb meie deklaratsiooni omal ajal komisjonis mõista ja mitte nii, et meie kindla seisukoha selles asjas oleksime wõtnud.

O. Strandman (töer.): Lugupeetud Riigikogu liikmed! Mina isiklikult pean tunnistama, et mina suuremat tasu olen kaitsnud, kui poolteisekordset ja ei salga seda sugugi. Muidugi teada, et põllumees-tele ja majaomanikkudele kasulikum vähem maksta ja teadagi, et parem tiirv seda toetab. Aga kui nüüd sotsiaaldemokraatide ajalehes ja wist ka koosolekutel, härra Jõeäär'i poolt seda kui suurt trumpi tööerakonna wastu wälja tuuakse, siis pean ütleva, et mina isiklikult wastutan selle eest täiesti, mis ma ütlen ja arwan, meie erakonna rühm on aga teisel seisukohal ja sellepärast jäin mina seaduseelnõu arutamises rahaasjanduse komisjonis erapooletuks.

Juhataja K. Wirma: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja J. Jaakson: Mina arwan, et iga seaduse juures, mida meie wälja anname, peab meil enestel selge olema, mis meie selle seadusega tahame kätte saada ja missugused muudatused see seadus peab makswates seadustes tegema. See on esimene ja peanõudmine. Peab selgesti wälja üteldud olema, mida just tahetakse kätte saada. Kahjuks selle nõudmise wastu patustawad kõik meie seadused. Kõige rohkem patustaks aga praegune seadus. Kui meie tema sellel kujul wastu wõtaksime, nagu härra Wirma siin ette pani, siis minu arusaamise järele tema mitte kõigewähematki muudatust meie makswates seadustes ette ei too. Tema ei too muudatusi ei materiell seadustes, ega ka wõlakustutamise korras. Wõlakustutamise korra kohta tema ülepea ei käi ja wõlakustutamine on enne kui pärast niisugune, et kui raha maksmise juures krepostiakti ei ole wõimalik krepostiijaoskonnale ette panna, siis tuleb kohtulik korras wõlg maksetuks tunnistada ja õigus anda teda maha kustutada. Mina ütlen, see kord jääks maks-waks nii enne kui pärast ja käesolew seadus ei tooks selles asjas mitte kõige vähematki muudatust kaasa. Sellepärast ettepanud kujul seda seadust wastu wõtta, kuidagi ei saa. Nüüd aga teda hakata põhjalikult ümber töötama see oleks täiesti wõimatu, seda andis härra Wirma ka järele. See seadus on majanduslises elus väga suure tähtsusega ja puudutab tuntawalt laialiste rahwahulkade huwisid nii waeste kui ka rikaste, ja sellepärast seda seadust nii ülepea kaela wastu wõtta on täiesti wõimatu. Üldise komisjoni nimel,

neil motiivididel, mis siin ette kantud, teen mina ettepaneku seda seadust päewakorrast ära wõtta ja enne, kui ta uuesti arutusele tuleb, teda juriidiliselt põhjalikult läbi töötada.

Juhataja K. Wirma: Ettepanek on ühest küljest aruandja poolt seda seadust päewakorrast ära wõtta. Kui see ettepanek tagasi lükatakse, siis tuleb rahaasjanduse komisjoni ettepanek hääletamise alla. Aruandja poolt tehtud ettepanek on kaugemale ulatawam ja sellepärast tuleb esimesena hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

10. Öhusõidu-seadus — Üldise komisjoni aruandja **A. I lugemisel. Anderkopp:** Öhusõidu-seadus on oma sisu poolest analoogiline jõuwankrite seadusele. Meil on viimasel ajal Eestis elule tekinud alalise öhusõidu sisseseadmine, mis loomulikult ilma normeerimata olla ei saa. Kuna siin riigil üldised huwid kaalu peal on ja teiseks need ehitused ja abinõud, mis nende ettepanekute poolt paratamata kasutatud saawad, siis oleks loomulik, et riik sel alal tarwilikud normid maksma paneks. See seadus on korraldatud samale alusele, nagu jõuwankrite seadus, kuid ainult nende tarwiliste muudatustega, mis seaduse enda mõttest tingitud on. Üldise komisjoni nimel teen ettepaneku seda seadust I lugemisel wastu wõtta.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on seadus I lugemisel wastu wõetud.

Aruandja A. Anderkopp: Teen ettepaneku käesolewat seadust ilma kodukorras ettenähtud 3-me päewalise waheajata I ja II lugemise wahel wõtta järgmise Riigikogu koosoleku päewakorda II lugemisele.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

11. Õhu ja jõuwankrite alalises ühenduses töökaitse-seaduste maksu- ja kahjutasu nõutamise korra äramääramise seadus — I lugemisel.

Üldise komisjoni aruandja **A. Anderkopp**: Üksikud Riigikogu liikmed avaldasid soovi jõuwankrite ühenduse seaduse arutamise puhul, et see seadus peaks lahendama küsimusi, mis puutuvad töökaitse jöuwankrite ühenduse alal töötawate tööliste kohta ja ka ära määrama, et need inimesed, kes selle ühenduse juures surma saanud ehk oma terwise rikkunud, kahjutasu wõiksid nõuda. Üldine komisjon pidas tarwili-kuks mitte üksi jõuwankrite liikumise seaduse puhul, waid ka õhuühenduse seaduse puhul sellekohaseid täiendusi wälja anda ja need on nüüd wälja töötatud ettepan- ditud kahes paragrahwis, kus ka need kü- simused lahendatud on, mille kohta üksikud Riigikogu liikmed soowe avaldasid. Üldise komisjoni nimel panen ette seda seadust I lugemisel wastu wõtta.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) Nähtawa enamusega on seadus I lugemisel wastu wõetud.

Aruandja **A. Anderkopp**: Teen ettepaneku käesolewat seadust ilma kodu- korras ettenähtud kolmepäewalise wahe- ajata I ja II lugemise wahel, wõtta järg- mise Riigikogu koosoleku päewakorda II lugemisele.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorra- punkti juurde.

12. Seadus Eesti liitumise kohta Londoni rahvus- wahelise raadio- telegraafi kon- wentsiooniga — II lugemisel.

Wälisasjade komisjoni aru- andja **J. Laido- ner** (loeb): Seadus Eesti liitumise kohta Londoni rahvuswahe- lise raadiotelegraafi konwentsiooniga.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Laidoner** (loeb): § 1. Liituda rahvuswahelise raadiotele- graafi konwentsiooniga — Convention

radio télégraphique internationale — selle konwentsiooni lõpuprotokolliga — Proto- cole final — ja täitnismäärustikuga — Règlement de service, — mis juulikuu wiiendal päewal aastal ükstuhat üheksa- sada kaksteistkümmend Londonis tehtud, ning mille algtekst Briti walitsuse arhiwis alalhoidmiseks on deponeeritud.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 1 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **J. Laidoner** (loeb): § 2. See seadus astub jõusse tema wastu- wõtmisega.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 2 on nähtawa ena- musega wastu wõetud. Sellega on käesolewa seaduse II luge- mineläbi.

Riigikogu läheb järgmise päewakorra- punkti juurde.

13. Seadus sõja- riistadega ja las- kemoonaga kaup- lemise üle peeta- wa kontrolli koh- ta käiwa kon- wentsiooniga lii- tumise üle — II lugemisel.

Wälisasjade komisjoni aru- andja **J. Laido- ner** (loeb): Seadus sõjariistadega ja laske- moonaga kauplemise üle peetawa kontrolli kohta käiwa konwent- siooniga liitumise üle.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Laidoner** (loeb): § 1. Liituda sõjariistadega ja laskemoo- naga kauplemise üle peetawa kontrolli kohta käiwa konwentsiooniga, mis Saint- Germain — en Layes 10. sept. 1919 a. alla kirjutatud ja mille algtekst Prantsuse wa- bariigi walitsuse arhiiwides deponeeritud.

Konwentsioon ühes eestikeelse tõlkega awaldatakse alljärgnewalt ühes käes- olewa seadusega.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 1 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **J. Laidoner** (loeb): § 2. See seadus astub jõusse tema was- tuwõtmisega.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 2 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

14. Eesti wabariigi ja Ungari kuningriigi wahel tehtud kaubalepingu kinnitamise seadus — II lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **A. Jürman** (loeb): Eesti wabariigi ja Ungari kuningriigi wahel tehtud kaubalepingu kinnitamise seadus.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **A. Jürman** (loeb): § 1. Kaubaleping Eesti ja Ungari wahel, tehtud Tallinnas 19. oktoobril 1922 a. tunnustatakse kinnitatuks.

Leping ühes eestikeelse tõlkega awaldatakse alljärgnewalt ühes käesolewa seadusega.

W. Ernits (sd.): Teen ettepaneku seadust mitte ratifitseerida, senni, kui sellest pole kõrwaldatud nimekirjast A Ex par. 28.

Juhataja K. Wirma: Ma ei saa Teie ettepanekut niisugusena hääletamisele panna, sest tema ei käi seaduse teksti kohta, waid kaupade nimekirja kohta. Asun hääletamisele. (Hääletatakse.) § 1 on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **A. Jürman** (loeb): § 2. See seadus astub jõusse tema wastuwõtmisega.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 2 on nähtawa enamusega vastu wõetud. Sellega on käesolewa seaduse II lugemine läbi.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

15. Seadus Eesti, Läti ja Leedu wahelise lepingu kinnitamise kohta mõne rahwuswahelise eraõiguse küsimuse korraldamiseks — II lugemisel. Wälisasjade komisjoni aruandja **A. Jürman** (loeb): Seadus Eesti, Läti ja Leedu wahelise lepingu kinnitamise kohta mõne rahwuswahelise eraõiguse küsimuse korraldamiseks.

K. Ast (sd.): Ma tahaksin ettepanekut teha pealkirja kohta: Nimelt Eesti, Läti ja Leedu wahelise lepingu kinnitamise...

Juhataja K. Wirma: Kas kinnitamine wälja jätta?

K. Ast (sd.): Ei, see tuleks natukene teisiti redigeerida, nõnda...

Juhataja K. Wirma: Seda wõib komisjonis teha ja ka III lugemisel.

K. Ast (sd.): ...et sõna „seadus“ lõppu tuleks. Ma toon selle paranduse III lugemisel ette.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **A. Jürgenstein** (loeb): § 1. Eesti, Läti ja Leedu waheline leping mõne rahwuswahelise eraõiguse küsimuse korraldamiseks, mille algkiri nimetatud kolme riigi wolinikkude poolt Riias, kaheteistkümnendal juulil ükstuhat üheksasada kaksikümmendüks alla kirjutatud, tunnistatakse kinnitatuks (ratifitseerituks).

Leping awaldatakse alljärgnewalt ühes selle seadusega.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 1 on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **A. Jürgenstein** (loeb): § 2. See seadus astub jõusse tema wastuwõtmisega.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 2 on nähtawa enamusega vastu wõetud. Sellega on see seadus II lugemisel vastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

16. Puulaewade ehitamise toetamise seadus — II lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **H. Koch** (loeb): Puulaewade ehitamise toetamise seadus.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 1. Käesolewa seaduse alusel warustatakse laewaehitajaid laewaehituseks ja paranduseks tarwisminewa metsamaterjaaliga.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 1 on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 2. Metsaalad, mis sisaldavad peasjalikult laewaehituseks kõlbulikka puid, ja on soodsate laewaehituskohtade läheduses või võimaldavad hõlbust metsamaterjaalide wedu või parwetamist laewaehituse kohtadesse, samuti ka riigimaadel samasugustel kohtadel kaswawad laewaehituseks kõlbulikud tammed, kuulutatakse põllutööministri ettepanekul teedeministriga kokkuleppel Wabariigi Walitsuse poolt laewametsadeks või laewa- puudeks.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 2 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 3. Laewametsade kasutamine ja järelwalwe jääb metsade peawalitsuse hooleks. Nende metsaalade raieringiks määratakse 140 kunni 160 aastat.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 3 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 4. Laewametsadest müiakse selles seaduses ettenähtud korras laewaehituseks kõlbulikka puid ainult laewade ehitamiseks ja parandamiseks.

Kui laewametsadest raiumiseksmääratud laewaehituseks kõlbulikud puud wiie aasta jooksul laewaehitajate poolt ostmata jääwad, võib neid puid müüa harilikus korras ka teisteks otstarweteks.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 4 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 5. Ei jätku laewaehituskoha ligidal olewatest laewametsadest puud laewade ehitamiseks, siis on laewaehitajatel õigus selles seaduses ettenähtud korras osta üksikuid puid ka harilikkudelt metsalankidelt.

Eriliseks otstarbeks tarwilikka puid, nagu mastipuid, võib metsade peawalitsus laewaehitajatele müüa ka väljaspoolt aasta-raielankisid.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 5 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 6. Laewaehitajad peawad iga aasta 1. juuniks esitama mereasjanduse peawalitsusele palwe ühes andmetega laewade ehi-

tamise ja parandamise kohta, milleks nad sama aasta sügisel metsamaterjaale tarwitawad, ära tähendades, kust metskonnast, kui palju ja missugustes mõõtudes nad metsamaterjaale tarwitawad.

Märkus. Erijuhtumistel võib laewade remonteerimiseks ja ehituste lõpetamiseks puude saamise palweid wastu wõtta ka hiljem selles paragrahwis ettenähtud tähtajast.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 6 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 7. Laewaehitajate poolt esitatud andmete põhjal, kui need mereasjanduse peawalitsuse poolt otstarbekohased ja tõenäolised leitakse olewat, wõetakse mereasjanduse peawalitsuse poolt laewad ehitada kawatsetawate laewade nimekirja ja antakse nende ehitamiseks luba. Ühtlasi antakse laewaehitajatele tunnistused, mille põhjal metsade peawalitsus tarwiliku arwu puude väljaandmiseks korralduse teeb kohalikkude metsaülemate kaudu. Kui laewaehitaja poolt tähendatud metskonnas tarwilikku materjaali ei ole, võimaldab metsade peawalitsus metsamaterjaali saamise mõnest teisest raioonist.

Märkus. Järelwalwe selle paragrahwi põhjal saadud metsamaterjaalide tarbekohase tarwitamise üle pannakse mereasjanduse peawalitsuse peale.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 7 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 8. Metsamaterjaali laewade ehitamiseks ja parandamiseks antakse kindlate alandatud hindadega, mis määratakse iga aasta Wabariigi Walitsuse poolt põllutööministri ettepanekul kokkuleppel teedeministriga, ja kuulutatakse välja „Riigi Teatajas“ enne 1. maid.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääle- tatakse.) § 8 on nähtawa ena- musega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 9. §§ 2. ja 5. tähendatud laewametsadest raiumiseks määratud, kuid laewaehituseks märkimata puud müüb metsade peawalitsus riigi metsamüüei kohta makswatel üldistel tingimustel. Laewaehitajate poolt aastalankidelt ostetud puud tulewad välja wedada hiljemalt 15. weebruariks.

Märkus. Erijuhtumistel võib metsade peawalitsus väljaveo tähtaega pikendada.

A. Hint (töer.): § 9-das on ette nähtud aeg, millal materjaali ostjad peavad laewaehitamiseks määratud metsa raie-lankide pealt ära wedama. Kuid see paragrahw on siiski segane, ja ei anna iseenesest küllalt selget pilti isikute selgitamiseks, kes välja weavad. Siin on eriti märkimata puud, ja peale selle need puud, mis laewaehitajatele määratud. Kuid et üldse kõik, kes metsast puud ostnud on, olgu nad laewaehitajad ehk teised isikud, kes märgitud puud ostawad, siiski ikkagi huwitatud on sellest, et nad oma materjaali metsast kätte saawad ja et selleks mingisugust takistust ei oleks, on nemad sellest huwitatud, siin ei näi see paragrahw minu arwates mitte wastuwõetaw olewat. Siin on öeldud: et laewaehitajate poolt aasta-lankidelt ostetud puud tulewad välja wedada hiljemalt 15. weebruariks. 15. weebruar on siis see wiimane aeg. Kuid meie Eesti kliimas ei ole mitte igakord juhust 15. weebruariks väljavedu metsades korraldada ja sellega walmis saada. Wahest on nii, et jaanuarikuus alles on võimalik regedega metsawedu korraldada, ja wankritega laewaehituse puud välja wedada, mis eriti väga suured on, nagu mastipuud, on võimatu. (M. Martna (sd.): Kahe, kolme nädalaga jõuab küll.) Ei jõua paari nädalaga terve laewa jaoks ostetud puud metsast välja wedada, selleks on ikka aega tarwis kõigewähemalt 2—3 kuud. Sellepärast arwan mina, et seda aega oleks tarwis pikendada kunni 1. maini, ehk õigemini 1. aprillini, sest 1. maj on ka niisugune aeg, kus maa enam külmetanud ei ole, ja kus sellepärast ka wankritega võimalik ei ole välja wedada maa pehmuse tõttu.

Sellepärast oleks küllalt soovitaw, kui Riigikogu wastu wõtaks minu ettepaneku ja pikendaks väljaveo aega kunni 1. aprillini, missuguse ettepaneku mina ka teen.

(Sekretääri kohale asub sekretäär **T. Kalbus**.)

Juhataja K. Wirma: Sõna on järjekorras aruandjal.

Aruandja H. Koch: Selle üle räägiti ka komisjonis, aga siin tuleb arwesse wõtta, et metsade peawalitsusel peab ka võimalus olema oma puud välja

wedada. Muidu võib olla niisugune juhtumine, et on müüdnud üks mastipuu, ja sellepärast ei wõi ometi siis terwet metsa kinni panna. Et wastu tulla laewaehitajatele, on komisjonis weel sisse wõetud märkus, et erijuhtumistel võib metsade peawalitsus väljaveo tähtaega pikendada.

Juhataja K. Wirma: Rkl. Hint'i poolt on ette pandud paragrahwi lõpus, kus on öeldud, et laewaehitajate poolt aastalankidelt ostetud puud tulewad välja wedada hiljemalt 15. weebruariks, wõtta 15. weebruari asemel 1. aprill. (Hääletatakse.) Wastu ei olda. (A. Piip (töer.): Poolt ei olnud ka kedagi. Teedeminister K. Ipsberg: Ära lugeda.) (Hääletatakse, loetakse hääli.) Enamus on wastu, sellega on see parandus tagasi lükatud. Panen paragrahwi hääletamisele komisjoni poolt ette pandud kujul. (Hääletatakse.) § 9 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja H. Koch (loeb): § 10. Metsade peawalitsuse poolt väljaantud metsa eest maksawad laewaehitajad üldistel tingimustel $\frac{1}{3}$ hinda raiepileti väljaandmisel ja $\frac{2}{3}$ enne materjaalide väljavedu. Kui müüdnud metsa eest $\frac{1}{3}$ hinda on ära maksetud, aga laewaehitaja ei jõua ülejäänud $\frac{2}{3}$ enne materjaalide väljavedu ära maksta, võib tema kirjalikul põhjendatud palwel metsade peawalitsus lubada materjaali laewaehituse kohale wedada ja ehitamiseks tarwitada enne wõlgnewa osa tasumist. Wõlgnewa osa tuleb tasuda kõige hiljemalt selle aasta 15. detsembriks, mil väljavedu lubatud.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 10 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja H. Koch (loeb): § 11. Kui müüdnud puudest on enam kui 5% seest mädad, antakse wigaste puude asemel uued. wõi kui see wõimatu — makstakse raha tagasi. Neil juhtumistel tehakse asja üle kohaliku metsaülemaga poolt akt, ja wigased puud jääwad metsade peawalitsuse kasutada.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 11 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 12. Kui laewaehituseks kõlbulik metsamaterjaal, mis selle seaduse põhjal laewaehitajatele müüdüd, mõneks muuks otstarbeks tarwitatakse, siis nõutakse laewaehitajalt wastuwaidlemata korras sisse kindla hinna (§ 8) ja turuhinna kümnekordne wahe.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) § 12 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 13. Enne 12. aastat, arwates laewa esimesest mereleminekust, wõib selle seaduse põhjal saadud metsamaterjaalist ehitatud laewu müüa Eesti kodanikkudele wõi seltsidele ainult mereasjanduse peawalitsuse loal, wäljamaa kodanikkudele wõi seltsidele — Wabariigi Walitsuse loal, kusjuures wiimasel korral Wabariigi Walitsusel on õigus laewamüüjalt nõuda metsamaterjaali eest makstud kindla hinna ja raiepileti wäljaandmispäewase (§ 10) turuhinna wahe.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) § 13 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 14. Laewaehitajatele antakse laewaehituse metsamaterjaalide wedamisel riigi raudteel ja riigi laewadel kunni 50% hinnalandumust Wabariigi Walitsuse poolt teedeministri ettepanekul kinnitatud tariifide järele.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) § 14 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **H. Koch** (loeb): § 15. Põllutööministril on õigus kokkuleppel teedeministriga wälja anda määrusi selle seaduse tarwitamise kohta.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) § 15 on nähtawa enamusega wastu wõetud. Sellega on käesolew seadus II lugemisel wastu wõetud.

Sõna isikliseks teadaandeks on rkl. härra Laidoner'il.

J. Laidoner (põl.): Lugupeetud rahwasaadikud! Rkl. härra Koppel oma isiklises teadaandes teatas siin, et mina olen ütelnud põllumeeste kongressil oma kõnes, et põllumeeste resolutsioonide läbiwiimiseks on tarwis 10 aastat, mitu

Riigikogu ja kõne lõpus weel, et selleks peaks siis $\frac{1}{2}$ riigi rahwast kas ära surema wõi üles poodud saama. Kõne esimese poole kohta pean tähendama, et see õige on, sest need resolutsioonid olid õige kaugele ulatawad. Mis puutub aga selle kõne teisesse poolesse, mis härra Koppel siin ette tõi, siis pean tähendama, et see on „alatu wale“.

Juhataja **K. Wirma**: Palun kõnelejat mitte haawawaid ütelsi tarwitada Riigikogu liikme kohta.

J. Laidoner (põl.): Ma ei tea mitte, kas see wale on wälja mõeldud minu kohta kuritahtliselt wõi mõnel teisel põhjusel. Et minul wõimalust ei ole Riigikogu liiget wastutusele wõtta tema poliitiliste kõnede eest, siis kordan weel kord siit, et see ütetus on wale, ja sellest wõib igauks omad järeldused teha.

(Sekretääri kohale asub abisekretäär **W. Pezold**.)

17. Riigikogu Kodukorra komisjoni aruandja A. sõiduraha Tupits (loeb): Riigikogu seadus — liigete tasu ja sõiduraha II lugemisel. seadus.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **A. Tupits** (loeb): § 1. Riigikogu liige saab kuutasu ühe neljandiku ($\frac{1}{4}$), kolmandiku ($\frac{1}{3}$) — siin on kaks paralleel ettepanekut — osa suuruses ministri palgamäärast.

A. Palwadre (sd.): Seaduse I lugemisel oli mul juhus sellepeale tähepanu juhtida, et ei ole mitte otstarbekohane Riigikogu liigete põhipalka liig madalale suruda. Seda on jälle ära kasutanud meie parempoolsete ja keskerakondade lehed, selles mõttes, nagu oleks eriti sotsiaaldemokraadid kõrgete Riigikogu liigete palgade poolt. Mina julgeks siin otsekohe ütelda, et mina isiklikult ei ole huwitatud Riigikogu liikme kõrgest palgast. Kui mina tahaks Riigikogu liikme ameti kõrwal pidada elukutset, mis mulle omane on, siis wõiksin ma palju rohkem sealt teenida, kui Riigikogu tööst osa wõttes. Mina räägin nende nimel, kellel mitte ei ole võimalik Riigikogu liikme ameti kõrwal teist ametit pidada, kes ei ole adwokaadid, arstid, kes ei ole pangadirektorid ega ka

mitte ärijuhatajad, kes ei saa mitte kõrvalt teenida, see on — oma waba aega ära tarwitada kõrwalteenistuse mõttes, waid kes peawad leppima Riigikogu liikme kohustetäitmisel selle palgaga, mis Riigikogu on neile määranud. Nende nimel ei saa ma mitte nõus olla, et Riigikogu liikme palk liig madal oleks. Selle seaduse § 1. on esitatud kaks warianti, nimelt määrata Riigikogu liikme kuutasuks $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{4}$ osa ministri palgast. Ei ole mingisugust kahtlust, et $\frac{1}{4}$ osa ministri palgast, mis ainult 9000 marka kuus wälja teeb, ei wõimalda Riigikogu liikmele ära elada, ei wõimalda oma kohuseid täita. Ajakirjanduses on päewakorrale wõetud küsimus, et wõib olla ei ole üldse otstarbekohane Riigikogu liigetele kindlat kuutasu maksta, wõib olla oleks õigem kuutasu asemel maksta päewaraha. Sarnane ümberkorraldus oleks wõidud siis teha, kui Riigikogu istungjärgud mitte nii kaua ei kestaks. Kui istungjärgud kestaks ainult 4 kuud, ja 8 kuud oleks waba aega oma teiseks tegewuseks, siis ehk wõiks päewarahade juurde üle minna. Meil aga praegu on Riigikogu aastas koos 9 wõi 10 kuud ja waheaeg on ainult 2 ehk 3 kuud. Ka ei ole lootust, et see järgmise Riigikogu aegul teiseks muutub, sest praegusest Riigikogust jääb palju seadusi järele, mida järgmine Riigikogu kindlasti lahendama peab. Nii wõib arwata, et ka järgmine Riigikogu aastas 9 kuud koos istub ja 3 kuud aastas wõiks waheaeg olla. Loomulik, et sarnase töökorralduse juures ei wõi rääkida sellest, et Riigikogu liikmed wõiks veel kusagilt mujalt teenistust leida. Teenida wõiwad ainult waba elukutselised isikud, wõiwad teenida veel pangajuhatuse liikmed, kes oleks kohustatud päewas ainult tund ehk poolteist oma ametit täitma. Nendel oleks wõimalik Riigikogust läbi käia, ning ühtlasi oma kõrwalteenistust pidada. Kõik need aga, kelle elukoht on wäljaspool Tallinna, wõi kellel Tallinnas sarnaseid suuri kohti ei ole, need oleks wäga raske seisuks paigutatud. Ei ole ka mitte õige oletus, et Riigikogu liikme palk oleks wäga kõrge wõrreldes riigiametnikkude palkadega. Igatahes wõib kindlasti ütelda, et need ametnikud, kes saawad 12.000 marka kuus palka, mitte rohkem tööd ei tee, kui Riigikogu liikmed. Kas Riigikogu liikme töö kerge, wõi raske on, selle üle wõib otsustada iga Riigikogu liikme kohta eriti, nii, kuidas Riigikogu liige ise Riigikogu töö peale waatab. Kas

ta waatab Riigikogu peale, kui läbikäidawa koha peale, kuhu tullakse nime sisse kirjutama, kes on juhuslikult Riigikogusse tulnud, kes ei ole seotud mingisuguse kindla parteiga, ega programmiga, kellel ei ole mingisuguseid poliitilisi kohustusi, selle töö wõib Riigikogus wäga kerge olla. Need Riigikogu liikmed, kes tulewad poliitilise partei esitajana ja katsuwad oma ülesandeid täita korralikult, mitte ainult Riigikogus, waid ka wäljaspool, nende töö ei ole mitte kerge ja nemad peawad peale waimlise töö ka rahaliselt ennast kulutama. See palk, mis Riigikogus saadakse, ei ole mitte ainult ülespidamiseks, waid sellest rahast tuleb kulutada ka kohustetäitmisel wäljaspool Riigikogu. Mina isiklikult leian, et Riigikogu liikme palk wõib olla $\frac{1}{2}$ osa ministri palgast, seega toetan teist warianti. Arwan, et kõik need, kes mitte ei taha, et Riigikogusse wõiksid tulla ainult jõukad isikud, kes warandusliselt kindlustatud, need peaksid, kõiki põhjendusi arwesse wõttes, minu ettepaneku poolt hääletama. Sarnane lugu, kus warandusliselt kindlustamata isikud Riigikogusse tulla ei saanud, oli enne palkade tõstmist, kui Riigikogu liige palka sai kõigest 7.000 marka kuus. Kellel kõrwalteenistust ei olnud, ei tahtnud Tallinna tulla, ja Riigikogu liige olles wõlgu teha, ei olnud kellegil tahtmist.

Juhataja K. Wirma: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja A. Tupits: Komisjoni poolt on 2 warianti esitatud. Ma ei saa siin kumbagi kaitsta ega laita, enne kui Riigikogu ise otsustab.

Juhataja K. Wirma: On kaks ettepanekut. Panen need ettepanekud selles järjekorras, nagu nad komisjoni poolt esitatud, hääletamisele. Palun neid, kes $\frac{1}{4}$ kuutasust määramise poolt on, kätt üles tõsta. (Hääletatakse.) Nähtaw enamuse on wastu, sellega on ettepanek tagasi lükatud.

Palun neid, kes $\frac{1}{2}$ osa suuruses ministri kuupalgast määramise poolt on, kätt üles tõsta. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on see ettepanek wastu wõetud.

Panen § 1 hääletamisele. (Hääletatakse.) § 1 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja A. Tupits (loeb): § 2. Riigikogu esimees saab kuutasu Riigiwa-

nema palga suuruses ja peale selle antakse temale riigi poolt korter.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) § 2 on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **A. Tupits** (loeb): § 3. Riigikogu juhatuse ja komisjonide ning alamkomisjonide koosolekutest osawõtmise, komisjoni koosolekute juhatamise, tegeliku sekretääri kohuste täitmise eest ning aruandmise eest komisjonis ja Riigikogus, maksetakse Riigikogu liigetele lisatasu. Riigikogu juhatuse liigetele maksetakse erilist lisatasu.

Lisatasud määratakse kindlaks Riigikogu kodukorras ja nende kogusumma koos üksikule Riigikogu wõi tema juhatuse liikmele ei tohi olla kõrgem, kui kahekordne, poolteistkordne summa § 1. tähendatud kuutasust.

Märkus. Riigikogu esimees ei saa käesolewas paragrahwis ettenähtud lisatasusid.

A. Kerem (rhw.): Käesolewas paragrahwis, mis sisaldab eneses teist warianti, teen ettepaneku järgmisi muudatusi teha; nimelt eelwiimases reas maha kustutada sõnad „wõi tema juhatuse“ ja „poolteistkordne“ järele juurde lisada sõnad: „ja Riigikogu juhatuse liikmele kahekordne“.

Peale selle tuleks märkus 2. juurde lisada järgmisel kujul: „Märkus 2. Neil kordadel, kus komisjoni aruandja ülesande täitmiseks erilist ja põhjalikku eeltööd tarwis läheb, wõib Riigikogu juhatuse komisjoni ettepaneku aruandja lisatasu kuni kahekordse määrani tõsta § 1. tähendatud kuutasust.“

Märkus 2. on tarwilik sel juhtumisel, kui aruandja õlgadele väga suur raskus lasub. Ei taha ju keegi ilma tasuta suurt tööd oma peale wõtta. Meil seisab ees palju suuri ja kaugeleulatawaid seadusi, kus aruandja töö väga raskeks kujuneda wõib ja waewalt wõiksime nõuda, et inimesed tööd teeks, ilma et nad tasu saaks rohkem kui need, kes küll töö juures on, kuid kaugeltki nii intensiivselt ei tegutse.

Juhataja **K. Wirma**: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja **A. Tupits**: Et juhatuse liikmetele tuleks wõimaldada kõrgema tasu saamist, mis suurem oleks Riigikogu liikmete kuutasust, selle kohta ei ole kom-

misjonis otsus tehtud ja sellepärast ei saa mina komisjoni nimel rkl. Kerem'i ettepanekuga ühineda. Palun neid parandusi lahus hääletada.

Juhataja **K. Wirma**: Rkl. Kerem'i poolt on kaks ettepanekut tehtud. Esimene ettepanek on, et § 3. saaks vastu wõetud järgmisel kujul:

„§ 3. Riigikogu juhatuse ja komisjonide ning alamkomisjonide koosolekutest osawõtmise ja komisjoni koosolekute juhatamise ja tegeliku sekretääri kohuste täitmise eest ning aruandmise eest komisjonis ja Riigikogus maksetakse Riigikogu liigetele lisatasu. Riigikogu juhatuse liigetele maksetakse erilist lisatasu. Need lisatasud määratakse kindlaks Riigikogu kodukorras ja nende kogusumma koos üksikule Riigikogu liikmele ei tohi olla kõrgemad, kui poolteistkordne ja Riigikogu juhatuse liikmele kahekordne summa § 1. tähendatud kuutasust.“

Märkus 1. Riigikogu esimees ei saa käesolewas paragrahwis ettenähtud lisatasusid.

Teine ettepanek on, et saaks juurde lisatud märkus 2. järgmiselt: „Märkus 2. Neil kordadel, kus komisjoni aruandja ülesande täitmiseks erilist ja põhjalikku eeltööd tarwis läheb, wõib Riigikogu juhatuse komisjoni ettepanekul aruandja lisatasu kuni kahekordse määrani tõsta § 1. tähendatud kuutasust.“

Kawatsen neid ettepanekuid lahus hääletada. Palun neid, kes selle poolt on, et paragrahwi lõpus saaks peale sõna „Riigikogu“ wälja jäetud „wõi tema juhatuse“, ja pärast sõna „poolteistkordne“ sisse wõetud „ja Riigikogu juhatuse liikmele kahekordne“, kätt üles tõsta. (Hääletatakse, loetakse hääli.) See ettepanek on saanud poolt 24 ja vastu 15 häält, seega vastu wõetud.

Palun neid, kes rkl. Kerem'i teise paranduse wastuwõtmise poolt on, et märkus 2. saaks sisse wõetud, kätt üles tõsta. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on teine parandus vastu wõetud.

Palun neid Riigikogu liikmeid, kes § 3. parandatud kujul wastuwõtmise poolt on, kätt üles tõsta. (Hääletatakse.) § 3 on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **A. Tupits** (loeb): § 4. Riigikogu liigetele maksetakse sõiduraha

oma walimisringkonnast Riigikogu istungjärgule ja tagasi.

W. Ernits (sd.): Teen ettepaneku § 4. järgmiselt wormuleerida: „Riigikogu liigetel on õigus maksuta sõita kõigil riigi piires olewatel raudteedel Riigikogu liikme kaarti ettenäitamisel I klassi sõitja õigusega, samuti ka Eesti wetes alalist ühendust pidawatel riigi laewadel.

Märkus. Magamisplatsi saamiseks tuleb Riigikogu liigetel makswate määruste järele käia.“

Juhataja K. Wirma: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja A. Tupits: Komisjoni nimel ei saa ma ettepanekuga ühineda.

Juhataja K. Wirma: Rkl. Ernits'i poolt on uus § 4 ette pandud järgmisel kujul:

„§ 4. Riigikogu liigetel on õigus maksuta sõita kõigil riigi piires olewatel raudteedel Riigikogu liikme kaarti ettenäitamisel I klassi sõitja õigusega, samuti ka Eesti wetes alalist ühendust pidawatel riigi laewadel.

Märkus. Magamisplatsi saamiseks tuleb Riigikogu liigetel makswate määruste järele käia.“

Asun hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on § 4 uues redaktsioonis wastu wõetud. (Hüüded: Äralugeda.) (Hääletatakse, loetakse hääli.) Ettepanek on poolt saanud 33 häält ja wastu 16, sellega on see ettepanek wastu wõetud. Komisjoni ettepanek langeb sellega ära.

Aruandja A. Tupits (loeb): § 5. Riigikogu määrab oma kodukorras, misugused Riigikogu liigete koosolekutest puudumised wabandamatuteks loetakse ja kui suured mahaarwamised tasust nende eest tehtakse.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 5 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja A. Tupits (loeb): § 6. Käesolew seadus hakkab maksma uue Riigikogu wolituste algusega ja tema mahakkamisega kaotab oma makswuse Asutawa Kogu poolt 11. detsembril 1920 a. wastuwõetud seadus Riigikogu liigete

tasu ja sõiduraha kohta („Riigi Teataja“ nr. 3 — 1921 a.)

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) § 6 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

W. Ernits (sd.): Teen ettepaneku uus paragrahw juurde wõtta: „Riigikogu liigetele, kel alaline asukoht väljaspool Tallinna, maksetakse korteriraha, mille suurus määratakse kindlaks Riigikogu kodukorras.“ (Müra. Hüüded: Ei kuule. Juhataja (kõlistab): Palun rahu.) Kodukorras see summa põrmugi ei wasta praktilisele korteriraha suursele, ja kuna see wahe kaunis suur on, siis ma leian, et õiguse põhimõtte järele käies, peaksime seda wahet kaotama. (K. Ast (sd.): Kuidas selle ettepaneku sisu oli.) See on samasugune paragrahw, nagu endises palgaseaduses korteriraha asjus Riigikogu liigetele, kelle alaline asukoht väljaspool Tallinna.

Juhataja K. Wirma: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja A. Tupits: Komisjoni kustutati see paragrahw maha, sellepärast, et ikka wäärilist korterit 700 marga eest ei saa, nii ei ole sellel mingisugust mõtet ja sellepärast ei saa ma komisjoni nimel selle ettepanekuga ühineda.

Juhataja K. Wirma: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on see paragrahw wastu wõetud.

Sellega on käesolew seadus II lugemisel wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

18. Tolliseadustik Tolliseadustiku komisjoni — II lugemisel. aruandja **J. Pa-**

rik: Tolliseadustik on puht tehniline seadus, kusjuures üks wõi teine küsimus teatud osade ja liitrite all on ja liitrid on paragrahwidesse jagatud. Et kergem oleks seadust käsitada ja läbirääkimisi pidada, teen ettepaneku terwe osa korraga läbirääkimise alla wõtta ja osade, aga mitte paragrahwide kaupa hääletada.

Juhataja K. Wirma: Korra kohta on ettepanek tehtud — osade kaupa hääletada. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb): Tolliseadustik.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) Pealkiri on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb):

I.

Tolliasjade walitsemine.

A. Tolliasjade walitsemise kord.

§ 1. Ülem walitsemine tolliasjus Eestis kuulub rahaministri wõimkonda.

§ 2. Küsimuste otsustamiseks, mis on ühenduses kaebtustega tolliasutuste peale ehk mis tolliasutuste eneste poolt tollitariifi käsitamise ja tolliseadustiku seletamise asjus ette pannakse, asutatakse rahaministri juures alaline tollikomitee, kelle koosseisu kuuluvad: 1) kolm rahaministeeriumi ametnikku ministri nimetusel, kes ühe nendest esimeheks määrab, 2) tollidirektor ehk tema asetäitja ja 3) üks kaubandus-tööstusministeeriumi esitaja. Tollikomitee istumistest teatatakse riigikontrolöörile, kellel õigus on koosolekule oma esitajat saata. Tollitariifi käsitamisesse puutuwates asjades on komitee kohustatud oma koosolekutest osa wõtma kutsuma ühe börsekomitee ja ühe wabrikantide ühisuse esitaja otsustawa hääleõigusega, teistes asjades wõib ta niisama eraisikuid koosolekutest osa wõtma kutsuda, kuid ainult nõuandwa hääleõigusega.

Komitee otsused tehakse lihtsa otsustawate häälte enamusega, kusjuures häälte poolekslangemisel esimehe hääle enamuse annab.

§ 3. Walwe selle üle, et kaupasad ja asju üle riigipiiri mitte sisse ja välja ei weetaks nendes kohtades, kus tolliasutused ei tegutse, kuulub siseministri wõimkonda, kunni eritollipiiriwalwe asutamiseni.

§ 4. Otsekohene tolliasjade walitsemine kaupade ja reisijate üle piiri laskmisel, on koondatud tollidirektori kätte, kellele alluwad peatolliamet Tallinnas ja kõik teised tolliametid Eestis.

§ 5. Tollidirektori juurde määratakse: tolliinspektor, käskudetäitjad ametnikud ja teised ametnikud ja teenijad üldises seaduslikus korras kinnitatud koosseisude põhjal.

§ 6. Tolliametite eesotsas seisawad tolliülemad, kes palga järele mitmesse järku jaguwad. Tallinna peatolliameti koosseisu kuuluwad weel: tolliülema abid, tollirewidendid, laewade ja ladude ülewaataja ja tema abid, dokumentide kontrolöör ja tema abid, raamatupidaja, tollimaksude wäljaarwaja, kassahoidja, sekretäär ja nende abid, kantseleiametnikud, wanemad ja nooremad tolliwalwurid ja teenijad — kõik üldises seaduslikus korras kinnitatud koosseisude põhjal. Teistes tolliametites on teatud arw ametnikka ja teenijaid wastawalt tolliameti tegewuse suurusele ja kohalikkudele oludele, niisama koosseisude põhjal, mis üldises seaduslikus korras kinnitatakse, tollidirektori poolt rahaministrile tehtud ettepaneku alusel.

Märkus. Tolliametite üldise koosseisu ja määratud krediitide piirides antakse rahaministrile õigus tarbekorral ametikohtasid ühest tolliametist teise paigutada ja niisama ühe ehk mitme ametikoha asemel teisi luua.

§ 7. Tallinna peatolliameti ja niisama teiste enam ehk vähem laialise tegewusega tolliametite juures asutatakse tollinõukogud küsimuste otsustamiseks, mis puutuwad tariifi ja tolliseaduste käsitamisesse, salakaubaasjadesse ja käesolewas seadustikus ettenähtud administratiiwsete trahwide määramisesse. Nende nõukogude koosseisu kuuluwad: tolliülemad, nende abid, tollirewidendid ehk nende asetäitjad. Igas tolliasutuses määrab nõukogu koosseisu kindlaks tollidirektor.

Märkus. Tolliametid, mille juures wähese koosseisu tõttu nõukogude asutamine wõimalik ei ole, annawad asjad, mis nõukogude otsustamist nõuawad, lähemale tolliasutusele üle, kus tollinõukogu on olemas.

§ 8. Tollidirektor määratakse ametisse Wabariigi Walitsuse poolt, tolliülemad ja Tallinna tolliülema abid rahaministri poolt tollidirektori ettepanekul. Teised tolliametnikud ja teenijad määratakse ametisse wastawa tolliülema poolt, kõik tollidirektori kinnitusel, peale kantseleiametnikkude, tolliwalwurite ja teenijate.

§ 9. Tollidirektori äraolekul, haiguse, puhkuse wõi ametisõitute tõttu, täidab tema kohuseid Tallinna tolliülem. Tallinna tolliülema äraoleku puhul täidab tema kohuseid üks abidest, teiste tolliüle-

mate äraoleku puhul aga üks wanematest ametnikkudest, mõlemal korral tollidirektori juhatust mööda. Teiste ametnikkude asemele asetäitjate määramine sünnib wastawa tolliülema korraldusel, kusjuures aga ülemajärgulise ametikohuste täitmise pealepanemiseks kauema aja peale (rohkem kui kaks nädalat) tollidirektori nõusolekut tarwis läheb.

§ 10. Puhkuse loa annab tollidirektori — rahaminister, kõikidele tolliülematele — tollidirektor, teistele ametnikkudele aga — wastaw tolliülem, riigiteenijatele määratud puhkusaja piirides. Tolliülemate poolt lubatawat puhkust, kui puhkusaeg üle kahe nädala on, peab tollidirektor kinnitama.

§ 11. Ametnikkude ettevalmistamiseks, kellel oleksid eriteadmised tolliasjus, on olemas Tallinna peatolliameti juures tolliameti kandidaadid, keda teenistusesse wõetakse kõrgema ehk keskkooli haridusega isikute hulgast. Need isikud tutvunewad tolliasjadega wanemate tolliametnikkude juhatuse all, tollidirektori nimetusel; neid wõib ajutiselt ametikohuste täitmisele määrata ja teistesse tolliasutustesse komandeerida. Peale tarwiliku tutvunemise tolliasjadega nimetatakse nad ametisse wabanewate kohtade peale, kuid tollirewidendi ametisse ainult järgmises (12) paragrahwis ettenähtud tingimustel.

Märkus. Tallinna peatolliameti juures wõib rahaministri loaga iseäralisi tollikursusi asutada tolliametnikkude ettevalmistamiseks, krediidi nende kursuste ülewaldamiseks, õpeabinõude muretsemiseks ja lektoritele tasumaksmiseks nõutab tollidirektor rahaministri kaudu üldises korras.

§ 12. Tollirewidendid nimetatakse ametisse niihästi tolliameti kandidaatide hulgast (§ 11), kui ka juba ametisolewate isikute seast ainult peale eksami ärategemist iseäralises komisjonis Tallinna peatolliameti juures. Eeskirjad ja programmid eksamite jaoks, niisama komisjoni koosseisu määrab kindlaks tollidirektor. Rahaminister wõib eksamikomisjoni istungitest osawõtmiseks oma esitajat nimetada.

§ 13. Tollidirektor, Tallinna tolliülem ja tema abid, niisama teiste tolliasutuste ülemad nimetatakse wõimalust mööda ainult niisuguste isikute hulgast, kes juba tollirewidendi ametis on olnud.

§ 14. Kehalik töö tolliametites kaupade wälja- ja sisselaadimisel, kaalumisel, mõõtmisel ja ülelugemisel, niisama kaubakollide sisse- ja wäljapakkimisel jne. toimetatakse kaubaomaniku kulul, tema poolt kutsutud töölistega ehk iseäralise artelli kaudu. Artiell töötab lepingu põhjal tolliasutusega ehk mõne teise riigiasutusega, kui tema päralt tolliload on, ja taksi järele, mida borsekomitee kokkuleppel rahaministriga (ehk teiste ministritega) kinnitab.

B. Tolliasutuste õigused.

§ 15. Tolliametid on kaupade ja reisi- sijaate kraami piiril läbilaskmiseks ja ettenähtud maksude wõtmiseks kaupade ja asjade sisse- ja wäljaweo eest.

Märkus. Iga tolliasutuse hoonel tähendatakse ära tolliasutuse nimetus ja pannakse wälja eriline riigi tollilipp, mis üles tõstetakse igapäewase tollitegewuse algul ja alla lastakse selle tegewuse lõpul. Samasugune lipp, ainult vähemas suuruses, on tundemärgiks tollilaewadel, kus nad olemas on.

§ 16. Tolliametite asupaigad ja nende õigused kaupade läbilaskmise kohta määrab kindlaks rahaminister, wastawalt ametnikkude koosseisule ja raiooni tähtsusele, sellest „Riigi Teatajas“ kuulutades.

§ 17. Kõik isikud, niihästi Eesti kodanikud, kui ka wäljamaa kodanikud ja alamad, kes üle Eesti piiri sõidawad, kaupa ehk asju wäljamaalt sisse toowad ehk saawad, niisama kaupe ehk asju wäljamaale wiiwad ehk saadawad, on kohustatud kõik, mis nad sisse- wõi wälja weawad, wastawale tolliasutusele ette näitama ja kõiki selle asutuse ametnikkude seaduslikka nõudmisi täitma, käesolewa tolliseadustiku alusel.

§ 18. Üle piiri sõitwaid isikuid, peale diplomaatliste esitajate, wõib, kui kahtlus tekib, et nad oma juures tollile alluwaid ehk keelatud asju peidawad, erilises ruumis tolliasutuse juures, isiklikult läbi otsida tolliülema ehk tema asetäitja korraldusel. Niisugust läbiotsimist wõib aga ette wõtta ainult iseäralise tarwiduse korral ja pärast kahekordset ettepanekut kahtlustäratawale isikule wabatahtlikult peidetud asju ette näidata. Läbiotsimise kohta seatakse protokoll kokku, millele alla kirjutawad läbiotsimise toimepanija ja läbiotsitud isik.

Märkus I. Niisugust läbiotsimist võib äratähendatud juhtumisel ka raudtee rongiteenijate, niisama laewalt mahatulemisel ehk laewaleminekul laewade meeskondade juures toime panna.

Märkus II. Naisterahwaid wõiwad läbi otsida ainult naisterahwad.

§ 19. Salakaubitsemise ärahoidmiseks tollidirektori korraldusel antakse tolliametnikkudele õigus kaubanduslistes ja tööstuslistes ettevõtetes politseiesitajate juuresolekul järelwaatamisi toime panna, tähendatud ettevõtetes ja nende päralt olewates ladudes leiduwaid kaupsid kaubaraamatutega ja dokumentidega wõrrelda ja kõiki wäljamaa kaupsid salakaubana kinni pidada, mis ei kanna seaduslikku tollimärki ehk ei leia toetust tollidokumentides, kunni asja selgitamiseni, kas kinnipeetud kaubad salakaubad on wõi mitte.

Märkus. Läbiotsimisi eramajades ja eluhoonetes võib toime panna tolliametnikkude osawõtmisel ainult üldises korras, mis on ette nähtud kohtuseadustes.

§ 20. Ükski teine ametkond, ei kodanline ega sõjawäeline, ei tohi miski korraldusi tolliasjus teha.

§ 21. Politsei on kohustatud tolliametnikkudele nende ametikohuste täitmise juures esimese nõudmise peale wiibimata abiks olema.

C. Üksikute tolliametnikkude õigused ja kohused.

§ 22. Tollidirektor juhatab kõikide tolliasutuste tegewust Eestis, nendele, niihästi igapähele üksikult kui ka ringkirjadena, juhtnõõrisid andes käesolewa seadustiku ja üldiste seaduste nõudmiste täpiseks ja korrapäraliseks täitmiseks.

§ 23. Küsimused, mis käesolewa seadustiku ehk tolliasjade kohta käiwate Wabariigi Walitsuse määruste seletamisesse, täiendamisesse ja muutmisesse puutuwad, kannab tollidirektor rahaministrile ette. Kui aga nende küsimuste otsustamine edasilükkamist ei kannata, teeb tollidirektor omalt poolt ja omal wastutusel korraldusi tolliasutustele ja teatab sellest wiibimata rahaministrile.

§ 24. Tollidirektor wõtab vastu kaebusi kõikide tolliametnikkude ja teenijate teguwiisi üle ja toimetab ehk määrab juurdusi nende kaebtuste sisu kohaselt.

§ 25. Tolliasutuste tegewuse juhatamiseks (§ 22) ja sissetulnud kaebtustes puudutatud asjaolude selgitamiseks (§ 24) paneb tollidirektor tolliasutuste tegewuse rewideerimisi toime, niihästi üldiselt kui ka üksikutes jagudes. Neid rewideerimisi toimetab tollidirektor isiklikult wõi tema juurde määratud inspektori wõi käskude-täitja ametniku kaudu; tarbekorral aga võib tema selleks eraldi nimetada ja kommandeerida ka teisi tolliametnikka.

§ 26. Tolliametnikkude tegewuses awalikukstulnud hooletuse ehk ametikohuste mitte õieti täitmise korral määrab tollidirektor administratiiwse karistuse riigiteenistuse seaduses ettenähtud üldiste määruste järele. Kuritarwituste ilmsikstulemise korral, mis kohtutele alluwad, teeb tollidirektor korralduse süüdlaste kohtulikule wastutusele wõtmiseks, tarbekorral neid ametist tagandades.

Märkus. Tolliameti kandidaadid (§ 11), kes ühe aasta jooksul, nende teenistusesse wõtmise päewast arwates, ühegi tolli ametikoha peale ei ole määratud ehk kes sellesama aja jooksul nõutawat tollirewidendi ametieksami ära ei ole teinud, wõiwad tollidirektori poolt teenistusest saada wabastatud ilma nende eneste palweta.

§ 27. Majanduslistes asjades walwab tollidirektor selle järele, et tolliasutused neile määratud summasid õieti ära tarwitawad, annab remonteerimise töödeks luba ja kinnitab eelarweid tollihoonete ja laewade parandamise kohta; niisama kinnitab ta töowõtteid ja hankeid niihästi remondi ja ehitustööde jaoks, kui ka tollihoonete tüürimise, kütmise ja walgustamise juures — igal korral teiste ametkondade peawalitsuste juhatajatele antud õiguste ja seaduslikul teel awatud krediidipiirides.

Tolliasutuste päralt olewast riigiwarandusest võib tollidirektor asju, aineid ja materjaalisid, mis kõlbmataks on saanud ehk üleliigseks jääwad, müügile enampakkumise teel määrata; asju, aineid ja materjaalisid aga, mis hoopis wäärtusetaks on muutunud, ära häwitada lubada — teiste ametkondade peawalitsuste juhatajatele antud õiguste piirides.

§ 28. Tolliametkonna aastaeelarwed esitab tollidirektor rahaministrile oma arwamisega nõutawate krediidide tarwilikkuse kohta. Awatud üldised krediidid jaotatakse tema poolt tolliasutuste wahel ära.

§ 29. Kaupade üle piiri sisse- ja väljaveo asjus kontrollleerib tollidirektor tolliasutuste tegewust, isiklikult wõi tema juurde määratud tolliinspektori ehk käskudetäitjate ametnikkude kaudu kontrollrewideerimisi käesolewas seadustikus ettenähtud korras toime pannes.

§ 30. Tollidirektorile antakse õigus: a) kingitud asju ja b) ümberkolijate majakraami tollist wabastada, käesolewa seadustiku §§ 236 ja 350—352 ettenähtud korradel ja tingimistel, kui tollisumma tähenatud asjade pealt (p. a) mitte ei tõuse üle 10.000 ja majakraami pealt (p. b) mitte üle 50.000 marga igal üksikul juhtumisel.

§ 31. Kõigis tolliasjus, mis kohtuasutustes aetakse, on tollidirektor riigi-huwide täieõigusline esitaja.

§ 32. Tolliametkonnasse puutuwate kaotuste ja kulude riigi kanda wõtmise asjus antakse tollidirektorile needsamad õigused, mis wastawatel juhtumistel teiste ametkondade peawalitsuste juhatajatel on. Sissenõudmata jäänud trahwide hulgast, mis käesolewa seadustiku põhjal peale pannakse, on tollidirektoril õigus maha kustutada: wõlgasid, mida wõlgnikkude maksujõuetuse tõttu wõimalik ei ole sissenõuda, kuni 10.000 Eesti margani, wõlgasid, mis arwetel mitte õieti seiswatena sissenõudmisele ei tule, kuni 100.000 margani — igal üksikul juhtumisel. Wõlgade mahakustutamise küsimuse, mis eeltähendatud summadest suuremad on, paneb tollidirektor rahaministrile otsustamiseks ette.

§ 33. Tolliülemad on otsekohesteks juhatajateks tolliasjus kaupade ülepiiri laskmisel ja on õigustatud ja kohustatud kõikidelt tolliametnikkudelt hoolikat ja ausat ametikohuste täitmist nõudma.

Tollülemad wastutawad kõigi kahjude eest, mis nende süü läbi riigile ehk eraisikutele tekiwad.

§ 34. Teised tolliametnikud, eriti aga tollitegewuse üksikute jagude juhatajad, nagu tolliülema abid, tollirewidendid, dokumentide kontrolöörid, raamatupidajad, tollimaksude wäljaarwajad, laewade ja ladude ülewaatajad jne., kannawad wastutust oma isiklikkude tegude ja korralduste eest, mille tõttu ainealine wastutus riigile ehk eraisikutele nende ametnikkude mitteõige ehk seaduswastase teguwüisi läbi tekkinud kahjude eest esimeses järjekorras nende peale langeb.

§ 35. Kui tolliülem mõne temale alluwa ametniku juures hooletust ehk ametikohuste ebakorralikku täitmist tähele paneb, teeb ta temale suusõnal ehk päewakäsuga noomituse; korduwal juhtumisel aga ehk tähtsamate seaduswastaliste tegude puhul — tollidirektorile ettepaneku süüdlastele waljema karistuse pealepanemiseks ehk tema kohtu kätte andmiseks (§ 26), kusjuures ta süüdlase ajutiselt ametist wõib tagandada, kui ta teenistuse huwides seda tarwilikuks peab.

Märkus. Tolliwalwurid wõib wähemate üleastumiste eest ametiasjus erakorraliselt wahi peale määrata tolliülema korraldusel.

§ 36. Tolliwalwurid peawad tolliladudes kui ka üldistes tolliraioonides wahiteenistust ja on selles asjas otsekohestselt ladude (ja laewade) ülewaataja käsutada. Peale selle toimetatakse nende kaasabil laewade, rongide ja teiste weoabinõude läbiwaatamist, kaupade ja reisijate asjade wastuwõtmist, kontroleerimist, tollirewideerimist ja wäljalaskmist tolliasutustes.

§ 37. Tolliwalwuritel on iseäralised wormiriided, mida nad teenistuse ajal on kohustatud kandma. Teised tolliametnikud kannawad wäliteenistuse kohuste täitmisel iseäralikka wormimütse. Wormide mustrid kinnitab Wabariigi Walitsus rahaministri ettepanekul. Kõiki wälstolliametnikka ja ka kassaametnikka warustatakse teenistuse kohuste täitmisel rewolwritega, mida nad nendesamade määruste järele tarwitada wõiwad, mis politsei ametnikkude jaoks on ette nähtud, kuid ainult tolliametkonna huwide kaitseks.

§ 38. Kõikidel tolliametnikkudel ja teenijatel on keelatud osa wõtta kauplemisest, mis on ühendatud kaupade sisse- ja wäljaweoga, niisama tolliasutuste juures kauplejatega rahalisi ehk kaubanduslisi lepinguid teha, tolliasjus wolitusi ehk ülesandeid oma peale wõtta ja kaupasid ehk asju osta, enne kui nad tolliasutusest seaduslikus korras on wälja lastud.

D. Töökord tolliasutustes.

§ 39. Tollinõukogude otsused (§ 7) tehakse lihtsa häälteenamusega. Häälte poolekslangemisel annab tolliülema (ehk tema asetäitja) hääel enamuse.

§ 40. Raamatupidamise ja kassa-aruandmise, niisama ka rahasummade hoid-

mise ja üleandmise kord pannakse maksma tollidirektori poolt rahaministri kinnitusele.

§ 41. Tolliasutuste tegewuse juures tarwimise wate blankettide ja raamatute wormid, kui nad eraldi käesolewa seadustiku lisades ei ole ette nähtud, määrab kindlaks tollidirektor.

E. Tolliasutuste poolt wõetawad maksud.

§ 42. Tolliasutuste poolt wõetawad maksud on järgmised:

1) toll, mis wõetakse makswate tollitariifide põhjal sisse- ja wäljaveetawate kaupade pealt;

2) lisatoll, mis wõetakse käesolewa seadustiku põhjal, kui kaubaomanik õigel ajal teadaandeid kaupade üle ehk kaubadokumentisid sisse ei anna, kui ta need dokumendid ebakorralikul kujul sisse annab, niisama ka siis, kui toll õigeaks ajaks ei ole ära makstud;

3) ladumaks kaupade ja reisijate asjade tolliasutuste ladudes hoidmise eest, mis käesolewa seadustiku põhjal wõetakse taksi järele, mida rahaminister kinnitab;

4) maks kaupade tollimärkidega warustamise eest — käesolewa seadustiku põhjal;

5) maks laewa sõidulubade (laewapasside) eest, mis antakse tolliasutuste poolt üheks reisiks ehk aasta peale — käesolewa seadustiku põhjal. Taksi määrab Wabariigi Walitsus.

6) Kantseleimaks, mis wõetakse Wabariigi Walitsuse poolt kinnitatud ja „Riigi Teatajas“ wäljakuulutatud taksi järele:

a) ilma tollita sisse- ja wäljaveetawate kaupade pealt;

b) niisuguste sisseweetawate kaupade pealt, mis uuesti wäljamaale weetakse — otsekohe tagasi ehk transiidina Eesti territooriumi kaudu;

c) dokumentide pealt, mis tolliasutuste poolt kokku seatakse ja wälja antakse eraisikutele ja eraasutustele nende palwe peale;

7) maksud tolliametnikkude komandeerimise eest wäljaspoole tolliraiooni, ületunnitööde eest, iseäralise tolli järewalwe eest ja üldse riigi kulude tasuks kaupade hoidmise ja rewideerimise

eest, — käesolewa seadustiku erimääruste põhjal;

8) maks blankettide eest, mis wälja antakse tolliasutuste poolt eraisikutele ja eraasutustele tolliasjus, nende walmistamise kulude suuruses;

9) trahwimaksud, mis wõetakse käesolewas seadustikus ettenähtud alustel ja korras.

Märkus. Peale ülemaltähendatud tollimaksude wõib tolliasutuste peale panna ka teiste riigimaksude wõtmist, mis on ühenduses kaupade üle riigipiiri sisse- ja wäljaweoga, nagu aktsiisi-, sadama-, tempelmaks jne. Lähemad korraldused selles asjas kuuluvad rahaministri wõimkonda.

§ 43. Kõik eelmises paragrahwis (§ 42) nimetatud maksud kantakse riigi tulude arwele, kui käesolewas seadustikus ja eriseadustes selle kohta erilisi määrusi ei leidu. Summadest aga, mis § 42 p. 2 järele lisatollina, niisama p. 6 järele kantseleimaksuna sisse tulewad, arwatakse ainult pool riigi tuludeks, kuna teine pool tolliametkonna deposiiti üle kantakse, mida tolliametnikkudele, rahaministri korraldusel, wõib lisapalgana wälja anda.

M. Neps (sd.): § 43-da teises lauses on ette nähtud, et teatawatest summadest, mis lisatollidena ja kantseleimaksudena sisse tulewad, arwatakse ainult pool riigituludeks, kuna teine pool tolliametnikkudele lisapalgana wälja antakse. Meie rühm on seda toonitanud, et iga ametnik peaks oma töö eest saama wastawa palga ja ei mingisuguseid lisandusi, liiategi veel peidetud näol. Muidugi praegusi erakorralisi elutingimisi silmas pidades ja et tolliametnikkude palgad wiletsad, kuna nende töö küllalt wastutusrikas, wõiks neile eritasu maksta. Kuid minu arwates ei peaks seda mitte meie tollipõhiseadustikus ära määratama, waid kui see tarwlik, siis wõib selleks erimäärusi wälja anda. § 43 räägib ka sellest, et kõik eelmises paragrahwis — § 42 — nimetatud maksud kantakse riigitulude arwele, kui käesolewas seadustikus ja eriseadustes selle kohta iseäralisi määrusi ei leidu. Tähendab juba seaduse esimene osa näeb ette, et sarnasel korral peaks antama iseäralised määrused ja seadused, mis seda küsimust lahendaks. Sellepärast teen ma ettepaneku § 43-das II osa wälja jätta. Kui tulewikus tolliametnikkude seisukord täielikult palgaga kindlustatakse, siis ei

wõi sarnasest lisatasust juttugi olla. Praegune seisukord on aga niisugune, mis seda nõuab. Kui tahetakse see paragrahw sisse jätta, siis ei wõiks § 42 p. 6 liiter b. põhjal wõetawate maksude ärajaotamisest tolliametnikkudele juttugi olla, sest toll niisuguste kaupade pealt, mis uuesti wäljamaale weetakse, ei ole mingi wäline toll. See ei ole mingisugune konterbandikaup ja seal ei ole mingisugust kuritarwitust sissewedajate poolt. Ma saan aru, et kui tahetakse seda maksu anda selle sissetuleku peale, kus tolliametnik erilist hoolust ülesse näitab, nimelt kurjategijate tabamises, sel oleks ikka oma mõte, aga siin see punkt on üks niisugustest punktidest, mis otsekohe tolliametnikkude kohustusse käib. Ma ütlen weel kord, ma ei ole selle wastu, et tolliametnikkudele praegusel ajal lisatasu maksta, kuid selleks olgu erimäärus. Näituseks maksetakse kriminaalpolitseiametnikkudele tasu, maksetakse ka weel teistele ametnikkudele, ja seda kõik erimääruste põhjal.

Juhataja K. Wirma: Kirjalikult on sisse tulnud rkl. Johanson'ilt ettepanek § 37-das, kus on öeldud, et tolliwalwuritel on iseäralised wormiriided, mis nad on kohustatud teenistuse ajal kandma, ja edasi, et teised tolliametnikud kannawad wälis teenistuse kohustetäitmisel iseäralikka wormimütse, — rkl. Johanson paneb ette jätta wälja sõnad „iseäralikka“. Lõp sõna on aruandjal.

Aruandja J. Parik: Rkl. Johanson'i poolt tehtud parandused on puht redaktsioonilised ja nende wastu ei wõi mul midagi olla. Mis aga puutub rkl. Neps'i parandusesse, siis ei ole komisjonis sellest juttu olnud, see on enamwähem maitse asi, kas spetsiaalseaduses ametnikkude olukorra küsimust puudutada wõi teha seda eriseaduses. Komisjoni nimel selle parandusega ühineda ei saa.

Juhataja K. Wirma: Aruandja on ühinenud rkl. Johanson'i parandustega, mispärast need hääletamisele ei tule. Pannen hääletamisele rkl. Neps'i poolt tehtud paranduse § 43-das II lause wälja jätta. (Hääletatakse.) Nähtaw enamus on wastu. Seega on parandus tagasi lükatud.

Asun I osa hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on I osa wastu wõetud.

Aruandja J. Parik (loeb):

II.

Kaupade sisse- ja wäljavedu üle piiri.

A. Üldised määrused.

§ 44. Kaupade ja asjade sissewedu wäljamaalt ja niisama nende wäljavedu wäljamaale merel, raudteedel ja maanteedel, jõgedel ja järwedel, kui ka õhuteel on lubatud üldiselt maksu määrusena ainult niisugustel piiripunktidel Eestis, kus on olemas nende läbilaskmiseks wolitatud tolliasutused.

§ 45. Rahaminister wõib, kokkuleppel siseministriga, luba anda ilma tollita ehk wähesse tolliga sisse- ja wäljaveetawaid kaupaid ja niisama reisijate asju läbi lasta ka niisugustes piiripunktides, kus tolliasutus ei ole, piiriwalwe kohuseid täitwate wõimude järelwalwe all.

Märkus. Peale eritollipiiriwalwe asutamist pannakse järelwalwe tähendatud kaupade läbilaskmise üle selle piiriwalwe peale.

§ 46. Tollidirektoril on õigus iseäranis mõjuwatel põhjustel asjasthuwitatud isikute ehk asutuste palwe peale kaupade sisse- ja wäljavedu ka niisuguste punktide kaudu lubada, kus tolliasutus ei ole, niisama ka punktide kaudu, kus tolliasutus on olemas, kuid ilma õigusest wastawa kaubaliigi läbilaskmiseks (§ 16), tingimusega, et esimesel juhtumisel punktile ajutine tolliwalwe määratakse, teisel juhtumisel aga tolliasutustesse eriteadlane ametnik komandeeritakse, mõlemal korral palujate arwel.

B. Sisse- ja wäljavedu merel.

§ 47. Kaupade sisse- ja wäljavedu w a b a s a d a m a t e kaudu Eestis sünnib eriseaduse põhjal wabasadamate kohta ja selle seaduse alusel wäljaantud erimääruste ja juhtnõõride järele. Käesolewad määrused käiwad kaupade sisse- ja wäljaweo kohta harilikku sadamate kaudu.

1. Laewade sissesõit wäljamaalt.

§ 48. Laewade sissesõit wäljamaalt sadamatesse, kus on olemas tolliasutused (§ 44) ehk on määratud ajutine tolliwalwe (§ 46), wõib sündida igal ajal, nii ööl kui päewal, kui kohalikud olud seda lubawad wõi laewa julgeolek seda nõuab, kuid

laewa sissesõidust peab wiibimata tolliasutusele (ehk tema esitajale) teatatud olema ja laew ei tohi milgil tingimusel maaga ühendusesse astuda, enne kui tolliasutusest selleks luba antud.

§ 49. Wiibimata peale laewa sadamasse jõudmist ja igatahes mitte hiljem kui 12 tundi pärast laewa kohale paigutamist on laewakapten kohustatud tolliasutusele ehk tema esitajale, kes laewale ilmub, ära andma kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud wormi järele (lisa nr. 1). See deklaratsioon peab sisaldama:

1) andmeid laewa enese, laewadokumentide, meeskonna ja reisijate arwu kohta, niisama teateid selle kohta, kellele laew on adresseeritud;

2) üksikasjalikka andmeid laewakoorma kohta, mis käesolewa Eesti sadama jaoks on sisse toodud, niihästi konossamentide järele kui ka ilma konossamentideta, kusjuures nende andmete täienduseks kapten konossamentide ära kirju lisaks panna võib ja seda tegema peab, kui konossamentides erilised spetsifikatsioonid kauba kohta ära tähendatud on;

3) andmeid postikottide ehk postpakide kohta, mis käesolewa Eesti sadama jaoks on sisse toodud;

4) lühikesi andmeid koorma kohta, mis laewal teiste Eesti sadamate jaoks on olemas, kusjuures peab ära tähendatud olema konossamentide arw ja kaubakollide arw, mis ilma konossamentideta on sisse toodud;

5) niisuguseid lühikesi andmeid koorma kohta, mis laewal wäljamaa sadamate jaoks on olemas;

6) laewa tarbeasjade nimekirja;

7) laewa moona nimekirja;

8) kapteni märkused (hawarii kohta ja muid);

9) kapteni allkirja.

Märkus. Käesolewas paragrahwis tähendatud kapteni deklaratsioon antakse sisse ühes kahe (kopeerpaberi läbi tehtud) ära kirjaga. Deklaratsioonis ei tohi olla õigekstunnistamata parandusi.

§ 50. Üksikasjalikkude andmete asemel laewakoorma kohta, mis käesolewa Eesti sadama jaoks on sisse toodud (§ 49 p. 2), võib kapten oma deklaratsioonile juurde lisada igast wäljamaa manifestist dublikaadi laewakoorma kohta, ühes kahe ära kirjaga. Manifestid peawad sisaldama

kõiki andmeid kaupade kohta, mis konossamentides on ära tähendatud, neis ei tohi olla õigekstunnistamata parandusi ja nad peawad olema alla kirjutatud wäljamaa laewaagentide ehk kapteni enese poolt. Nende dokumentide juurdelisamise korral peab kapten oma deklaratsiooni 2-ses punktis üksikasjalikult üles andma ainult kaubakollisid, mis ilma konossamentideta on sisse toodud ehk üldse manifestis ei ole ära tähendatud.

§ 51. Ühes kapteni deklaratsiooniga (§ 49) tuleb ette panna:

1) sanitäärtunnistus, kui seda käesolewal pilgul erilised määrused nõuawad;

2) laewamõõdu tunnistus, kui laewal tema suuruse tõttu niisugune tunnistus peab olema;

3) laewatunnistus (lipu patent), kui laew Eesti lipu all on sisse tulnud;

4) laewameeskonna nimekiri, kui laewal musterrolli ei ole.

Märkus. Kõik ülemaltähendatud dokumendid annab tolliasutuse esitaja wiibimata sadamakaptenile ehk teistele wastawatele wõimudele sadamas üle, kellele tolliasutus nad pärast võib tagasi nõuda, kui neid tolliasjus tarwis läheb.

§ 52. Deklaratsiooni (§ 49) ettepanemise juures peab kapten tolliasutuse esitajale ette näitama deklaratsiooniga wõrdlemise otstarbeks kõik konossamentid kaupade kohta käesolewa sadama jaoks (kui nende konossamentide ära kirju ei ole juurde lisatud). Tolliasutusel on õigus läbiwaatamiseks nõuda ka konossamenta koormaosade kohta, mis teistesse sadamatesse on määratud.

§ 53. Deklaratsiooni ettepanemise juures peab kapten ühtlasi tolliasutusele teateid andma laewalolewate lõhkeainete ja kergesti plahwatawate kaupade kohta, wastawate ettewaatusabinõude tarwitusele wõtmiseks tolliasutuse ja sadamawõimude poolt.

§ 54. Wäljamaalt sissetulnud laew wõetakse tolliwalwe alla. Tarbekorral võib tolliasutus igal ajal laewa üksikasjalikku läbiwaatamist toime panna laewakoorma kontroleerimiseks ja kõikide kaupade, asjade ja moona arwuliselt kindlaks tegemiseks. Niisuguse läbiwaatamise juures on kapten ehk tema asetäitja kohustatud tolliametnikkudele kätte näitama ja awama kõik laewaruumid, kuhu kaupad ja asju võib mahutada. Kui sealjuures

kaupasad ehk asju leitakse, mis kapteni deklaratsioonis (§ 49) ei ole ära tähendatud, langeb kapten trahwi alla, käesolewa seadustiku VI jao §§ 402 ja 403 ettenähtud korras; kui aga leitakse kapteni poolt ülesandmata, tollilealluwaid ehk keelatud kaupasad ja asju peidetult iseäralistes salaruumides ehk üldse tolliametnikkudele mitte kättejihatatud laewaruumides, siis loetakse need kaupasad ja asjad salakaubaks ja wõetakse tarwitusele nende kohta käesolewa seadustiku VII jao määrused.

Märkus. Selle paragrahwi põhjal arwuliselt kindlakstehtud kaupasad, asju ja moonu wõib tolliplommide ehk pitsatite alla panna, kui tolliasutus seda tarwilikuks peab. Kapteni kohustatakse niisuguste tollimärkide puutumatus järele walwama.

§ 55. Laewa seisukoha sadamas määrab sadamakapten sellest tolliasutusele ette teatades.

§ 56. Tolliwälwe all olewa laewa juures (§ 54) on keelatud peatada (peale § 55 ettenähtud kordade) teistel laewadel ja paatidel, kui peatamine ei sünni tolliasutuse loaga ja tema järelwälwe all. Niisama on keelatud niisugusel laewal käia, ilma tolliasutuse iseäralise loata, kõikidel isikutel, kes laewameeskonna hulka ei kuulu, peale sadamawalitsuse ja politsei-esitajate nende ametkohuste täitmisel ja peale laewaomaniku ehk laewaadressaadi ja nende tolliasutustes registreeritud esitajate.

§ 57. Eelmises paragrahwis nimetatud laewa sadamas seismise ajal on kauplemine laewa restoraanis keelatud, mille tõttu ei ole lubatud laewalt ja laewal söögiaineid ja jookisid kõrwalistele isikutele müüa, see on niisugustele isikutele, kes laewameeskonna hulka ei kuulu ehk kes laewal läbisõitwate reisijatena ei wiibi.

§ 58. Igasuguseid kaupasad ja asju ühe laewa pealt teise peale üle anda, niisama ka rannale wiia (laewa inwentaari üksikuid jagusid — parandamiseks ja pesu — pesemiseks jne.), wõib ainult kapteni ehk laewaadressaadi poolt kirjalikult sisseantud teadaannete järele tolliülema loaga.

§ 59. Kui wäljamaalt sissetulnud laew talweks sadamasse jääb ehk kui Eesti laew wäljamaasõitude pealt rannasõidu peale üle läheb, peab niisugune laew tingimata saama üksikasjalikult läbi waadatud § 54 ettenähtud korras. Laewa talweks sadamassejäämise korral tehakse

arwuliselt kindlaks kõik tema peal leiduwad wäljamaa kaupasad, asjad ja ained, sedawõrd, kui see wõimalik on ja nad laewa töödeks ja meeskonna toitmiseks tarwis ei lähe, plombeeritakse ehk pitseeritakse nad tolliasutuse poolt kinni ehk aga weetakse kapteni ehk laewaadressaadi sellekohase palwe peale tolliladudesse ehk tolliwälwe all seiswatesse eriladudesse hoiule, kunni järgmise nawigatsioonini, kapteni ehk laewaadressaadi arwel. Kui aga laew rannasõidu peale üle läheb, tuleb kõikide wäljamaa kaupade, asjade ja ainete eest toll ja teised maksud ära maksta üldistel alustel käesolewa seadustiku järele.

§ 60. Ülemaltähendatud määrused (§§ 48—59) ei käi Eesti kui ka wäljamaa sõjalaewade kohta, kui nad wäljamaalt sõjalipu all sisse tulewad ja mitte kaubanduslistes asjus. Kõik nendelt laewadelt maalekantawad kaupasad ja asjad aga, mis mitte laewa riiklise waranduse ja sõjalise warustuse hulka ei kuulu, tulewad tolliasutusele ette panna rewideerimiseks ja wastawal korral äratollimiseks üldistel alustel.

§ 61. Kohalikkudele, seaduslikus korras registreeritud jahtklubidele, niisama ka wäljamaa jahtklubidele, antakse õigus oma laewu lihtsustatud korras deklarereida, kui nendel kaupasad ei weeta. Niisuguse laewa wäljamaalt sissesõidul on jahtklubi juhatus ehk wastaw jahtklubi liige — jahiomani ehk kapten (juht) — kohustatud wiibimata tolliasutusele laewa sissesõidust teatama ja lühikese kirjaliku deklaratsiooni ära andma (lisa nr. 2) sellekohaste andmetega laewa enese, laewameeskonna ja reisijatearwu, niisama reisikraami hulga kohta.

Märkus. Kui jahtklubide laewadel kaupasad sisse tuuakse, käiwad need laewad üldiste määruste alla, mis §§ 48—59 ette nähtud. nende määruste mittetäitmise korral aga loetakse kaupasad, mis niisugustel laewadel ehk pärast niisugustelt laewadelt wäljaladimist leitakse, salakaubaks ja nendega toimetatakse käesolewa seadustiku VII jao määruste järele.

§ 62. Kõik wäljamaalt sissetulnud laewad, peale sõjalaewade (§ 60) ja peale lihtsustatud korras declareeritud jahtklubide laewade (§ 61), registreeritakse tolliasutuse poolt erilises laewaraamatust sissetulewate laewade jaoks, iga aasta kohta eraldi. Kapteni poolt ette-

pandud deklaratsiooni ära kirjadest (§§ 49 ja 50) on üks kaupade väljalaadimise dokumendiks määratud ja teine — kaupade tolliladusesse wastuwõtmise dokumendiks, alg deklaratsioon ühes lisadega antakse tolliasutuse peajaoskonda kauba põhidokumendina. Lihtsustatud korras deklareeritud jahtklubide laewade registreerimine sünnib lühikeste deklaratsioonide järele, ilma erilisesse laewaraamatusse sisse kandmata.

2. Laewade väljalaadimine ja ümberlaadimine.

§ 63. Väljamaalt sissetulnud laewade väljalaadimine ja ümberlaadimine võib sündida ainult tolli järelewalwe all. Kaupade ja asjade ümberlaadimine laewadelt, mis reidil seisawad, vähematesse laewadesse ja paatidesse sadamasse wiimise otstarbeks on lubatud ainult tolliülema nõusolekul, kes järelewalwe teostamiseks laewale tolliametnikka komandeerib.

§ 64. Väljalaadimist ja ümberlaadimist toimetatakse kapteni poolt ette pandud deklaratsiooni ära kirja järele (§ 62). Kui nimetatud dokument väljalaadimise ehk ümberlaadimise alguseks ei ole ette pandud, toimetatakse väljalaadimist ja ümberlaadimist ilma selle dokumendita, kusjuures tolliametniku poolt üksikasjalik akt kapteni esitaja abil kokku seatakse.

§ 65. Laewadele antakse väljalaadimise luba pärast nende wastuwõtmise tolliasutuse poolt (§ 49) wastuwõtmise järjekorras, ruttu rikkiminewaid kaupaid aga ja elusaid loomi võib välja laadida väljaspool järjekorda. Niisama väljaspool järjekorda lastakse, võimalikult ilma ühegi wiwituseeta, laewalt maha reisijad ühes reisikraamiga, kusjuures seaduslik tollirewideerimine reisijate kohta käiwate tollimääruste järele (IV jagu B) toime pannakse.

§ 66. Kui väljalaadimisel kaubakollid wigastatud ehk rikutud (ligunenud jne.) olekus leitakse, seatakse selle üle wiibimata koha peal, kapteni nõusolekul — aga laewal, akt kokku, võimalikult iga kolli kohta üksikult, millele tolliametnik, väljalaadimist toimetawa artelli ehk ette wõtja esitaja ja kapten ehk tema asetäitja alla kirjutawad. Need aktid saadetakse ladusesse üheskoos kaupadega ehk kohe peale wiimaste ärasaatmist. Wigastatud ümbrikud parandatakse ära väljalaadimise kohal, kui see on tarwilik ja võimalik,

wastasel korral saadetakse wigastatud kollid ladusesse iseäralise walwe all. Selles samas korras seatakse kokku aktid kaubakollide kohta, mis väljalaadimise dokumentidega wõrreldes ei ole sisse tulnud ehk on sisse tulnud dokumentidele mittewastawalt ehk aga peale dokumentides ülesloetud kaupade arwu. Nendes aktides peab täpselt olema ära tähendatud aktide kokkuseadmise koht ja aeg.

Märkus. Kaupade väljalaadimise, arwestamise ja ladusesse wedamise üksikasjalik kord määratakse kindlaks tolliülema poolt kokkukõlas kohalikkude tingimustega.

§ 67. Harilik tööaeg tolliasutustes laewade ja kaupade wastuwõtmiseks (niisama ka laewade ja kaupade väljalaskmiseks) määratakse kindlaks rahaministri poolt. Töötegemine muudel tundidel päewal ja öösel, niisama ka pühapäewadel ja niisugustel pühadel, kus töötegemine saaduses eraldi ei ole keelatud, võib sündida tolliülema loaga kapteni ja laewaadressaatide ehk kaubaomanikkude sellekohase palwe peale, kusjuures tolliametnikkudele paluja kulul eritasu ületunnitööde eest maksetakse määruste järele, mida rahaminister kinnitab. See tasu ei wõi suurem olla kui tolliametniku kahekordne palk, mis on määratud wastawa ametkoha kõrgemale järgule, kusjuures iga tunni töö tasutakse, arwesse wõttes kaheksatunnist tööpäewa ja aastas kolmsada päewa lugedes. Niisugune ületunnitöö on lubatud ainult, kui tolliametnikkude koosseis seda võimaldab ja sadamawõimude poolt selleks seaduslikka takistusi ei ole. Kehalise töö tegijate kohaletoimetamise ja töötamise raiooni walgustamise eest peab kaubakäsutaja hoolitsema.

§ 68. Kui laew, ilma väljalaadimist (ehk pealelaadimist) toimetamata, kauemat aega (rohkem kui 3 päewa) sadamasse paigale jääb ja niisugune sadamasseismine tarwilikuks teeb iseäralise tolliwalwe tema järele, nõutakse tolliasutuse poolt sarnase järelewalwe kulud kaptenilt ehk laewaadressaadilt sisse, laewa sissesõidu päewast arwates.

3. Kaupade tolliladusesse wastuwõtmine.

§ 69. Kõik laewadelt väljalaaditawad kaubad, kui nad kaubaomanikule ehk käsutajale kohe väljalaadimise juures pärast kohalist tollirewideerimist välja ei anta,

wõetakse tolliladudesse (III jagu) hoiule määruste järele, mis järgmises paragrahwis on ette nähtud.

Märkus 1. Kui eriseaduse põhjal wabaladude asutamiseks luba antakse, korraldatakse tollioperatsioonidele alluwate kaupade wastuwõtmine nendes eriliste määruste kaudu.

Märkus 2. Postkotid ja postpakid wõetakse laewalt wastu postiametkonna esitaja poolt postimääruste ja käesolewa seadustiku IV jao A määruste põhjal.

§ 70. Kaupade wastuwõtmist tolliladudesse (§ 69) toimetab tolliametnik, kes wastawa ladu üle walitseb tööartelli esitaja kaasabil ehk laduomaniku agendi kaasabil, kui ladu tolliasutuse enese päralt ei ole. Wastuwõtmine sünnib kapteni deklaratsiooni teise ärakirja (§ 62) ehk selle ärakirja wäljawõtete järele ehk aga aktide järele, mis laewa wäljalaadimisel on kokku seatud (§§ 64 ja 66). Arwestamise lähema korra määrab kindlaks tolliülem kokkukõlas kohalikkude tingimustega.

§ 71. Laewast wäljalaaditud kaubakollid peawad igal päewal täpselt üles loetud olema ja nende üldine arw kindlaks tehtud kohe peale wäljalaadimise tööde lõpetamist; kõikide tolliladudesse wastuwõetud kaupade lõpulik wõrdlemine aga wäljalaadimise dokumentidega, numbrite ja märkide kohta peab olema toime pandud mitte hiljem, kui 10 päewa peale wäljalaadimise lõpetamist. Niisugusel wõrdlusel saadud andmete üle tehakse tähendus kapteni deklaratsiooni ärakirjade peale (§ 62), ladude ja laewade ülewaataja, kui ka laewakapteni ehk laewaadressaadi ehk nende esitajate allkirjadega.

§ 72. Kui ladudesse wastuwõtmisel kaubad ehk üksikud kaubakollid wigastatud ehk rikutud olekus leitakse ehk aga ladudesse dokumentides hoopis äratähendamata kaubakollid wastu wõetakse, siis seatakse sellekohased aktid ladudes kokku kaubaäraandjate ja wastuwõtjate allkirjadega.

§ 73. Sellessamas korras (§ 72) seatakse kokku aktid kaupade ja kaubakollide kohta, mis dokumentidega wõrreldes sisse ei ole tulnud, kui niisugused aktid kohe laewa wäljalaadimise juures ei olnud kokku seatud. Dokumentide järele mittesissetulnuteks ei loeta mitte neid kaubakollisid, mis hawarii tõttu sadamasse ei

ole jõudnud, kui selle kohta deklaratsioonis kapteni märkus on olemas.

Märkus. Oma teadaande tõenduseks hawarii kohta on kapten kohustatud seitsme päewa jooksul pärast sadamasse jõudmist seaduslikus korras protesti tõstma.

§ 74. Kui wäheldane wahe leidub üksikute kaubakollide märkide, numbrite ja ümbrikkude kaubadokumentidega wõrdlemisel, wõib tolliasutus oma otsusega need kollid dokumentidele wastawateks tunnistada. Kui sellepolest kahtlus tekib, wõib kapten ehk laewaadressaat tolliasutusele sellekohase tunnistuse wälja anda, mida niisugusel korral täiendawaks kaubadokumentiks loetakse.

§ 75. Wigastatud ja rikutud kaubad ja üksikud kaubakollid, niisama ka kaubad ja kaubakollid, mis on sisse tulnud peale dokumentides äratähendatud kaupade arwu (§§ 66 ja 72), wõetakse wiibimata eelrewideerimisele käesolewa ladu tollirewidendi (ehk tema asetäitja) poolt, kusjuures rewideerimise andmed wastawa akti peale kirja pannakse. Kui aga leitakse, et niisugused kaubad ja kaubakollid ärasaatja poolt on plombeeritud, pitseeritud ehk lukku pandud ja tarwidust ei ole kollisid awada kaupade ja asjade alalhoidmiseks (näituseks ligunenud asjade kuiwatamiseks jne.), siis plombeeritakse ehk pitseeritakse nad tollirewidendi (ehk tema asetäitja) poolt kinni ilma awamata ja jäetakse hoiule niisuguses olekus kunni kaubakäsutaja ilmumiseni ehk määratud tähtaja lõpuni, mille jooksul kollid rewideerimata wõiwad jääda. Tähendatud kollide plombeerimise ja pitseerimise kohta teeb tollirewident märkuse wastawa akti peale.

Märkus. Eelrewideerimisel tehtakse kindlaks ainult kauba omadus ja hulk, niisama tema seisukord, ilma jaotuseta tariifi paragrahwide järele.

§ 76. Ladudesse wõtmise juures peawad tingimata brutto ära kaalutama kõik kaubad, mille kaal wäljalaadimise dokumentis ei ole ära tähendatud, (kui neid oma loomu poolest arwu järele wastu ei wõeta), niisama peab ära kaalutama kõik wedelad kaubad, mis puust waatides sisse weetakse. Niisuguse kaalumise andmed kantakse sisse wastawatesse aktidesse ja kirjutatakse alla ladujuhataja ja teiste isikute poolt, kes kauba wastuwõtmisest

osa wõtawad (§ 70), käiwad aga tollirewidendi kontroleerimise alla.

Märkus. Kõik laewade wäljalaadimise ja kaupade ladusesse wastuwõtmise juures kokkuseatud aktid (§§ 66, 72, 73, 75 ja 76) registreeritakse ladude ja laewade ülewaataja jaoskonnas erilises raamatus ja tähendatakse üles kapteni deklaratsiooni ära kirjades (§ 62), pärast seda aga antakse nad tolliasutuse peajaoskonda kapteni algdeklaratsioonile juurdelisamiseks.

§ 77. Selle ärahoidmiseks, et laew sadamas ei saaks paigal peetud kunni kõikide wäljalaaditud kaupade lõpuliku wõrdlemiseni dokumentidega ja kõikide maksude ja trahwide äraõendamiseni kapteni poolt, mis käesolewa seadustiku põhjal temale tolliasutus wõiks peale panna, on laewaadressaadil õigus tolliasutusele kirjalik kohustus anda, iga aasta eraldi, selle kohta, et tema kapteni eest oma peale rahalise wastutuse wõtab.

4. Laewade ärasõit wäljamaale.

§ 78. Kaupade, reisijate kraami, laewamooni ja üldse kõikisuguste asjade laadimine wäljamaale ärasõitwatele ehk ärasõiduks määratud laewadele wõib sündida ainult tolliasutuse erilise loaga, tema ametnikkude walwe all ja pärast tollirewideerimist kui ka wastawatel kordadel tolli ja teiste maksude aratasumist käesolewas seadustikus ettenähtud korras (III jagu).

Märkus. Postisaadetiste laewale laadimine sünnib postiametkonna esitaja kaudu posti määruste ja käesolewa seadustiku IV jao A määruste põhjal.

§ 79. Et tähtajalist kaupade laewale laadimist mitte wiivitada, wõib tolliülem, ka enne kõikide maksude aratasumist tolliasutusele, laadimise luba anda, laewakapteni ja adressaadi ehk ka kaubakäsitaja palwe peale tingimisel, et nad wastawa tagatise ehk muu kindlustuse annawad.

§ 80. Wäljamaalt sissetulewad kaupad, mis adresseeritud wäljamaa sadamasse wõi on adresseeritud käesolewasse wõi mõnesse teise Eesti sadamasse, kuid ümber adresseeritud wäljamaa sadamasse, wõib käesolewas Eesti sadamas wäljamaale sõitwale laewale otsekohe ümber laadida — iseäralise tolli järewalwe all, kapteni ehk laewaadressaadi

palwe peale tingimisel, et tolliasutusele järewalwe kulud tasutakse. Niisuguse ümberlaadimise loa annab tolliülem, kui seaduses erikitsendusi selles asjas ei ole ette nähtud. Sarnaseid kaupsid, mis küll wäljamaa sadamatesse on määratud, kuid tolliasutuse poolt juba on wastu wõetud, wõib laewadele laadida üldistel käesolewas seadustikus ettenähtud alustel, kui wäljamaa kaupsid, mis wäljamaale tagasi weetakse.

§ 81. Enne laewa ärasõitu sadamast, on kapten kohustatud tolliasutusele ette panema kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud wormi järele (lisa nr. 3), mis peab sisaldama üksikasjaliku nimekirja kõikide wäljaweetawate kaupade kohta peale reisijate käsikraami. Kaupade äratähendamise asemel deklaratsioonis wõib juurde lisada laewamanifesti dublikaadi, kui niisugune manifest on olemas ja tema kõiki tarwilikka andmeid kaupade kohta sisaldab.

Märkus 1. Laewaadressaadil, kes tolliasutusele erilise kohustuse wälja andnud (§ 77), on õigus ülemalnimetatud üksikasjalikku kaupade nimekirja (ehk laewamanifesti dublikaati) tolliasutustele ka pärast laewa ärasõitu ära anda, kuid mitte hiljem, kui ühe nädala jooksul ärasõidupäewast arwates. Niisugusel korral peab kapteni poolt deklaratsioonis wastaw märkus tehtama.

Märkus 2. Tolliasutusel on õigus kontroleerimise otstarbeks kaptenilt konnossamentide ettenäitamist nõuda kõikide wäljaweetawate kaupade kohta.

§ 82. Enne laewa wäljalaskmist sadamast on tolliasutusel õigus laewal üksikasjalikku läbiwaatamist toime panna selles korras ja nende tagajärgedega, mis käesolewa seadustiku § 54 on ette nähtud. Sadamast wäljasõiduks annab tolliasutus kaptenile kirjaliku loa pealkirja kujul kapteni deklaratsiooni peal (§ 81) ehk erilise teadaandega.

§ 83. Sadamast wäljasõidu luba (§ 82) ei anta laewale: 1) kui kapteni poolt kõik maksud ja trahwid, mis temalt ehk laewalt sisse nõuda tulewad, ära tasutud wõi kindlustatud (§ 77) ei ole; 2) kui sadamakapteni ehk teiste walitsuswõimude poolt nõudmine sisse antakse laewa kinnipidamise kohta; 3) kui eraisiku poolt kohtuasutuse täitmiseleht ette pannakse, milles nõutakse allkirja wõtmist kaptenilt, et ta mitte wälja ei sõida wõi aresti peale-

panemist tema waranduse peale, wõi aga teatud summa sissenõudmist temalt eneselt wõi mõnelt laewameeskonna hulka kuuluwalt isikult, wiimaselt saadaolewa palga piirides. Tähendatud korral wõib laewa väljasõitu lubada ainult pärast seda, kui kapteni poolt tarwilik kindlustus tsiwiilkohtupidamise korras on ette pandud.

§ 84. Sõjalaewad ei allu ülalnimetatud määrustele neilsamadel alustel, mis laewade sissesõidu kohta väljamaalt (§ 60) on ära tähendatud. Kõik kaubad ja asjad aga, mis mitte laewa riiklise waranduse ja sõjalise warustuse hulka ei kuulu, peawad pealelaadimise juures tolliasutusele ette pandama rewideerimiseks ja wastawal korral äratollimiseks.

§ 85. Jahtklubi laewadel lubatakse ärasõit väljamaale sellesamas lihtsustatud korras, mis on ette nähtud sissesõidu jaoks (§ 61), kui nendel kaupasad välja ei weeta. Enne väljasõitu väljamaale peab tolliasutusele ette pandama lühike deklaratsioon sellesama wormi järele, nagu sissesõidu juures (lisa nr. 2).

Märkus. Kui nendel laewadel kaupasad välja weetakse ehk välja wedada katsutakse ja sealjuures üldisi nende pealelaadimise kohta käiwaid määrusi ei täideta, tunnistatakse kõik niisugustel laewadel leiduwad tolli alla käiwad ehk wäljaweoks keelatud asjad salakaubaks.

§ 86. Kõik väljamaale sõitwad laewad, peale sõjalaewade ja lihtsustatud korras wäljalastawate jahtklubide laewade, registreeritakse erilises laewaraamatuis väljasõitwate laewade jaoks, iga aasta kohta eraldi. Kapteni poolt ette pandud deklaratsioon ühes lisadega (§ 81) antakse üle tolliasutuse peajaoskonda. Lihtsustatud korras wäljalastud jahtklubi laewade registreerimine sünnib lühikeste deklaratsioonide järele ilma erilisesse laewaraamatusse sisse kandmata.

5. Laewade sissesõit sadamasse hädakorral.

§ 87. Kui laew sadamasse tuleb mitte kaupade wäljalaadimiseks ehk reisijate maalelaskmiseks, niisama ka mitte kaupade ja reisijate pealewõtmiseks, waid hädakorral, nagu kaitseks halwa ilma eest, wigastuste parandamiseks jne., wabastatakse kapten täieliku kui ka lühikese deklaratsiooni sisseandmisest (§§ 49 ja 61),

kuid ta on kohustatud tolliasutusele wiibimata kirjalikult teadustama sadamasse tuleku põhjusest, sealjuures ära tähendades, missugusesse sadamasse laew on määratud. Niisugusel korral on tolliasutusel õigus laewa dokumentisid kontroleerimiseks nõuda.

§ 88. Laew, mis hädakorral sadamasse on tulnud (§ 87), wõetakse tollijärelwalwe alla, kusjuures järelwalwe kulud kapteni peale pannakse, kui järelwalwe ainuüksi niisuguse laewa sadamasse tulekust on tingitud. Laewa ärasõit sadamast lubatakse ainult pärast wastawate kulude ja maksude äraõendamist.

§ 89. Kui hädakorral sadamassetulnud laewa kapten laewa parandamise sihiga ehk teistel sarnastel mõjuwatel põhjustel tahab laewa ajutiselt koormast wabastada, siis on ta kohustatud laewakoorma kunni tagasilaadimiseni tolliasutusele hoiule andma erilise nimekirja järele, millele laewakapten, kui ka tolliasutuse esitaja alla kirjutawad. Niisuguse koorma tagasilaadimine laewale wõib sündida ainult pärast ettenähtud ladumaksu äratasumist, kui seda tarwis on, ja pärast lisatasu äraõendamist tollijärelwalwe eest ühenduses koorma hoidmisega.

6. Laewade wäljalaadimine hawariijuhtumiste puhul niisugustel kohtadel, kus tolliasutusi ei ole.

§ 90. Kui laew hawariijuhtumisel on sunnitud wäljalaadimist toimetama kohal, kus tolliasutust ehk ajutist tolliwalwet ei ole, niisama kui merehädas olnud laewalt kaubad ehk asjad rannale on uhtud, ehk merest päästetud, wõetakse kõik kaubad ja asjad wiibimata walwe alla wõimude poolt, kes käesolewal kohal piiriwalwe kohuseid täidawad.

§ 91. Kui eelmises paragrahwis (§ 90) äratähendatud kaubad ja asjad merehädas olnud laewale tagasi ei laadita edasi toimetamiseks sadamasse, kuhu laew määratud, tulewad nad lähema tolliasutuse korraldusesse üle anda, kes niipea, kui ta teadaande hawarii juhtumiste kohta kätte saab, wiibimata oma esitaja kohale saadab päästetud kaupade ja asjade nimekirja kokkuseadmiseks.

§ 92. Nimekirja kokkuseadmisest päästetud kaupade ja asjade kohta (§ 91) wõtawad osa kohalikud piiriwalwe kohuseid

täitwa wõimu esitajad, niisama (kui nad kohal on) merehädas olnud laewa kapten wõi agent, kaubakäsitaja ja selle kinnitusseltsi esitaja, kus laew on kinnitatud.

§ 93. Kui nimekirja kokkuseadmisel päästetud wara kohta (§ 91) kodumaa kaupasad ehk asju leitakse, mille wäljawedu ilma tollita ja takistamata on lubatud, wõi aga wäljamaa kaupasad ja asju, mille eest juba toll Eestis on ära makstud, siis antakse need kaubad ja asjad wiibimata üle kohalikule politseile hoidmiseks ja wäljaandmiseks üldises seaduses ettenähtud korras. Kõik teised kaubad ja asjad aga jääwad tolliasutuse korraldusesse ja weetakse, kui see wõimalik on, tema ladudesse edaspidiseks hoidmiseks kaubasthuwitatud isiku arwel, wastasel korral jäetakse nad kohale piiriwalwe kohuseid täitwate wõimude walwe alla.

§ 94. Tolliasutuse korraldusesse jäänud kaupade ja asjade (§ 93) hulgast müüakse need, mis wõiwad ruttu rikki minna, tolliasutuse määrusel wiibimata enampakkumise teel ära, kui wõimalik, juba nende päästmise kohal, kõik teised kaubad ja asjad aga hoitakse ja antakse wälja üldises korras, mis käesolewas seadustikus on ette nähtud tollioperatsioonide alla käiwate sisse- ja wäljaveetawate kaupade kohta. Raha ärajaotamise juures, mis päästetud kaupade ehk asjade äramüümisel (kohe ehk pärast hoidmise tähtaja lõppu) saadud, niisama päästetud kaupade ja asjade käsutajatele wäljaandmise korral, peab tolliasutus kõige pealt riigile nimekirja kokkuseadmise kulud ja kaupade weokulud ära tasuma, päästjatele tasuandmise küsimuses aga makswate eriseaduste järele käima.

C. Sisse- ja wäljawedu raudteedel.

1. Rongide sissesõit wäljamaalt.

§ 95. Wäljamaalt sissesõitwad rongid, niihästi wäljamaa omad, kui ka Eesti rongid, mis wäljamaalt tagasi tulewad, peatawad piirijaamas teatud kohas, millest raudteewalitsus ette teatab kohalikule tolliasutuse ülemale.

§ 96. Rongide ülepiiriliikumise aja määrab kindlaks raudteewalitsus kokkõlas rahwuswaheliste lepingutega, kusjuures aga raudteewalitsus on kohustatud enne seda tollidirektorilt teateid pärima tolliteenistuse kohalikkude olude kohta.

Kaubarongide sissesõit peab sündima wõimalust mööda ainult päewal päikese tõusust kunni loojaminekuni. Erarongide määramise korral on jaamaülem kohustatud mitte hiljem, kui tund aega enne rongi tulekut, tolliülemale sellest kirjalikult teatama wastawate korralduste tegemiseks wiimase poolt.

§ 97. Kauba- ehk segarongi sissesõidul annab raudteeagent tolliasutuse esitajale ära sisseweetawate kaupade nimekirja ettenähtud wormi järele (lisa nr. 4). Selles nimekirjas peab olema tähendatud:

1. kaupade saate- ja sihtjaam;
2. wagunite ja platwormide numbrid, milles kaubad sisse weetud, niisama saatekirjade numbrid;
3. teated kaupade kohta: kollide (kohade) märgid ja numbrid, pakkimise wiis, kaupade nimetus, bruttokaal ehk arw ja kaubasaaja — kõik raudtee saatekirja andmete põhjal;
4. sissesõidu kuupäew ja jaamaülema ehk tema asetäitja allkiri.

Märkus 1. Ühes kaupade nimekirjaga antakse tolliasutusele ära ka kopeeripaberi läbi tehtud ärakiri sellest nimekirjast.

Märkus 2. Tolliasutusel on õigus nõuda kõikide saatekirjade ettenäitamist kaupade nimekirjaga wõrdlemiseks.

§ 98. Reisijaterongi sissesõidul annab raudteeagent tolliasutuse esitajale bagaashilehe (lisa nr. 5) ära, milles peawad olema tähendatud:

1. bagaashi saate- ja sihtjaam;
2. bagaashisedelite numbrid;
3. kollide arw ja liik, iga bagaashisedeli numbri kohaselt;
4. bagaashikollide üldine arw tähtedega kirjutatud;
5. sissesõidu kuupäew ja wastawa raudteeametniku allkiri.

Märkus. Kui raudteel postisaadetisi sisse tuuakse, peawad juures olema erilised dokumendid, wastawalt rahwuswaheliste postimäärustele; need dokumendid wõetakse wastu postiametkonna esitaja poolt (käesolewa seadustiku IV jagu A.).

§ 99. Wagunid ja platwormid kaupadega pannakse, kui nende wäljalaadimine ehk ümberlaadimine mitte kohe pärast rongi sissesõitu ei sünni, lukku, plombeeritakse ehk pitseeritakse tolliasutuse poolt wõimalust ja tarwidust mööda.

Märkus. Raudteeagendid peavad walwama, et tolliasutuse kindlustusmärkisid tähendatud wagunitel ei rikutaks.

§ 100. Reisijate bagaash ja käsikraam rewideeritakse tolliametnikkude poolt reisijate kohta käiwate tollimääruste järele (käesolewa seadustiku IV jagu B.), kohalikka olusid arwesse wõttes kas wiibimata wagunites enestes wõi raudteejaama eriruumides. Bagaashi rewideerimise kohta, niisama ka üksikute kollide tolliasutuse korraldusesse jätmise ehk nende seast üksikute asjade selleksamaks otsarbeks eraldamise kohta teeb tolliametnik bagaashilehel wastawa märkuse, millele ka raudteeagent alla kirjutab.

Märkus. Käesolewas paragrahwis tähendatud ruumid jaamahoones, ühes wastawate aitadega tolliwalwe alla jääwate bagaashi ja reisijate asjade hoidmiseks, peab raudteewalitsus tolliasutusele tarwitada andma.

§ 101. Rongi- ja weduriteenijatel, niihästi wäljamaalastel, kui ka Eesti omadel, on keelatud sisse tuua igasugu kaupaid ja asju, peale asjade, mida neil isiklikuks tarwitamiseks teel ehk teenistuses waja läheb.

§ 102. Tolliasutustele antakse õigus igal ajal läbiwaatamist toime panna niihästi wäljamaalt sissetulnud rongide koosseisus, kui ka kõikidel piiriäärse raudteejaamas seiswatel weduritel, tendritel ja wagunites, postiwagunid ühes arwatud, kusjuures raudteeagendid on kohustatud tolliametnikkudele nende ametikohuste täitmisel igasugu seaduslikku abi andma.

Märkus. Wäljamaalt salakauba sissewewo ärahoidmiseks antakse piiriäärsele tolliasutusele õigus kontroleerida ka kaupaid ja bagaashi, mis piiripunktil sissemaale wedamiseks laaditakse. Selleks otstarbeks kohustatakse kohalikkude raudteejaama tolliasutuse esitajale läbiwaatamiseks ette näitama raudtee dokumentisid ülemalnimetatud saadetuste kohta, kui neid dokumentisid tolliasutusele tarwis läheb.

§ 103. Kõik raudtee poolt ette pandud kaupade nimekirjad (§ 97) registreerib tolliasutus erilises raamatus raudteel, sissewewetawate kaupade jaoks, iga aasta kohta eraldi. Algpärane kaupade nimekiri antakse üle tolliasutuse peajaoskonda kaupade põhidokumentina, tema ärakirja aga tarwitatakse

dokumentina kaupade wäljalaadimisel ja nende wastuwõtmisel tolliasutuse poolt. Bagaashi sissewewo registreerimist toimetatakse bagaashilehtede (§ 98) järele, ilma erilisesse raamatusse sisse kandmata.

2. Wagunite wäljalaadimine ja ümberlaadimine.

§ 104. Wäljamaalt wagunites ehk platwormidel sissetulnud kaupad tulewad piiripunktil wälja laadida ja wõetakse tolliasutuse korraldusesse, kui nad mitte ei ole määratud edasisaatmiseks teistesse Eesti tolliasutustesse transiidina, ilma ümber laadimata ja ilma tolliasutuse poolt rewideerimata, (IV jagu C.). Sunduslikust wäljalaadimisest wõib wabastada kohaliku tolliülema korraldusel niisuguseid wäheste tolliga ehk oma kogu poolest suuri ja raskeid kaupaid, mille tollirewideerimist wagunites ja platwormidel wõib toime panna, ilma et see rewideerimise korda rikuks.

§ 105. Wagunitest ja platwormidelt wäljalaadimine (§ 104) wõib sündida ainult tolliametnikkude järelwalwe all ja raudteeagendi juuresolekul, kes käesolewaid kaupaid ehk bagaashi tolliasutusele üle annab.

§ 106. Kaupade ehk bagaashi wäljalaadimist toimetatakse kaupade nimekirja ärakirja ehk bagaashilehe järele, mis raudtee poolt on ette pandud (§ 103). Kui neid dokumentisid mingisugustel põhjustel ei ole ette pandud — kaupade nimekirja 24 tunni jooksul pärast kauba- ehk segarongi sissetulekut, bagaashilehte aga kohe pärast reisijaterongi tulekut — siis laaditakse kaupad ja bagaashikollid wälja akti järele, mis tolliametniku poolt raudteeagendi osawõttel kokku seatakse.

§ 107. Pärast wäljalaadimise lõpeta- mist ja wagunite ning platwormide eneste läbiwaatamist antakse tolliametniku poolt raudteeagendile kirjalik luba rongi ärasõiduks ehk üksikute wagunite ärawiimiseks wäljalaadimise ehk rewideerimise kohalt.

§ 108. Käesolewa seadustiku § 67 määrused hariliku tööaja kohta asutustes, niisama kui ka tolliametnikkudele ületunnitöö eest maksetawa tasu kohta wõetakse tarwitusele ka kaupade sissewewo (ja wäljawewo) juures raudteel, kuid ainult sedawõrd, kui tolli töö ei olene rongide üle-

piiriliikumise harilikkudest tingimustest ja ajast. Sellepärast ei makseta erilist tasu rongide wastuwõtmise (ja väljalaskmise) ja reisijate багаashi läbiwaatamise eest, olgugi väljaspool harilikku tööaega; kaupade väljalaadimise ja pealelaadimise eest aga, niisama nende rewideerimise, väljalaskmise jne. eest väljaspool harilikku tööaega nõutakse sisse tolliametnikkude kasuks määratud tasu nendelt isikutelt ehk asutustelt, kelle palwe peale ja kelle huiwides töö toime pandi.

3. Kaupade ja багаashikollide wastuwõtmine tolliladudesse.

§ 109. Kaupade ja багаashikollide wastuwõtmist tolliladudesse toimetatakse neilsamadel alustel, nagu mere teel sisseweetawate kaupade wastuwõtmist (§§ 69—76), selle wahega, et wastuwõtmine sünnib raudtee poolt ette pandud kaupade nimekirja ära kirja ehk багаashilehe järele (§ 103) ja et wastuwõtmisest osa wõtab raudteeagent, kes ka kõikidele tolliasutuse poolt kokkuseatud aktidele alla kirjutab.

§ 110. Kaupasad ja багаashikollisid, mis väljalaadimise juures ilma dokumendita leitakse, ehk kui nende kollide kaal ja märgid dokumentidega kokkukõlas ei ole, ei wõi piiriäärsest tolliasutusest teise tolliasutusse saata, enne kui raudtee poolt wastaw dokument ehk selgitus nende kaupade ehk багаashikollide üle on ette pandud.

4. Rongide ärasõit wäljamaale.

§ 111. Rongide ärasõit wäljamaale peab sündima samadel tingimustel, nagu nende sissetulek wäljamaalt, s. o. teatud kohast ja teatud ajal (§§ 95 ja 96).

§ 112. Kaupasad ja багаashikollisid, mis piirijaamas wäljamaale saatmiseks ära antakse, wõib wagunitesse laadida ainult tolliasutuse loaga, pärast seda, kui nad ärasaatjate poolt käesolewas seadustikus ettenähtud korras (III jagu), tolliasutusele rewideerimiseks ja tollimaksude äraõiendamiseks on üles antud.

§ 113. Otsekohesel teel minewad saadetused, mis raudtee poolt sisemaa jaamas wäljamaale saatmiseks on wastu wõetud, antakse üles tolliasutusele piiri-

jaamas raudtee enese poolt, tema wolitatud agendi kaudu. Sel korral pannakse raudtee peale tollinõudmist täitmine ja tollimaksude äraõiendamine käesolewa seadustiku III jao määruste põhjal. Ülemalnimetatud kaubad rewideeritakse tolliasutuse poolt wõimalust mööda wagunites enestes, kuid neid wõib tarbekorral ka wälja laadida, osalt ehk täielikult.

§ 114. § 112 äratähendatud kaupade wagunitesse laadimine, niisama otsekohesel teel minewate kaupade (§ 113) ümberlaadimine ehk juurdelaadimine peab sündima tolliasutuse järelewalwe all.

§ 115. Kõikide kaupade kohta, mis wäljamaale saadetakse, on raudtee kohustatud enne rongi ärasõitu tolliasutusele ette panema samasuguseid dokumente, nagu kaupade sisseweo juures ette nähtud, nimelt: nimekirja (lisa nr. 6) kaupade kohta, mis saatekirjaga weetakse, ja багаashilehe (lisa nr. 7) багаashikollide kohta.

Märkus. Wäljamaale minewad postisaadetised laaditakse postidokumentide põhjal postimääruste ja käesolewa seadustiku IV jao A määruste järele.

§ 116. Wäljamaale sõitwad reisijad ja nende käsibagaash rewideeritakse tolliasutuse poolt sellesamas korras, mis reisijate wäljamaalt tuleku jaoks on ette nähtud (§ 100) wastawalt makswatele määrustele asjade, toiduainete ja wärtuste wäljaweo kohta ja kohalikkudele oludele. Ühtlasi wõib läbi waadata asju, mis leiduwad weduri- ja rongiteenijate juures; neil on keelatud wälja wiia iga-sugu kaupasad ja asju, peale asjade, mida neil isiklikuks tarwitamiseks teel ehk teenistuse asjus waja läheb.

§ 117. Enne rongi ärasõitu wäljamaale on tolliasutusel õigus läbiwaatust toime panna kõikides wagunites, niisama weduril ja tendril käesolewa seadustiku § 102 ettenähtud korras. Rongi ärasõiduks annab tolliasutus jaamaülemale ehk tema asetäitjale kirjaliku loa, mis on tõendus, et tollioperatsioonid on lõpetatud.

§ 118. Raudtee poolt ette pandud kaupade nimekirjad (§ 115) registreerib tolliasutus erilises raamatus raudteel wälja weetawate kaupade jaoks, iga aasta kohta eraldi. Bagaashi wäljaweo registreerimist toimetatakse багаashilehe järele, ilma erilisesse raamatusse sisse kandmata.

D. Sisse- ja wäljawedu maanteedel.

1. Kaubawooride sissetulek ja sissesõitwate reisijate läbilaskmine.

§ 119. Kaubawooride sissetulek ja niisama reisijate sissesõit ehk sissetulek wäljamaalt sünnib tolliametnikkude korralisel tööajal, mis rahaministri poolt kindlaks määratakse.

Üksikasjalikud määrused tööaja ja töötingimuste kohta maanteedel seiswates tolliasutustes töötab wälja tollidirektor, kokkuleppel teiste wastawate ametkondadega ja kokkukõlas kohalikkude oludega ja lepingutega, mis naaberriikidega tehtud.

Märkus 1. Piiripunktil, põigiti üle maantee, seatakse üles kärbis (lasipuu). Pärast igapäewase töö lõpetamist tolliasutus antakse kärbise (lasipuu) walwamine tolliasutuse poolt piiriwalwe kohuseid täitwa wõimu hooleks (§ 3). Kui tarwis on reisijaid öö ajal erakorraliselt läbi lasta, muudetakse ära walwamine piiriwalwe poolt ja wõetakse ajutiselt kärbis (lasipuu) tolliasutuse korraldusse.

Märkus 2. Tolliametnikkude poolt niisugustel piiripunktidel eraisikute ja asutuste huwides ja palwe peale tehtud ületunnitööde eest wõib rahaminister maksusid määrata wastawalt käesolewa seadustiku § 67 ettenähtud korrale.

§ 120. Kui tolliasutus mitte otse piiri ääres ei seisa, siis korraldatakse kaupade ja reisijate liikumist läbilaskekärbisest (lasipuust) piiril kunni tolliasutusele erilise juhtkirjaga, mille tollidirektor wälja töötab.

§ 121. Kaubawooride wäljamaalt sissetulekul on kaubaomanik ehk wanem woorimees kohustatud tolliasutusele ette panema kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud wormi järele (lisa nr. 8). Selles deklaratsioonis peawad olema ära tähendatud:

- 1) woori hobuste, wankrite ja teiste weoabinõude arw;
- 2) woorimeeste arw, niisama reisijate ja nende багаashikollide arw, kui nad wooriga ühes tulewad;
- 3) andmed kaupade kohta: saate- ja sihtkoht; märgid ja numbrid, kui nad on olemas; kaupade nimetus; kaupade bruttokaal ehk arw ja kaubasaaja nimi ja perekonnanimi;

4) deklaratsiooni kokkuseadmise kuupäew ja kaubaomaniku ehk wanema woorimehe allkiri.

Märkus. Kui kaupade kohta wäljamaal kokkuseatud saatekirjad on olemas, peab neid tolliasutusele ette näidatama wõrdlemiseks deklaratsiooniga.

§ 122. Kaubaomanikkude ehk woorimeeste deklaratsioonid registreeritakse tolliasutuse poolt erilises raamatus maanteel sisseweetawate kaupade jaoks, iga aasta kohta eraldi.

2. Kaupade wäljalaadimine ja wastuwõtmine tolliasutuse poolt.

§ 123. Woorid kontroleeritakse tolliasutuse poolt kaubaomaniku ehk woorimehe juuresolekul nende poolt ettepanud deklaratsiooni (§ 121) põhjal. Kui kaupad äratollimiseks weoriistadel ei wõi rewideerida ehk kui üldse kaupade äratollimine ja wäljalaskmine mitte kohe ei sünni, siis pannakse kaubaomaniku ehk woorimehe abinõudega ehk nende kulul woori wäljalaadimine toime ja kaubad wõetakse tolliasutuse korraldusse.

§ 124. Kui kaupade kontroleerimisel ehk wastuwõtmisel (§ 123) leitakse, et kaubad deklaratsioonile ei wasta, ehk kui kaubad ja kollid wigastatud olekus on sisse tulnud, seatakse selle kohta aktid kokku tolliametniku ja kaubaomaniku ehk woorimehe allkirjadega.

§ 125. Kaubad ja kaubakollid, mis wigastatud olekus on sisse tulnud, wõetakse, kui neid kohe wälja ei lasta, eelrewideerimise alla käesolewa seadustiku § 75 ettenähtud korras.

§ 126. Wooridega ehk üksikult sissetulewad reisijad ühes oma багаashiga lastakse läbi wiibimata käesolewa seadustiku IV jao B-s reisijate jaoks ettenähtud tollimääruste korras. Woorimeestel on lubatud ilma tollita ühes wõtta ainult asju ja toiduaineid, mis neil teel tarwis läheb kunni selle kohani, kuhu woor on määratud; muud asjad ja toiduained tulewad nende poolt ära tollida ehk tolliasutusele hoiule anda kunni nende wäljamaale tagasiwiimiseni üldises käesolewas seadustikus ettenähtud korras.

§ 127. Üle piiri laskmise tingimused ja kord weoriistade kohta, mida tarwitatakse kaupade woorimiseks ja reisijate weda-

miseks, määratakse ära erilise juhtkirjaga, mille tollidirektor wälja töötab ja rahaminister kinnitab.

3. Wooride ja reisijate läbilaskmine wäljamaale.

§ 128. Wooride ja reisijate wäljamaale läbilaskmise tingimused ja aeg wastawad tingimustele ja ajale, mis nende wäljamaalt sisselaskmise kohta on ette nähtud (§§ 119 ja 120).

§ 129. Wäljamaale saadetawate kaubawooride kohta on kaubaomanik ehk wanem woorimees kohustatud tolliasutusele ette panema kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud wormi järele (lisa nr. 9). Woorid lastakse läbi wäljamaale ainult pärast kaupade seaduslikus korras rewideerimist.

§ 130. Reisijad ja woorimehed lastakse läbi § 126 ettenähtud määruste järele, weoriistad aga — korras, mis § 127 ettenähtud erilise juhtkirjaga maksma panakse.

§ 131. Kaubaomanikkude ehk woorimeeste deklaratsioonid wäljaweetawate kaupade kohta registreeritakse erilises raamatus maanteel wäljaweetawate kaupade jaoks, iga aasta kohta eraldi.

E. Sisse- ja wäljawedujõgedel ja järwedel.

1. Laewade ja parwede sissetulek.

§ 132. Wäljamaalt jõgedel ja järwedel sissetulewate laewade ja parwede tolli wastuwõtmine sünnib esimeses tolliasutuses, piiriäärast arwates, kui neid jõe jooksul ehk piiriäärse järwe ulatuses mitu on.

§ 133. Laewade ja parwede sissesõidu ja wastuwõtmise aeg määratakse ära, kohalikka olusid arwesse wõttes, erilise juhtkirjaga, mille tollidirektor wälja töötab kokkuleppel teiste wastawate ametkondade esitajatega.

§ 134. Wiibimata peale kohalejõudmist (§ 132) ja igatahes mitte hiljem kui 12 tundi pärast kaldaletulekut, on laewakapteni (parwetaja) kohustatud tolliasutusele kirjaliku deklaratsiooni ette panema ettenähtud wormi järele (lisa nr. 10). See deklaratsioon peab sisaldama:

1) andmeid laewa (parwe) laewadokumentide, meeskonna ja reisijatearwu kohta;

2) üksikasjalikka andmeid kaupade kohta, mis on sisse toodud käesolewa sadama jaoks niihästi konossamentide (saatekirjade) järele, kui ka ilma nendeta, kusjuures konossamentide ärakirjad peawad olema juurde lisatud, kui nad üksikasjalikku kaubaspetsifikatsiooni sisaldawad;

3) andmeid postkottide ja pakkide kohta, mis on sisse toodud käesolewa sadama jaoks;

4) lühikesi andmeid kaupade kohta, mis teistele Eesti sadamatele määratud;

5) lühikesi andmeid kaupade kohta, mis wäljamaa sadamate jaoks on olemas;

6) laewa tarbeasjade nimekirja;

7) laewa moona nimekirja;

8) laewakapteni (parwetaja) allkirja.

Märkus. Deklaratsiooni ettepanemise juures peab laewakapteni (parwetaja) tolliasutusele ette näitama ka kõik konossamentid (saatekirjad) kaupade kohta, kui nad on olemas, wõrdlemiseks deklaratsioonis äratähendatud andmetega.

§ 135. Ühtlasi on laewakapteni ehk parwetaja kohustatud tolliasutusele teateid andma laewal ehk parwel olewate lõhkeainete ja kergesti plahwatawate kaupade kohta, wastawate etteawaatuse abinõude tarwitusele wõtmiseks tolliasutuse ehk teiste kohalikkude wõimude poolt.

§ 136. Wäljamaalt sissetulnud laew ehk parw wõetakse tolliwalwe alla. Tarbekorral — laewa ehk parwe sisemaale edasisõidu korral aga peab see tingimata sündima — pannakse laewa ehk parwe üksikasjalik läbiwaatamine toime laewa ehk parwekoorma kontroleerimiseks ja kõikide kaupade, asjade ja moona arwuliselt kindlakstegemiseks. Niisuguse läbiwaatamise tingimused ja niisama laewakapteni ehk parwetaja poolt mitteülesantud kaupade ehk asjade leidmise tagajärjed on needsamad, nagu merelt sissetulewate laewade kohta on ette nähtud, kusjuures sisemaale edasisõitwad laewad ehk parwed ühetaolisteks loetakse rannasõidule üleminewate laewadega (§§ 54 ja 59).

§ 137. Järwedel ja jõgedel sõitwate laewade ja parwede kohta wõetakse wastawatel kordadel üldiselt tarwitusele määrused, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku §§ 55—61 meresõidu kohta.

§ 138. Laewade ehk parwede seisatamine ehk kaldaletulek teel piiri äärest kunni esimese tolliasutuseni (§ 132) võib sündida ainult äärmise tarwiduse korral, nagu: wigastuse tõttu, ööpimeduse ehk udu pealetulekul, wastase tuule tekkimisel jne.

§ 139. Laewade ja parwede edasiõitu esimesest läbilaske tolliasutusest sisemaale korraldatakse erilise juhtkirjaga, mille tollidirektor wälja töötab ja rahaminister kinnitab. Selles juhtkirjas peab olema ette nähtud tollikohane kaupade arwestamine, kui nende eest esimeses tolliasutuses tolli ei ole makstud, laewa wäljamaale tagasiwiimise kindlustus, kui laew tollimaksule allub ja laewa tarbeasjade ja moona kontroll.

§ 140. Kõik wäljamaalt sissetulewad laewad (peale jahtklubide laewade), niisama parwed registreeritakse laewakapteni ehk parwetaja deklaratsioonide järele erilises raamatust sissetulewate laewade ja parwede jaoks, iga aasta kohta eraldi.

2. Kaupade wäljalaadimine ja wastuwõtmine tolliasutuse poolt.

§ 141. Kui tollioperatsioonid laewadel ja parwedel enestel ette ei wõeta, panakse toime kaupade ja bagaashikollide wäljalaadimine laewadelt ja parwedelt tolliametniku järelwalwe all, laewakapteni ja parwetaja (ehk nende esitajate) kaasabil ja nende poolt ette pandud deklaratsioonide järele.

§ 142. Hariliku tööaja kohta tolliasutuses, niisama tolliametnikkudele ületunnitõde eest maksetawa tasu asjus wõetakse tarwitusele käesolewa seadustiku § 67 ettenähtud määrused meresõidu kohta.

§ 143. Kaupade wastuwõtmine sünnib ühtlasi nende wäljalaadimisega selles korras ja nendel tingimustel, mis käesolewa seadustiku §§ 65, 66, 69, 71—77 on ette nähtud meresõidu kohta.

§ 144. Laewa ehk parwe sisemaale edasiõitmise korral tulewad tolliasutuse poolt rewideerida ka meeskonna asjad, kusjuures meeskonnal on lubatud ühes wõtta ilma tolli maksmata ainult asju ja toiduaineid, mis neil teel tarwis läheb, kuna kõik muud asjad üldises korras ära tollida tulewad ehk aga nendega toime-

tatakse käesolewa seadustiku ja § 139 ettenähtud juhtkirja määruste järele.

3. Laewade ja parwede ärasõit wäljamaale.

§ 145. Laewade ja parwede wäljamaale läbilaskmise aja kohta maksawad needsamad tingimused, mis on ette nähtud nende wäljamaalt sissetuleku juures (§§ 133 ja 142).

§ 146. Kaupade ja reisijate bagaashi, niisama toiduainete ja üldse kõiksugu asjade laadimine laewadele ja parwedele, mis wäljamaale sõidawad, võib sündida ainult tolliasutuse loaga ja tema ametnikkude järelwalwe all pärast tollirewideerimist üldises korras, nagu meresõidu kohta ette nähtud (§§ 78 ja 79).

§ 147. Enne laewa ehk parwe wäljamaale ärasõitu on laewakapten ehk parwetaja kohustatud tolliasutusele ette panna kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud wormi järele (lisa nr. 11), milles peawad olema ära tähendatud kõik wäljaweetawad kaubad.

Märkus. Tolliasutusele antakse õigus nõuda kõikide konossamentide (saatekirjade) ettenäitamist, mis wäljaweetawate kaupade kohta käiwad, kui need dokumendid on olemas, ja niisama ka laewa ehk parwe üksikasjalikku läbiwaatamist toime panna § 136 ettenähtud korras.

§ 148. Laewade ja parwede wäljamaale ärasõiduks annab tolliasutus kirjaliku loa pärast seda, kui kõik wäljaweetawate kaupade pealt wõetawad maksud on tasutud ehk kindlustatud, niisama ka trahwid maksetud, mis laewakaptenile ehk parwetajale on peale pandud ja kui kellegi poolt laewale ehk parwele seadusliku aresti pealepanemist ei ole nõutud.

§ 149. Kõik wäljamaale ärasõitwad laewad (peale jahtklubide laewade) ja parwed registreeritakse laewakapteni ehk parwetaja poolt ette pandud deklaratsioonide järele erilises raamatust wäljasiõitwate laewade ja parwede jaoks, iga aasta kohta eraldi.

F. Sissewedu ja wäljawedu õhuteel.

1. Lennukite tulek wäljamaalt.

§ 150. Kõik wäljamaalt tulewad lennukid tohiwad ainult neil lennuplatsidel maanduda, mis lennuettewõtete poolt kok-

kuleppel kohaliku tolliasutusega selleks on määratud. Kui tähendatud lennuplatsidel erilist tolliwalwepunkti ei ole awatud, ehk kui lennuki maaletulek sünnib väljaspool niisugust tolliwalwepunkti, peab lennuettewõtte esitaja kohalikule tolliasutusele sellest aegsasti teatama, tolliametnikkude komandeerimiseks mahatuleku platsile.

M ä r k u s. Tolliametnikkude komandeerimise kulud ja üldse tolliwalwe kulud, sedawõrd kui walwe- ja tolliametnikkude töö väljaspool tollioperatsioonide raiooni ehk väljaspool harilikku tööaega sünnib, pannakse lennuettewõtte esitaja, lennukioomaniku ehk lennukikapteni (pilooti) peale, käesolewas seadustikus ettenähtud üldiste määruste järele.

§ 151. Wäljamaalt sissetuleku juures on lennukikapten (piloot) kohustatud tolliametnikule ära andma kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud wormi järele (lisa nr. 12). See deklaratsioon peab sisaldama:

1) andmeid lennuki enese kohta ja teateid meeskonna arwu kohta ning reisijate ja nende багаashikollide arwu kohta;

2) üksikasjaliku nimekirja kaupade kohta, mis sisse toodud käesolewa paiga jaoks;

3) andmeid posti kohta;

4) lühikesi andmeid kaupade kohta teiste paikade jaoks Eestis;

5) andmeid kaupade kohta wälisriikide jaoks;

6) andmeid lennuki tarbeasjade kohta;

7) andmeid kaasatoodud moona kohta;

8) kapteni (pilooti) allkirja.

§ 152. Reisijad ja nende багаash rewideeritakse tolliametniku poolt kohal ja lastakse läbi wiibimata, käesolewa seadustiku IV jao B ettenähtud korras. Kaubad aga, mis lennukil on sisse toodud, wõetakse tolliasutuse korraldusesse, pärast kaubakollide arwu, nende märkide ja numbrit wõrdlemist kapteni (pilooti) deklaratsiooniga. Kui kaubad sisse tulewad mittewastawalt deklaratsiooni andmetele ehk wigastatud olekus, seatakse selle kohta aktid kokku tolliametniku ja kapteni (pilooti) allkirjadega. Pärast wäljalaadimise lõpetamist waadatakse tolliametniku poolt läbi lennuk ise, kusjuures

lennukikapten (piloot) on kohustatud kätte näitama kõik lennuki ruumid, kuhu asju ja kaupsid wõiks mahutada, tagajärgede eest wastutust kandes, nagu §§ 54 ja 59 meresõidu kohta ette nähtud.

M ä r k u s. Postisaadetised, kui neid on ühes toodud, wõetakse wastu postiametkonna esitaja poolt postimääruste ja käesolewa seadustiku IV jao A määruste järele.

§ 153. Lennukilt kaupade wastuwõtmine tolliasutuse korraldusesse (§ 152) sünnib üldiste määruste põhjal, mis on ette nähtud wastawates paragrahwides meresõidu kohta. Kui lennuki mahatuleku kohal erilist tolliwalwepunkti ei ole, ehk küll olemas, aga ilma tolliwalwe all olewate ladudeta, siis saadetakse kaubad edasi tolliladudesse tolliametnikkude järewalwe alla lennuettewõtte esitaja ehk lennukikapteni (pilooti) abinõudega ja nende kulul.

§ 154. Lennukite, niisama nende tarbeasjade ja moona arwestamine ja kontroleerimine — wõimaluse ärahoidmiseks, et neid seaduswastaselt ilma tollita Eestisse ei tooda ehk niisama seaduswastaselt kohalikka lennukid ja nende jagusid ja tarbeasju wäljamaale ei weeta — sünnib erilise juhtkirja järele, mille tollidirektor wälja töötab ja rahaminister kinnitab.

§ 155. Kõik sissetulewad lennukid registreeritakse tolliasutuse poolt lennukikaptenite (pilootide) deklaratsioonide (§ 151) järele erilises raamatus õhuteel sissesõidu jaoks, iga aasta kohta eraldi.

2. Lennukite ärasõit wäljamaale.

§ 156. Kõik wäljamaale minewad lennukid tohiwad ainult neilt lennuplatsidelt õhku tõusta, mis lennuettewõtete poolt kokkuleppel kohaliku tolliasutusega selleks on määratud. Kui tähendatud lennuplatsidel erilist tolliwalwepunkti ei ole awatud, ehk kui lennuki ärasõit sünnib väljaspool niisugust tolliwalwepunkti, peab lennuettewõtte esitaja ehk kapten (piloot) kohalikule tolliasutusele sellest aegsasti teatama, tolliametnikkude komandeerimise jaoks. Tollijärelwalwe ja ametnikkude komandeerimise kulude kohta talitatakse nagu § 150 märkuses ette nähtud on.

§ 157. Enne väljamaale ärasõitu on lennukikapten (piloot) kohustatud tolliametnikule ära andma kirjaliku deklaratsiooni ettenähtud vormi järele (lisa nr. 13). See deklaratsioon peab sisaldama andmeid wastawalt nendele andmetele, mis lennukite sissetulekul nõutakse (§ 151).

§ 158. Kaupade, багаashi, üldse kõik-sugu asjade ja toiduainete laadimine lennukitele võib sündida ainult tolli järewalwe all pärast nende rewideerimist üldises korras. Sealjuures peawad välja-weetawad kaubad juba ennem tolliasutusele üle antama käesolewa seadustiku III jaos ettenähtud korras. Väljaveetawate kaupade ja asjade kontroleerimiseks wõidakse väljamaale minewat lennukit tolliametniku poolt üksikasjalikult läbi waadata, nagu § 152 ära tähendatud.

Märkus. Postisaadetised laaditakse lennukile postiametniku kaudu, postimääruste ja käesolewa seadustiku IV jao A määruste järele.

§ 159. Väljamaale ärasõiduks annab tolliametnik lennukikaptenile (pilootile) kirjaliku loa, mis on tõenduseks, et tollioperatsioonid on lõpetatud.

§ 160. Kõik väljamaale ärasõitwad lennukid registreeritakse tolliasutuse poolt lennukikaptenite (pilootide) deklaratsioonide (§ 157) järele erilises raamatus õhuteel väljasõidu jaoks, iga aasta kohta eraldi.

§ 161. §§ 150—160 ülestähendatud määrused ei puutu sõjalennukitesse, mille kohta needsamad tingimused tulewad tähele panna, mis meresõidu jaoks sõjalaewade kohta on ette nähtud (§ 60).

3. Lennuki mahatulek teel.

§ 162. Lennukite (§§ 150—160) mahatulek läbisõidul Eesti territoriaalwetes ehk Eesti territooriumil ei ole lubatud kohtadel, kus tolliasutusi ei ole.

§ 163. Kui niisugune mahatulek (§ 162) on tingitud äärmisest tarwidusest, nagu lennuki ehk tema mootori rikkimine, ilma seisukorrast jne., siis ei ole kaptenil (pilootil) õigust lennukilt midagi maha laadida ehk lennukile peale laadida, ja kui tal wiibimata ehk kõige lähema aja jooksul wõimalik ei ole edasi sõita äramääratud sihile, on ta kohustatud sellest kohalikkudele politsei-, omawalitsuse ehk sõjawäewõimudele teatama, kes lennuki ja temalolewad kaubad ja asjad oma walwe alla wõtawad ja juhtumisest lähemale tolliasutusele teada annawad.

§ 164. Kui tolliasutus lennuki mahatuleku kohta teate saab (§ 163), komandeerib ta ametnikud juhtumise kohale ehk aga teeb korralduse lennuki ja temalolewate asjade takistuseta väljalaskmiseks ehk nende tolliasutusesse saatmiseks, sedamööda, kuidas asjaolud seda nõuawad.

Märkus. Kõik riigile niisugusest mahatulekust tekkiwad kulud pannakse lennuettewõtte esitaja ehk lennukikapteni (pilooti) peale.

§ 165. Lennuki täielise hawarii korral Eesti piirides wõetakse lennuki jätiste, tema tarbeasjade ja kõikide päästetud kaupade ja asjade kohta tarwitusele määrused, mis käiwad merelaewade hawarii kohta ja on ette nähtud selle seadustiku §§ 90—94.

Lisa nr. 1. (§ 49 juurde).

(Walgel paberil).

Sisseveo nr. .... (tolliasut. reg. raam.)

Kapteni deklaratsioon...... 19..... aastal, mina, allakirjutaja kapten
..... alam,jõudes ..... (kuupäewal) ..... sadamasse,
annan sisse käesolewa deklaratsiooni minu juhatuse all olewa laewa,
tema meeskonna, koorma jne. kohta, nagu allpool ära tähendatud,
kusjuures wastutan siin ülesantud andmete tõelikkuse eest ja ennast
kohustan laewalt mitte midagi wälja laadima ilma tolliasutuse loata.

1) Andmed laewa kohta:

Laewa nimi ja kodukoht: .....

Laewa tüüp: ..... (purje-, auru-, mootorlaew)

Mahutus: br. reg.-tonn.: ..... ; netto reg.-tonn.: .....

Laewa dokumendid: .....
(möödutunnistus, musterroll jne.)

Laewaadressaat (agent Eestis) .....

Sisse tulnud: ..... st.

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

2) Kaubad, mis on sisse toodud ..... jaoks (tulewad
üksikasjalikult ära tähendada kaubad, mis on sisse
toodud niihästi konossamentide järele, kui ka ilma
konossamentideta — peale posti ja reisijate käsi-
bagaashi — käesolewa Eesti sadama jaoks; kaupade
äratähendamise asemel võib juurde lisada kauba-
manifesti dublikaadi, mille kohta siin märkus
tehakse).

Konossa- mendi nr. nr.	Märgid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pakki- mise wijs.	Kauba nimetus.	Brutto- kaal ehk arw.	Saaja	Tolliasutuse märkused.

Kui kõikide kaupade äratähendamiseks ruumi ei jätku, tulewad juurde
lisada täiendawad lehed (kapteni eraldi allkirjaga), mille kohta siin märkus peab
olema tehtud.

- 3) Post (käesolewa sadama jaoks) ..... kotti, ... üksikut pakki;
- 4) Kaubad: ..... jaoks
(tuleb lühidalt ära tähendada kollide ehk partiide arv, mis on määratud teistele Eesti sadamatele).
- 5) Kaubad väljamaa sadamate jaoks: .....
(tuleb lühidalt ära tähendada kollide ehk partiide arv).
- 6) Laewa tarbeasjade nimekiri: ..... ankrut, ... ketti,
..... köiekerat, ... traattrossi kera, ... purjeriiet,
..... kiwisüsi, ... masinaõli, ... masinabensiini, ...
wärwisid, ... wärnitsat, ... petrooleumi, ... soodat,
..... seepi, ... takku ja puuwilla jätiseid, ... tühja kotti,
..... roguskit, ... tagawara masinajagu, ... tsingist platti,
..... paati, ... nautilist instrumenti ja riista, ... raketti,
..... püssi, ... püssi, ... rewolwrit, ... püssirohtu,
muusikariista, ... seinat ja kaminakella, ... inimese jaoks lauau-
nõusid ja pesu, ... inimese jaoks wooditarbeasju ja pesu, ...
päewapildi aparaati, ... tualettasja, ... kirjutusmasinad, ... õmb-
lusmasinad, ... jalgratad, ...
.....
.....
- 7) Laewamoona nimekiri: ..... kohwi, ... teed,
suhkrut, ... kakaod, ... shokolaadi, ... wõid ja margariini,
..... juustu, ... igasugust liha, ... konserwisid, ...
keedist ja marmelaadi, ... siirupit ja mett, ... soola, ...
wärsket puuwilja, ... kuiwatatud puuwilja, ... wärsket ja kui-
watatud aiawilja, ... piiritust ja kangeid jookisid, ... mitte-
wahulawat weini, ... wahuweini, ... õlut ja porteri, ...
mineraal-wett, limonaadi jne., ... tubakat, ... sigarid, ...
paberossid ja sigarettisid, ...
.....
- 8) Kapteni märkused: .....
- 9) Kapteni allkiri: .....

..... tolliasutuse poolt on käesolew deklaratsioon wastu
wõetud, laewa dokumendid kontroleeritud, konossamendid p. 2 äratähendatud
kaupade kohta wõrreldud ja laewi tolli järewalwe alla wõetud .....

Lisa nr. 2 (§§ 61 ja 85 juurde).
 (Sissesõidu jaoks — walgel paberil ja
 väljasõidu jaoks — wärwilisel).

Lühike deklaratsioon

jahti ..... kohta.

Jahtklubi ..... ; asukoht ..... s.

Jahti tüüp: ..... (purje-, mootor-, aurujaht)

Omanik: .....

Kapten: (juht) .....

Mahutus: br. reg. tonn ..... netto reg. tonn .....

Sisse tulnud: ..... st; sõidab (kuhu) .....

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

Bagaashikollide hulk: .....

Laewa tarbeasjad: .....

Laewamoon: .....

..... 19..... a. (allkiri)

..... tolliasutuse poolt on käesolew deklaratsioon
 wastu wõetud, jaht läbi waadatud ja bagaash rewideeritud.

..... 19..... a.

Laewade ülewaataja abi .....
 (allkiri)

Lisa nr. 3 (§ 81 juurde).
(Wärwilisel paberil).

Wäljaweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

Kapteni deklaratsioon.

..... 19..... aastal, mina, allakirjutaja kapten
..... alam,
ära sõites ..... (kuupäew) ..... st,
annan sisse käesolewa deklaratsiooni minu juhatuse all olewa
laewa, tema meeskonna, koorma jne. kohta, nagu allpool ära
tähendatud, kusjuures wastutan siin ülesantud andmete tõelikkuse
eest ja tõendan, et ilma tolliasutuse loata midagi ei ole laewale
laaditud.

1) Andmed laewa kohta:

Laewa nimi ja kodukoht: .....

Laewa tüüp: ..... (purje-, auru- ehk mootorlaew)

Mahutus: br. reg.-tonn.: ..... ; netto reg.-tonn.: .....

Laewa agent ärasõidu kohal: .....

Sõidab wälja (kuhu): .....

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

2) Kaubad, mis käesolewast Eesti sadamast wälja wee-
takse (tulewad üksikasjaliselt ära tähendada kaubad, mis
on peale laaditud niihästi konossamentide järele kui ka
ilma konossamentideta, peale posti ja reisijate käsiba-
gaashi. Kaupade äratähendamise asemel wõib juurde
lisada kauba manifesti dublikaadi, mille kohta siin märkus
tehakse).

Konossamendi nr. nr.	Märgid	Kollide nr.nr.	Kollide arw ja pakki- mise wiis	Kauba nimetus	Brutt- kaal ehk arw	Saatja	Tolliasu- tuse mär- kused

Kui kõikide kaupade äratähendamiseks ruumi ei jätku, tulewad juurde
lisada täiendawad lehed (kapteni eraldi allkirjaga), mille kohta siin märkus
peab olema tehtud.

- 3) Post (käesolewast sadamast): ..... kotti, ... üksikut pakki.
- 4) Teistes Eesti sadamates pealelaaditud kaubad: .....
 ..... (tuleb lühidalt ära tähendada kollide ehk partiide arw).
- 5) Ennemalt laewal olnud wäljamaa kaubad wäljamaa sadamate jaoks: .....
 ..... (tuleb lühidalt ära tähendada kollide ehk partiide arw).
- 6) Laewa tarbeasjade nimekiri: ..... ankrut, ... ketti, ... köie-
 kera, ... traattrossi kera, ... purjeriiet, ...
 kiwisüsi, ... masinaõli, ... masinabensiini, ...
 wärwisid, ... wärnitsat, ... petrooleumi, ... soodat,
 seepi, ... takku ja puuwilla jätiseid, ... tühja kotti,
 roguskit, ... tagawara masinajagu, ... tsingist platti,
 ..... paati, ... nautilist instrumenti ja riista, ...
 raketti, ... püssi, ... püssi, ... rewolwrit, ... püssirohtu,
 ..... muusikariista, ... sein- ja kaminakella, ...
 inimese jaoks lauanõusid ja pesu, ... inimese jaoks woodi-
 tarbeasju ja pesu, ... päewapildiaparaati, ... tualett-
 asja, ... kirjutusmasinat, ... õmblusmasinat,
 ..... jalgratast, ...
 .....
- 7) Laewamoona nimekiri: ..... kohwi, ... teed, ... suhkrut,
 ..... kakaod, ... shokolaadi, ... wõid ja margariini,
 ..... juustu, ... igasugust liha, ... konserwisid,
 keedist ja marmelaadi, ... siirupit ja mett, ... soola,
 wärsket puuwilja, ... kuiwatatud puuwilja, ... wärsket ja kui-
 watatud aiawilja, ... piiritust ja kangeid jookisid, ... mitte-
 wahutawat weini, ... wahuweini, ... õlut ja porteri, ... mineraal-
 wett, limonaadi jne., ... tubakat, ... sigarid,
 paberossisid ja sigarettisid
- 8) Kapteni märkused: .....
- 9) Kapteni allkiri: .....

..... tolliasutuse poolt on käesolew deklaratsioon wastu wõetud,
 laewa dokumendid ja kaubad kontroleeritud.

Laewa ärasõiduks takistusi ei ole .....

19..... a.

Laewade ülewaataja abi .....

(allkiri)

Lisa nr. 4 (§ 97 juurde).

(Walgel paberil).

Sisseweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

raudtee ..... jaam.

Nimekiri

kaupade kohta, mis on sisse toodud ..... rongiga

(kuupäew)

nr. .... (kust)

(wälisriigi nimetus)

Saate- jaam.	Siht- jaam.	Wagu- nite nr.nr.	Saate- kirjade nr.nr.	Andmed kaupade kohta.						Tolli- asutuse märku- sed.
				Mär- gid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pakki- mise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto- kaal ehk arw.	Saaja.	

(allkiri)

..... 19..... a. .... tolliasutuse poolt on käesolew
nimekiri wastu wõetud. Tolli kindlustusmärgid on peale pandud, nimelt .....

(Tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 5 (§ 98 juurde).
(Walgel paberil).

..... raudtee ..... jaam.

Bagaashileht

kollide kohta, mis on sisse toodud ..... rongiga nr. ....
(kuupäew)

(kust) .....
(välisriigi nimetus)

Saate- jaam.	Siht- jaam.	Bagaashi- sedelite nr. nr.	Kollide arw ja pakki- mise wiis.	Saate- jaam.	Siht- jaam.	Bagaashi- sedelite nr. nr.	Kollide arw ja pakki- mise wiis.
				Kokku bagaashikollisid			
				..... (tähtedega).			
				..... (allkiri)			

..... tolliasutuse poolt on siin äratähendatud bagaashikollid
..... (kõik ehk osalt)
rewideeritud ja tagasi antud raudteejaamale.

Tolliasutuse korraldusesse jäetud kollid: .....

Eraldatud: .....

..... 19..... a.

.....
(Tolliametniku allkiri)

.....
(Raudteeagendi allkiri)

Lisa nr. 6 (§ 115 juurde).
(Wärwilisel paberil.)

Wäljaweo nr. .... (tolliasut. reg-raam.)

..... raudtee ..... jaam.

Nimekiri

kaupade kohta, mis wälja weetakse ..... rongiga nr. ....
(kuupäew)

..... (kuhu) .....
(wälisriigi nimetus)

Saate- jaam.	Siht- jaam.	Wagu- nite nr.nr.	Saate- kirjade nr.nr.	Ändmed kaupade kohta.						Tolli- asutuse märku- sed.
				Mär- gid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pakki- mise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto- kaal.	Saatja.	

.....
(allkiri)

..... 19 ..... a. .... tolliasutuse poolt on

käesolew nimekiri wastu wõetud ja kaubad kontroleeritud .....

.....
(Tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 7 (§ 115 juurde).
(Wärwilisel paberil).

raudtee ..... jaam.

Bagaashileht

kollide kohta, mis wälja weetakse ..... rongiga nr. ....
(kuupäew)

(kuhu) .....
(wälisriigi nimetus)

Saate- jaam	Siht- jaam	Bagaashi- sedelite nr. nr.	Kollide arw ja pakki- mise wiis	Saate- jaam	Siht- jaam	Bagaashi sedelite nr. nr.	Kollide arw ja pakkimise wiis
				Kokku багаашиколлиsid			
				..... (tähtedega)			
				..... (allkiri)			

..... tolliasutuse poolt on siin äratähenndatud багаашиколлид
..... (kõik ehk osalt)
rewideeritud ja tagasi antud raudteejaamale.

Tolliasutuse korraldusesse jäetud kollid: .....

Eraldatud: .....

..... 19..... a.

(Tolliametniku allkiri)

(Raudteeagendi allkiri)

Lisa nr. 8 (§ 121 juurde).
(Walgel paberil).

Sisseweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

Deklaratsioon.

19..... a., mina, allakirjutaja ..... alam,
teatan, et olen tulnud kaubaworiga (kust).....

..... ja sisse toonud kaupasid, reisijaid
(wälsriigi nimetus)
ja reisijate bagaashi, nagu allpool ära tähendatud, kusjuures kannan wastutust
andmete tõelikkuse eest.

1) Andmed weoabinõude kohta:

Hobuste arw: .....
Weoriistade arw: .....
Weoriistade liik: .....

2) Andmed woorimeeste ja reisijate kohta:

Woorimeeste arw: .....
Reisijate arw: .....
Käsibagaashi kollide arw: .....

3) Andmed kaupade kohta:

Saatekoht	Sihtkoht	Kaubakollide märgid	Kaubakollide nr. nr. ja pakkimise wiis	Kaupade nimetus	Brutto kaalehk arw	Saaja	Tolliasutuse märkused

(allkiri)

19..... a. .... tolliasutuse poolt
on käesolew deklaratsioon wastu wõetud, dokumendid ja kaubad kontroleeritud,
bagaash rewideeritud .....

(Tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 9 (§ 129 juurde).
(Wärwilisel paberil).

Wäljaweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

Deklaratsioon.

..... 19 ..... a., mina, allakirjutaja .....
..... alam,

teatan, et sõidan wälja kaubaworiga (kuhu) .....
..... ja wean wälja kaupasad, reisijaid
(wälisriigi nimetus)
ja reisijate bagaashi, nagu allpool ära tähendatud, kusjuures wastutust kannan
andmete tõelikkuse eest.

1) Andmed weoabinõude kohta:

Hobuste arw: .....

Weoriistade arw: .....

Weoriistade liik: .....

2) Andmed woorimeeste ja reisijate kohta:

Woorimeeste arw: .....

Reisijate arw: .....

Käsibagaashi kollide arw: .....

3) Andmed kaupade kohta:

Saatekoht	Sihtkoht	Kauba- kollide märgid	Kaubakol- lide nr. nr. ja pakkimise wiis	Kauba nimetus	Brutto kaal ehk arw	Saatja	Tolliasu- tuse märkused

(allkiri)

..... 19 ..... a. .... tolliasutuse poolt
on käesolew deklaratsioon wastu wõetud, dokumendid ja kaubad kontroleeritud,
bagaash rewideeritud. Wäljasõiduks takistusi ei ole.

(Tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 10 (§ 134 juurde).
(Walgel paberil).

Sisseweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

Deklaratsioon.

..... 19..... a., mina, allakirjutaja, kapten (parwetaja) .....

..... alam,
jõudes ..... (kuupäew) ..... sadamasse,

annan sisse käesolewa deklaratsiooni minu juhatuse all olewa laewa (parwe), tema meeskonna, koorma jne. kohta, nagu allpool ära tähendatud, kusjuures wastutust kannan siin ülesantud andmete tõelikkuse eest ja ennast kohustan laewalt (parwelt) mitte midagi wälja laadima ilma tolliasutuse loata.

1) Andmed laewa (parwe) kohta:

Laewa nimi ja kodukoht: .....

Laewa tüüp: ..... (purje-, auru-, mootorlaew)

Laewa mahutus: br. reg. tonn.: ..... ; netto reg. tonn.: ..... (parwe moodustawate puude omadus ja hulk antakse üles p. 2).

Laewa dokumendid: .....

Laewa ehk parwe adressaat (agent): .....

Sisse tulnud: ..... st

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

Käsibagaashi kollide arw: .....

2) Kaubad, mis sisse toodud ..... jaoks

(tulewad üksikasjaliselt ära tähendada kaubad, mis on sisse toodud käesolewa Eesti sadama jaoks, niihästi konossamentide ehk saatekirjade järele kui ka ilma nendeta, peale reisijate käsibagaashi ja posti).

Konossamentide ehk saatekirjade nr. nr.	Märgid	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pakkimise wiis	Kauba nimetus	Brutto-kaal ehk arw	Saaja	Tolliasutuse märkused

3) Post (käesolewa sadama jaoks): ..... kotti, ... üksikut pakki.

4) Kaubad ..... jaoks (tuleb lühidalt ära tähendada kaubakollide ehk partiide arw, mis on määratud teisele Eesti sadamale).

5) Kaubad väljamaa sadamate jaoks: .....
(tuleb lühidalt ära tähendada kaubakollide ehk partiide arw).

6) Laewa tarbeasjade nimekiri: ..... ankrut, ... ketti, ... köie-
kera, ... traattrossi kera, ... purjeriiet, ... kiwisüsi, ...
masinaõli, ... masinabensiini, ... wärwisid, ... wärnitsat,
petrooleumi, ... soodat, ... seepi, ... takku ja puuwilla jätiseid,
tühja kotti, ... roguskit, ... tagawara masinajagu, ... tsingist
platti, ... paati, ... nautilist instrumenti ja riista, ... raketti,
püssi, ... püssi, ... rewolwrit, ... püssirohtu, ... muusikariista,
seina- ja kaminakella, ... inimese jaoks lauanõusid ja pesu, ... inimese jaoks
wooditarbeasju ja pesu, ... päewapildiaparaati, ... tualettasja
kirjutusmasinat, ... õmblusmasinat, ... jalgratast

7) Laewamoona nimekiri: ..... kohwi, ... teed, ... suhk-
rut, ... kakaod, ... shokolaadi, ... wõid ja
margariini, ... juustu, ... igasugust liha, ... kon-
serwisid, ... keedist ja marmelaadi, ... siirupit ja mett,
soola, ... wärsket puuwilja, ... kuiwatatud puuwilja,
..... wärsket ja kuiwatatud aiawilja, ... piiritust ja kangeid
jookisid, ... mittewahutawat weini, ... wahuweinisid,
..... õlut ja porteri, ... mineraalwett, ... limonaadi jne.,
..... tubakat, ... sigarid, ... paberossid ja sigarettisid

(Kapteni ehk parwetaja allkiri)

..... tolliasutuse poolt on käesolew deklaratsioon wastu
wõetud, laewa dokumendid kontroleeritud, konossamendid (saatekirjad) punkt 2 ära
tähendatud kaupade kohta wõrreldud ja laew (parw) tollijärelwalwe alla wõetud,
bagaash rewideeritud

..... 19..... a.

(Tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 11 (§ 147 juurde).

(Wärwilisel paberil).

Wäljaweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

Deklaratsioon.

..... 19..... a., mina, allakirjutaja, kapten (parwetaja) .....

..... alam,
wälja sõites ..... (kust) ..... st,(kuupäew)
annan sisse käesolewa deklaratsiooni minu juhatusel all olewa laewa (parwe),
tema meeskonna, koorma jne. kohta, nagu allpool ära tähendatud, kusjuures
wastutust kannan siin ülesseatud andmete tõelikkuse eest ja tõendan, et ilma
tolliasutuse loata midagi ei ole laewale (parwele) laaditud.

1) Andmed laewa (parwe) kohta:

Laewa nimi ja kodukoht: .....

Laewa tüüp: ..... (purje-, auru-, mootorlaew)

Laewa mahutus: br. reg.-tonni.: .....; netto reg.-tonn.: .....

Parwe liik ja suurus: .....

(parwe moodustawate puude omadus ja hulk antakse üles p.2).

Laewa dokumendid: .....

Laewa ehk parwe agent (ärasõidu kohal): .....

Sõidab wälja (kuhu): .....

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

Käsibagaashi kollide arw: .....

2) Kaubad, mis käesolewast Eesti sadamast wälja weetakse: (tulewad üksikasjalikult ära tähendada kaubad, mis peale laaditud niihästi konossamentide (saatekirjade) järele, kui ka ilma nendeta, peale reisijate käsibagaashi).

Konossamen- tide ehk saate- kirjade nr. nr.	Mär- gid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pak- kimise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto kaal ehk arw.	Saatja.	Tolli- asutuse märku- sed.

Lisa nr. 12 (§ 151 juurde).
(Walgel paberil.)

Wäljaweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam.)

Deklaratsioon.

..... 19..... a. mina, allakirjutaja, piloot.....
..... alam,

jõudes ..... (kuupäew), (kuhu) .....
esitan käesolewa deklaratsiooni minu juhatuse all olewa lennuki,
tema meeskonna, koorma jne. kohta, nagu allpool ära tähendatud,
kusjuures wastutust kannan siin ülesantud andmete tõelikkuse eest
ja ennast kohustan lennukilt mitte midagi wälja laadima ilma tolli-
asutuse loata.

1) Andmed lennuki kohta:

Lennuki nimi, märk ehk number ja kodukoht: .....

Lennuki tüüp: .....

Lennuki omanik: .....

Adressaat (agent) Eestis: .....

Sisse tulnud (kust): .....

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

Käsibagaashi kollide arw: .....

2) Kaubad: ..... jaoks
(tulewad üksikult ära tähendada kaubad, peale posti ja käsibagaashi,
käesolewa paiga jaoks, niihästi konossamentide (saatekirjade) järele,
kui ka ilma nendeta).

Konossamentide (saatekirjade) nr. nr.	Märgid	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pakkimise wiis.	Kauba nimetus	Brutto kaal ehk arw.	Saaja	Tolliasutuse märkused.

3) Post (käesolewa paiga jaoks): ..... kotti, ... üksikut pakki,

4) Kaubad teiste paikade jaoks Eestis: .....
(tuleb lühidalt ära tähendada kaubakollide arw).

5) Kaubad wälisriikide jaoks: .....
(tuleb lühidalt ära tähendada kaubakollide arw).

6) Lennuki tarbeasjade nimekiri: .....

7) Moona nimekiri: .....

(Pilooti allkiri.)

..... tolliasutuses on käesolew deklaratsioon wastu
wõetud, lennuk ja kaubad kontroleeritud, bagaash rewideeritud .....

(Tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 13 (§ 157 juurde).
(Wärwilisel paberil).

Wäljaweo nr. .... (tolliasut. reg.-raam).

Deklaratsioon.

19. a. mina, allakirjutaja, piloot .....
..... alam,
wälja sõites ..... (kust) ..... st,

(kuupäew)

esitan käesolewa deklaratsiooni minu juhatusel all olewa lennuki, tema meeskonna, koorma jne. kohta, nagu allpool ära tähendatud, kusjuures wastutust kannan siin ülesantud andmete tõelikkuse eest ja tõendan, et ilma tolliasutuse loata midagi lennukile ei ole peale laaditud.

1) Andmed lennuki kohta: .....

Lennuki nimi, märgid ehk number ja kodukoht: .....

Lennuki tüüp: .....

Lennuki omanik: .....

Agent Eestis: .....

Sõidab wälja (kuhu): .....

Meeskonna arw: .....

Reisijate arw: .....

Käsibagaashi kollide arw: .....

2) Kaubad ..... st

(tulewad üksikasjalikult ära tähendada, peale posti ja käsibagaashi kollide, kaubad, mis käesolewalt paigalt wälja weetakse, niihästi konossamentide (saatekirjade) järele, kui ka ilma nendeta).

Konossamentide ehk saatekirjade nr. nr.	Märgid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw ja pakkimise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto kaal.	Saatja.	Tolliasutuse märkused.

3) Post (käesolewast paigast): ..... kotti ..... üksikut pakki.

4) Kaubad teistest paikadest Eestis: .....
(tuleb lühidalt ära tähendada kaubakollide arw).

5) Kaubad wälisriikidest wälisriikide jaoks: .....
(tuleb lühidalt ära tähendada kaubakollide arw).

6) Lennuki tarbeasjade nimekiri: .....

7) Moona nimekiri: .....

(Pilooti allkiri).

..... tolliasutuse poolt on käesolew deklaratsioon wastu wõetud, kaubad kontroleeritud, багааш rewideeritud. Wäljasõiduks takistusi ei ole .....

(Tolliametniku allkiri)

(Juhatama hakkab esimees **K. Päts**.)

Juhataja **K. Päts**: Riigikogu liikme härra Neps'i poolt on sisse tulnud järgmised parandused:

„§ 61. ülevalt kolmandas reas sõnade „omanik“ ja „kapten“ wahele panna sõna „ehk“ asemele „wõi“.

§ 67. teises reas redigeerida järgmiselt: „kapteni, laewaadressaadi wõi kaubakäsitaja“.

§ 79 kolmandas reas „laewakapteni ja adressaadi ehk kaubakäsitaja“ asemele panna „kapteni, laewaadressaadi wõi kaubakäsitaja“.

Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja **J. Parik**: Need parandused on puhtredaktsioonilised ja sellepärast ühinen ma nendega.

Juhataja **K. Päts**: Aruandja on nende parandustega ühinenud, sellepärast tulewad nad hääletamisele ühes selle seaduse osaga. Asun hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on II osa ühes lisadega ja rkl. Neps'i parandustega wastu wõetud.

(Juhatama hakkab abiesimees **K. Wirma**.)

Aruandja **J. Parik** (loeb):

III.

Kaupade hoidmine tolliladudes, nende rewideerimine, äratollimine ja väljalaskmine.

A. Kaupade hoidmine tolliladudes.

§ 166. Tolliasutuse korraldusesse wõetud kaubad ja bagaashikollid (käesolewa seadustiku II jagu) hoitakse tolliladudes ja ladupaikades, milleks wõiwad olla:

1) tolliametkonna päralt olewad riigiladud ja ladupaigad;

2) teiste ametkondade päralt olewad riigiladud ja ladupaigad;

3) eraladud ja ladupaigad, mis on üksikute isikute ehk kaubandusliste ja tööstusliste ettevõtete päralt;

4) lahtised ladupaigad, mis on linna ja maa omawalitsuste jne. päralt.

Märkus. Kaupade hoidmist wabasadamates ja wabaladudes korraldatakse erimäärustega (§ 47).

§ 167. Kaupade hoidmise eest riigi ladukohtades (§ 166 p.p. 1 ja 2) wõetakse erilist ladumaksu, mille suuruse ära

määravad tolliametkonna päralt olewate ladukohtade jaoks — rahaminister, teiste ametkondade ladukohtade jaoks — wastawad ministrid kokkuleppel rahaministriga. Seda maksu arwatakse kaubakolli tõelikult ladukohtadesse wastuwõtmise päewast kunni tema väljalaskmise päewani, kusjuures partiikaupade pealt maksu arwatakse terwe partii eest esimesest wastuwõtmise päewast peale, olugi, et partii osakaupa wastu wõetakse, kuid kunni iga üksiku partiiosa väljalaskmise päewani. Kui kaubaomanik ennast kauba wastuwõtmisest lahti ütleb (§ 257), nõutakse ladumaks temalt sisse kunni lahtiitlemise päewani.

§ 168. Kui kaubad eraladukohtades ehk linna wõi maa omawalitsuste jne. päralt olewates lahtistes ladupaikades (§ 166 p.p. 3 ja 4) hoitakse, tasub laduehk kaubaomanik riigile nende hoiupaikade jaoks ülewalpeetawa tolliwalwe kulud, niisama — kui need ladukohad väljaspool tolliraiooni on — ka kulud, mis on ühenduses tolliametnikkude komandeerimisega nendesse ladukohtadesse kaupade rewideerimiseks ja teiste tollioperatsioonide täitmiseks, kumbagil korral: a) tolliametnikkudele määratud palkadele, b) määrustele sõidu- ja päewarahade väljaandmise kohta ja c) ületunnitöö eest maksetawa tasu tingimustele wastawalt.

Märkus. Käesolewas paragrahwis ettenähtud maksud, mis wõetakse ametnikkude töö eest harilikul tööajal, kantakse täielikult riigi tulude arwele, maksud aga, mis wõetakse ületunnitööde eest ehk ametnikkude sõidu- ja päewarahade tasumiseks, arwatakse ametnikkude kasuks.

§ 169. Kaupade riigi- ja eraladukohtades ning ladupaikades hoidmise kord, tollijärelwalwe tingimused, niisama ladumaksu äraõiendamise, kui ka riigi poolt järelwalwe teostamisel ja tolliametnikkude komandeerimisel tehtud kulude tasumise tähtajad ja kord määratakse kindlaks erilise juhtkirjaga, mille tollidirektor välja töötab ja rahaminister kinnitab.

§ 170. Kaubad antakse hoiule peasjalikult riigi ladukohtadesse ja neid wõib ainult ruumipuudusel ehk kaupade iseäraliste omaduste tõttu otsekohe pärast väljalaadimist tolliülema loaga eraladudesse paigutada. Niisuguse luba annab tolliülem kaubakäsitaja soowil takistamata tollistwabade ehk wäiksele tollile alluwate partii- ja wirnkaupade kohta.

Märkus. Tähendatud eraladukohte peab kaubakäsitaja, see on — kaubamanik ehk selle weoettewõtte esitaja, kes kaubad on kohale toonud, tolliasutuse korraldada muretsema, kui riigi ladukohad on täidetud ehk kui kohaletoodud kaubad nende eriomaduste tõttu teistele kaupadele wõiwad kahju tuua ehk aga tulekahju mõttes kardetawad on.

§ 171. Enne kui tolliwalwele alluwate kaupade eraladukohtades hoidmiseks luba antakse, waadatakse need ladukohad järele tolliasutuse poolt. Tolliasutuse korraldusesse wõetakse ainult niisugused ladukohad, mis tolli huwides sündsateks ja kindlateks tunnistatakse ja mis on warustatud sellekohaste kaaludega ja teiste tolliasutusel kaupade rewideerimise juures tarwisminewate mõõtmise abinõudega.

§ 172. Kõik riigi kui ka eratolliladukohtadesse mahutatawad kaubad ja üksikud kollid kaalutakse wõimalust mööda bruttokaalus kohe ladukohta wastuwõtmise juures, peale kaupade, mis oma loomu poolst arwu järele registreeritakse. Eelpoolnimetatud kaalumisele wõetakse tingimata kõik wedelad kaubad, mis puurwaatides on sisse toodud, niisama ka kaubad, mis rikutud olekus, peale dokumentides äratähendatud arwu ehk mittekokkukõlas dokumentidega on wastu wõetud, nagu käesolewa seadustiku §§ 75 ja 76, 109, 125, 143 ja 153 tähendatud.

§ 173. Kaupade riigi ehk eratolliladukohtades hoidmise ajal ei tohi kaubakäsitaja mingisuguseid toimetusi nende kallal ette wõtta, peale abinõude tarwitusele wõtmise, mis on möödapääsemata kaupade hukka- ja rikkimineku ärahoidmiseks, nagu wettinud kaupade kuiwamine, wigastatud ümbrikkude parandamine jne., niisama waatides sissetoodud wedelate kaupade täiendamine ühtesorti kaubaga teistest, sellesamasse partiisse kuuluwatest waatidest. Eriliste määruste põhjal aga, mis tollidirektor wälja töötab ja rahaminister kinnitab, on lubatud alkoholilisi jookisid wäikestesse nõudesse ümber walada, nende panderolleerimiseks wähesel mõõdul müümise jaoks. Muid toimetusi tolliladudes olewate kaupade kallal wõib ette wõtta ainult rahaministri loaga. Tolliasutuse poolt rewideeritud kaupad wõib kaubakäsitaja takistamata järele waadata ja kontroleerida, niihästi ladudes, kui ka ladudest wäljalaskmisel. Kõik ülemalnimetatud toimetused peawad

tingimata sündima tolliametnikkude juuresolekul ja nende järelewalwe all.

§ 174. Kui kaubad riigi ladukohtades hoitakse, ei wastuta riik nende loomuliku wähenemise ega rikkimineku eest, kui see on tingitud põhjustest, mis tolliwalitsusest (ehk mõnest muust riigiasutusest, kelle päralt ladukoht on) ei olene; niisama ei wastuta riik tuleõnnetuse läbi sündinud kahjude eest, kaubakäsitajale õigust jättes kaupad omal kulul kinnitada. Kui aga kaup teistel põhjustel kaotsi wõi rikki läheb, tasub tolliasutus (ehk teine riigiasutus, kelle päralt ladukoht on) kaubakäsitajale rikki- ehk kaotsiläinud kauba faktuurahinna, nõuab aga omalt poolt kahju tasu sisse süüdiolewatelt wastawatelt ametnikkudelt ehk artelli juhatuselt, kui ladukoha juures wastutaw töolisteartell töötab. Kui aga kahjud on sündinud tööliste süü läbi, keda kaubakäsitaja ise on tööle pannud, siis ei tasu riik neid kahjusid.

§ 175. Kui kaubad eraladukohtades ehk linna wõi maa omawalitsuste jne. päralt olewates lahtistes ladupaikades hoidmisel kaotsi ehk rikki lähewad, ei kannata tolliasutus kaubakäsitaja ees wastutust. Ümberpöörduvalt peab wiimane tolli ja teised tollimaksud ära tasuma kõikide kaotsiläinud kaupade ja ka rikutud kaupade, nagu terwete eest — tolliasutuse esimese nõudmise peale; keeldumise korral nõutakse need maksud sisse wastuwaidlemata sissenõudmiste korras.

Märkus. Erandid on ette nähtud käesolewa seadustiku § 234.

§ 176. Kaupade hoidmise tähtjaks riigi ladukohtades (niisama linna ja maa omawalitsuste jne. päralt olewates lahtistes ladupaikades, kuiwõrd seda lubawad nende hoiupaikade omanikkude poolt wäljaantud erimäärused ja korraldused) loetakse üldiselt makswa määrusena, üks aasta, kusjuures ilma üksikasjaliku tolli rewideerimiseta kaubad ja üksikud kollid wõiwad hoiul olla ainult kolm kuud, sissewõetawast arwates. Eraladudes hoidmise tähtjaks loetakse kaks aastat, kusjuures ilma üksikasjaliku tolli rewideerimiseta kaubad ja üksikud kollid wõiwad hoiul olla niisama ainult kolm kuud. Wäikesemates tolliasutustes, kus ruumikaid riigiladusid ja wastawat ametnikkude arwu ei ole, wõib rahaminister („Riigi Teatajas“ sellest kuulutatades) määrata lühema tähtja kaupade riigi- ja eraladudes hoidmiseks, niihästi üldse kui ka eriti — ilma tolli rewideerimata.

Märkus 1. Erakorralise tähtaja kaupade tollirewideerimiseks ja hoidmiseks võib tolliülem igal üksikul juhtumisel määrata ruttu rikkimise wate, kahjulikkude ja tulekahju mõttes kardetawate kaupade jaoks, niisama ka elusate loomade jaoks; sellest teatab tolliasutus kaubakäsitajale, kui tema elukoht teada on, ehk kuulutab „Riigi Teatajas“ ühtlasi tolliasutuse uksel teadaannet üles pannes, ehk aga paneb, iseäranis rutulistel kordadel, ainult wiimati nimetatud teadaande üles.

Märkus 2. Kaupade hoidmise ja rewideerimise tähtaeg loetakse sellest päewast peale, mil laewad, rongid, kauba-woorid jne. tolliasutuse poolt on wastu wõetud, kusjuures esimest päewa arwesse ei wõeta ja kui tähtaja lõpp pühapäewa ehk püha peale langeb, tähtaja lõpupäewaks järgnew tööpäew loetakse.

§ 177. Enne tähtaja lõpulejõudmist (§ 176) peawad riigiladukohtades hoitawate kaupade eest toll ja muud tollimaksud ära õiendatama ja kaubad käsutaja poolt ladukohast wälja wõetama ehk aga võib kaup eraladukohta wõtta edaspidiseks hoidmiseks tolli järewalwe all. Eraladukohtades tolli järewalwe all olewate kaupade eest peawad niisama enne wastawa tähtaja lõpulejõudmist kõik tollimaksud ära õiendatama ja kaubad wälja weetama ehk eraldatama teistest kaupadest (kui ladus weel kaupad hoiule tolli järewalwe alla jääb), kusjuures teistest ladukohtadest ületoodud kaupade hoiutähtaeg loetakse sellest päewast peale, mil need kaubad esmalt tolli järewalwe alla on wõetud.

§ 178. Kõik ladukohtadesse tolli järewalwe alla wastu wõetud kaubad ja kollid registreeritakse erilistes laduramatutes, igas ladus eraldi, selle tolliametniku poolt, kes ladu üle walitseb. Kõikide sisse- ja wäljaveetawate kaupade üldist arwestamist toimetab tolliasutuse ladude (ja laewade) ülewaataja wäljaladimise dokumentide järele. Tolli järewalwe alla wõetud kaupade registreerimise ja arwestamise üksikasjaliku korra määrab kindlaks tolliülem.

B. Kaupade tollirewideerimine.

§ 179. Wäljamaalt sissewõetawad ja wäljamaale wäljaveetawad kaubad ja asjad tulewad nende käsutajate poolt üles anda tolliasutusele, kes nad tollirewideerimise alla wõtab, et kindlaks teha, kas nende sissewedu (ehk wäljawedu) on lubatud, kas nad tolli ehk teiste maksude alla käiwad, ja kui nad käiwad, siis misuguses suuruses.

1. Kaupade käsutamise õigus ja tollirewideerimise dokumendid.

§ 180. Kaubakäsutajaks tunnistatakse:

a) isik, kes käesolewaid kaupad ja asju ise wäljamaalt sisse toob ehk wäljamaale wälja wiib;

b) isik, ette wõtte ehk asutus, kelle nimele kaup wäljamaalt on adresseeritud ehk kelle nimel kaup wäljamaale saadetakse — kaubadokumentide järele;

c) algupärase ettenäitaja peale wäljaantud saatekirja ehk algupärase orderi peale wäljaantud konossamendi pidaja, kusjuures konossamendil kaubaärasaatja blankopealkiri peab olema;

d) weoette wõtte esitaja, kes kauba kohale on toonud ja tolliasutuse korraldusse andnud, see on kapten ehk laewaaddressaat, raudteejaama ülem ehk wolitatud raudteeagent, kaubawoori omanik ehk woorimees ja lennukikapten (piloot) ehk lennuette wõtte esitaja.

§ 181. Weoette wõtte esitaja (§ 180) tunnistatakse kaubakäsutajaks seni, kui oma õiguste teostamisele isikud ilmuwad, kellele kaubad on adresseeritud ehk kelle ettenäitaja peale wäljaantud saatekirja ehk orderi peale wäljaantud konossamendi pidajatenä (§ 180 p.p. b ja c) õigus on kaupade peale. Tähen datud isikud ei wõi aga oma õigust teostada ilma weoette wõtte esitaja nõusolekuta. Sellepärast peawad nende alguslised ülesandekirjad tolliasutusele, mis puutuwad kauba käsutamisesse, olema eelkäiwalt warustatud weoette wõtte esitaja templiga, mis sugune tembeldamine on tõenduseks, et isikul, kes ülesandekirjale alla kirjutanud, on õigus kaupa käsutada ja et kõik weokulud, kui ka kaupadele saatja poolt peale pandud maksud on ära õiendatud. Nii suguse tembeldamise asemel võib tolliasutusele iseäraliku kirjaliku tunnistuse esitada. Kui aga weoette wõtte esitajat Eesti piirides ei ole, on § 180 p.p. b ja c nimetatud kaubakäsutajad kohustatud oma õiguste teostamiseks tolliasutusele ette panema algupäraseid kaupade konossamentisid ehk saatekirju — niihästi neid,

mis orderi ja ettenäitaja peale on wälja antud, kui ka nimelisi.

§ 182. Kauba käsutamise õiguse üleandmine ja wolituste wäljaandmine tollioperatsioonide toimepanemiseks sünnib:

a) erilise ülesandekirjaga tolliasutusele (§ 185);

b) pealkirjaga ettepanewatel algupärastel kaubakonossamentidel ja saatekirjadel.

Ülemalnimetatud ülesandekirjad ja pealkirjad konossamentidel ja saatekirjadel — kaubakäsutamise üleandja ja ülewõtja allkirjadega — peawad olema kinnitatud üldiselt ettenähtud korras, see on notaariuse poolt (kui nad kauplemise otsarbeitsisse- ja wäljaveetawate kaupade kohta käiwad) ehk politsei poolt (kui nad eraisikute saadetiste ja asjade kohta käiwad) ehk riigi- ja omawalitsuste asutuste poolt (kui nad nende asutuste päralt olewate saadetiste kohta käiwad). Alaliste operatsioonide toimepanemiseks tolliasutuste juures aga wõiwad laewasõidu ja muud weoettewõtted, kaubamajad ja ekspediitorite kontorid ennast iga aasta lasta registreerida, mille jaoks nad tolliasutustele peawad ette panema oma kauplemisdokumendid (ehk ärakirjad nendest), niisama ka notaariuse poolt kinnitatud wolikirjad, mis on wälja antud nende usaldajate poolt nende nimele ehk nende eneste poolt oma wolinikkude nimele. Niisugused ettewõtted registreeritakse wastawa tolliasutuse poolt erilises raamatus. Kauba käsutamisesse puutuwate ülesandekirjade jaoks, mis sel wiisil registreeritud ettewõtete ja isikute poolt tulewad, ei lähe erilist kinnitamist tarwis nagu ülemalpool tähendatud.

§ 183. Reisijate asjad, kui nad reisijatega ühes tulewad, kauplemiseks määratud kaupade hulka ei kuulu ja kohe läbi lastakse, antakse reisijate poolt suusõnal üles tollirewideerimiseks reisijate ülepiiri laskmise kohta ettenähtud määruste korras (käesolewa seadustiku IV jagu B). Tollirewideerimisel saadud andmed kantakse, kui maksu wõtta tuleb, tolliametnikkude poolt erilistesse tollirewideerimise raamatutesse (lisa nr. 14), mille järele maksud sisse nõutakse ja millest reisijale kwititung tollirewideerimise akti dublikaadina wälja antakse.

§ 184. Kaubad ja niisama reisijate asjad, mis tolliladudesse

on wastu wõetud, wõetakse tollirewideerimisele eriliste rewideerimisdokumentide põhjal. Nendeks dokumentideks on:

a) kaubakäsutaja ehk tema woliniku (§§ 180—182) ülesandekirjad, mis peawad olema kokku seatud ettenähtud wormi järele (lisa nr. 15) ja tolliasutusele sisseantud kaupade rewideerimise jaoks määratud tähtaja jooksul (§ 176);

b) wäljawõtted wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidest erilise wormi järele (lisa nr. 16), mis kokku seatakse tolliasutuse (dokumentide kontrolööri ehk tema asetäitja) poolt, kui kaubakäsutaja tähtjaks ülesandekirja ei ole ette pannud.

Märkus. Kaupade sisse- ja wäljaveol maanteedel, niisama järwedel ja jõgedel, on lubatud § 183 ettenähtud korras rewideerida juhtumistel, kui tolliladudesse wastuwõtmist ei toimetata: kõiki tollile mittealluwaid kaupsid, piiriäärsete elanikkude maa- ja tööstussaadusi (peale alkoholiliste jookide), kui toll igal üksikul juhtumisel mitte üle 1.000 marga ei ole.

§ 185. Kui tolliasutuse poolt, tähtaja möödalaskmise tõttu, mille jooksul tollirewideerimise ülesandekirjad peawad olema ette pandud, wäljawõtted wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidest on kokku seatud (§ 184), sünnib kaupade edaspidine käsutamine niisama kaubakäsutaja eriliste ülesandekirjade põhjal wastawas wormis (lisa nr. 17).

Märkus. Samasugused ülesandekirjad antakse kaubakäsutaja poolt sisse ka enne rewideerimise tähtaja lõppu, kui käsutamine mitte rewideerimisesse ei puutu, waid kaupade eraladudesse wedamisesse, nende transiidina edasisaatmisesse, wäljamaale tagasiwedamisesse jne.

§ 186. Kaupade rewideerimisesse ehk kaupade muul teel käsutamisesse puutuwaid ülesandekirju (§§ 184 ja 185) võib esitada niihästi terve kaubapartii kohta, konossamentide, saatekirjade ja teiste kaubadokumentide üldiste andmete järele, kui ka partii üksikute kollide kohta, kui nad nimetatud dokumentides (ehk rewideerimisaktis) on üksikult üles loetud, see on, kui on ära tähendatud nende üksikkaal ehk üksikarw (tükkide arw, kui see kaupade tõsist hulka kujutab, mitte aga ainult pakkide arwu).

§ 187. Eelmistes paragrahwides nimetatud ülesandekirjad esitab kaubakäsutaja

tolliasutusele isiklikult ehk saadab postiga. Viimasel juhtumisel loetakse esitamise ajaks päew, mil ülesandekirja sisaldaw saadeti postile on ära antud. Rewideermise ülesandekirjas peab olema ära tähendatud, kas ülesandja soowib rewideermise juures olla wõi mitte. Niisuguse tähenduse puudumine loetakse ühejõuliseks juuresolekust lahtiütlemisega.

§ 188. Rewideermise ülesandekirjale (§ 184) kaupade kohta, mis oma loomu poolest sisse ehk wälja weetakse nähtawasti kauplemise otstarbeks ja mitte ülesandja enese isiklikuks tarwitamiseks, peab ülesandja kaubafaktuura ehk spetsifikatsiooni juurde lisama tollirewideermise kergendamiseks. Tähendatud fakture ja spetsifikatsioone wõib ette panna ka rewideermise ülesandekirjast lahus — enne tollirewideermise algust, kuid igatahes mitte peale rewideermise tähtaja lõppu (§ 176). Kui kaubakäsitaja algupärase fakture ja spetsifikatsiooni pärast rewideermist tahab tagasi saada, peab ta juurde lisama nende dokumentide ära kirjad, mida oma allkirjadega õigeks tunnistawad niihästi kaubakäsitaja, kui ka tolliülem ehk tema poolt wolitatud tolliametnik.

§ 189. Tollirewideermise jaoks ette pandawad fakture ja spetsifikatsioonid (§ 188) peawad järgmistele nõuetele wastama:

1) nad peawad olema wälja antud wabriku ehk tehase, kui kauba walmistaja, kontori poolt ehk aga kaubaladu, kui kaubamüüja, poolt ja kinnitatud wäljandwa ette wõtte templita ja tema esitaja allkirjaga; ja 2) nad peawad olema kokku seatud wastawalt kaubandusliste kommeteile ja neis peab olema täpselt ära tähendatud:

- a) kokkuseadmise aeg ja koht;
- b) kaupade ja üksikute kollide pakkimise wiis;
- c) kollide arw, nende märgid ja numbrid, kui nad olemas;
- d) kaupade liik ja sort, kaubandusliste nimetuste kohaselt, näituseks, „raudnaelad“, „niiekudumise masin“, „willane kangas“, „puuwillane ihupesu“ jne.;

e) kaupade hulk: kaalu järele (brutto ja netto), tükiarwu ehk mõõdu järele, sedamööda, kuidas kaup müümisele läheb;

f) kaupade päritolemise maa, kui mitmesuguste riikide kohta mitmesugused tollitariifid maksawad;

g) kaubahind ärasaatekohal, kui kauba pealt tolli tema hinna järele wõetakse.

Kõik parandused faktuurades ja spetsifikatsioonides peawad olema korrapäraselt õigeks tunnistatud.

M ä r k u s 1. Kui kaubakäsitajal algupärasest fakturet ehk spetsifikatsiooni ei ole, wõib tema kauba spetsifikatsiooni kõikide eeltähendatud andmetega ka oma enese allkirjaga ette panna, kusjuures ta isiklikult wastutust kannab dokumendi õiguse eest. Kui pärast leitakse, et dokument tema poolt meeeldi on kokku seatud wale andmetega, siis wõib peale tagajärgede, mis on ette nähtud tolliseadustiku käesolewas jaos faktuurade ja spetsifikatsioonide mittekorrallikkuse eest (§ 205 ja 232), tema wastu kriminaaljälgrimist alata üldiste riigiseaduste järele, nagu pettuse eest.

M ä r k u s 2. Nimetatud fakture ja spetsifikatsioone wõib esitada ka wõõrastes keeltes, kui aga tolliasutus wõimaliku ei leia olewat neid ilma riigikeelse tõlketa tarwitusele wõtta, peab kaubakäsitaja tõlke juurde lisama.

§ 190. Fakture ja spetsifikatsioonid, mis eelkäiwas paragrahwis (§ 189) tähendatud nõuetele ei wasta, peawad kaubakäsitajale wiibimata, see on — esitamise juures ehk kohe pärast esitamist, tagasi antama. Tollirewideermise juures aga tunnistatakse mittekorrallikkudeks niisugused fakture ja spetsifikatsioonid, mis kaupadele tähtsal määral mittewastawatena leitakse. Niisuguseks mittewastawuseks loetakse:

a) kui faktureas ehk spetsifikatsioonis on jäänud hoopis ära tähendamata asju (tollimaksu mõttes) enam ehk vähem tähtsal arwul;

b) kui rewideermisel leitud kaubad ei wasta oma liigi ehk sordi poolest fakture ehk spetsifikatsiooni andmetele;

c) kui wahe faktuurades ehk spetsifikatsioonides äratähendatud kaupade hulga ja rewideermisel leitud hulga wahel kaupade juures, mis kaalu järele tollitakse, suurem on kui 5%, ja kui tükiwiisi tollitawate kaupade arw ja wäärtuse järele tollitawate kaupade hind fakture ja spetsifikatsiooni andmetele üldse ei wasta.

Nimetatud mittewastawused wõetakse aga arwesse ainult siis, kui nad tollimaksule kahjutoowad wõiksid olla ja see kahju suurem on kui 500 marka iga fakture

ehk spetsifikatsiooni pealt. Arwesse ei wõeta kaupade hulga wahe, olgugi enam, kui 5% suuruses, kui ta seletataw on loomulikkude põhjustega, nagu kaupade wetimine, niiskumine jne.

Märkus. Faktuura ehk spetsifikatsiooni mittekorrallikuks tunnistamine tollirewideerimise andmete põhjal, niisama kaubakäsitajate wastuwaidlemiste lahendamise ettepanud faktuurade ehk spetsifikatsioonide mittewastuwõtmise asjus, allub tollinõukogule (§§ 213 ja järgm.).

2. Tollirewideerimise määramise ja toimepanemise kord.

§ 191. Rewideerimise ülesandekirjad (§ 184) wõtaw vastu tolliasutuse dokumentide kontrolöör (ehk tema asetäitja), kes pärast ülesandja kaupade käsutamise õiguse kontroleerimist, neid wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidega wõrdleb ja nad registreerib erilistes tollirewideerimise dokumentide raamatutes, mis peetakse eraldi iga aasta kohta ja ka eraldi wäljamaalt sisseweetawate ja wäljamaale wäljaveetawate kaupade jaoks. Sellesamas raamatus registreeritakse ka wäljawõtted wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidest, mis on kokku seatud dokumentide kontrolööri (ehk tema asetäitja) poolt tollirewideerimise tähtaja lõpulejõudmise puhul. Kui ülesandekirjale on juurde lisatud weoettewõtte esitaja tunnistused ehk algupärased konossamendid ja saatekirjad (§ 181), erilised ülesandekirjad kaupade käsutamise õiguse üleandmise kohta, woli kirjad ja teised sarnased dokumentid (§ 182), siis ühendatakse nad wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidega. Rewideerimise ülesandekirjal teeb dokumentide kontrolöör märkuse ülesandekirja wõrdlemise kohta nimetatud dokumentidega.

Märkus 1. Rewideerimise ülesandekirjadel, niisama ka wäljawõtetel wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidest tähendab dokumentide kontrolöör ülesnumbri, mille all nad tollirewideerimise dokumentide raamatusse on sisse kantud (sedasama numbri ka wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentides ära märkides), ja lisab ühtlasi ülesandekirjadele (ehk wäljawõtetele) juurde temale saadetud käesolewate kaupade kohta aktid, mis on kokku seatud nende wäljalaadimisel ehk tolliladudesse wastuwõtmisel (§§ 66, 72, 73, 75, 76, 109, 124, 125, 143 ja 153).

Märkus 2. Kaubakäsitamise ülesandekirjad, mis on ette nähtud § 185, antakse üle niisama dokumentide kontrolöörile (ehk tema asetäitjale), kes pärast ülesandja kaupade käsutamise õiguse kontroleerimist, neid wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidega wõrdleb, tarwilikud märkused teeb ja nad wastawale tolliasutuse jaoskonnale edasi annab, kusjuures ta ülesandekirjadele juurdelisatud konossamendid, saatekirjad, wolitused jne. wäljalaadimise ja wastuwõtmise dokumentidega ühendab ja ülesandekirjad erilises raamatus registreerib — wastawalt ülesandekirjade iseloomule.

§ 192. Tollirewideerimise dokumendid, nii ülesandekirjad, kui ka wäljawõtted, saadab dokumentide kontrolöör tollirewideerimisele (ehk tema asetäitjale) sellesse ladusse ehk sellesse raiooni, kus kaup hoiul on. Kui hoiupaik dokumentide kontrolöörile kindlasti teada ei ole, saadab ta nimetatud dokumendid tollirewideerimisele ladude ülewaataja kaudu.

§ 193. Pärast tollirewideerimise dokumentide kättesaamist asub tollirewident wiibimata kauba tollirewideerimisele, kusjuures ta kinni peab sellest järjekorrast, milles dokumendid tema kätte on jõudnud, mis otstarbeks (ja ka nende dokumentide arwestamiseks üldse) ta nad oma registerraamatusse sisse kannab. Ülesandjate eneste juuresolekul aga antakse nende ülesandekirjadele eelis niisuguste wäljawõtete ja ülesandekirjade ees, millekohased kaubakäsitajad ei ole ilmunud. Ühtlasi rewideeritakse wäljaspool järjekorda eraisikutele ja riigiasutustele määratud asjad, niisama ka ruttu rikkinewad, kahjulikud ja tulekahju mõttes kardetawad kaubad.

Märkus. Kui kaubakäsitaja, kes soowi on awaldanud rewideerimise juures olla (§ 187), ei ilmu, lükatakse rewideerimine edasi kunni tema ilmuniseni, kuid mitte kauem, kui tähtaja lõpuni, mis on määratud tollirewideerimiseks käesolewas tolliasutuses üldse ja eriti käesolewa kauba jaoks (§ 176). Kaubakäsitaja juuresolekul alustatud tollirewideerimist ei lükata edasi, waid toimetatakse käesolewa rewideerimise dokumendi lõpuni, kuigi kaubakäsitaja ära läheb ehk isegi rewideerimise lõpetamist nõuab.

§ 194. Tollirewideerimist toimetatakse wõimalust mööda nendes ladupaikades, kus kaubad ehk asjad hoitakse, kuid kaa-

lude ja muude tarwiliste rewideerimise abinõude puudumisel, puuduliku walgustuse, ruumide kitsuse ja muude sarnaste põhjuste, kui ka kaupade iseloomu iseäralduste tõttu on lubatud rewideeritawaid kaupasad ja asju hoiupaikadest eriruumidesse üle wiia.

Tollirewideerimiseks awatud kaubakolli peab rewideeritama lõpuni ilma wahet pidamata.

§ 195. Kui kaubakäsitaja tollirewideerimise juures on, siis on ta kohustatud täitma kõiki tollirewidendi nõudmisi, mille otstarbeks on rewideerimisele alluwate asjade omadust ja hulka kindlaks teha.

Kehalik töö kaubakollide lahti- ja kinipakkimisel, niisama kaupade kaalumisel, mõõtmisel jne. tehakse kaubakäsitaja kullu tema poolt kohaletoodud tööliste kaudu — seal, kus alalist töölisteartelli ei ole, ehk ka wiimase kaudu, kui ta olemas (§ 14).

§ 196. Tollirewideerimisest wõtab osa tolliwalwur ladu juures olewate walwuri hulgest ehk nendest, kes selleks eriti tolliülema poolt on määratud. Tema osawõtmine seisab selles, et rewidendi korraldusel kollide märkisid ja numbrid kontroleerida, kaupasad sorteerida, walwata nende õieti ülelugemise ja kaalumise järele tööliste poolt, kaupade ümbrikkude järele waadata selgitamiseks, kas nendes salaseid peidupaiku ei ole, jne., ühe sõnaga — kõigiti rewidendil abiks olla rewideeritawate kaupade omaduste ja hulga kindlakstegemisel.

§ 197. Tollirewideerimisel, ekspertiisitegemisel, niisama kaubaproowide wõtmisel analüüsi tegemiseks ehk tollinõukogule ettepanemiseks, peab tollirewident hoolt kandma, et nende toimetustega rewideeritawale kaubale ehk asjale kahju ei sünni.

§ 198. Kauba omaduse (tariifinimetuse) teeb rewident kindlaks sel teel, mis tema arwamise järele igal üksikul juhtumisel kõige kohasem on. Sellepolest antakse rewidendile täielik wabadus, kuid ta kannab ka üksinda kõiki wastust tollirewideerimise andmete eest.

§ 199. Kauba tariifi hulga kindlakstegemisel, kui tolli kaalu ehk arwu järele arwatakse, wõtab tollirewident juhtnõõriks niisama iga üksiku juhtumise eritingimused, tollirewideerimise andmete eest wastust kandes, kuid peab ühtlasi järgmiste määruste järele käima:

1) kui partiikaupade kohta on ette pandud spetsifikatsioonid, milles on üksikasjalikult ära tähendatud kaubahulk igas kollis, ehk iga tüki kohta, wõib rewident ainult ühte osa kaubast kontroleerida ja niisuguse kontroleerimise andmete järele kauba üldise hulga wäljaarwamist toimetada; niisugustel kordadel aga tähendab tema spetsifikatsioonides ära, missugused kollid ehk tükid tema poolt on kontroleeritud;

2) kui partiikaupade kohta spetsifikatsioonid ei ole esitatud, siis peawad niisugused kaubad üle loetama ja ära kaalutama enne tollirewideerimist laduwalitseja ja tolliwalwuri järelewalwe all, kusjuures kokku seatakse erilised kaalulehed, mis rewideerimisel kontroleeritakse kui spetsifikatsioonid;

3) kaubad, mis nettokaalu järele ära tollitakse ja sisse on toodud ümbrikkudes, mis taaratabelis on ette nähtud, kaalutakse ühes nende ümbrikkudega, kuid tähendusega aktis, et wastaw protsent tuleb maha arwata. Niisuguse kauba peab aga siiski netto ära kaaluma, kui taaratabeli tarwitusele wõtmine ümbrikkude kerge kaalu tõttu üksikute juhtumistel tähtsal määral kahjutoowalt wõib mõjuda tollimaksu peale ehk kui kaubakäsitaja enne tollirewideerimist kauba netto ärakaalumist nõuab; wiimisel korral aga peab tingimata olema ette pandud spetsifikatsioon täpsete andmetega kauba nettokaalu kohta igas kollis.

Märkus 1. Partiikaupadeks loetakse ühesugused kaubad, mis sisse ehk wälja weetakse mitte vähemal arwul, kui wiis kolli, kui neid ainult oma wähe suure poolest tollirewideerimise enese juures ei wõi kergesti ära kaaluda.

Märkus 2. Wähe tolliga partii-kaupade juures, mis umbes ühesuurustes ehk üheraskustes kollides ehk tükkides sisse ehk wälja weetakse, wõib kaalu-lehti kokku seada ühe kümnendiku, sajandiku jne. osa kohta, tolliülema lähemal korraldusel.

Märkus 3. Taaratabeli määrab kindlaks rahaminister, aluseks wõttes andmeid mitmesuguste ümbrikkude keskmise kaalu ja protsendilise wahekorra kohta selle kaalu ja kaupade ning ümbrikkude kogukaalu wahel.

Märkus 4. Taaratabelit ei wõi tarwitusele wõtta: eraisikute ja asutuste üksikutesaadetiste juures, mis kauplemiseks

määratud kaupsid ei sisalda, niisama wi-gastatud, lahtitegemise tundemärksid ilmutawate, ligunenud jne. kollide juures, milles kaubad wõiwad olla mittetäielikul arwul ehk muutunud kujul.

§ 200. Kauba tariifikaalu kindlakstege-misel peab tollirewident peale selle, nii-kaugelt, kui makswad tollitariifid erijuha-tusi ei sisalda, arwesse wõtma:

a) et bruttokaalu all tuleb mõista kauba-kaal ühes wälimise ümbrikuga, kui peale wiimase weel mõnda sisemist ümbrikku ei ole, nagu kotid, kastikesed, plekknõud, karbid ja muud sellesarnased; wastasel korral aga, see on — kui niisugune sise-mine ümbrik olemas, — siis ühes wiima-sega ilma wälimise ümbrikuta;

b) et nettokaalu all tuleb mõista kauba puhaskaal ehk tema kaal ühes lähema eri-ümbrikuga, mis wäikemüügil ühes kau-baga tarwitaja kätte läheb;

c) et pakkimismaterjal ehk pakkimis-nõud eraldi ära tollida tulewad ainult siis, kui neil iseseisew tähendus ja wäärtus on, kusjuures niisugusel korral kaupade pealt, mis bruttokaalu järele tollitakse, ümbriku kaalu kauba tariifikaalust mitte maha ei arwata.

§ 201. Kui tollitariifi järele kauba pealt tolli wäärtuse järele arwatakse, siis määratakse wäärtus kindlaks kauba fak-tuurahinna järele kauba ostu- ehk walmis-tuse kohal, kui tariifis selles asjas erijuha-tusi ei leidu. Üksikasjalikud määrused korra ja aluste kohta niisuguste kaupade wäär-tuse kindlakstegemisel annab wälja raha-minister.

§ 202. Keemilisi ja farmatsöitlisi saa-dusi ja muid sarnaseid liitteoseid wõib wõtta erilisele analüseerimi-sele riigi kesklaboratooriumi. Niisuguse analüüsi kulud pannakse kaubakäsitaja peale, kui tema poolt ei ole ette pandud spetsifikatsiooni täpsete andmetega kau-baolluste kohta.

§ 203. Mitmesuguseid kaubapartiisid, mis on sisse toodud mitmel ajajärgul, kuid mis üheskoos täieliku üksusena esinewad, nagu masinad, aparaadid jne., wõib ühen-dada tolliülega loaga, kui kaubakäsitaja seda enne rewideerimist kirjalikult nõuab ja dokumendid (faktuurad, spetsifikatsioo-nid jne.) ette paneb, mis tema nõudmist kindeldawad.

§ 204. Kui tollirewideerimisel leitakse, et kõik kaup ehk üks osa kaubast on rikki läinud ja sellepärast tarwitamiseks ei

kõlba, siis teeb tollirewident niisuguse kauba kohta ettepaneku tollinõukogule, kes kauba määrab häwitamisele, kaubakä-sutaja kulul. Kui wiimane selles asjas wastu waidleb, siis pannakse toime ise-äraline kauba oskustamine (ekspertiis) kaubakäsitaja kulul. Kui aga leitakse, et kaup, olgugi rikutud, siiski tarwitamiseks kõlbulik on, siis jäetakse kaubakäsitaja walida: kas tolli käesolewa kauba eest ära maksta tollitariifi wastawa para-grahwi järele, ehk kaupa üldiselt ettenäh-tud korras tagasi wiia ehk aga ennast tema wastuwõtmisest lahti ütelda, käes-olewa seadustiku § 257 määruste järele.

M ä r k u s. Rikkiläinud kaubad, nii-sama kõik kaubad, mille kohta waidlus tekib ehk mille wäljalaskmiseks wastawat luba tarwis, wõib tollirewideerimisel eral-dada eraldi kollidena, kaubakäsitaja kulul.

§ 205. Kui tollirewideerimisel leitakse sisse- ehk wäljaweoks keelatud kaupsid ehk asju, mis wäljalaadimise dokumenti-des ehk ette pandud faktuurades ja spetsi-fikatsioonides on hoopis tähendamata ehk on ära tähendatud ebaõige nimetuse all, siis seab tollirewident niisuguste kaupade kohta wastawa akti kokku ja teeb ette-paneku tollinõukogule, kes kaubad konfis-keerimisele määrab, käesolewa seadustiku VI jao määruste järele. Kui aga keelatud, niisama ka tollile alluwaid kaupsid lei-takse kastide, waatide jne. kahekordses põhjas, õõnsates seintes ehk ka üldse ka-waluse abil tollirewideerimise eest peidet-ult, siis seab tollirewident selle kohta niisama wastawa akti kokku ja teeb ette-paneku tollinõukogule salakaubamääruste tarwitusele wõtmiseks, mis on ette näh-tud käesolewa seadustiku VII jaos.

§ 206. Tollirewideerimisel saadud and-mete üle — iga ülesandekirja ja iga wäl-jalaadimise ja wastuwõtmise dokumenti-dest tehtud wäljawõtte kohta eraldi (§ 184) — seab tollirewident kokku tol-lirewideerimise akti ettenähtud wormi järele (lisa nr. 18) ühes kahe ko-peerpaberi läbi walmistatud dublikaadiga, millest üks määratakse kwiitungiks kau-bakäsitajale, teine aga läheb statistika otstarbeks. Sellesse tollirewideerimise akti peawad sisse kantud olema kõik and-metawate tollimaksude õigeks wäljaarwami-seks, kusjuures teated ka niisuguste kau-pade ja asjade kohta sisse kantakse, mis waremalt olid wõetud eelrewideerimisele

wastuwõtmise akti järele (§§ 66, 72, 73, 75, 76, 109, 124, 125, 143, 153 ja 191 märkus 1). Kui need wastuwõtmise aktid rewideerimise ajal weel ladus on, lisab rewident nad tollirewideerimise aktile juurde.

M ä r k u s. Tollirewideerimise aktile kirjutab tollirewident sellesama numbri, mis on ära märgitud tollirewideerimise ülesandekirjal ehk wäljawõttel (§ 191 märkus 1), ühtlasi ära tähendades kauba hoiupaika ja rewideerimise kuupäewa.

§ 207. Pärast rewideerimisel saadud andmete sissekandmist tollirewideerimise akti (§ 206) arwab tollirewident kohe wälja ja tähendab üles aktis — iga rewideerimistähise wastu eraldi ja kogusummana lõpus — tariifi järele wõetawa tolli, ladu- ja muud maksud, kusjuures ta ühtlasi ära märgib kauba wäljalaskmise erilised tingimused, kui neid on tarwis täita, nagu kauba tembeldamine, proowikojale edasisaatmine, eriliste tunnistuste esitamine jne.

M ä r k u s. Tarbekordadel, nagu rohke rewideerimistöö juures ja rewideerimiseks mittedoodsatel kohalikkudel oludel, wõib rewidentile maksude wäljaarwamisel tolli arweametnikku abiks määrata.

§ 208. Kõik parandused ja juurdekirjutused tollirewideerimise aktides peawad olema hoolega õiendatud tollirewidendi poolt enne aktide allakirjutamist; kaaped nendes ei ole mingil tingimisel lubatud. Kui tollirewident pärast tollirewideerimise akti allakirjutamist wigu leiab kauba omaduse ehk hulga attesteerimises, siis on ta kohustatud sellest kirjalikult ehk suusõnal teatama tolliülemale, kes niisugusel korral (ise ehk oma abi kaudu) tollirewideerimise akti kontroleerib. Niisuguse kontroleerimise andmete kohta tehtakse pealkiri tollirewideerimise aktil kontroleerija ja tollirewidendi allkirjadega.

§ 209. Kui ühe ja sama rewideerimisdokumendi (§ 184) järele rewideerimisele wõetud kaubad mitmes ladus ehk hoiupaigas seisawad, mis mitte ühe ja sellesama rewidendi hoolkonda ei kuulu, siis annab rewident pärast tollirewideerimise akti kokkuseadmist oma ladus ehk raioonis (§§ 206 ja 207), selle akti ühes rewideerimise dokumendiga edasi rewideerimiseks wastawale rewidentile, kes rewideerimist jätkab ja saadud andmed sisse kannab sama akti lehele ehk lisalehtedele, sedamööda, kuidas tarwis.

Kui aga rewideerida tuleb keemiasaadusi wõi masinaid ehk aparaatisid ja kohalikul rewidentil ei ole selleks tarwilisi eriteadmisi, siis kutsutakse tema poolt, tolliülemale lähemal korraldusel, wastaw tollirewident juurde, kes niisugust kaupa rewideerib ja tarwidust mööda kas ise rewideerimisakti kokku seab (wõi täiendab) ehk aga ainult sellele aktile, mis kohaliku rewidendi poolt on kokku seatud, ka omalt poolt alla kirjutab.

§ 210. Kui kaubakäsitaja ehk tema wolinik kauba rewideerimise juures olid, siis antakse rewideerimisel saadud andmed neile sealsamas teada ja pannakse ette rewideerimisaktile alla kirjutada. Allkirja andmisest põikumise korral teeb tollirewident selle kohta aktil märkuse ja rewideerimisel saadud andmed loetakse kaubakäsitajale kuulutatuks.

M ä r k u s. Rewideeritud kaubakolliedele on kaubakäsitajal õigus oma kindlustusi paigutada, nagu lukud, plommid, pitsid jne.

§ 211. Kui kaubakäsitaja soowi awalda rewideerimisakti järele temalt osuwaid maksusid kohe ära õiendada, siis annab kohalik tollirewident temale kassaorderi wälja, milles ära tähendab rewideerimisakti numbri, kaubakäsitaja nime ja maksud — üksikute liikide järele ja kogusummas. Pärast osuwa summa äramaksmist tolliasutuse kassasse, mille kohta kaubakäsitaja kassast ajutise kwiiitungi saab, annab rewident temale wälja kaubasaamiseks rewideerimisakti dublikaadi ja lisab ajutise kassakwiitungi algupärase rewideerimisakti juurde.

Kui aga rewideerimine toime pannakse kaubakäsitaja äraolekul ehk kui kaubakäsitaja soowi ei awalda temalt kauba eest osuwaid maksusid kohe ära õiendada, siis ei kirjuta tollirewident kassaorderit mitte wälja, waid saadab rewideerimisakti ühes mõlema dublikaadiga wilibimata tolliasutuse raamatupidajale.

Rewideerimisaktid (ühes dublikaadiga) kaupade kohta, mis käesolewa paragrahwi eelmises jaos äratähendatud korras on wälja lastud, annab rewident niisama üle raamatupidajale mitte hiljem kui järgmisel päewal pärast kaupade wäljalaskmist.

M ä r k u s. Rewideerimisaktide üleandmine raamatupidamise jaoskonda sünnib laduwalitseja kaudu, kes kaupade rewideerimist ja wäljalaskmist laduraamatus (§ 178) registreerib.

§ 212. Kui tollirewideerimine kaubakäsutaja äraolekul on toime pandud ja kui sealjuures kaubakäsutaja täielik aadress tolliasutusele on teada antud, siis saadab tolliasutuse raamatupidaja kaubakäsutajale kutsekirja, milles peavad olema ära tähendatud rewideeeritud kaubakollid ja maksud, mis õiendada tulevad. Rewideerimisel saadud andmed loetakse temale kuulutatuks, kuigi kutsekiri ei ole temale ära antud tema ärasõidu ehk aadressi puudulikkuse tõttu. Kaubakäsutaja soovil võib rewideerimisakti temale tolliasutuses läbiwaatamiseks esitada.

3. Protesti awaldamine tollirewideerimise akti vastu ja kaupade rewideerimisel tekkinud waidlustäratawate küsimuste otsustamine.

§ 213. Kaubakäsutaja võib, kui ta tollirewideerimisel kindlakstehtud andmetega nõus ei ole, tollirewideerimise akti (§§ 206 ja 207) vastu oma protesti awaldada, niihästi terve akti, kui ka üksiku aktiosa vastu. Niisugust protesti võib ta awaldada pealkirja teel algupärasel rewideerimisaktil ehk erilise kirjaliku teadaandega tolliasutusele, niihästi rewideerimisakti andmete kuulutamise juures, kui ka kahe nädala jooksul pärast seda (§§ 211 ja 212). Kui niisugune protest on awaldatud, antakse rewideerimisakt terwelt ehk ainult selles osas, millesse protest puutub, tollinõukogule (§ 7) otsustamiseks.

§ 214. Tollirewident ise (ehk tema asetäitja), kelle poolt on kaubad rewideeeritud, võib, kui temal tollitariifi käsitamisel raskusi tekib ehk muid kahtlusi rewideerimise asjus on, niisama waidluse all olewa küsimuse tollinõukogule otsustamiseks esitada.

§ 215. Protesti awaldamise korral kaubakäsutaja poolt (§ 213), kui ka waidluse all olewate küsimuste tollinõukogule otsustamiseks ettepanemisel tollirewidendi enese poolt (§ 214), peab wiimane, kui kahtlus tekib tollitariifi käsitamise kohta, kaubast proowid wõtma (kahes eksemplaaris) ja nad tollinõukogule esitama ehk aga, kui wõimatu on proowi wõtta, kauba joonestused ehk asja enese ette panema. Kaubaproowid, asi ise ehk joonestused peawad olema pitseeritud erilise kaarti külge tollirewidendi isikliku pitsatiga; kaartil äratähendatud andmed aga peawad olema alla kirjutatud rewidendi enese

poolt, kui ka kaubakäsutaja poolt, kes protesti awaldas. Kaubakäsutajale antakse õigus kaartile oma pitsatit panna.

Märkus 1. Proowide wõtmisel, joo-
restuste tegemisel ehk nende wastuwõt-
misel kaubakäsutaja käest, on rewident
kohustatud hoolt kandma, et proowid kui
ka joonestused täpselt wastaksid waidluse
all olewale kaubale.

Märkus 2. Kui kaup on wälja las-
tud, ilma, et proowi oleks wõetud ehk
aga joonestusi tehtud wõi kaubakäsutaja
käest vastu wõetud (sest et wiimase
poolt enne kauba wäljalaskmist protesti
ei ole awaldatud), siis ei wõi edasikaeb-
tust tõsta kauba omaduse attesteerimise
kohta.

§ 216. Tollinõukogus otsustatakse ära
rewideerimisel tekkinud waidlustärata-
wad küsimused mitte hiljem, kui kolme
päewa jooksul pärast nende ettepanemist
tollinõukogule, kui aga mitte tarwidust ei
leidu kauba analüüsi tegemiseks käes-
olewa seadustiku § 202 ettenähtud korras.

Tollinõukogu otsused peawad olema
kindlakujulised; iseäranis tollitariifi küsi-
mustes on tollinõukogu kohustatud põhi-
mõtteks wõtma (kui tariifis erimärkusi
selles asjas ei ole), et kaubad, mis oma
omaduste tõttu otsekohe tariifi paragrah-
wide ja punktide alla ei kuulu ehk temas
sugugi ei ole ära tähendatud, lähemate
paragrahwide ja punktide alla mahuta-
takse, tariifi mõtte kohaselt. Oma otsuse
õigsuse juures aga kaheldes, võib tollinõu-
kogu waidluse all olewat küsimust tolli-
k o m i t e e l e rahaministri juures esitada,
ja niisama wõiwad üksikud nõukogu liik-
med, motiweeritud isearwamisele jäädes,
küsimuse tähendatud kõrgemale astmele
esitamist nõuda. Mõlemal korral tuleb
tolliasutuse poolt kõrgema astme otsus
wastawa kauba kohta ainult siis tarwitu-
sele wõtta, kui see kaup tolliasutuse kor-
raldusest weel ei ole wälja lastud, wasta-
sel juhtumisel aga tulewikus juhtnõörina
silmas pidada.

§ 217. Tollinõukogu otsus (§ 216) kuu-
lutatakse kaubakäsutajale kas isiklikult
allkirja vastu algupärasel tollirewideeri-
mise aktil, milles otsuse sisu lühidalt ära
tähendatakse, ehk ka sel teel, et temale
otsuse ärakiri saadetakse tema poolt üles-
antud aadressi järele, samas korras, nagu
tollirewideerimisel saadud andmed wälja
kuulutatakse (§ 212).

§ 218. Tollinõukogu otsuse peale võib kaubakäsutaja edasi kaebada tollikomiteele rahaministri juures (§ 2) kahe nädala jooksul pärast tollinõukogu otsuse väljakuulutamist (§ 217).

§ 219. Rahaministri juures asutatud tollikomitee otsused kuulutatakse kaebajale selle tolliasutuse kaudu, kelle poolt esialgne otsus on tehtud samas korras, mis on ette nähtud tollinõukogu otsuse väljakuulutamise kohta (§ 217).

§ 220. Rahaministri juures asutatud tollikomitee otsuste peale (§ 218) võib edasi kaebada Riigikohtu administratiivosakonnale kahe nädala jooksul pärast tollikomitee otsuse väljakuulutamist kaubakäsutajale (§ 219).

§ 221. Edasikaebtusi tollikomiteele (§ 218) peab esitama ehk adresseerima sellele tolliasutusele, kelle poolt esialgne otsus on tehtud. Tolliasutus annab kaebtused edasi tollikomiteele, ühes tarvilikude andmetega ja kui asjaolu nõuab, ka kaubaproovidega ehk wastawate dokumentidega, mitte hiljem kui seitsme päewa jooksul pärast kaebtuse kättesaamist.

Kui mõnes eelmistes paragrahwides ettenähtud tähtaja lõpupäew pühapäewa ehk seaduses kindlaksmääratud püha peale langeb, siis pikeneb tähtaeg kuni esimese järgneva tööpäewani, seda päewa ühes arwates.

§ 222. Protesti awaldades (§ 213), kui ka edasikaebtust ette pannes (§§ 218 ja 220), võib kaubakäsutaja nõuda, et tema ehk tema wolinik küsimust otsustawa tollinõukogu wõi tollikomitee istungile kutsutakse täiendawate suusõnaliste seletuste andmiseks.

Protesti awaldamise ehk edasikaebtuse ettepanemise juures ei kaota kaubakäsutaja õigust kaupa wälja wõtta selles seadustikus ettenähtud üldises korras. Niisugusel juhtumisel võib ta pärast, kui küsimus lõpulikult ja tema kasuks otsustatud on, üleliigselt sissemaksetud summat tolliasutuselt tagasi nõuda, ei ole aga ise mitte kohustatud tollimaksusid lisaks maksma, olgugi, et järgneva astme otsuse põhjal seda waja oleks teha, kui kaupa tolliasutuse korralduses weel leiduks.

4. Kontrollrewideerimiste toimepanemine.

§ 223. Kõiki kaupu ja багаashikolle võib enne nende lõpulikku wäljalaskmist tolliasutuse korraldusest ja niisama ka

wäljalaskmise ajal kontrollrewideerimisele wõtta selgitamiseks, kas nad wastawad tollirewideerimise aktidele ja üldse seaduslikult wälja lastakse.

§ 224. Kontrollrewideerimise toimepanemise õigus (§ 223) on igas tolliasutuses wastawal tolliülemal ja tema abidel, kõikides Eesti tolliasutustes aga tollidirektoril ja tema poolt wolitatud tolliametnikkudel, niisama isikutel, keda rahaminister eiti selleks wolitab.

§ 225. Kontrollrewideerimisel saadud andmete üle teeb rewideerimise toimepanija märkuse rewideerimisaktil (kui niisugune akt on kokku seatud), ära tähendades kontrollrewideerimise kohta ja aega. Kui ilmsiks tuleb, et kontrollrewideerimisel saadud andmed ei wasta rewideerimisaktile, siis antakse need andmed allkirjade wastu teada niihästi tollirewidendile, kes rewideerimise toime pani, kui ka kaubakäsutajale.

§ 226. Kontrollrewideerimisel saadud andmete wastu võib protesti awaldada kaubakäsutaja kui ka tollirewident, kes rewideerimise toime pani. Niisugusel korral pannakse küsimus tollinõukogule otsustamiseks ette, kusjuures tulewad tähele panna kõik tähtjad ja määrused, mis on ette nähtud tollirewideerimise juures tekkinud waidlustaratawate küsimuste otsustamise kohta (§§ 213—222).

§ 227. Ametnikul, kes kontrollrewideerimise on toime pannud, on niisama õigus protesti awaldada tollinõukogu otsuse wastu rahaministri juures asutatud tollikomitee ees, kui ta tollinõukogu otsust õigeks ei tunnista. Sealjuures võib tema, kui ta leiab, et tollinõukogu otsus riigile tuntawat kahju toob, selle otsuse täitmise seismapanekut nõuda, kuid ainult isiklikul wastutusel tagajärgede eest, mis wõiwad tekkida kaupade wäljalaskmise põhjuseta takistamisest.

C. Äratollimine ja muude maksude wõtmine kaupade pealt.

1. Tolli ja muude tollimaksude äramääramine.

§ 228. Tolli wõetakse sisse- ja wälja-weetawate kaupade pealt tariifide alusel, mis olid makswad kauba rewideerimise päewal, kui ainult tariifides enestes ehk seadustes, millega nad on maksma pandud, sellekohaseid erimäärusi ei leidu, ehk kui rahwuswahelistes lepingutes eritingimusi ei ole ette nähtud.

Märkus. Kui kaup mingisugustel põhjustel ei ole rewideritud selle seadustiku § 176-as rewiderimiseks ettenähtud tähtaja jooksul, võetakse tolli tariifi järele, mis oli maksew selle tähtaja wiimasel päewal (peale ülemaltähendatud erakordade).

§ 229. Tollitariifid wõiwad olla kolmesugused: põhitariifid, lepingitariifid ja kõrgendatud tariifid.

Põhitariifid wõetakse tarwitusele: a) kõikide kaupade juures, mis kuuluvad niisuguste riikide maa- ja tööstussaaduste hulka (ehk mis Eestist wälja weetakse niisugustesse riikidesse), kus omalt poolt Eesti kaupade kohta on tarwitusele wõetud nendes riikides makswad põhitariifid, ilma Eestile kaupade sisseweo ja transiidi asjus erilisi kergendusi tegemata, aga ka ilma, et Eesti kaupade jaoks iseäranis kõrgendatud määrad oleks makswa pandud, ja b) kaupade juures, mis kuuluvad niisuguste riikide maa- ja tööstussaaduste hulka (ehk mis Eestist wälja weetakse niisugustesse riikidesse), kus Eesti kaupadele sisseweo ja transiidi asjus erilisi kergendusi tehtakse, — niisugusel korral, kui käesolewate kaupade jaoks lepingutes, mis Eesti poolt kellegi riigiga on tehtud, alandatud tollimäärased ehk erilisi kergendusi ei ole ette nähtud.

Lepingitariifid wõetakse tarwitusele kaupade juures, mis lepingitariifides eriti on nimetatud, nii nende riikide kohta, kellega käesolewad lepingud on tehtud, kui ka üldse enamsoodustuse põhimõtte järele kõikide riikide kohta, kus Eesti kaupadele sisseweo ja tariifi asjus erilisi kergendusi tehtakse.

Kõrgendatud tariifid wõetakse tarwitusele kaupade juures, mis kuuluvad niisuguste riikide maa- ja tööstussaaduste hulka, kus Eestist sissewetatwate kaupade kohta iseäranis kõrgendatud tollimäärad on makswa pandud, wõrdlemisi põhitariifidega.

§ 230. Kõrgendatud tariifid (§ 229) panakse makswa ja kaotatakse ära rahaministri korraldusega, kokkuleppel kaubandus-tööstusministriga ja välisministriga. See korraldus kuulutatakse wälja „Riigi Teatajas“, kuid seda wõib ka telegraafi teel makswa panna.

Märkus. §§ 229 ja 230 äratähendatud määrused wõetakse tarwitusele sedawõrd, kui Eesti poolt wälisriikidega teh-

tud lepingutes selles asjas erimäärusi ei leidu.

§ 231. Tariifi järele osuw toll kaupade eest arwatakse wälja tollirewiderimise andmete põhjal ehk aga wastawatel kordadel, kontrollrewiderimise andmete, tollinõukogu ehk kõrgemate astmete otsuste põhjal (§§ 206, 216, 218, 220, 225—227).

§ 232. Eelmise paragrahwi (§ 231) järele kindlaksmääratud tollile arwatakse juurde lisatoll järgmistel juhtumistel:

a) kui kaubakäsitaja poolt kaupade tollirewiderimiseks määratud tähtaja jooksul ei ole esitatud korralikku rewiderimise ülesandekirja käesolewa kauba kohta (§ 184 p. a);

b) kui kaupade kohta, mis sisse ja wälja weetakse kauplemise sihiga, rewiderimise ülesandekiri määratud tähtaja jooksul küll on esitatud, kuid ei ole ette pandud faktuurat wõi spetsifikatsiooni tollirewiderimise kergendamiseks ehk ka, kui need dokumendid on ette pandud, kuid tolliasutuse poolt ebakorralikkudeks tunnustatud (§§ 188—190);

c) kui sisseweetud kaupade eest osuw toll ei ole ära õiendatud kolme kuu jooksul, sisseweopäewast arwates.

Tähendatud lisatoll arwatakse: käesolewa paragrahwi pp. a ja b ettenähtud kordadel kolme protsendi suuruses tollisummast; p. c ettenähtud kordadel aga — poole protsendi suuruses maksmatajäänud tollisummast, iga kuu eest ülemalnimetatud kolmekuulise tähtaja lõpupäewast arwates, kusjuures vähem kui 15 päewa wiitusega pooleks kuuks, rohkem kui 15 päewa terweks kuuks loetakse.

§ 233. Peale tolli ja lisatoll arwatakse tolliasutuse poolt rewideritud kaupade pealt weel teised maksud, mis käesolewas seadustikus eraldi on ette nähtud (§ 42).

§ 234. Tolli, niisama ka lisatoll (§ 232) ei arwata sugugi kaupade pealt, mis on ära põlenud ehk muul teel hukka saanud: a) wäljalaadimise ehk tolliladudesse wadamise ajal, b) läbilasketolliasutusest sisesemisesse tolliasutusesse wadamise ajal ehk ümberpöördult, ja c) riiklistes ladupaikades hoidmise ajal. Kaupade hukkasaamine peab kõigil nendel kordadel tõestatud olema aktiga, mis kokku seatakse kohaliku politseiesitaja kaasabil. Kaupade wabastamine tollist ja lisatollist neilsamul alustel, kui nad on hukka saanud tulekahju läbi ehk teistel paratamata põhjustel nende eraladudes hoidmise ajal,

wõib sündida ainult rahaministri erilise loaga igal üksikul juhtumisel.

Peale selle wabastatakse tollist (ja lisatollist):

a) kaubad, mis riigiladudesse kui ka eraladudesse hoiule on wõetud, kui nad juba tolliasutuse korraldusesse wõtmise juures leiti olewat rikutud olekus ja tarwitamiseks kõlbmatad (nii teostena, kui ka tooresmaterjaalina);

b) kaubad, mis riigiladudes rewideerimise ajal leiti olewat rikutud olekus ja tarwitamiseks kõlbmatud;

c) kaubad, mis on kõlbmatuiks saanud järgnewa riigiladudes hoidmise ajal.

Kõikidel nendel juhtumistel tulewad kaubad ära häwitada tollinõukogu otsuse järele üldiselt ettenähtud korras.

Tollist, kuid mitte lisatollist (kui seda wõtta tuleb), wabastatakse wäljamaa kaubad, mis selles seadustikus ettenähtud korras wäljamaale tagasi wõetakse ehk transiidina teistesse maadesse saadetakse.

Tollist wabastatakse ka: Eesti maa- ja tööstussaadused, seal hulgas igasugused pakkimisabinõud, mis wäljamaalt tagasi tuuakse, niisama wäljamaalt sisseweetawad ja tollile alluwad pakkimisabinõud, mille eest toll on ära makstud juba esimese sissetoomise ajal ja mis pärast seda wäljamaale tagasi wiidi uuesti täitmiseks, — niisugusel korral, kui nende tollita tagasitoomiseks õigel ajal, see on wäljaweo juures, tolliasutuselt eriline tunnistus on wõetud. Niisugust tunnistust ei ole tarwis Eesti tööstussaaduste jaoks, kui nad on warustatud kohalikkude wabrikantide ja töösturite wastupidawate märkidega.

Märkus 1. Kõiksugu pakkimisabinõude tollita sisse- ja wäljawedu wõib piirata eriliste tingimustega, rahaministri lähema äranägemise järele.

Märkus 2. Wäljamaalt tagasitoodawad Eesti saadused lastakse läbi ilma tollita ainult sedawõrd, kui nad ei olnud wälja weetud wäljamaale erilistel kergendatud tingimustel § 235 järele.

Märkus 3. Tollist ja wastawatel kordadel ka lisatollist wabastamine käesolewa paragrahwi põhjal, ei wabasta kaubakäsitajat kohusest kõiki teisi maksusid ära tasuda, mis kauba peal lasuwad, nagu ladumaks, tasu tollijärelwalwe eest jne. Need maksud tulewad ära õiendada üldistel alustel (kauba hukkamineku ehk

häwitamise korral — kunni hukkamineku ehk häwitamise päewani).

§ 235. Rahaministril on õigus, kokkuleppel kaubandus- ja tööstusministriga, määrusi wälja anda kaupade kergendatud läbilaskmise kohta — tolli wähendamise, tollist wabastamise ja juba äramakstud tolli tagasimaksmise mõttes — järgmistel juhtumistel:

a) kui wäljamaa kaubad Eestisse sisse tuuakse proowideks, näitustel wäljapanemiseks jne., niisama ümbertöötamiseks kohalikkudes wabrikutes ja tehastes, ja pärast seda tagasi weetakse selsamal ehk ümbertöötatud kujul;

b) kui Eesti saadused wäljamaale weetakse proowideks, näitustel wäljapanemiseks jne. ehk ümbertöötamiseks wäljamaa wabrikutes ja tehastes ja pärast seda tagasi tuuakse selsamal ehk ümbertöötatud kujul.

§ 236. Rahaministril on õigus mõjuwatel põhjustel wabastada tollist, lisatollist ja muudest tollimaksudest asju, mis on punaseristi, riikliste, kogukondliste, heategeliste, õpe- ja teadusliste asutuste ehk eraisikute päralt, kui need asjad mitte kaubandusliseks otstarbeks ei ole määratud ja tollimaksud eraisikutelt igal üksikul korral mitte üle 50.000 marga ei tõuse. Iseäranis mõjuwatel põhjustel wõib Wabariigi Walitsus rahaministri ettepanekul asju tollist, lisatollist ja muudest tollimaksudest wabastada ka teistel juhtumistel.

Erandina wõib tollidirektor temale usaldatud wõimu piirides (§ 30) tollist (ja lisatollist) wabastada wanu kanderiideid ja muid wanu asju, mis Eesti elanikkudele wäljamaal elawate sugulaste poolt saadetakse, kui saajatel oma waranduslise seisukorra tõttu ei ole wõimalik määratud tolli maksta.

2. Tollimaksude äraõiendamise kord.

a) Üldine kord.

§ 237. Kõik kauba peal lasuwad tollimaksud peab kaubakäsitaja ära õiendama enne kauba hoidmiseks määratud tähtaja lõppu (§§ 176 ja 177).

Märkus. Kui kaup, mis riigiladus hoiul oli, eraladusse üle weetakse edaspidiseks hoidmiseks, peab riigi kasuks wõetaw ladumaks ära tasutud olema enne kauba ülewedamist.

§ 238. Toll ja teised tollimaksud, mis reisirijate käest nende läbilaskmise juures on sisse nõutud (§ 183), antakse üle pä-

rast asjade rewideerimist (mitte hiljem, kui järgmisel päeval) selle tollirewidendi (ehk tema asetäitja) poolt, kes rewideerimise toime pani, otsekohe tolliasutuse kassasse rewideerimisraamatute järele, milles maksud on välja arvatud.

§ 239. Rewideerimisaktide põhjal (§ 206), mille järele kaubakäsutaja soovi awaldab tollimaksusid kohe pärast kaupade rewideerimist ära õiendada, tasub tema maksud tolliasutuse kassasse tollirewidendi poolt temale väljaantud orderi järele (§ 211), kassahoidja ajutise kwii-tungi wastu.

M ä r k u s. Käesolewas paragrahwis ettenähtud korras võib maksu ära õien-dada ainult täies summas, rewideerimis-akti järele. Jaokaupa maksmine ei ole lubatud.

§ 240. Rewideerimisaktide põhjal, mille järele tollimaksud kohe pärast rewideerimist ei ole ära õiendatud, nagu § 239 ette nähtud, tasub kaubakäsutaja maksud tolliasutuse kassasse eriliste maksutähtede järele, mis raamatupidaja ehk tema abi wastawalt rewideerimisakti andmetele kokku seab.

§ 241. Kõik rewideerimisraamatute ja rewideerimisaktide põhjal väljaarvatud tollimaksude summad peawad olema kontroleeritud raamatupidaja ehk tema abi wõi aga eriti selleks määratud tolliamet-niku poolt.

§ 242. Kõik sissetulnud tollimaksud kannab kassahoidja wiibimata kassaraa-matutesse maksudokumentide järele (§§ 238—240), raamatupidaja ehk tema abi aga raamatupidamise jaoskonna arwe-raamatutesse algupäraste rewideerimis-aktide ja rewideerimisraamatute põhjal.

§ 243. Toll ja teised tollimaksud tasu-takse käiwates Eesti rahamärkides ehk aga rahaministri loaga muudes wäär-tustes.

b. Kergendused tollimaksude õiendamisel.

§ 244. Isikutele ja etteewõtetele, kes alaliselt kaupa wäljamaalt saawad ehk wäljamaale saadawad, antakse õigus tolli-asutuste deposiidina Eesti panka a w a n -s i s i d s i s s e m a k s t a w ä ä r t u s t e s, m i s o n l u b a t u d w a s t u w ö t t a t o l l i m a k s u d e t a s u -m i s e k s (§ 243). Niisugusest awansidest kirjutab tolliasutus tollimaksud maha tol-lidirektori poolt määratud korras.

§ 245. Rahaministril on õigus alaliselt tolliasutuste juures kauplejatele isikutele

ja etteewõtetele kergendust lubada selles mõttes, et kaupa enne tolli äratasumist võib wälja lasta maksmise edasi-lükkamisega tagatiste (kautsjonide) wõi panga-garantiikirjade kindlustusel. Niisuguseks maksmise edasilükkamiseks antakse luba ainult sel juhtumisel, kui tollisumma rewideerimisakti järele ja igal üksikul maksmise korral mitte vähem ei ole kui kümmetuhat marka.

§ 246. Tollitasu kindlustawateks taga-tisteks võibwad olla wäärtpaberid ja muud wäärtused rahaministri määramise järele.

Nende paberite ja wäärtuste nimekirja ja tagatishinnad kinnitab rahaminister poole aasta peale ette, „Riigi Teatajas“ sellest kuulutades. Kui uue hindamise ehk uute nimekirjade wäljakuulutamise tõttu waremalt edasilükatud toll mitte küllalt kindlustatud ei leita olewat, siis on kau-bakäsutaja kohustatud tolliasutusele ette panema uue ehk täiendawa kindlustuse.

Pangad, kelle garantiikirjad tolliasu-tuste poolt wastuwõetawad on, määrab ära niisama rahaminister.

§ 247. Edasilükatud tolli äramaksmise tähtajaks loetakse kuus kuud, kauba tol-liasutusest wäljalaskmise päewast arwa-tes, kusjuures selle tähtaja piirides tolli võib ka ära tasuda jaokaupa. Pärast terve edasilükatud summa, niisama ka protsentide tasumist, kui neid maksta tu-leb (§ 248), wabastatakse tagatised ja an-takse tagasi panga-garantiikirjad. Taga-tisi võib wabastada ka jaokaupa ühel määral wõla tasumisega.

§ 248. Edasilükatud summa ehk tema tasumatajäänud osa pealt wõetakse riigi kasuks pool protsenti kuus (15 päewa ja vähem — pooleks kuuks ja rohkem kui 15 päewa terweks kuuks lugedes), kuid ai-nult aja eest pärast kolmekuulise tähtaja lõppu, missugune tähtaeg on ette nähtud üldse kaupade äratollimiseks, nende sisse-weo päewast arwates (§ 232 p. c). Kui aga edasilükatud toll ehk osa temast ei ole ära tasutud edasilükke tähtaja lõpuks, see on — kuu kuu jooksul, kauba wälja-laskmise päewast arwates, siis arwatakse wõlgnewa summa pealt 1% kuus kunni wõla tasumise ehk tagatise äramüümise päewani, kusjuures päewad alla poole kuu ehk üle poole kuu niisama loetakse, nagu ülemaltähendatud.

§ 249. Tagatistega ehk panga-garantii-kirjadega kindlustatud maksude w i i w i -

tuse korral müüb tolliasutus tagatised ära rahaministri poolt määratawas korras, panga-garantiikirjad aga paneb ta wäljamaksmiseks ette wastuwaidlemata sissenõudmise korras. Kui tagatiste müügist sissetulnud summa suurem on wõlasum-
mast (ühes juurdearwatud protsentidega ja müügikuludega), siis antakse ülejääk wälja kaubakäsitajale. Kui aga tagatiste müügist sissetulnud ehk pangaltsaadud summa terwet wõlga ei kata, nõutakse puuduw osa kaubakäsitajalt sisse wastuwaidle-
mata sissenõudmise korras.

Märkus. Isikutelt ehk ettewõtetelt, kes enam kui kaks korda on wiitanud edasilükatud tolli äramaksmisega, wõib tollimaksude edasilükkamise eesõigust ära wõtta — ajutiselt ehk alaliselt, rahami-
nistri äranägemise järele.

§ 250. Rahaministril on õigus kokku-
leppel teedeministriga maksta panna erili-
st korda tollimaksude õiendamiseks
riigi raudteewalitsuse kaudu
niisuguste wäljamaa kaupade kohta, mis
on määratud raudteel edasisaatmiseks
mõne Eesti sisemaa jaamani, selles mõt-
tes, et need kaubad enne tollimaksude
äratasumist wastawale raudteeasutusele
wälja antakse ja et wiimase poolt need
maksud kaubasaajalt sisse nõutakse.

c. Tollikwiitungid.

§ 251. Tolli tasumise ehk kindlusta-
mise (§§ 237—250) tõestuseks antakse
kaubakäsitajale tollikwiitungi rewideeri-
misakti dublikaadi kujul (§§ 183 ja 206).
Ainult rewideerimisakti järele äratasutud
osamaksude kohta, niisama täiendawate
maksude kohta, mis juba pärast rewidee-
rimisakti dublikaadi wäljaandmist ära
õiendatakse, antakse wälja tolliasutuse
poolt erilised kwiitungid.

§ 252. Kaubakäsitajale wõib tema
palwe peale wälja anda, rewideerimisakti
dublikaadi kujul saadud üldise kwiitungi
asemel, mitu tunnistust üksikute rewidee-
ritud kaubakollide kohta, seda mööda, kui-
das tarwilikka andmeid rewideerimisakti-
tis leidub. Niisugusel korral wõetakse
tollikwiitung tagasi, kustutatakse wastawa
pealkirjaga ja pannakse tolliasutuse kausta.

§ 253. Tollikwiitungid ja nende ase-
mel wäljaantud tunnistused loetakse kahe
aasta jooksul, nendes äratahendatud kau-
pade tolliasutusest wäljalaskmise päewast
arwates, seaduslikkudeks dokumentideks,

mis tõendawad, et need kaubad on ära
tollitud, — kuid seda ainult niisuguste
kaupade kohta, mis tolliasutusest wälja-
laskmisel ei olnud warustatud eriliste tol-
limärkidega.

Kaupade teistele isikutele tollikwiitun-
gite ja tunnistuste järele üleandmise kohta
peab kaubakäsitaja oma allkirjaga nen-
dele dokumentidele märkuse tegema,
edasiüleandmise kohta aga teeb niisuguse
märkuse isik, kelle kasuks eelkäiw üle-
andmine oli tehtud. Ilma niisuguste üle-
ande-pealkirjadeta ei wõi tähendatud do-
kumendid tunnistuseks olla, et kaubad,
mis on isiku käes, kelle nimele dokumen-
did ei ole wälja antud, on seaduslikul teel
sisse toodud.

d. Tolli ja muude tollimaksude enamwõtte ja vähemwõtte.

§ 254. Kui kontroleerimisel ehk aga
kaubakäsitaja enese poolt kindlaks teh-
takse tolli ja muude tollimaksude wälja-
arwamise wea tõttu tekkinud enam- ehk
vähemwõtte, siis antakse enamwõtetud
summad maksjale tagasi, vähemwõtetud
summad aga nõutakse täiendawalt sisse
wastuwaidlemata sissenõudmise korras.

§ 255. Eksikombel sissenõudmata
summa täiendaw sissenõudmine ja üle-
liigselt sissenõutud summa tagasimaks-
mine (§ 254) sünnib tollinõukogu otsuse
põhjal ja on lubatud ainult kahe aasta jook-
sul maksmise päewast arwates. Kui enam-
wõtte põhjuseks on ebaõige tollirewideeri-
mine, mille kohta kaubakäsitaja poolt sea-
duslikus korras edasikaebtus on esitatud,
siis arwatakse üleliigselt sissenõutud
summa tagasimaksimise tähtaeg sellest
päewast, mil kaubakäsitajale on kuulu-
tatud wiimase astme lõpulik otsus.

Märkus. Suurema summa, kui
100.000 marga tagasimaksimiseks nõutab
tolliasutus igal üksikul korral, enne oma
otsuse täidesaatmist, rahaministri loa.

§ 256. Liigselt sissenõutud summad an-
takse maksjale tagasi ainult siis, kui ta
algupärase tollikwiitungi ehk selle asemel
wäljaantud tunnistuse (§§ 251 ja 252) ette
paneab, missugustel dokumentidel tolliasu-
tus wastawa märkuse summa tagasimaks-
mise kohta teeb.

Nende tagasimaksude nõudmine peab
esitatud olema hiljemalt kahe aasta jook-
sul pärast tollimaksu õiendamist.

3. Kaubast lahtiütlemine, kauba mittewastuwõtmine ja tollimaksude õiendamata jätmine kauba hoidmiseks ettenähtud tähtaja jooksul.

§ 257. Kaubakäsitaja võib, kui ta ei taha tolli ja muid maksusid kaupade eest ära õiendada, ennast nende wastuwõtmisest lahti ütelda enne tähtaja lõppu, mis on määratud kaupade hoidmise jaoks käesolewa seadustiku § 176 järele. Niisugune lahtiütlemine sünnib erilise ülesandekirjaga tolliasutusele, nagu § 185 tähendatud, ja loetakse kaupade riigi käsutada andmiseks — tagajärgedega, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku §§ 274—294.

§ 258. Niisama võetakse riigi käsutada §§ 274—294 ettenähtud tagajärgedega kõik kaubad, mille eest toll ja muud tollimaksud ei ole ära õiendatud kaupade tollijärelwalwe all hoidmise jaoks ettenähtud tähtaja jooksul (§§ 176 ja 177), kui ka kaubad, mille eest kõik maksud küll on ära õiendatud, kuid mis riigi ladudes hoitakse (§ 166) ja ei ole välja weetud nendest ladudest sama ülemaltähendatud tähtaja jooksul.

D. Kaupade tolliasutuse korraldusest väljalaskmine.

1. Kaupade väljalaskmine pärast tolli ja muude tollimaksude äraõiendamist.

§ 259. Kaubad lastakse välja tolliasutuse korraldusest, peale eriti äratähendatud juhtumuste, ainult pärast tolli ja kõikide muude maksude äraõiendamist nende eest, nagu käesolewas seadustikus ette nähtud.

§ 260. Kaubad lastakse välja tolliasutuse poolt nende seaduslikule käsutajale ehk tema poolt korrapäraselt wolitatud isikule (§§ 180—182). Kaupade väljalaskmist võib seisma panna peale juhtumiste, mis käesolewas seadustikus eriti ette nähtud, ainult kohtuwõimude nõudmise peale, nende poolt väljaantud kaupade kinnipidamise käsu põhjal.

§ 261. Kaubad lastakse välja tolliasutusest kaubakäsitaja soowi mööda terwete partiide ehk partii üksikute osade kaupa; wiimasel korral aga ainult wastawalt rewideerimisakti ehk kaalulehe andmete (§§ 183, 199 ja 206), see on sedawõrd, kui partii osa ehk üksikud kollid nendes dokumentides eraldi on ära tähendatud.

§ 262. Rahaministril on õigus mõnesuguste väljamaa kaupade juures väljalaskmise tingimuseks teha nende tollimärkidega warustamist, plommide, tempelite, pitsatite ehk panderollide kujul, et niisuguste kaupade äratollimist tõestada, niisuguse tembeldamise kohta üksikasjalikka juhtnõõrisid välja anda ja maksu kindlaks määrata riigi kulude tasuks tähendatud tollimärkidega warustamise eest.

§ 263. Kui makswates tollitariifides ehk eriseadustes ja määrustes on ette nähtud erilised tingimused kaupade väljalaskmise jaoks, nagu: wastawate lubade ettepanemine, kauba väljalaskmine ainult wabrikutele, aktsiisi ehk proowikoja märkidega warustamine jne., siis lastakse kaup välja ainult nende tingimuste täitmisega.

Märkus. Kulud, mis on ühenduses kaupade proowikotta ja teistesse asutustesse wedamisega, niisama järelwalwe teostamisega nende saatmisel wabrikutesse jne., pannakse kaubakäsitaja peale ja nõutakse sisse kauba väljalaskmise juures üldiselt kindlaksmääratud korras.

§ 264. Kui kaupade hulgas, mis on sisse weetud ühes koguumbrikus, leidub osalt niisugust kaupa, mille väljalaskmiseks erilised tingimused on ette nähtud (§ 263), siis võib wiimast eraldada edasiõiendamiseks kunni nende tingimuste täitmiseni, teised kaubad aga lastakse välja üldistel alustel (§ 204 märkus).

§ 265. Enne kauba väljalaskmist, kuid mitte warem, kui kaup on rewideeritud, võib kaubakäsitaja kaubast proowisid wõtta, mis temale kauplemise huwides tarwilikud on, kusjuures järgmised tingimused tulewad tähele panna:

1) kaubaproowide väljaandmine võib sündida ainult tolliülema (ehk tema ase-täitja) loaga, kaubakäsitaja sellekohase ülesandekirja järele;

2) kaubaproowe võib wõtta mitte suuremal määral kui: pool liitrit — wedelatest kaupadest, sada grammi — puistekaupadest ja kümme sentimeetrit — kangastest ja teistest sarnastest manufaktuurkaupadest; muude kaupade jaoks määrab proowide mõõdu ehk suuruse igal üksikul korral tolliülem kauba iseloomu järele;

3) wõetud kaubaproowide eest tolli eraldi sisse ei nõuta, waid ta tasutakse ühes tolliga kõige kauba eest.

Märkus. Proowide wõtmist enne tollirewideerimist võib lubada tolliülem iseäralistel juhtumustel, tingimusega, et kaubakäsutaja nende eest tolli eraldi ära tasub, kui selle summa suurem on, kui wiiskümmend marka.

§ 266. Kui kaup kohe pärast rewideerimist wälja lastakse (§§ 183 ja 211), siis toimetab seda wäljalaskmist tollirewident ehk laduwalitseja algupärase rewideerimisakti põhjal. Kui aga kaup wälja lastakse mitte kohe peale rewideerimist, waid alles pärast seda, kui rewideerimisakt on üle antud tolliasutuse raamatupidajale, siis saadetakse kaubalaost wäljalaskmiseks laduwalitsejale tolliasutuse raamatupidamise jaoskonnast eriline order, milles ära tähendatakse, missugused kollid ja missugune kaup nimelt tuleb wälja lasta, kas kõik tollimaksud on sisse nõutud, eriti ladumaks, kui teda wõtta tuleb, ja mis kuupäewani nimelt ta on sisse nõutud, ja lõpuks, kui on olemas erilised wäljalaskmise tingimused, siis missugused nimelt. Kaupade seadusliku ladust wäljalaskmise järele walwab peale laduwalitseja ja ladude ülewaataja ka tollirewident, kelle hooleks on antud kaupade tollirewideerimine käesolewas ladus ehk raionis (§ 192).

§ 267. Kaupade tõeliku ladust wäljalaskmise kohta teeb laduwalitseja märkuse rewideerimisakti ehk wäljalaskmise orderil (§ 266), kaubakäsutaja ehk tema wolinik annab sealsamas oma allkirja, et ta kauba on wastu wõtnud, ära tähendades ühtlasi kättesaadud kollide arwu (tähtedega) ja nende wastuwõtmise aega.

§ 268. Kaupade wäljalaskmine registreeritakse wastawates laduraamatutes (§ 178). Ladude ülewaataja kohuseks on walwata, et see registreerimine õigel ajal ja õieti sünnib.

2. Wäljamaa kaupade wäljamaale tagasiwedamine.

§ 269. Wäljamaa kaup, niihästi seda, mis on tolliasutuse korralduses, kui ka seda, mis on juba wälja lastud tolliasutusest, võib lasta wäljamaale tagasi wedada tolli ärajätmisega ehk juba tasutud tolli tagasimaksmisega, allpool järgnewates paragrahwides tähendatud alustel. Niisuguse tagasiweo teostamiseks peab kaubakäsutaja (§§ 180—182) tolliasutusele, mille korralduses

kaup on ehk mille poolt ta on wälja lastud, wastawa ülesandekirja (§ 185) esitama.

§ 270. Tolliasutuse korralduses olewat kaupa võib tagasi wedada järgmistel tingimustel:

1) kaupa, mis alles rewideerimata ja mille rewideerimise tähtaeg weel möödas ei ole (§ 176), võib tagasi wedada takistamata pärast maksude äratasumist, mis osuwad ainult nende hoidmise, tollijärelwalwe, ladudesse wedamise jne. eest;

2) kaupa, mis on juba rewideeritud, kuid weel tollimata, võib tagasi wedada tema hoidmise tähtaja piirides, pärast kõikide tollimaksude tasumist, peale põhitolli;

3) kaupa, mis on rewideeritud ja juba ära tollitud, võib tagasi wedada tema hoidmise tähtaja piirides, põhitolli tagasimaksmisega ainult tollinõukogu otsuse põhjal, kui tollisumma, igal üksikul korral üle 100.000 marga ei tõuse, ja rahaministri loaga, kui see summa suurem on kui 100.000 marka;

4) kaupa, mis milgil põhjustel küll weel rewideerimata, kuid mille tollirewideerimise tähtaeg juba möödas on (§ 176), võib tagasi wedada tema hoidmise tähtaja piirides ainult pärast seadusliku tollirewideerimise toimepanemist lisatolli (§ 232) ja muude sisse nõuda tulewate maksude kindlakstegemiseks. Niisugusest tollirewideerimisest võib kaupa wabastada, kui kaubakäsutajale selle kauba kohta kergendus on lubatud käesolewa seadustiku § 236 ettenähtud korras.

§ 271. Tolliasutuse korralduses olewate kaupade tagasiwedu (§ 270) võib sündida niihästi ilma nende pakkimist muutmata, kui ka pärast nende ümberpakkimist ja ümberladumist, tolli järelwalwe all, teistesse ümbrikkudesse. Tagasi wedada võib kaupa aga ainult üksikute kollidena, mis eraldi on ära tähendatud kaubadokumentides ja rewideerimisaktides. Kaupade kokkuseade osasid, olgugi eraldi kollidena, ei ole lubatud tagasi wedada, kui niisugune tagasiwedu, mis puutub ülejäänud kaubasse, võib wiia makswa tollitariifi ümberhiilimisele.

§ 272. Wäljamaa kaup, mis juba tolliasutuse korraldusest on wälja lastud, võib tagasi wedada põhitolli tagasimaksmisega ainult rahaministri erilise loa põhjal, kui selle kauba tolliasutusest wälja-

laskmise päewast kuus kuud ei ole möödunud.

Selle kauba peab tolliasutusele ette panema tarwitusele wõtnatult, kusjuures kaubal, mis oli tollimärkidega warustatud, märgid peawad olema puutumata; tagasiweol wõetakse nad tolliasutuse poolt maha.

§ 273. Kõike tagasiweetawat kaupa wõib enne tõelikku wäljawedu ehk wäljaweo ajal wõtta kontroleerimisele tolliülem, tema poolt selleks wolitatud ametnik, niisama ka isik, kellel üldse õigus on kaupade kontrollrewideerimist toime panna (§ 224), et kindlaks teha, kas nad dokumentidele wastawad.

3. Kaupade enampakkumise teel äramüümine, kui nad riigi käsutada on jäänud, tollimaksude õiendamata jätmise ja hoidmise tähtaja lõppemise tõttu.

§ 274. Kaubad, mis on riigi käsutada antud kaubakäsitaja enese poolt (§§ 204 ja 257), niisama ka kaubad, mis on riigi käsutada wõetud tolli ja muude tollimaksude õiendamata jätmise ehk nende hoidmise tähtaja lõppemise tõttu (§ 258), määratakse tolliasutuse poolt tema nõukogu otsuse põhjal müügile enampakkumise teel järgmistes paragrahwides ettenähtud korras.

§ 275. § 258 nimetatud kaupade müügile määramisest peab tolliasutus kuu aega enne oksjonit üksikasjalikult kuulutama „Riigi Teatajas“ ja vähemalt ühes Eesti eraajalehes rahaministri walikul, ühtlasi kuulutust tolliasutuse uksel üles pannes ja posti kaudu kaubakäsitajale teadet saates, kui tema täielik aadress Eesti piirides tolliasutusel teada on. Kaupade jaoks, mis §§ 204 ja 257 nimetatud, niisuguseid kuulutusi ja teadaandeid tarwis ei ole. Oksjoni enese eel awaldab tolliasutus lühikesed kuulutused kõikide müügile tulewate kaupade kohta niihästi „Riigi Teatajas“, kui ka kohalikkudes ajalehtedes, oma äranägemise järele, täpselt ära tähendades oksjoni päewa ja tundi.

Märkus 1. Elusate loomade, niisama ka ruttu rikkiminewate, kahjulikkude ja tulekahju mõttes kardetawate kaupade müügi korral (§ 176 märkus 1.) on tolliasutusel õigus igal juhtumisel ennast

piirata kuulutuse wäljapanemisega tolliasutuse uksel 24 tundi enne oksjoni algust.

Märkus 2. Üksikasjalikus kaupade müügikuulutuses peab ära tähendatama: a) millal, mil wiisil (s. o. „selle ja selle aurikuga“, „raudteel“, „wooriga“ jne.) ja kelle nimele kaup on sisse toodud; b) kes on tollidokumentide järele kaubakäsitaja; c) kaubakollide märgid ja numbrid, kauba liik, sort ja hulk, kaubakaal brutto ja ka netto, kui see dokumentides on ära tähendatud; d) kõikide osuwate maksude summa, mille tasumiseks kaup ära müüakse.

Märkus 3. Tollidirektoril on õigus oksjoni edukamaks tegemise sihis korraldust teha, et kaup müümiseks ühest tolliasutusest teise üle weetaks.

§ 276. Oksjon jäetakse ära, kui kaubakäsitaja enne tema algust kõik maksud ära õiendab, mille tasumiseks kaubad müügile olid määratud, ja ka kõik tolliasutuse uuesti juurdetekkinud kulud kaupade hoidmise eest nende müügile määramise päewast peale ja oksjonikuulutuse eest ära tasub.

§ 277. Oksjonipäewal wõiwad ostjad kõik müügiletulewad kaubad üle waadata tolliametniku juuresolekul. Müümise kerendamise ja edukamaks tegemise sihis wõib kaupa wäikestesse müügiosadesse jaotada.

§ 278. Oksjoni paneb toime tolliülema poolt nimetatud tolliametnik kohaliku politseiesitaja juuresolekul; riigikontrollile teatatakse oksjonist ette.

§ 279. Oksjonist ei ole lubatud osa wõtta: a) kaubakäsitajal, b) tolliasutuse ametnikkudel ja teenijatel, niisama ka oksjonil juures olijatel politsei ja riigikontrolli esitajatel; c) p. b all nimetatud isikute abikaasadel ja otsejoonelistel sugulastel.

§ 280. Enampakkumise teel müütamine algab kõikide maksude kogusummast, mis käesolewa kauba peal tolliasutusele osuwatena lasuwad (oksjoni toimepanemise kulud ühes arwatud), ja peab lõpule wiidama iga partii ehk tema osa (§ 277) kohta ilma wahet pidamata. Teiste partiide ehk partiiosade müütamist, mis weel alustamata, wõib tarbekorral edasi toimetada järgmistel tööpäewadel ilma uue kuulutuseta.

Märkus. Wäljamaa kaubad ehk asjad, mille sissewedu on keelatud, müüakse

ära ainult ostja kohustuse wastu, et need kaubad ehk asjad tollijärelwalwe all wäljamaale tagasi weetakse; kaubad aga, mis tolli-, aktsiisi- ehk proowikojamärkidega warustamise alla käiwad ehk mis tolliasutusest wälja lastakse ainult pärast eriliste lubade ehk tunnistuste ettepanemist, — ainult tingimusega, et sellekohased määrused saaksid täidetud.

§ 281. Müüdawad kaubad jääwad sellele, kes kõige kõrgema hinna on pakkunud. Wiimane on kohustatud wiibimata käsirahaks sisse maksuma ühe kümnendiku osa tema poolt pakutud hinnast, ülejäänud summa aga peab olema ära tasutud mitte hiljem kui järgmisel tööpäewal.

Ostja, kes käsiraha ei ole sisse maksnud, tagandatakse edaspidisest oksjonist osawõtmisest. Käsiraha sissemaksmata jätmise kohta seatakse kokku akt oksjoni toimepanija tolliametniku poolt oksjonil juuresolewa politseiesitaja kaasabil. Nii-suguse akti põhjal nõuab tolliasutus pakukujalt maksmatajäänud käsiraha sisse wastuwaidlemata sissenõudmise korras.

§ 282. Oksjon ühe partii ehk selle osa peale loetakse mittetoimunuks:

1) kui keegi ei ole ilmunud pakkumisele;

2) kui keegi pakkumisele ilmunud isikute hulgast juurde ei paku summale, millest müütamine algab (§ 280), ehk aga sedagi summat ei paku;

3) kui ostja käsiraha sisse ei maksa ehk, käsiraha sissemaksmise korral, ülejäänud osa pakutud summast tähtajaks ära ei tasu (§ 281) ja

4) tühistatakse, kui kaubad on ostedud isikute poolt, kellel õigust ei ole oksjonist osa wõtta (§ 279).

M ä r k u s. Raha, mis pakukujalt sunniwiisil käsirahaks on sisse nõutud ehk mis on sisse makstud käsirahaks isiku poolt, kes ülejäänud osa pakutud summast tähtajaks ei ole ära tasunud, niisama raha, mis on sisse makstud kaupade eest, olgugi täiel määral, isiku poolt, kellel õigust ei olnud oksjonist osa wõtta, ei anta tagasi pärast kaupade lõpulikku äramüümist, waid lisatakse juurde summale, mis on sisse tulnud käesolewa kauba müügist.

§ 283. Oksjoni eelmise paragrahwi (§ 282) põhjal mittetoimunuks ehk tühis-

tatuks tunnustamise korral määratakse: selle paragrahwi p.p. 3 ja 4 ettenähtud juhtumustel — uus oksjon, p.p. 1 ja 2 ettenähtud juhtumustel aga — teistkordne oksjon. Uuel oksjonil algab müütamine sellest samast summast, nagu esimesel oksjonilgi, teistkordsel oksjonil aga — põhitoll summast, mis tolliasutusele osub käesolewa kauba eest.

Uue ehk teistkordse oksjoni määramisest kuulutab tolliasutus „Riigi Teatajas“ ja kohalikkudes ajalehtedes oma waliku järele, rutulistel kordadel (§ 275) teatab ta aga sellest tolliasutuse uktsel ülespandud kuulutusega.

§ 284. Kui ka teistkordne oksjon ei toimu, ostjate mitteilmumise ehk ilmunud ostjate keeldumise tõttu kõrgemat ehk sedasama hinda pakkumast, mis käesolewa kauba jaoks kindlaks määratud (§ 283), siis loetakse oksjon selle kauba peale lõpulikult mittetoimunuks. Erilistel kordadel, kui seda riigi huwides tarwili-kuks tunnistatakse, wõib rahaminister lubada kolmatkordset oksjoni iseäralise, tema poolt kinnitatud kauba hindamise põhjal.

§ 285. Kaupade tollioksjonilt ostmise tõestamiseks antakse ostjale, pärast terve osuwa summa äratasumist, kwiitung, millel nende kaupade seadusliku algupära tõenduse mõttes seesama tähendus ja mõju on, kui tollikwiitungitel, mis tolli ja muude tollimaksude äratasumise kohta wälja antakse (§ 253).

§ 286. Enampakkumise teel ära müüdud kauba eest saadud summa jaotatakse ära järgmiselt:

1) tasutakse tagasi riigile oksjoni määramise ja toimepanemise kulud;

2) õiendatakse ära põhitoll kaupade eest;

3) õiendatakse ära lisatoll;

4) õiendatakse ära kantseleimaks, maks blankettide eest jne., sealhulgas ka sadama kaubakaalumaks, kui seda tolliasutuse poolt wõtta tuleb;

5) õiendatakse ära ladumaks;

6) tasutakse tagasi tolli järelwalwe kulud, niisama, kui tarwis on, tolliametnikkude sõidukulud wäljaspool tolliraiooni ja

maks ületunnitööde eest, kui ka maks, mis osub tolliartellile ja üksikutele tolliasutuste töölisele käesolewa kauba eest;

7) summa, mis peale selle üle jääb, antakse välja kaubakäsitajale, kui tema kahe aasta jooksul pärast oksjoni seda summat kätte saama ilmub; pärast seda tähtaega kantakse wäljanõudmata summa riigi tulude arwele.

§ 287. Kui enampakkumise teel äramüüdnud kauba eest saadud summa ei ulata kõikide kauba peal lasuwate maksude katmiseks, siis tasutakse wiimased järkjärgult samas järjekorras, milles nad on ära tähendatud eelmises paragrahwis (§ 286), kusjuures p.p. 5 ja 6 ettenähtud maksud ja kulud, kui nad täielikult ehk osalt ei kaeta, wõib täiendawalt sisse nõuda kaubakäsitajalt wastuwaidlemata sissenõudmise korras; neil kordadel aga, kui kaup oksjonil ära müüdi kaubakäsitaja poolt teatud kaubast lahtiütlemise tõttu (§§ 204 ja 257), wõib ülemaltähendatud maksu ja kulu täiendawalt sisse nõuda ainult kaubast lahtiütlemise päewani arwates.

§ 288. Kui oksjonil on ära müüdnud kaubad, mis on wigastatud ehk osalt rikutud (§ 204), siis määrab tollinõukogu põhitollid nende eest, wastawalt ühelt poolt nende wäärtusele terwel ehk rikkumata kujul, teiselt poolt — sellele summale, mis nende müügist on saadud. Nende kaupade tõeliku wäärtuse kindlakstegemiseks terwel ehk rikkumata kujul on tolliasutusel õigus asjatundjaid kutsuda, missuguse ekspertiisi kulud kauba müügist saadud summast tasutakse, niisama nagu oksjoni kulud.

§ 289. Kaubad, mis ei ole ära müüdnud teisel ehk, wastawatel juhtumistel, kolmandal oksjonil (§ 284), jääwad riigi omaks ja tarwitatakse riiklisteks ehk üldiselt tulusateks otstarbeteks, ehk aga häwitatakse ära, rahaministri lähemat juhatust mööda. Niisugusel korral kustutatakse kõik kaupade peal lasuwad maksud arwetelt maha.

§ 290. Tolliasutuse otsus kaupade müügile määramise kohta (§ 274), oksjonil saadud summa ja selle summa ärajaotamine maksude ja kulude tasumiseks — märgitakse ära algupärasel rewideerimisaktiil ja kuulutatakse kaubakäsitajale, kui

tema täielik aadress Eesti piirides tolliasutusel teada on.

§ 291. Kaebtused tolliasutuse otsuste peale kaupade müügile määramise ja müügist saadud summade ärajaotamise asjus — kaubakäsitaja poolt, niisama kaebtused oksjoni toimepanemise korra üle — niihästi tema kui ka mõne oksjonist osawõtja poolt, antakse sisse ja toimetatakse edasi käesolewa seadustiku §§ 218—222 ettenähtud määruste korras, kuid selle tingimusega: 1) et nendes määrustes äratähdendatud algustähtaeg kaebtuste sisseandmiseks arwatakse, esimesel juhtumisel, sellest päewast, mil on üksikasjalikult wäljakuulutatud kaupade müügile määramine, ehk sellest päewast, mil on teada antud tolliasutuse otsus müügist saadud summa ärajaotamise asjus, kusjuures kaupade kohta, mis ära müüakse rutulises korras (§ 275 märkus 1), edasikaebamise tähtaeg on piiratud 12. tunniga, oksjoni wäljakuulutamise silmapilgust arwates, ja 2) et teisel juhtumisel, see on — kaebtuste sisseandmisel oksjoni toimepanemise korra üle, algustähtaeg arwatakse kaebaja poolt mitteõigeaks tunnistatud oksjonipäewast ja piiratakse kolme päewaga.

§ 292. Kui ülemalnimetatud kaebtused (§ 291) esitatakse, siis on rahaministri juures asutatud tollikomiteel õigus kaupade müümist ehk müügist saadud summa ärajaotamist seisma panna kunni küsimuse lõpuliku otsustamiseni.

4. Kaupade häwitamine tolliasutuse poolt.

§ 293. Rahaministri poolt häwitamisele määratud kaubad nende kaupade hulgast, mis oksjonil ei ole ära müüdnud (§ 289), niisama kaubad, mis häwitada tulewad tolliasutuse enese otsuse põhjal (§ 204), wõetakse niisugusele häwitamisele tolliametnikkude kaudu, tolliülema nimetust mööda, kohaliku politseiesitaja juuresolekul.

§ 294. Häwitamise wiisi määrab tolliülem igal üksikul korral häwitatawa kauba iseloomu järele. Häwitamise kohta seatakse kokku akt häwitamisest osawõtnud tolliametnikkude ja politseiesitaja allkirjadega. See akt lisatakse juurde rewideerimisaktile ehk, kui niisugust akti ei ole kokku seatud, siis wäljalaadimise dokumentidele.

Lisa nr. 14 (§ 183 juurde).
(Sisseweo jaoks — walgel paberil, wälj-
weo jaoks — wärwilisel.)

Rewideerimise raamatu nr. ....
(reisijate kraami kohta)

Rewideerimisakti nr. ....

..... tolliasutuse

rewideerimisakt.

Sisseweo (wäljaweo) ja rewideerimise kuupäew: .....

Sisseweo (wäljaweo) wiis: ..... (rongiga, aurikuga (nimi) jne.)

Kaubakäsutaja: .....

Kollide märgid, numbrid ja pakkimise wiis: .....

Bruttokaal ehk kollide arw: .....

Punktid.	Kauba ehk asjade nimetus (nende hind ja algupära, kui tarwis on).	Tariifi		Tollimaksud.		
		§§ ja punktid.	Hulk.	Toll. Emk.	Lisatoll. Emk.	Teised maksud. Emk.

Kokku maksusid .....
(tähtedega)

.....
(Tollirewidendi allkiri)

N. B. Käesolewa akti dublikaat antakse wälja maksjale kwiitungina. Algu-
pärandil teeb kassahoidja templiga märkuse, et raha tolliasutuse kassasse on
wastu wõetud, ära tähendades wastuwõtmise aega.

Lisa nr. 15 (§ 184 juurde.)
(Sisseweo jaoks — walgel paberil, wälja-
weo jaoks — wärwilisel.)

..... tolliasutus.

Sisseweo nr.....

(Wäljaweo nr.....)

Rewideerimise dokumendi nr.....

Wastu wõetud: .....
(tollidokumentide kontrolööri märkused ja allkiri)

Ülesandekiri.

Annan üles tollirewideerimiseks allpool äratähendatud kaubad, mis on sisse tulnud ..... (kust) ..... st
(kuupäew)
..... ga konossamentide (saatekirjade) nr.....
järele (mis wälja weetakse ..... (kuupäew) ..... ga (kuhu)
.....) Rewideerimisel ..... soowi ..... juures olla.

Märgid.	Kollide nr. nr.	Kollide arv.	Pakkimise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto kaal

..... 19..... a.

.....
(Kaubakäsitaja allkiri ja täielik aadress)

Lisa nr. 16 (§ 184 juurde)
 (Sisseweo jaoks — walgel paberil, wälj-
 weo jaoks — wärwilisel.)

..... tolliasutus.

Sisseweo nr. ....

(Wäljaweo nr. ....)

Rewideerimise dokumendi nr. ....

Wäljawõte

wäljalaadimise dokumentidest tollirewideerimise jaoks kaupade kohta, mis on
 sisse tulnud ..... (kust) ..... st

(kuupäew)

..... ga, konossamentide (saatekirjade) nr. ....

järele (mis kohale toodud wäljaweoks .....)

Kaubakäsitaja: .....

Märgid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw.	Pakkimise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto kaal.

..... 19 a.

.....
 (Dokumentide kontrolööri ehk tema asetäitja tolliametniku allkiri)

Lisa nr. 17 (§ 185 juurde).

(Wärwilisel paberil wastawalt ülesandmise iseloomule)

..... tolliasutus.

Sisseweo nr. ....

Ülesande kiri nr. ....

(Wäljaweo nr. ....)

Rewideerimise dokumentide nr. ....

Wastu wõetud: .....

(dokumentide kontrolööri märkused ja allkiri)

Ülesandekiri.

Allpool äratähendatud kaubad, mis on sisse tulnud .....

(kuupäew)

..... ga (kust) .....

..... st, annan üles (milleks)

Märgid.	Kollide nr. nr.	Kollide arw.	Pakkimise wiis.	Kauba nimetus.	Brutto-kaal.	Tollimaksud.	

..... 19 a.

.....
(Kaubakäsitaja allkiri ja täielik aadress)

(Kauba üleandmise korral aga ka kauba wastuwõtja allkiri)

NB. Transiidi ülesandekirjadel tähendatakse ära teisel leheküljel wedamise wiis ja tollikindlustused.

Lisa nr. 18 (§ 206 juurde).
(Sisseweo jaoks — walgel paberil, wäljaweo jaoks — wärwilisel.)

..... tolliasutus.

Sisseweo nr. ....
(laewa nimi, sissetuleku
kuupäew ja konossamen-
tide (saatekirjade) nr.nr.)

Rewideerimisakti nr. ....

Wäljaweo nr. ....

Rewideerimisakt.

Kaubakäsutaja: .....

Rewideerimise punktid.	Kollide märgid.	Kollide arv ja pak- kimise wiis.	Bruttokaal.	Kauba nimetus [te- ma hind ja algupä- ra, kui tarwis on.]	Tariifi		Tollimaksud					Wäljalaskmise eri- tingimused.	Hoiuja rewideerija paik.
					§§ ja pk.	Hulk.	Toll.	Lisa- toll.	Teised maksud.				
							Emk.	Emk.	Emk.	Emk.	Emk.		

..... 19 a.

(tollirewidendi allkiri ja ka maksuarwaja allkiri, kui maksud
tema poolt on wälja arwatud)

..... 19 a.

(kaubakäsutaja allkiri tõenduseks, et rewideerimise andmed
temale on kuulutatud)

Tollimaksud kogusummas ..... on
wastu wõetud. (tähtedega)

.....
(allkiri)

NB. Käesolewa dokumendi teisel ja kolmandal eksemplaaril asendatakse sõnad „rewideerimisakt“, esimesel juhtumisel sõnaga „tollikwiitung“ ja teisel juhtumisel sõnadega „rewideerimisakti dublikaat“.

Juhataja **K. Wirma**: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on III osa ühes lisadega wastu wõetud.

(Aruandja kohale asub aruandja **J. Wain**.)

Aruandja **J. Wain** (loeb):

IV.

Erimäärused sisse- ja wäljaveetawate kaupade ja asjade kallal toimepandawate tollioperatsioonide kohta.

A. Posti kaudu sisse- ja wäljaveetawate kaupade ja asjade läbilaskmine.

§ 295. Wäljamaalt sissetulewad ja wäljamaale minewad postisaadetised, nagu postpakid ja panderollid, niisama tarbekorral ka kinnised kirjad, wõetakse postiasutustes tollirewideerimisele tolliametnikkude kaudu, keda sinna komandeeritakse ehk eriti määratakse.

Märkus 1. Postiasutused, kus tollioperatsioonid toime pannakse, määrab kindlaks tollidirektor kokkuleppel posti peawalitsusega.

Märkus 2. Niisuguseid postisaadetiisi, mis sisaldawad ilma tollita ehk wahese tolliga wäljaveetawaid asju, wõib wabastada tollirewideerimisest ja otsekohe läbi lasta postiasutuste poolt. Sel wiisil läbilastawate asjade nimekirja seab kokku tollidirektor.

§ 296. Kõikidel postpakidel peawad kaasas olema ärasaatja kirjalikud deklaratsioonid, wäljamaalt tulewatel — kahes eksemplaaris, Eestist wäljamaale minewatel (tollirewideerimisele alluwatel) — kolmes eksemplaaris. Nende deklaratsioonide worm ja sisu peab wastama rahwuswahelistele määrustele postiihenduse kohta, kusjuures aga nendes deklaratsioonides tingimata peawad olema ära tähendatud saadetawad kaubad ja asjad: omaduse poolest, kaubanduslise nimetuse kohaselt, hulga poolest, kaalu ehk arwu äratähendamise ja hinna järele wäljamaa ehk Eesti walutas.

§ 297. Postipanderolle ja kinniseid kirju wõib sisse ja wälja wedada ilma ärasaatjate eriliste deklaratsioonideta. Kui aga kinnistesse kirjadesse tollile alluwaid ehk keelatud asju on pandud, ilma et nende sissepanemise kohta kirja-

ümbrikul pealkirja oleks, siis wõetakse tarwitusele käesolewa seadustiku § 309 kuni 311 määrused.

§ 298. Postpakid, millel kaasas ei ole seaduslikka deklaratsioone, niisama kõik postisaadetised, mis rahwuswahelistele postiihenduse määrustele ei wasta, saadetakse ehk antakse tagasi postiasutuse korraldusel: wäljamaale minewad, — nende ärasaatjatele Eestis, wäljamaalt tulewad, — wäljamaa postiasutustele, kust nad on saadetud.

Märkus. Kui wäljamaalt saadetud postpakid, millel kaasas ei ole deklaratsioone ehk on kaasas puudulikud deklaratsioonid, juba Eesti postiasutustesse on jõudnud, kus tollirewideerimist toimetatakse, siis ei saadeta nad mitte wäljamaale tagasi, waid wõetakse rewideerimisele §§ 309—311 ettenähtud tagajärgedega.

§ 299. Wäljamaalt tulnud postisaadetiste edasiwedu piiriäärsest wastuwõtmise punktist postiasutustesse, kus nende tollirewideerimine toime pannakse, kui ka nende wäljamaale tagasisaatmine, niisama Eestist minewate postisaadetiste edasiwedu pärast nende rewideerimist tolliasutuse poolt, kuni wäljamaale läbilaskmise kohani, sünnib postiametkonna otsekohe järewalwe ja wastutuse all. Tollidirektoril on aga õigus, kui ta tarwiliku leiab olewat, nende saadetiste üle ka tollijärewalwet määrata selles mõttes, et nendele saadetiste (ehk postikottidele, milles nad weetakse) tolli kindlustusmärgid peale pannakse ja et need kindlustusmärgid kontroleeritakse saadetiste rewideerimisel ehk wäljamaale läbilaskmisel.

§ 300. Wäljamaalt tulnud postisaadetiste adressaadil on õigus nõuda, et nende saadetiste rewideerimine ette wõetaks tema juuresolekul, mille jaoks ta wastawale postiasutusele kirjaliku teadaande esitab, kas üheainsa juhtumise kohta ehk aga terwe jookswa kalendriaasta peale kõigi tema nimele tulewate postisaadetiste kohta. Niisama wõib ka postisaadetiisi Eestist ärasaatja (saadetiisi posti peale äraandmise juures) esineda nõudmisega, et saadetiisi tema juuresolekul rewideeritakse.

§ 301. Wäljamaa saadetiisi adressaadile ja postisaadetiisi Eestist ärasaatjale, kes on esinenud nõudmisega, et need saadetiisi nende juuresolekul rewideeritakse (§ 300), saadab postiasutus teadaande re-

wideerimise päewa ja tunniaja kohta. Kui Eestist minew postisaadetis niisuguses postiasutuses ära antakse, kus tollirewideerimist toimetatakse, siis antakse ära-saatjale sellekohane teade kohe saadetise äraandmise juures. Kui ülemalnimetatud isikud postiasutuse kahekordse kutse peale vaatamata postimäärustes saadetiste hoidmise jaoks ettenähtud tähtaja jooksul tollirewideerimisele ei ilmu ehk uut üles-andekirja ei esita, et tollirewideerimine nende äraolekul saaks toime pandud, siis loetakse väljamaa saadetised adressaadi poolt mittewastuwõetuks (§ 320). Eestist minewad saadetised aga antakse tagasi ärasaatjale (§ 321).

M ä r k u s. Samal wiisil, nagu selles paragrahwis on ette nähtud, talitatakse väljamaalt tulnud postisaadetistega ka siis, kui nendel enestel wõi kaasasolewatel deklaratsioonidel saatja poolt pealkiri on tehtud, et postisaadetis rewideeritaks ainult saaja juuresolekul.

§ 302. Sedamööda, kuidas tollirewideerimisele alluwaid postisaadetisi sisse tuleb, teatab postiasutus, kus tollirewideerimist toimetatakse, sellest wastawale tolliasutusele, wiimane aga komandeerib sinna wiibimata oma ametnikud tolliope-ratsioonide toimepanemiseks.

Kui tollirewideerimisele alluwaid pos-tisaadetisi rohkel arwul sisse tuleb, wõib postiasutusesse määrata alaline tolliamet-rikkude koosseis.

§ 303. Tollirewideerimiseks on posti-asutus kohustatud ette panema kõik väl-jamaalt tulewad kui ka väljamaale saade-tawad postpakid ja panderollid (väljamaale saadetawad — ainult seda-wõrd, kui iseäralisi erandid ei ole tehtud § 295 märkus 2-ses ettenähtud korras). Kinnised kirjad aga pannakse tolli-rewideerimiseks ette ainult niisugustel kordadel: a) kui nendesse on pandud, kir-jäümbrikul olewa pealkirja järele otsus-tades, tollile alluwaid ehk keelatud asju ehk b) kui kahtlus tekib, et nendes niisuguseid asju wõib olla.

Wiimasel juhtumisel (b) aga peab väl-jamaalt tulnud kinnitatud kirja adressaati (ehk väljamaale minewa kinnitatud kirja ärasaatjat, kui tema elukoht teada on) tingimata kirja lahtiwõtmise juurde kut-suma ja kirja wõib lahti teha adressaadi (ärasaatja) ehk nende wolinikkude äraole-kul ainult siis, kui nad määratud tähtjaks ei ilmu.

M ä r k u s. Tolliasutusel on õigus, kui ta tarwiliku leiab olewat, nõuda, et välja-maa saadetiste ja kirjade sorteerimine sünniks tema ametniku juuresolekul.

§ 304. Kõik tollirewideerimise juures tarwisminewad abinõud, nagu kaalud ja teised mõõtmisriistad, niisama tööjõud ja materjaalid postisaadetiste lahti- ja kinni-pakkimiseks, muretseb postiametkond, kellel õigus on oma sellekohaste kulude tasuks erilist maksu määrata, mis adres-saaditelt ja ärasaatjatelt tuleb wõtta.

§ 305. Postisaadetiste tollirewideeri-mist toimetab tolliametnik postiametniku juuresolekul üldiste määruste järele, mis on ette nähtud käesolewas seadustikus sisse- ja väljaweetawate kaupade kohta, kusjuures postpakide deklaratsioonid re-wideerimise dokumentidena ühetaolisteks loetakse faktuurade ja spetsifikatsioonide-ga. Rewideerimisel saadud andmed kannab tolliametnik erilistesse tollire-wideerimise r a a m a t u t e s s e e t t e-nähtud wormi järele (lisa nr. 19), mis pee-takse eraldi sisseweetawate ja eraldi väl-jaweetawate postisaadetiste jaoks, kus-juures ta ühtlasi kopeerpaberi läbi kaks dublikaati rewideerimisaktist walmistab.

§ 306. Rewideerimisaktide (§ 305) jä-rele arwab tolliametnik välja ja tähendab nendes ära kõik osuwad tollimaksud, niisama märgib ta üles, kui seda tarwis on, postisaadetiste väljaandmise ehk edasi-saatmise erilised tingimused, nagu wasta-wate lubade ettepanemine, kaupade tolli-ehk proowikoja märkidega warustamine jne. Pärast seda kirjutawad rewideeri-misaktile alla niihästi tolliametnik kui ka postiametnik, kes tollirewideerimise juu-res oli.

M ä r k u s. Postisaadetistel kaasasole-watest deklaratsioonidest lisatakse üks algupärase rewideerimisakti juurde.

§ 307. Kui postisaadetise rewideerimi-sel leitakse ainult tollile mittealluwaid sisse- wõi väljaweoks lubatud asju ehk kui toll igal üksikul juhtumisel (see on — iga üksiku paki, panderolli ehk kirja pealt, niisama niisuguste saadetiste kogu pealt, mis ühel ajal rewideeritakse ja ühe ja sel-lesama ärasaatja poolt ühele ja sellesamale saajale on adresseeritud) üle kahekümne wiie marga ei tõuse, siis ei seata rewidee-rimisakti mitte kokku, waid tehtakse dek-laratsioonidel ehk postisaadetistel enestel (panderollidel ja kirjadel) tolliametniku poolt märkus: „tollimaksudele ei allu“.

§ 308. Kui postisaadetises rewideermisel leitakse asju, mis on täiesti ehk osalt wigastatud ehk rikutud, siis peab see täpselt olema ära tähendatud rewideerimisaktis. Sealjuures wõetakse välja ja häwitatakse ära rikkiläänud ained, mis saadeti muu sisule wõiwad kahju tuua; kui aga postisaadeti ainult niisuguseid päris rikkiläänud aineid sisaldab, siis häwitatakse ära terve saadeti. Häwitamise kohta peab kokku seatama eriline akt posti- ja tolliametnikkude allkirjadega, mis rewideerimisaktile ja ära kirjadest tema mõlemale dublikaadile juurde lisatakse. Kõige saadeti häwitamise korral saadetakse postiasutuse poolt väljamaalt tulnud postisaadeti adressaadile ehk Eestist minewa postisaadeti saatjale kirjalik teadaanne.

§ 309. Kui postpakis rewideermisel tollile alluwaid asju leitakse, mis on deklaratsioonides hoopis tähendatuna (ehk kui wiimaseid sugugi ei ole olemas), niisama kui need asjad deklaratsioonides ei ole ära tähendatud oma õige kaubandusliku nimetuse all ehk on deklareeritud ebaõigelt hulga ehk hinna poolest ja sealjuures, niihästi esimesel kui ka teisel juhtumisel, tollimaksude kahjuks, siis arwatakse peale tolli nende asjade pealt weel lisatoll 3% suuruses osuwast tollisummast. Niisamasugust lisatoll arwatakse ka tollile alluwate asjade pealt, mis leitakse kinnistes kirjades ilma wastawa pealkirjata kirjaümbrikul nende sissepanemise kohta.

§ 310. Kui rewideermisel postisaadetistes (pakkides, panderollides ja kirjades) leitakse tollile alluwaid asju ümbrikkude kahekordses põhjas ehk õõnsates seintes ehk aga üldse peidetult mõne muu iseäralise kawaluse abil, siis toimetatakse niisuguste postisaadetistega salakaubamääruste järele, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku VII jaos.

§ 311. Kui rewideermisel postisaadetistes (pakkides, panderollides ja kirjades) leitakse tolli mõttes sisse- ehk väljaweoks keelatud asju, siis toimetatakse rendega järgmiselt:

a) keelatud asju panderollides, niisama pakkides, kui nad on õieti ära tähendatud kaasasolewates deklaratsioonides ja ka kinnistes kirjades, kui nende sissepanemise kohta kirjaümbrikul pealkiri on tehtud, wõib tagasi wedada väljamaale ehk saadeti Eestis ärasaatjale tagasi anda.

Sel korral tuleb tagasi saata ehk tagasi anda terve postisaadeti, kui aga keelatud asjad ainult wäikese osa postisaadeti sisust moodustawad, wõib väljamaalt tulnud saadeti adressaat nõuda, et nad välja wõetaks ja ära häwitataks, niisama wõib saadeti Eestist ärasaatja nende väljawõtmist ja häwitamist nõuda ehk aga paluda, et nad välja wõetaks ja temale tagasi antakse kas otsekohe postiasutusest, kus tollirewideerimine toime pandi, ehk et nad postiasutuse poolt temale kätte saadetakse tema omal kulul;

b) keelatud asjad, mis hoopis ei ole ära tähendatud postpakkidel kaasasolewates deklaratsioonides ehk on ära tähendatud nendes deklaratsioonides ebaõige nimetuse all (ehk kui pakkidel deklaratsioonid üldse kaasas ei ole), niisama keelatud asjad, mis ei ole ära tähendatud erilises pealkirjas kinnistel kirjadel — konfiskeeritakse käesolewa seadustiku VI jao määruste järele;

c) kui leitakse keelatud asju ümbrikkude kahekordses põhjas ehk õõnsates seintes ehk aga üldse peidetult muu iseäralise kawaluse abil, siis toimetatakse postisaadeti salakaubamääruste järele, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku VII jaos.

Märkus. Niisuguste asjade konfiskeerimine ja häwitamine, mille posti kaudu saatmine postimääruste järele on keelatud, sünnib wiimaste määruste põhjal, kusjuures wastawad aktid tolliametniku juuresolekul kokku seatakse.

§ 312. Pärast rewideerimisakti kokku-seadmist (§§ 305 ja 306) annab tolliametnik postiasutusele üle mõlemad rewideerimisakti dublikaadid. Nendes dublikaatidesse kannab postiasutus sisse templiga ehk pealkirjaga oma maksud, nagu maks postisaadeti lahti- ja kinnipakkimise eest, maks nende hoidmise eest, pealepandud maksud jne., kui neid wõtta tuleb. Üks dublikaatidest on määratud väljaandmiseks adressaadile ehk ärasaatjale, teine aga arwestamiseks postiasutuses.

§ 313. Ülemalnimetatud korras rewideeritud postisaadeti wõib enne nende väljaandmist adressaadile ehk wastawatel kordadel enne nende väljamaale väljawadamist wõtta kontrollrewideerimisele kõrgemate tolliametnikkude ja üldse selleks wolitatud isikute poolt, määruste järele, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku §§ 223—227.

§ 314. Pärast rewideerimisakti dublikaatide kättesaamist tolliametnikult (§ 312) toimetab postiasutus rewideeritud postisaadetise edasi tema aadressi järele, silmas pidades tolliametniku poolt äratähendatud erilisi tingimusi saadetise väljalaskmise kohta ja tolliasutuse ees wastutust kandes nende tingimuste täitmise eest.

M ä r k u s. Asjade tollimärkidega warustamine, kui see tarvilik, sünnib enne rewideerimisakti dublikaatide väljaandmist ja toimetatakse võimalust mööda postiasutuses eneses ilma asju tolliasutusse saatmata.

§ 315. Eestist minew postisaadetis lastakse välja üle piiri ja väljamaalt tulnud postisaadetis antakse välja adressaadile — ainult pärast kõikide nende eest osuwate tolli- ja postimaksude äratasumist. Maksud, mis osuwad tolliasutusele, kantakse sisse Eesti panga riigi tulude arwele, wastawate eelarwe paragrahwide ja punktide järele, mille kohta postiasutus tolliasutusele kirjaliku teadaande saadab, ära tähendades: rewideerimisakti numbri, adressaadi wõi ärasaatja perekonnanime, äratasutud maksude summa eelarwe paragrahwide ja punktide järele ja Eesti panga kwiitungi numbri. Nende teadaannete põhjal arwestab tolliasutus omalt poolt sissetulnud maksud.

§ 316. Wastu wõttes väljamaalt tulnud postisaadetist, mille pealt tollimaksusid on arwatud, on adressaadil, kui ta tollirewideerimise juures ei olnud, õigus nõuda, et saadetis postiasutuses saaks lahti wõetud tema sisu kontroleerimiseks ja rewideerimisakti dublikaadiga wõrdlemiseks.

§ 317. Kui postisaadetise saatja ehk adressaat tollirewideerimise andmetega rahul ei ole, wõib ta rewideerimisakti peale edasi kaebada, mitte hiljem kui seitsme päewa jooksul kirjalikku protesti esitades sellele postiasutusele, kust postisaadetis temale välja antakse ehk kust tema teadaande sai maksude äratasumise kohta. Kui tollirewideerimine mitte selles postiasutuses ei olnud toime pandud, siis saadetakse protest ühes postisaadetisega, kui seda tarwis (see on — kui kaebtus ei puutu mitte ainult maksude väljaarwamisesse saadetises leiduwate asjade eest, waid ka nende tariifikohasesse attesteerimisesse), sellele postiasutusele, kus tollirewideerimine toime pandi. Sisseantud

protesti kohta saadab postiasutus teate tolliasutusele, mille poolt siis korraldus tehakse maksude väljaarwamise kontroleerimiseks ehk terve postisaadetise sisu kontrollrewideerimisele wõtmiseks.

§ 318. Maksude väljaarwamise kontroleerimise ja kontrollrewideerimise andmed (§ 317) tulewad kinnitada tollinõukogu poolt, kelle otsused kaebajale postiasutuse kaudu kuulutatakse.

§ 319. Tollinõukogu otsuse peale (§ 318) wõib edasikaebtusi esitada käesolewa seadustiku §§ 218—222 ettenähtud üldiste määruste korras; selle erandiga, et edasikaebamise tähtajad piiratakse seitsme päewaga.

§ 320. Kui väljamaalt tulnud postisaadetise adressaat ennast lahti ütleb saadetise wastuwõtmisest ehk kui saadetis temale välja ei anta osuwate maksude tasumata jätmise ehk nõutawate eriliste lubade ette panemata jätmise tõttu ehk üldse teistel seaduslikkudel põhjustel, niisama kui postimäärustes ettenähtud hoidmise tähtaeg mööda on läinud (kui tähtaja möödalaskmine ei ole tingitud kõrgema astme otsuse äraootamisest adressaadi kaebtuse kohta) — siis tuleb niisugune postisaadetis väljamaale tagasi saata selle postiasutuse kaudu, milles tollirewideerimine toime pandi. Wiimane saadab teate tolliasutusele, kelle poolt korraldus tehakse saadetise sisu kontroleerimiseks ja wastawatel kordadel tolli- ja muude märkide mahawõtmiseks, kui nad asjadele olid peale pandud.

Postisaadetise väljamaale ärasaatmisest teatab selle peale postiasutus tolliasutusele, temale ühe eksemplaari rewideerimisakti dublikaatidest tagasi saates wastawa märkusega sellel dublikaadil, et saadetis on tagasi läinud.

§ 321. Kui Eestist minew postisaadetis, mis on rewideeritud tolliasutuse poolt ja mille kohta on kokku seatud rewideerimisakt, milgil põhjustel väljamaale ei weeta, siis teatab postiasutus sellest niisama tolliasutusele temale ühe eksemplaari rewideerimisakti dublikaatidest wastawa pealkirjaga tagasi saates. Niisugune saadetis antakse postiasutuse poolt tagasi tema saatjale; kui wiimane teda wastu ei wõta ehk kui saadetis temale üldse kätte andmata jääb, siis toimetab postiasutus niisuguse saadetisega oma postimääruste järele.

§ 322. Kui väljamaalt tulnud postisaadetise wastuwõtmisest niihästi adressaat,

kui ka tema väljamaalt ärasaatja ennast lahti ütlewad, siis antakse postisaadetis üle sellele tolliasutusele, kelle poolt rewideerimine toime pandi. Niisugune saadetis määratakse tolliasutuse poolt müügile käesolewa seadustiku §§ 274—294 ettenähtud üldiste määruste korras.

§ 323. Niisama antakse üle tolliasutusele postisaadetised ehk osad nende sisust, mis on tunnustatud konfiskeeritawateks (§§ 310 ja 311), et nendega toimetada käesolewa seadustiku wastawates jagudes ärahendatud korras.

§ 324. Kui väljamaalt Eestist sinna saadetud postisaadetis tagasi weetakse, siis tuleb niisugust saadetist niisama tolliasutusele esitada. Kui niisugusel postisaadetisel plommid ehk Eesti postiasutuse pitsatid puutumata leitakse, võib teda välja lasta takistamata väljaandmiseks ärasaatjale, mille kohta tolliametnik saadetisel enesel ehk deklaratsioonil, kui ta on olemas, märkuse teeb. Kui postisaadetisel ülemälähendatud kindlustusmärke ei ole ehk kui nad on wigastatud ehk üldse miski kahtlus tekib, siis rewideeritakse postisaadetis üldises korras ja tema sisu wõrreldakse kaasasolewate deklaratsioonidega ja teiste dokumentidega, kui nad on olemas. Postisaadetise ilma tollita ja takistamata läbilaskmine sünnib niisugusel korral ainult tollinõukogu otsuse põhjal.

Märkus. Wäljaweotolli tagasimaksimine tagasisaadetud postisaadetiste eest võib sündida ainult ärasaatja erilisel palvel käesolewa seadustiku üldiste määruste põhjal. Sarnased palwed antakse sisse rahaministri nime peale tolliasutuse kaudu, milles rewideerimine toime pandi.

§ 325. Kui pärast tollirewideerimist kunni adressaadile väljaandmiseni ehk väljamaale saatmiseni postisaadetis ehk tema osa kaotsi läheb, siis kannab postiametkond peale wastutuse adressaadi ja ärasaatja ees ka wastutust tolliasutuse ees ja on sellepärast kohustatud kõik kaotiläinud asjade eest osuwad tollimaksud tasuma. Niisugusest wastutusest tolliasutuse ees wabastatakse postiametkond, kui kaotiminek sündis loomulikkudel ehk paratamata põhjustel, nagu wedelate kaupade kahanemine, puistekaupade pudenemine, tulekahjud jne., mille kohta postiasutus peab kokku seadma wastawa akti makswate postimääruste kohaselt. Nende aktide ära kirjad antakse üle sellele tolliasutusele, mille poolt postisaadetise rewideerimine toime pandi.

B. Reisijate ja nende багаashi läbilaskmine; kergendused, mis lubatakse üksikutele isikutele ja asutustele.

1. Reisijate ja nende багаashi läbilaskmine.

a. Üldised määrused.

§ 326. Reisijate passide ja teiste isiklike, seaduses ettenähtud dokumentide kontroleerimine reisijate üle riigipiiri liikumisel ei kuulu tolli wõimkonda.

§ 327. Üle piiri liikuwate reisijate багаashi ja üldse nende juures leiduwate asjade tollirewideerimist toimetab tolliasutus oma ametnikkude kaudu, tolliülema lähemal korraldusel, määruste põhjal, mis on ette nähtud allpool järgnewates paragrahwides.

Märkus. Piiripunktidel, kus ei ole tolliasutusi, kuid on lubatud reisijate liikumine kohaliku piiriwalwe kohuseid täitwa wõimu järelwalwe all, pannakse wiimase peale tollioperatsioonide täitmine reisijate kraami rewideerimise asjus, kusjuures nad on kohustatud niisama juhtnõuiks wõtma käesolewaid määrusi, neile antud wolituste piirides.

§ 328. Iga reisija, kes üle riigipiiri liigub (peale diplomaatliste esitajate, kellele sellepärast § 354 järele iseäralised eesõigused on antud), allub tollirewideerimisele ja ei tohi mingi ettekäände all sellele wastu panna, nagu käesolewa seadustiku § 17 ette nähtud. Kõik kollid, millesse asjad on pakitud, nagu kohwrid, käekotid, korwid jne. peawad reisija poolt lahti wõetama isiklikult, ehk tema kulul pakikandjate wõi teiste tööliste poolt ja tolliametnikule rewideerimiseks ette näidatama selleks määratud paigal.

§ 329. Enne tollirewideerimist hoiatab tolliametnik iga reisijat eriti sisse- ehk väljaweoks keelatud asjade, rahamärkide ja wäärtuste pärast, mida reisija peab üles andma tolliasutusele, kui temal neid on. Ühtlasi pannakse ette reisijale ette näidata kõik uued asjad, mis tarwitusel ei ole olnud, niisama ka kõik asjad, mis ei kuulu reisi möödapääsemata tarwiduste hulka ja mida ei wõi läbi lasta ilma tollita „reisijate kraamina“ (§ 336 ja järgmised).

Märkus. Määrused reisijate kraami kohta pannakse välja tolliasutuse hoonel ehk reisijate läbilaskmise paigal nähtawal

kohal neljas keeles: riigikeeles, inglisis, saksa- ja wenekeeles.

§ 330. Asjad, mida tolliametnik tunnistab tollita läbilaskmatuteks, wõetakse reisijate bagaashi hulgast wälja nende tariifiomaduse ja tariifihulga kindlakstegevemiseks. Tarifitseerimisel saadud andmed kantakse sisse reisijate asjade rewideerimisaktide raamatutesse (§ 183), millest reisijale pärast osuwate tollimaksude äratasumist kwitung rewideerimisakti dublikaadi kujul wälja antakse. Kui aga reisija keeldub nende asjade eest tolli ja teisi maksusid kohe ära tasumast ehk kui nende asjade wäljalaskmine on ühenduses eriliste tingimuste täitmisega, siis wõetakse nad tolliasutuse korraldusesse ja lastakse peale selle wälja juba käesolewas seadustikus ettenähtud üldistel alustel. Niisama wõetakse tolliasutuse korraldusesse, sellessamas korras, ka keelatud asjad, mida reisija enne rewideerimist on üles annud, kui nad wäljamaalt sissewedamise korral wiibimata wäljamaale tagasi ei weeta, wäljamaale wäljawedamise korral aga — ärasõitja reisija poolt tolliasutusesse jäetakse.

Märkus. Kaubad, mis reisijate poolt sisse ja wälja weetakse kauplemise otsarbeks, alluwad wastuwõtmisele, hoidmisele, rewideerimisele ja wäljalaskmisele tolliasutuse poolt üldises, käesolewas seadustikus ettenähtud korras.

§ 331. Kui reisija ise tolliametnikule tollile alluwaid asju ette ei näita (§ 329) ja nad rewideerimisel leitakse tema riiete wõi muu reiskraami hulgas, kuid ilma et nad iseäralise kawaluse abil oleksid peidetud (§ 333), siis arwatakse nende asjade eest osuwale tollile juurde weel lisatoll 3% suuruses põhitoll summast.

§ 332. Sisse- ehk wäljaweoks keelatud asjad, mis reisija poolt ei ole üles antud enne rewideerimist (§ 329) ja mis leitakse tema bagaashi hulgast, kuid ilma iseäralise kawaluse abil peitmata (§ 333), käiwad konfiskeerimise alla käesolewa seadustiku VI jaos ettenähtud määruste korras.

§ 333. Tollile alluwad ja keelatud asjad, mis ei ole ette näidatud ja üles antud enne rewideerimist ja mis leitakse tollirewideerimise eest peidetult iseäralise kawaluse abil, nagu mahutatud kohwite, käsikottide jne. kahekordsesse põh-

jasse ehk õõnsatesse seintesse, sisse õm-meldud bagaashi hulgas olewatesse riie-tesse ja pesusse, kokku traageldatud riie-tesse, pesu, tekkide jne. kujul ehk muul wiisil nähtawasti peidetud, niisama kõik ülemal-nimetatud asjad, mis leitakse reisija isikli-kul läbiotsimisel käesolewa seadustiku § 18 ettenähtud kordadel, — loetakse sa-lakaubaks ja konfiskeeritakse määruste järele ja tagajärgedega, mis on ette näht-ud käesolewa seadustiku VII jaos.

§ 334. Reisijate asjade kohta kokku-seatud tollirewideerimise aktide peale (§§ 330 ja 331) wõiwad reisijad edasi kaeb-ada üldistel alustel, käesolewa seadus-tiku §§ 213—222 ettenähtud korras.

§ 335. Enne lõpulikku wäljalaskmist tolliraioonist wõib reisijate bagaashi kontrollrewideerimisele wõtta tolliasu-tuse kõrgemate ametnikkude ja selleks wolitatud isikute poolt, nagu käesolewa seadustiku §§ 223—227 ette nähtud.

b. Reisijate kraam.

§ 336. Raha ja wäärtpaberid on luba-tud sisse ja wälja wedada takistamata sedawõrd, kui käesolewal silmapilgul eri-kiitendusi selles asjas ei ole ette nähtud. Iseäraliste normide makspanemine sisse- ja wäljaweetawa raha ja wäärtpa-berite jaoks, niisama teatud raha ja wäärtpa-berite liikide sisse- ehk wäljaweo täie-line ärakeelamine sünnib rahaministri korraldusel.

§ 337. Kanderiided ja ihupesu, niisama jalanõud, peakatted, kaelarätid ja igasu-gused tualettasjad reisija isiklikuks kand-miseks lastakse ilma tollita ja takistamata läbi piiramata arwul, kui nad ainult enne tarwitamisel on olnud ja oma suuruse ja omaduste poolest kahtlemata on määrat-ud isiku kandmiseks, kes neid ühes weab.

§ 338. Woodi- ja lauapesu, käterätid, padjad, tekid ja pleedid — kui nad juba tarwitamisel on olnud — lastakse läbi ilma tollita ja takistamata ainult piiratud arwul, nimelt iga inimese peale: woodi-pesu mitte rohkem kui kaks wahetust (4 lina ja 4 padjapööri), salwrätikuid ja kä-terätikuid mitte rohkem kui 6 tükki üldse, patju — 2 tükki, tekkisid ja pleedisid — kumbagist üks.

§ 339. Tualettasju, mis ei ole määrat-ud isiklikuks kandmiseks, kuid mis nii-sama juba tarwitamisel on olnud, lastakse läbi ilma tollita ja takistamata iga reisija kohta ainult üksainus igast liigist, seda-

wõrd, kui need asjad reisil tarwilikud on, nagu harjad, kammid, käsipeeglid, reiskellad jne. Niisuguste tualettasjade hulka ei kuulu, kuigi nad tarwitamisel on olnud: laua- ja seinakellad, bronsist ja teistest materjaalidest kandelaabrid, serwiisid, akna- ja ukse eesriided, waibad ja sarnased asjad, mis on määratud tubade möbleerimiseks ja ilustamiseks. Söögi- ja jooginõudest on lubatud ilma tollita ja takistamata läbi lasta ainult üks teekann perekonna peale, üks klaas, üks tass, üks alustass ja üks taldrek iga inimese peale, ühes wastawa nugade, kahwlite ja lusikate komplektiga.

Märkus. §§ 337 ja 339 nimetatud tualettasjad kallihinnalistest metallidest ehk kalliskiwidega, niisama igasugused asjad, millel on kultuuriline väärtus ehk mis enestest muinasasju kujutawad, lastakse läbi takistamata ainult niisugusel korral, kui nende läbilaskmise kohta erikitsendusi ei ole tehtud.

§ 340. Söögiaineid lastakse läbi ilma tollita ja takistamata niisugusel arwul, kui reisijal teel kunni lähema sõidusihiini tarwis läheb. Niisuguste ainete wäljawedu korraldatakse eriliste määrustega, kui selles asjas käesolewal pilgul erikitsendused on maksma pandud. Alkohoolilisi jookisid on lubatud iga täiskaswanud inimese peale ilma tollita ja takistamata ühes wõtta mitte rohkem kui üks liiter pitseerimata nõudes.

§ 341. Tubakasaadusi on lubatud ilma tollita ja takistamata läbi lasta: tubakat mitte rohkem kui 200 grammi, ehk aga paberosse, sigarillosid ja sigarette mitte rohkem kui 100 tükki iga täiskaswanud reisija peale ehk sigarid mitte rohkem kui 50 tükki iga täiskaswanud mehe peale.

§ 342. Summadanid, kohwrid, käsikottid, korwid jne. lastakse ilma tollita ja takistamata läbi piiramata arwul, kui ainult nad on määratud ja tõesti tarwilikud reisija kraami sissepakkimiseks ja wedamiseks.

Märkus. Kui niisugustes ümbrikkudes kaupasad weetakse, siis tulewad tarwitusele wõtta määrused pakkimise nõude kohta, mis on ette nähtud käesolewa määrustiku § 200 p. c.

§ 343. Niisama lastakse läbi ilma tollita ja takistamata arstikutest isikutel — arstimisriistad: õpilastel ja õppijatel — raamatud ja muud abinõud; käsitöölistel — nende käsitööriistad; muusikantidel —

nende käsimuusikariistad, nagu wiilid, pillid jne., — kõik need asjad aga ainult sedawõrd, kui nad nende arwu ja wedamise wiisi järele otsustades ülemaltähen-datud isikul tõesti reisil tarwilikud on ehk olid ja mitte ei weeta müümiseks ehk arstikabinettide, raamatukogude, kunstnikkude ateljeede, töökodade jne. sisseseadmiseks.

§ 344. Lubatakse niisama ilma tollita ja takistamata ühes wõtta: binoklid ja käsi-päewapildiparaate — mitte rohkem kui üks binokel ja aparaat iga reisija ehk perekonna peale, ühes üleswõtetega, mis on reisil tehtud; postkaarte, pilte ja lihtsaid albumid (mitte kallid köites) maastikkude, muuseumide jne. kujutustega, niisama ka reisikäsiraamatuid, maakaarte ja plaane — üks igast liigist iga reisija ehk perekonna peale; raamatuid ja ajalehti lugemise jaoks mitte rohkem kui 10 tükki mitte ühesisulistest eksemplaarides ja tarwitusel olnud mängukaarte mitte rohkem kui 2 mängu iga reisija ehk perekonna peale.

§ 345. Kõik muud §§ 336—344 nimetatud asjad, mis reisijatel ühes, lastakse läbi ainult pärast nende äratollimist, kui tariifi järele nende eest tolli tuleb wõtta ja pärast eritingimuste täitmist, kui niisugused tingimused käesolewate asjade kohta on ette nähtud. Erandina sellest määrusest lubatakse tolliasutusele ilma tollita ja takistamata läbi lasta sisse- ja wäljaweoks keelamata asju, mis reisijatel ühes on, olgugi tarwitamata olekus, kui nende eest osuw toll, igal üksikul juhtumisel mitte üle 300 (kolmesaja) marga ei tõuse iga üksiku reisija pealt ehk üle 500 (wiiesaja) marga perekonna pealt.

§ 346. Tollist wabastatakse wäljamaalt sissetoomisel asjad, mis sinna on Eestist wälja weetud, kui reisija wäljawedamisel tolliasutusest erilise tunnistuse wõttis nende asjade ilma tollita tagasi-toomiseks, ehk kui need asjad on warustatud Eesti tehaste ja töökodade märkidega käesolewa seadustiku § 234 kohaselt.

Niisama võib ilma tollita, kuid tagatiste ehk muude kindlustuste wastu, läbi lasta reisijate asju, mis on määratud wäljamaale tagasiwiimiseks ehk wäljamaalt tagasi-toomiseks, eriliste määruste järele, mis rahaminister kinnitab.

§ 347. Igasugu wankrite ja muude sõiduriistade läbilaskmine, milles reisijad ülepiiri liiguwad, sünnib eriliste määruste järele, mis tollidirektor wälja töötab ja

rahaminister kinnitab, ehk aga eelmises paragrahwis (§ 346) ettenähtud alustel.

§ 348. Reisibagaashi, mis reisijal enesel kaasas ei ole, waid wäljamaale ära sõitnud reisijale järele saadetakse, ehk aga warem wäljamaalt sissesõitnud reisijale järele tuuakse, wõib eelmistes paragrahwides äratähendatud alustel läbi lasta; igal üksikul juhtumisel ainult tolliülema lähemal korraldusel. Niisugune läbilaskmine on lubatud ainult kolme kuu jooksul, wäljasõidu ehk sissesõidu päewast arwates, kusjuures määrusi, mis §§ 338, 339, 341, 343 ja 344 on ette nähtud, wõib tarwitusele wõtta ainult siis, kui on olemas kindlad andmed selle kohta, missugusel arwul reisijal wastawaid asju tema wäljasõidu ehk sissesõidu juures läbi lasti, kuna §§ 340 ja 345 ettenähtud kergendusi sugugi ei tehta.

M ä r k u s. Reisijate kraami ilma tollita läbilaskmine peale käesolewas paragrahwis äratähendatud kolmekuulise tähtaja lõpu wõib sündida ainult käesolewa seadustiku § 236 wõi §§ 350 ja 351 ettenähtud korras.

§ 349. §§ 338—345 määrused on maksivad täiel määral ainult niisuguste reisijate kohta, kes wäljamaale sõidawad ehk wäljamaalt tulewad passidega enam ehk vähem pika aja peale. Isikud aga, kes alaliselt ehk tihti üle piiri liiguwad, kas oma ametiasjus ehk kohalikkude piiriäärsete elanikkudena — eriliste legitimatsioonikaartidega ehk muude passidokumentidega lühikeseajalise, ühekordse ehk mitmekordse sõidu jaoks, niisama ka isikud, kes lõbusõituseid ehk muid lühemaid sõituseid teewad, — mitmesuguste seltside ja asutuste ühiste nimekirjade järele, wõiwad ilma tollita ja takistamata kaasa wõtta ainult niisuguseid asju ülemaltähendatud reisijate kraami hulgast, mis neil tõelikult niisugusel lühikesel sõidul tarwis läheb, kusjuures eriti Eesti elanikkudel, kes wäljamaalt pärast niisugust sõitu tagasi tulewad, ilma tollita läbi lastakse ainult asjad, mis nad wäljasõidul enestega ühes wõtsid, kuna kõik muud asjad nende poolt peawad saama ära tollitud üldistel alustel.

2. Kergendused asjade läbilaskmisel eraisikutele, diplomaatlistele esitajatele ja mitmesugustele asutustele.

a. Kergendused eraisikutele.

§ 350. Isikutel, kes wäljamaale elama sõidawad, niisama wäljamaa kodanikkudel,

kes Eesti piiridesse elama asuwad ja Eesti kodanikkudel, kes wäljamaalt tagasi tulewad pärast pikemat sealolemist, wõib läbi lasta ilma tollita ja takistamata igasuguseid asju nende majakraami hulgast, mis tarwitusel on olnud. See kergendus ei ole maksew asjade kohta, mille sisse ehk wäljawedu eriti on keelatud, niisama kaupade kohta.

§ 351. Majakraami eelmise paragrahwi (§ 350) põhjal kergendatud läbilaskmise peatingimuseks on, et need asjad ümberkolijate omandus on ja enne ümberkolimist nende käes tarwitamisel olid, mille kohta tõendused peawad olema esitatud. Niisama peawad olema ette näidata tõendused: Eestisse ehk wäljamaale elamiseks asumise korral, et see sünnib alatiseks ehk pikema aja peale (mitte vähema aja peale kui üks aasta), wäljamaalt tagasituleku korral aga, et tagasituliija seal wähe-malt üks aasta on elanud.

§ 352. Luba ümberkolijate majakraami läbilaskmiseks §§ 350 ja 351 ettenähtud põhjustel antakse tollidirektori poolt, kui see temale usaldatud wõimupiiridesse kuulub (§ 30), wastasel korral aga rahaministri korraldusel. Kui tähendatud majakraam üksikasjalikult tollitariifi paragrahwide järele ei ole rewideeritud, wõib tolliasutus tollisummat majakraami pealt umbkaudu kindlaks teha.

§ 353. Isikutele, keda wäljamaalt kututakse professoriteks Tartu ülikooli ehk teiste kõrgemate õpeasutuste juurde, kui ka Eesti professoritele, kes sellesama sihiga wäljamaale sõidawad, ja niisama kõikidele isikutele, keda Wabariigi Walitsuse poolt wäljamaale komandeeritakse teaduslisteks otstarbeteks ja kes pärast seda sealt tagasi sõidawad, antakse, peale kergenduste reisijate kohta käiwate määruste järele (§§ 336—348) ja peale kergenduste, mis on ette nähtud tarwitatud majakraami wedamise kohta ümberkolimise korral (§§ 350—352), õigus ilma tollita ja takistamata ühes wõtta teaduslisi ja õpeabinõusid: raamatuid, maakaarte, instrumenta jne., piiramata arwul, kuid mitte nii suurel arwul, et neid kaubaks peab lugema. Nende asjade läbilaskmise luba annab tolliülem.

b. Kergendused diplomaatlistele esitajatele.

§ 354. Wälisriikide pead ühes nende suite'dega üle Eesti riigipiiri sõitmisel, ei kuulu tollikontrolli alla.

Eestis akkrediteeritud välisriikide esitajad oma sisse- ehk väljasõidul, niisama teiste riikide juures akkrediteeritud niisamasugused esitajad, kes Eesti territooriumilt läbi sõidavad, nagu saadikud, minister-residendid, diplomaatilised asjaajajad (chargés d'affaires), sõjaväe ja merewäe attasheed, kui ka kõik diplomaadi seisusest saatkonnaliikmed ja ülemaltähendatud isikute abikaasad ja teised perekonnaliikmed — lastakse läbi tolliasutuse poolt väljaspool järjekorda, takistamata ja ilma nende багааshi rewideerimata.

§ 355. Kõik pakid ja saadetised, mis tulewad väljamaalt, välisriikide walitsuse ametlikkude pitsatite ehk plommide all, eelmises paragrahwis äratähendatud diplomaatliste isikute nimele, ehk olgugi ilma niisuguste pitsatiteta ja plommideta, kuid saatkonna juhataja ehk saatkonna enese nimele, lastakse läbi takistamata ja rewideerimata.

Märkus. Pakid ja saadetised, mis ei ole warustatud ametlikkude pitsatitega ehk plommidega ja on adresseeritud mitte saatkonna enese ehk tema juhataja nimele, waid üksikute saatkonnaliikmete ehk ametnikkude ehk aga ekspediitorkontorite nimele, võib läbi lasta ilma rewideerimata ainult siis, kui tolliasutus kirjaliku teadaande saatkonna juhataja (ehk tema asetäitja) allkirjaga saab, et need pakid ja saadetised on tõesti määratud saatkonnale.

§ 356. Kõik pakid ja saadetised, mis välissaatkondade poolt Eestist väljamaale saadetakse, lastakse läbi takistamata ja rewideerimata, kui nad on warustatud nende saatkondade pitsatitega ja plommidega.

§ 357. Peale eelmistes paragrahwides äratähendatud kergenduste saawad välissaatkondade juhatajad Eestis õiguse tolli mahajätmise peale: esimesel Eestis wiibimise aastal piiramata määral, järgmistel aastatel kunni 500.000 margani iga aasta. Teised diplomaatilised esitajad ja kõik diplomaadi seisusest saatkonnaliikmed saawad samasuguse õiguse tolli mahajätmise peale kunni 200.000 margani iga aasta.

Märkus 1. Kui käesolewa paragrahwi põhjal tolli ei wõeta, jäetakse maha ka aktsiisimaks ja teised riiklised maksud käesolewa kauba eest, peale laudmaksu, erilise maksu tollijärelwalwe, tolliametnikkude komandeerimise ja nende

ületunnitööde eest, kui neid maksusid wõtta tuleb, tingimusega, et mahajäetawate maksude kogusumma ülemaltähendatud normidest suuremaks ei tõuse.

Märkus 2. Käesolewa paragrahwi põhjal ilma tollita läbilastawad kaubad wabastatakse ka eriliste läbilaskmiste tingimuste täitmisest, nagu tolli ehk proowikoja märkidega warustamine, eriliste lubade esitamine jne. Ühtlasi võib läbi lasta ka asju, mis üldiste määruste järele sisseweeks on keelatud.

§ 358. Välisriikide konsulitele Eestis, kes peale konsuli kohuste ka weel diplomaatli kohuseid täidawad, tehakse samasuguseid kergendusi, nagu välissaatkondade diplomaadi seisusest liigetele (§§ 354—357). Konsulitel, kes diplomaatli kohuseid ei täida, kuid esitatawa riigi kutses konsuliteks on (consules de carrière, consules missis), on õigus takistamata ja rewideerimata oma багааshi läbi wiia ametikohale Eestisse sõites ja Eestist tagasi sõites. Teistel välisriikide konsulitel, asekonsulitel ja konsulaaragentidel, niihästi esitatawa riigi kodanikkude hulgast, kui ka teiste riikide ehk Eesti kodanikkude hulgast, on õigus, sedawõrd kui rahwuswahelistes lepingutes erimäärusi ei leidu, kergendatult ilma tollita läbi wiia ainult asju, mis neil tarwis läheb oma ametitegewuses konsulitena, nagu ametlikud blanketid, kontorraamatud, templid, pitsatid, sildid, lipud jne., niisama ka wormiriided.

§ 359. Välisriikide walitsuse ja saatkondade kurjeeridel, kui need isikud diplomaadi seisusest ei ole, lastakse läbi takistamata ja rewideerimata ainult pakid ja saadetised, mis on warustatud ametlikkude pitsatitega ja plommidega: väljamaalt sisseweol — välisriikide walitsuste ja wõimude omadega, wäljaweo korral aga — Eestis olewate wäljamaa saatkondade omadega. Kõik muud pakid ja saadetised, samuti niisuguste kurjeeride isiklik багааsh, allub tollirewideerimisele üldistel alustel, kuid wäljaspool järjekorda.

Märkus 1. Kui wäljamaalt piiripunktile jõudes wäljamaa kurjeer kaasasolewaid pakkisid, saadetisi ja asju, mis ei ole warustatud ametlikkude pitsatitega ja plommidega, wabatahtlikult tolli rewideerimiseks ette ei pane, siis ei wõeta neid tolliasutuse poolt mitte lahti, waid plombeeritakse ainult ja antakse kurjeerile tagasi ettenäitamiseks Tallinna tolliametile,

kellele piiriäärne tolliasutus telefoni ehk telegraafi teel teate saadab, milles ära tähendab niisuguses korras läbilastud plombeeritud kollide arwu.

Märkus 2. Kõik §§ 354—359 ettenähtud kergendused pannakse maksma eeldades wastastikka kergendusi välisriikide poolt.

§ 360. Eesti Riigiwanem ühes tema suite'ega üle riigipiiri sõitmisel ei kuulu tollikontrolli alla.

Eesti diplomaatlisel esitajad, niisama konsulid ja aseksulid Eesti kodanikkude hulgast, kes esimest korda pärast ametisse määramist oma ametikohale väljamaale sõidavad ehk sealt Eestisse tagasi tulevad ametistlahkumise tõttu, lastakse läbi väljaspool järjekorda, takistamata ja ilma nende багаashi rewideerimata. Nende isikute ülepiiri liikumisel teiste sihtidega, kuid aga nende ametisoleku ajal, lastakse läbi takistamata ja rewideerimata nendega kaasasolewa багаashi hulgast ainult need kollid, mis sisaldavad nende isikute ülesandmise järele ametliku iseloomuga asju ja dokumentisid, kuna muu nende päralt olew isiklik багаash allub tollirewideerimisele üldises korras, olgugi väljaspool järjekorda. Eesti kurjeerid, kes diplomaadi seisusest ei ole, lastakse läbi väljaspool järjekorda, kuid isikliku багаashi läbilaskmisel neile erilisi kergendusi ei tehta.

§ 361. Eesti walitsuse pakid ja saadetised, mis väljamaale lähewad (ühes kurjeeridega ehk muul wiisil) tema diplomaatlistele esitajatele, konsulitele ja aseksulitele, lastakse läbi takistamata ja rewideerimata, kui nad on warustatud välisministeeriumi pitsatitega ja plommi-dega. Niisama lastakse väljamaalt takistamata ja rewideerimata sisse pakid ja saadetised, mis on warustatud sealsete Eesti diplomaatlistele esitajate, konsulite wõi aseksulite pitsatitega ja plommi-dega, kui need pakid ja saadetised on adresseeritud välisministeeriumile.

c. Kergendused mitmesugustele asutustele.

§ 362. Teaduslistele asutustele, õpetasutustele ja ülepea üldiseitkasulikkudele hariduslistele ettewõtetele wõib lubada väljamaalt ilma tollita ja lihtsustatud korras sisse tuua igasuguseid asju, mis neil

tarwis läheb laboratooriumide sisseseadmiseks ja warustamiseks, uurimistöõde ja analüüside toimepanemiseks, õpetamise otstarbeks jne.

§ 363. Asutuste hulka, millele eelmises paragrahwis äratähendatud kergendused tehtakse, kuulub Tartu ülikool raamatute, kaartide, laboratooriumi riistade ja igasuguste teiste õpeabinõude poolst. Teiste asutuste nimekirja, millele samasugused kergendused on lubatud ja asjad, mis niisugustele asutustele ilma tollita ja lihtsustatud korras tulewad läbi lasta, määrab kindlaks rahaminister, kokkuleppel haridusministriga ja kuulutab sellest „Riigi Teatajas“ üldiseks teadmiseks.

§ 364. §§ 362 ja 363 äratähendatud asutused esitawad enne ehk pärast asjade kohalejõudmist, mis on lubatud ilma tollita väljamaalt sisse tuua, wastawale tolliasutusele nende asjade nimekirja kahes eksemplaaris, mis tollinõukogu poolst läbi waadatakse. Kui tollinõukogu tunnistab nimekirjas äratähendatud asjad ilma tollita ja takistamata läbilastawateks, siis annab tolliülem luba kollide aadressi järele ärasaatmiseks tolliplommi-de ehk -pitsatite all, ühes ühe nimekirja eksemplaa-ri-ga. Asutuses eneses, kellele kollid on määratud, wõetakse wiimased lahti tolliametniku juuresolekul, kui tolliasutus seal-samas paigas on, kus saaja asutus, wastasel korral aga politseiesitaja juuresolekul; kollide sisu wõrreldakse nimekirjaga ja saadud andmete kohta seatakse kokku akt asutuse juhataja ehk tema asetäitja ja tolliametniku ehk politseiesitaja allkirjadega. See akt ühes nimekirjaga saadetakse tagasi tolliasutusele. Kui akti järele selgub, et sisse toodud on asjad, mis nimekirjas ei ole ära tähendatud ja ilma tollita läbilastawad ei ole, siis arwab tolliasutus nende asjade pealt tolli ja teisi maksusid ja nõuab need wastawalt asutuselt sisse wastuwaidlemata sissenõudmise korras.

C. Kaupade- ja багаashiwedu transiidina üle Eesti territooriumi.

1. Üldised määrused.

§ 365. Tolli järewalwe all olewaid kaupe ja багаashikolle wõib wedada üle Eesti territooriumi erilises transiidi korras:

a) väljamaa kaupe ja багаashi, mis on rewideerimata ehk, olgugi rewideeritud, kuid tollimata — ühest tolliasutusest

teise, rewideerimiseks ja tollimiseks ehk ainult tollimiseks („kohalik sisseweo transiit“);

b) wäljamaa kaupa ja bagaashi, niihästi rewideeritult kui ka rewideerimata — ühest tolliasutusest teise, wäljamaale tagasi wedamiseks („kohalik tagasiweo transiit“);

c) wäljamaa kaupe ja bagaashi, mis on adresseeritud otsekohe teistesse wäljamaa riikidesse — ühest tolliasutusest teise, sihtkohale wäljawedamiseks („läbikäigu transiit“);

d) Eestist wäljamaale minewaid kaupe ja bagaashi, mis ühes tolliasutuses on rewideeritud ja wastawatel kordadel temas ka ära tollitud — teise tolliasutusesse, wäljamaale läbilaskmiseks („kohalik wäljaweo transiit“).

§ 366. Teed, mille kaudu tollijärelwalwe all olewate kaupade transiitwedu võib sündida ja selle transiitweo tingimused ja korra, sedawõrd kui nad ei ole ette nähtud järgnewates paragrahwides, määrab rahaminister kokkuleppel teedeministriga.

Märkus. Kaupade ja bagaashi transiitwedu w a b a s a d a m a t e j a w a b a l a d u d e k a u d u k o r r a l d a t a k s e e r i m ä ä r u s t e g a .

§ 367. Kaubad ja bagaashikollid, mis transiidina tulewad wedada, saadetakse oma sihtkohale ainult tollikindlustuse all (lukkude ehk plommide all ehk ühtlasi mõlemite all, mis peale pannakse kas kauba- ja bagaashikollidele enestele ehk wagunitele, laewaluukidele jne.) ühes eriliste tolli saatedokumentidega (§ 371).

Märkus. Asutused ja isikud, kes tollijärelwalwe all olewate kaupade transiitweo oma peale on wõtnud, on kohustatud walwama, et tollikindlustused ei saaks rikutud.

§ 368. Kaupe ja bagaashikolle, mis on wigastatud, ligunenud, mis ei wasta oma kaalu poolest dokumentidele, mis awamise tundemärkisid ilmutawad jne., on lubatud transiidina wedada ainult pärast wastawate aktide kokkuseadmist ülemaltähendatud olukorra kohta ja pärast niisuguste kollide sisu kontroleerimist ja ka tarbekorral ümbrikkude äraparandamist, kauba kuiwatamist jne., kaubakäsitaja kulul. Kokkuseatud aktide ärakirjad lisatakse juurde transiididokumentidele.

Märkus. Kui käesolewas paragrahwis tähendatud nähtused ilmsiks tulewad kaupade juures, mis tolliasutuse poolt juba on rewideeritud, siis peawad need kaubad tingimata wõetama kontrollrewideerimisele üldises korras.

§ 369. Kaupe ja bagaashikolle, mis on rewideerimata, on lubatud transiidina wedada ainult terwete partiide kaupa, sedamööda, kuidas nad on ära tähendatud wäljalaadimise dokumentides, kas üksikult iga konossamendi, saatekirja jne. järele või üheskoos mitme konossamendi, saatekirja jne. järele ühelt ja samalt laewalt, rongilt ehk woorilt, kui kaubakäsitajaks on üks ja sama isik ja kaubad saadetakse ühe ja sama saaja nimele. Partii hulgast võib transiidi korras saata üksikult ainult niisuguseid kaupe ja bagaashikolle, mis wäljalaadimise dokumentides on eraldi ära tähendatud, see on — eraldi kaalu poolest ehk aga oma arwu poolest, kui see kauba hulka kujutab. Rewideeritud kaupe ja bagaashikolle aga on lubatud transiidi korras wedada seda mööda, kuidas nad on ära tähendatud rewideerimisaktis ehk kaalulehtedes, see on — samal alustel, nagu kaupe tolliasutuse korraldusest wälja lastakse (§ 261).

Märkus. Erandina võib tolliülem lubada ka üksikuid kolle rewideerimata partii hulgast transiidina saata, pärast nende kaalu ehk arwu kindlaksmääramist, kui see, kauba omaduse tõttu tollihuwidele kahjulik ei ole.

§ 370. Transiidina wedada lubatakse, kui selleks erilisi seaduslikka takistusi ei ole, kõiki kaupe ja bagaashikolle — tähtaja piirides, mis on määratud nende hoidmiseks tolliladudes (niihästi riiklistes kui ka eraladudes) selle tolliasutuse jaoks, kust kaup transiidina tuleb wedada (§ 176). Rewideerimata kujul aga võib kaupa ära saata transiidina ainult sel korral, kui tema rewideerimise tähtaeg möödas ei ole.

Märkus. Rahaministril on õigus mõjuwatel põhjustel lubada kaupe transiidina saata wäljamaale wedamiseks (§ 365 p. p. b ja c) — ilma rewideerimata, isegi pärast rewideerimiseks määratud tähtaja lõppu, niisama ka niisugusele transiidile määratud kaupade rewideerimise tähtaega pikendada, kuid mitte kauem kui nende hoidmise tähtaja lõpuni, kusjuures neil kordadel § 232 ettenähtud lisatolli ei arwata.

§ 371. Kaupade ja bagaashikollide transiidina saatmine sünnib kaubakäsitaja eriliste ülesandekirjade põhjal (§§ 180 ja 185). Need ülesandekirjad antakse tolliasutusele sisse ühes kopeerpaperi läbi vähemalt kahes eksemplaaris valmistatud dublikaatidega, millest üks on määratud tollisaatedokumentideks kauba juures, teine aga saadetakse posti kaudu kauba sihtkohal olevale tolliasutusele.

Märkus. Raudteetransiidi juures ei ole teatud kordadel niisuguseid ülesandekirjasid tarvis, nagu allpool ära tähendatud (§§ 375 ja järgmised).

§ 372. Kui rewideeritud kaupe transiidi korras ühest tolliasutusest teise weetakse edaspidiseks hoidmiseks ja koha peal nende eest tolli ja muude maksude äraõindamiseks, siis saadetakse kauba sihtkohal olevale tolliasutusele, ühes transiidi ülesandekirja dublikaadiga, mis posti kaudu läheb, ka rewideerimisakti ärakiri, millele tarbekorral juurde lisatakse ka ärakirjad faktuuradest, spetsifikatsioonidest, wigastuste kohta kokkuseatud aktidest, kaalulehtedest jne., mis aluseks olid wõetud kauba omaduse ja hulga kindlaks-tegemisel rewideerimise juures (§ 206).

§ 373. Kõik transiitsaadetised, kui nad on sihtkoha tolliasutuse poolt hoiule ja järelwalwe alla wõetud, käiwad nende tähtaegade ja tingimuste alla, mis on ette nähtud selle tolliasutuse jaoks, mille juures tähtaegade wäljaarwamisel arwesse wõetakse aeg, mille jooksul saadeti juba hoiul ja järelwalwe all oli tolliasutuses, kust ta transiidina wälja lasti, saadetise teeloleku aega aga ei wõeta arwesse. Kui aga kauba sihtkohal olewa tolliasutuse jaoks on ette nähtud eriline lühikene kaupade rewideerimise ja hoidmise tähtaeg (§ 176), siis arwatakse see tähtaeg transiitsaadetise wastuwõtmise päewast.

§ 374. Transiitsaadetise sihtkohal olev tolliasutus saadab pärast saadetise järelwalwe alla wõtmist ehk aga, wastawatel kordadel, pärast tema kontroleeritult wäljamaale läbilaskmist, sellekohase teate tolliasutusele, kust saadeti transiidina wälja lasti, kas erilise kirjaga ehk aga pealkirja kujul tagasisaadetawatel tollitransiidi saatedokumentidel (§ 371).

Kui saadeti sihtkohal ei jõua kahe kuu jooksul, tema ärasaatmise päewast arwates, (erilistel kordadel aga ka enne seda tähtaega) siis teatab sihtkohal olev tolli-

asutus sellest ärasaatjale tolliasutusele wastawate korralduste tegemiseks. Kui saadeti on kohale jõudnud ebakorralikus olekus, siis seatakse selle kohta kokku wastawad aktid, mille ärakirjad niisama sellele tolliasutusele saadetakse, kust saadeti transiidina wälja lasti.

2. Transiitwedu raudteedel.

§ 375. Kui kaubad ja bagaashikollid, mis wäljamaalt raudteel piiräärsesse tolliasutusesse on jõudnud, on adresseeritud raudtee dokumentide järele otse ühenduses teise Eesti jaama, kus tolliasutus on olemas, ehk aga läbikäigu transiidina wäljamaale niisamasuguse jaama kaudu, siis wõib niisuguste saadetiste transiidi korras sihtkohale edasisaatmine sündida raudteeagendi poolt käesolewa seadustiku §§ 97 ja 98 põhjal ettepanud kaupade nimekirja ehk bagaashilehe järele, ilma § 371 ettenähtud erilise ülesandekirja esitamiseta, kui nimetatud kaupade nimekiri ehk bagaashileht ainult transiitkaupe sisaldab ja nimelt niisuguseid, mis on adresseeritud ühele ja samale sihtjaamale Eestis. Niisugusel korral peawad kaupade nimekirjale ehk bagaashilehele olema juurde lisatud nende dublikaadid kahes eksemplaaris, mis ülesandekirja dublikaatide aset täidawad.

Kõigil teistel raudteetransiitweo kordadel sünnib kaupade transiidina saatmine § 371 ettenähtud kaubakäsitaja ülesandekirja järele, bagaashikolle aga, mis reisirijatega ühes lähewad, wõib edasi saata reisirijate suusõnalise ülesandmise põhjal, erilises lihtsustatud korras, nagu § 380 tähendatud.

§ 376. Wagunid otseühenduses minewate transiitkaupadega (§ 375) kindlustatakse — pärast wagunite puutumatus kontroleerimist ja tarbekorral lahtiste platwormide katmist presentidega, mida raudtee peab muretsema — tolliasutuse poolt luku alla panemise ehk plommidega warustamise teel. Kaupade ümberlaadimine niisugustest wagunist wõib sündida ainult tolliasutuse järelwalwe all ja ainult wagunitesse, mis tolliasutuse poolt warem on läbi waadatud ja kaupade tollikohase alalhoidmise tingimustele wastawateks tunnustatud. Otseühenduses transiitkaupadega minewale wagunile lubatakse teisi transiit- ehk mittetransiitkaupe juurde laadida ainult pärast seda, kui tolliasutuse poolt eelolew saadeti on wõreldud kaupade nimekirja andmetega, kol-

lide arwu, nende märkide ja numbrite poolest. Ümberlaaditud ehk juurdelaaditud wagunid transiitkaupadega kindlustatakse niisama tolliasutuse lukkudega ehk plommidega.

M ä r k u s. Kui otseühenduses saadetakse transiitkaubad väljamaa wagunite wälja laaditakse ja mitte kohe teistesse wagunitesse ei laadita edasisaatmiseks, siis wõetakse nad tolliasutuse korraldusesse üldistel alustel.

§ 377. Mitte otseühenduses saadetakse kaupade ja bagaashikollide transiitweoks wastuwõtmine raudtee poolt sünnib ainult tolliasutuse korraldusel, wiimase poolt wäljaantud transiidi saatedokumentide põhjal (§ 371). Niisuguse transiidi jaoks määratud wagunid waadatakse niisama tolliasutuse poolt läbi, et nende kõlblikkust tolli mõttes kontroleerida ja kindlustatakse siis, pärast laadimist, tolliasutuse lukkudega ehk plommidega. Üksikuid kolle aga, mis transiidikorras saadetakse ja mis täit wagunikoormat ei moodusta, wõib wedada ka ilma, et wagunid tolliasutuse poolt kindlustatakse, kuid niisugusel korral plombeeritakse (ehk pitseeritakse) kollid ise ehk aga nad mahutatakse eristesse liikuwatesse, raudtee poolt muretsed korwidesse, mis tolliasutuse lukkude ehk plommide alla pannakse. Kui üksikuid kollid transiidina weetakse, ilma et nad niisugustesse korwidesse oleks pandud, siis peawad kollidele olema peale kleebitud erilised sedelid pealkirjaga „tollisaadetis“.

§ 378. Tolliasutuselt transiitweoks wastuwõetawaid kaupe ja bagaashikolle (§ 377) wõrdleb raudteeagent tolli saatedokumentidega, kusjuures tal õigus on nende ümberkaalumist toime panna ja sellekohaseid aktisid kokku seada, kui ta leiab, et nad tollidokumentidele ei wasta.

§ 379. Transiidi ülesandekirjal ja selle dublikaatidel (§ 371) tähendatakse ära nende wagunite numbrid, milles transiitkaubad weetakse, tolli lukkude numbrid, kui kaubad luku alla on pandud ja tolli plommide arw, niisama ka wiimaste pealepanemise wiis ja pealepaneku kohad. Andmed tollikindlustuste kohta tähendatakse üles ka otseühenduses minewate kaupade nimekirjas ehk bagaashilehes, niisama wiimaste dublikaatides, mis käesolewal korral transiidi ülesandekirja ja dublikaatide aset täidawad.

§ 380. Bagaashikolle, mis reisijatel kaasas on, — erilistel, rutulistel kordadel aga ka lahus nendest — wõib saata, reisijate soowil ja nende kulul, transiidina erilises lihtsustatud korras, bagaashikollide jaoks, mis reisijatel kaasas on, erilisi transiidi ülesandekirju tarwis ei ole, waid on küllalt suusõnalisest nõudmisest: bagaashikollide kohta aga, mis juba tolliasutuse korraldusesse on wõetud, esitatakse ülesandekirjad üldistel alustel (kuid ainult ühe dublikaadiga). Tähendatud bagaashikollid antakse pärast nende plombeerimist ehk pitseerimist ja eriliste sedelite pealekleepimist, nagu § 377 tähendatud, tolliametniku poolt, bagaashiomaniku ehk tema woliniku juuresolekul, ärasaatejale üle, kusjuures tolliametniku nõudmise põhjal, niihästi bagaashikwiitungil, mis bagaashiomanikule wälja antakse, kui ka raudtee saatedokumentidel märkus tehakse: „tuleb ette panna..... tolliasutusele“. Ühtlasi saadab ärasaataja tolliasutus sihtkoha tolliasutusele posti kaudu transiidi ülesandekirja dublikaadi ehk, kui niisugust dublikaati ei ole, wastawa teadaande.

M ä r k u s. Tolliasutusel tuntud isikutele ehk aga ka mittetuntud isikutele, kuid tolliasutustele tuntud isikute ja asutuste wastutusel, wõib transiidina minewaid bagaashikolle tolliülesandega loaga otsekohe kätte anda sihtkoha tolliasutusele ettepanemiseks, kusjuures aga kõik teised, käesolewas paragrahwis ettenähtud tingimused tulewad täita.

§ 381. Transiitkaupade ümberlaadimine ehk wäljalaadimine teel, kui wagunid ja platwormid, mis on warustatud tollikindlustustega, on wigastatud tulekahju, raudteeõnnetuse ehk muude sarnaste juhtumiste tõttu, peab sündima kohale komandeeritud tolliametniku juuresolekul, mis otstarbeks wastaw raudteeagent telefoni ehk telegraafi kaudu lähemale tolliasutusele teate saadab. Kui wõimatu on tolliametnikku kohale kutsuda, kutsutakse kohaliku raudteepolitsei ehk üldise politsei esitaja. Niisuguse ümberlaadimise ehk wäljalaadimise juures wõrreldakse saadetis saatedokumentidega ja seatakse kokku wastaw akt saadud andmete kohta, kaupade ja asjade kohta aga, mis on esile tulnud lõhutud kollidest, seatakse kokku nimekiri. Need aktid ja nimekirjad antakse üle algupärandites ehk õigekstunnustatud ärakirjades sellele tolliasutusele,

Rewideerimise raamatu nr. ....
(postisaadetiste kohta)

Lisa nr. 19 (§ 305 juurde).

(Sisseweo jaoks — walgel paberil, wäljaweo jaoks — wärwilisel)

Rewideerimisakti nr. ....

..... tolliasutuse

rewideerimisakt

Sisseweo (wäljaweo) kuupäew ..... rewideerimise kuupäew .....

Kust sisse toodud (kuhu wälja weetakse) .....

Adressaat (ärasaatja) .....

Märgid, nr. nr. (kui nad on olemas) .....

Saadetiste arw ..... bruttokaal .....

Punk- tid	Kauba ehk asjade nimetus (nende hind ja algupära, kui tar- wis on)	Tariifi		Tollimaksud			Wäljalaskmise eritingimused
		§§ ja pk.	Hulk	Toll Emk.	Lisa- toll Emk.	Teised maksud. Emk.	

Kokku tollimaksudid: .....

.....
(tähtedega).

.....
(Tollirewidendi allkiri).

.....
(Postiametniku allkiri).

Tolliasutuse märkused:

.....
(Adressaadi (ärasaatja) allkiri kui ta juures oli).

Ülemaltähendatud summast tuleb riigi
tulude arwele kanda:

Postiasutuse märkused.

§ ..... p. .... järele 000 Emk.

(Ainult rewideerimisakti dublikaatidel; sum-
made kohta, mis osuwad postiasutustele jne.)

» ..... » ..... » ..... » .....

» ..... » ..... » ..... » .....

» ..... » ..... » ..... » .....

jne.

NB. Käesolewa dokumendi esimesel dublikaadil tähendatakse ära „tollikwiitung“, teisel aga — „dublikaat“.

kellele saadetiis üle antakse ehk kellele ta oli määratud.

§ 382. Raudtee, kelle poolt transiitsaadetiis on wastu wõetud sihtkohale edasi saatmiseks, wastab tolliasutuse ees saadetiise puutumatus ja allesoleku eest, kui ainult saadetiise wigastus ehk kaotsimine ei ole sündinud paratamata põhjustel ja ei ole tõestatud wastawate aktidega ehk nimekirjadega, nagu eelmises paragrahwis (§ 381) tähendatud.

§ 383. Kui sihtkoha tolliasutus teate saab saadetiise terwelt ehk osalt mittekohalejõudmise kohta (§ 374), siis nõuab ärasaatja tolliasutus selle kohta seletust raudteejaamalt, kelle poolt saadetiis on wastu wõetud. Kui pärast seda kahe kuu jooksul, selle tähtaja lõpupäewast arwates, mis on ette nähtud raudteemäärustes saadetiise kohaletoimetamise jaoks, saadetiis ei ole kätte otsitud ja tolliasutusele üle antud ehk ei ole ette pandud wastawat akti saadetiise hukkamineku kohta paratamata põhjustel (§ 381), siis arwab ärasaatja tolliasutus selle saadetiise pealt ja nõuab sisse raudteewalitsuselt wastuwaidlemata sissenõudmise korras tolli ja muud tollimaksud, mille suurus ära määratakse, nagu § 384 ette nähtud.

Märkus. Kui pärastpoole niisugune saadetiis kätte leitakse ja tolliasutusele korralikus olekus üle antakse, wõiwad raudteewalitsuse poolt äratähendatud tollimaksud temale saada tagasi makstud, tollinõukogu otsuse järele.

§ 384. Tolliasutusele raudtee poolt üleandmata kaupade ehk bagaashikollide eest osuw toll ja muud tollimaksud (§ 383) määratakse kindlaks ärasaatja tolliasutuse nõukogu poolt rewideerimisaktide järele — juba rewideeritud kaupade kohta, ehk aga kaubadokumentide järele — rewideerimata kaupade kohta; wiimasel juhtumisel arwatakse raudtee poolt kättetoimetamata kaubad omaduse poolest tariifi kõige kõrgema määra alla, mis on ette nähtud käesolewa kaubasordi kohta; hulga poolest aga arwatakse nad kaupade kaalu ehk arwu järele, mis on ära tähendatud kaubadokumentides. Rewideerimata bagaashi, majakraami ja muude sarnaste asjade eest, mis kaubadokumentides täpselt ei ole ära tähendatud, arwatakse tolli 10.000 marga suuruses iga üksiku üleandmata kolli pealt.

3. Transiitwedu merel.

§ 385. Tagasiweo transiiti, läbikäigu transiiti ja niisama ko-

halikku wäljaweo transiiti (§ 367) wõib toimetada niihästi Eesti kui ka wäljamaa laewadel, kohalik sisseweo transiit aga on lubatud ainult Eesti laewadel, samal alustel, nagu rannasõit, kui selles asjas erilisi rahwuswahelisi lepinguid ei ole olemas.

Märkus. Kaupade ja bagaashi wäljamaale wäljawedu loetakse transiidiks käesolewate määruste mõttes ainult siis, kui laew pärast saadetiise ärasaatesadamast wastuwõtmist, enne lõpulikku ärasõitu wäljamaale, oma sõiduplaani järele teel teise Eesti sadamasse sisse sõidab, kus tolliasutus ehk ajutine tolliwalwe on olemas. Wastasel korral loetakse niisuguste saadetiise wäljamaale wedamine lihtsaks wäljamaale wäljaweoks ehk lihtsaks wäljamaale tagasiweoks.

§ 386. Kaupade transiitwedu merel wõib sündida ainult tingimusega, et kaubakäsitaja ehk laewaomaniku poolt tolli ja muude tollimaksude tasumine oleks kindlustatud, niisuguste maksude summa arwatakse wälja tolliasutuse poolt § 384 ettenähtud määruste kohaselt. Erandid selles asjas wõib lubada rahaminister teatud kaubanduse ja laewanduse ettewõtetele.

§ 387. Mereteel minewad transiitsaadetiised peawad olema mahutatud wõimalust mööda laewa kaubaruumidesse, mis tolliasutuse poolt tõlbeeritakse ehk pitseeritakse. Wastasel korral plombeeritakse ehk pitseeritakse ja warustatakse tollisedelitega kollid ise, nagu § 377 raudtee transiitweo kohta ette nähtud. Wäljawedamise wiis ja saadetiise kindlustamise wiis tähendatakse ära transiidi ülesandekirjal ja tema dublikaatidel (§ 371).

§ 388. Kui transiitsaadetiis teel saab wigastatud ehk hukka läheb hawarii tõttu ehk muudel paratamata põhjustel, siis peab see asjaolu olema kindlaks tehtud rahwuswaheliste meresõidu määruste ja kombete kohaselt ja tõestatud kapteni seadusliku mereprotestiga.

§ 389. Kui transiitsaadetiised, terwelt ehk osalt, sihtkoha tolliasutusele ei ole kätte toimetatud kahe kuu jooksul ja niisugune mittekättetoimetamine ei ole põhjendatud kas saadetiise hukkaminekuga (§ 388) ehk ajutise wiiwitusega teel mõjuwate põhjuste pärast nagu torm, mere kinnikülmamine jne., siis katab tolliasutus, kelle poolt saadetiis wälja lasti, osuwad

tollimaksud kindlustuseks antud tagatistest (§ 386) ehk aga nõuab nad sisse wastawalt kaubanduse ehk laewanduse ettevõttelt wastuwaidlemata sissenõudmise korras, kui tagatist ei olnud antud ehk aga wiimane mitte küllaldane ei ole.

§ 390. Kui transiitsaadetis hawarii tõttu ehk muudel paratamata põhjustel on hukka läinud, nagu § 388 ära tähendatud, siis antakse tagatised, mis olid ette pandud saadetise korraliku kättetoimetamise kindlustuseks, tagasi sedawõrd, kui nendega ei olnud kindlustatud ka maksud, mis kauba hukkamineku korral maha ei jäeta (§ 234 märkus 3).

4. Transiitwedu järwedel, jõgedel, maanteedel ja muudel teedel.

§ 391. Kaupade ja bagaashi transiitwedu jõgedel ja järwedel on lubatud neilsamuil alustel, nagu transiitwedu merel, see on — §§ 385—390 ettenähtud määruste korras.

§ 392. Maanteedel ja muudel teedel on kaupade ja bagaashi transiitwedu lubatud ainult pärast nende tollirewideerimist üldiselt ettenähtud alustel. Niisuguse transiitweo korra ja lähemad tingimused töötab välja tollidirektor ja kinnitab rahaminister kokkukõlas kohalikkude oludega.

(Juhatama hakkab abiesimees **A. Kerem**).

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on IV osa ühes lisaga wastu võetud.

(Aruandja kohale asub aruandja **J. Parik**).

Aruandja **J. Parik** (loeb):

V.

Laewade rannasõit.

§ 393. Laewade rannasõit, see on — reisijate ja kaupade wedu merel ehk piiriäärsetel jõgedel ja järwedel ühest Eesti sadamast teise Eesti sadamasse Eesti lipu all sõitwate laewadega, allub tollijärelwalwe alla.

§ 394. Kalameeste paadid ja üldse wäiksemad laewad, mahutusega kunni wiie brutto registertonnini, peale mootorlaewade, wõiwad rannal sõita ilma eriliste laewadokumentideta, kuid peawad olema registreeritud kohalikkude wõi-

mude juures, kes piiriwalwe kohuseid täidawad (§ 3).

Märkus. Paadid elanikkude wedamise, lõbusõitude ja spordi otstarbete jaoks, mis ainult käesolewa sadama piirides liiguwad, wabastatakse niisugusest registreerimisest. Jahtklubide laewad registreeritakse nende klubide põhikirjades ettenähtud määruste järele.

§ 395. Kõik muud rannasõidulaewad, mis ei kuulu eelmises paragrahwis nimetatud paatide ja laewade hulka (§ 394 ja märkus), on kohustatud tolliasutustest ehk, kus neid ei ole, sadamakaptenilt ehk aga kohalikkudelt wõimudelt, kes piiriwalwe kohuseid täidawad, erilisi laewapasse (sõidulubasid) wõtma ühe sõidu jaoks ehk terve navigatsiooni aja peale. Niisuguste passide eest wõetawad maksud määratakse kindlaks eriseadusega.

§ 396. Kalameeste paatidel ja üldse wäiksematel laewadel, mis § 394 on nimetatud, lubatakse wabalt rannal wedada kohalpiütud kalu wärskelt, soolatult ja suitsetatult, niisama ka oma talumajapidamise saadusi ja teoseid, sedawõrd kui niisugune wedu ei ole kitsendatud sellekohaste seadustega ehk määrustega. Kõikidel teistel kordadel allub kaupade wedu rannasõidu laewadel allpooljärgnewatele määrustele, mis §§ 397—401 on tähendatud.

§ 397. Kõikide pealelaaditud kaupade ja asjade kohta on rannasõidu laewa kapten (juht) kohustatud tolliasutusele ehk, kus seda ei ole, sadamakaptenile ehk aga kohalikkudele wõimudele, kes piiriwalwe kohuseid täidawad, esitama kahes eksemplaaris kaupade nimekirja ettenähtud wormi järele (lisa nr. 20), millele tulewad juurde lisada weoload, kui neid tarwis on, niisama tollikwiitungid, kui wäljamaa kaupe weetakse. Üks eksemplar kaupade nimekirjast jääb tolliasutusse (ehk tema asetäitwate wõimude kätte), teine aga antakse tagasi kaptenile sellekohase pealekirjutatud märkusega.

Märkus. Tähendatud kaupade nimekirjad registreeritakse tolliasutuse (ehk tema asetäitwate wõimude) poolt erilises raamatus wäljaminewate rannasõidulaewade jaoks iga aasta kohta eraldi. Selle raamatu järjekorranumber märgitakse ära nimekirjal ja selle dublikaadil.

§ 398. Tolliasutustele (ehk nende asetäitwatele wõimudele) antakse õigus ran-

Lisa nr. 20 (§ 397 juurde).
(Wärwilisel paberil).

Sisseweo nr. .... tolliasutus.
Wäljaweo nr. .... tolliasutus.
(ehk tema asetäitwad wõimud).

Nimekiri

kaupade kohta, mis rannasõidul weetakse.

Laewa nimi: .....
Laewa tüüp: .....
Laewakapten (juht): .....
Sadam, kust sõidab: .....
Sihtsadam: .....

Järjek. nr. nr.	Saatja	Saaja.	Kollide arw ja pakkimise wiis.	Kauba nimetus.	Kaal ehk arw.	Tõendawad doku- mendid.

kuupäew.

(kapteni (juhi) allkiri).

Pealelaadimine on lubatud .....

(kuupäew)

(Tolliametniku ehk tolliasutuse asetäitwate wõimude esitaja allkiri).

nasõidu laewadele laaditawaid ja ka pealelaaditud kaupe ja asju kontroleerida, kui nad seda tarwilikuks peawad.

§ 399. Rannasõidu laewa väljasõiduks annab tolliasutus (ehk tema asetäitwad wõimud) luba märkusega laewapassil (§ 395); kui aga niisugust passi ei ole — siis erilise piletiga. Passil ehk piletil märgitakse ära, kas laew koormaga välja sõidab ehk ilma; esimesel juhtumisel tähendatakse ära ka kaptenile väljaantud kaubanimekirjade dublikaatide arw ja nende numbrid (§ 397).

§ 400. Rannasõidu laewa sihtsadamasse jõudmisel kontroleerib tolliasutus (ehk wõimud, kes tema aset selles sadamas täidawad), laewadokumendid ja laewakoorma. Kui koorem dokumentidele ei wasta ehk kui koorem, mis kaubanimekirjades (dublikaatides) on ära tähendatud, hoopis puudub, niisama kui kaptenil ei ole kaubanimekirja, mis on üles märgitud passidel ehk piletitel (§ 399), ehk aga kui temal ei ole passi ennast ehk piletit, siis teatab sellest ülemalnimetatud tolliasutus (ehk tema asetäitwad wõimud), sellele tolliasutusele (ehk tema asetäitwatele wõimudele) kelle poolt laew välja lasti, ja peab laewa sadamas paigal kunni wiimasest kohast wastawate seletuste ja juhatuste saamiseni.

Märkus. Sissetulnud laewade nimekirjad (dublikaadid) registreeritakse tolliasutuse (ehk tema asetäitwate wõimude) poolt erilises raamatus sissetulnud rannasõidu laewade jaoks, iga aasta kohta eraldi. Selle raamatu järjekorranumber märgitakse ära nimekirjal (dublikaadil).

§ 401. Kui rannasõidu laewale pealelaaditud kaup, terwelt ehk osalt, sihtkohale ei ole toimetatud ja niisugune mittekättetoimetamine ei ole tõestatud mõjuwate põhjustega, nagu kauba hukkumine teel, sunnitud wäljalaadimine teisel kohal Eestis jne., siis wõetakse wastawatel kordadel laewakapten selle eest wastutusele, nagu salakauba wäljamaale wäljawedamise eest, niisama wõetakse, kui sadamasse jõudnud rannasõidu laewal wäljamaa kaupe ja asju leitakse, mis laewadokumentide järele Eestis ei ole peale laaditud, laewakapten selle eest wastutusele, nagu salakauba sissewedamise eest, — mõlemal korral määruste järele, mis käesolewa seadustiku VII jaos on ette nähtud.

Rahaministri abi **K. Rosendori**: Teen ettepaneku § 395-da lõpp

wälja jätta ja nimelt sõnad: „Niisuguste passide eest wõetawad maksud määratakse kindlaks eriseadusega“. See küsimus lahendatakse sama seaduse § 402-ga ja selle lõpu sissejätmine tekitaks ainult teatawat wastolu.

Juhataja **A. Kerem**: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja **J. Parik**: Ühinen tehtud parandusega.

Juhataja **A. Kerem**: Aruandja on parandusega ühinenud, sellepärast panen V osa hääletamisele ühes tehtud parandusega. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on V osa ühes lisaga ja rahaministri abi parandusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb):

VI.

Trahwid ja muud tagajärjed tolliseadustiku määruste rikkumise korral, mis salakaubawedamist ei moodusta.

A. Määruste rikkumine ja selle tagajärjed.

§ 402. Käesolewa seadustiku II jaos kaupade ja asjade üle piiri sisse- ja wäljawedamise kohta ettenähtud määruste rikkumise eest, sedawõrd, kui niisugusel rikkumisel salakauba sisse- ehk wäljaweotundemärke ei ole, määratakse süüdlastele rahatrahw mitte rohkem kui kümnetuhande marga suuruses igal üksikul juhtumisel.

§ 403. Eelmises paragrahwis (§ 402) tähendatud trahw pannakse peale wastawalt: merelaewa kaptenile, wastutawale raudteeagendile, kaubawoori omanikule ehk wanemale woorimehele, jõgedel ja järwedel sõitwa laewa kaptenile (juhile) ehk parwetajale ja lennukikaptenile (pilootile).

§ 404. Kui määruste rikkumine, mis § 402 on ette nähtud, sünnib isikute poolt, kes riigiteenistuses seisawad ja nende ametikohuste täitmisel, siis teatab tolliasutus peale rahatrahwi pealepanemist §§ 402 ja 403 põhjal tähendatud ametnikkude ülemusele nende wastutusele wõtmiseks distsiplinaar korras.

§ 405. Kui jahtklubide liikmed §§ 61 ja 85 ettenähtud määrusi rikuwad, siis pannakse wastutus niisuguse rikkumise

eest jahtklubi juhatus peale, mille tõttu trahw, mis otsekohe süüdiolewate jahtklubi liikmete poolt ära ei tasuta, juhatuselt sisse nõutakse.

§ 406. Lubamata peatamise eest laewa juures ja laewal käimise eest wastu määrusi, mis on ette nähtud § 56, määratakse § 402 põhjal trahw otsekohestele süüdlastele ja peale selle weel selle laewa kaptenile, mille juures peatati ehk millel käidi ilma tolliasutuse loata, kui see sündis tähendatud kapteni teadmiseega ehk kellegi tema laewa meeskonna hulka kuuluwa isiku kaasabil.

§ 407. Käesolewa seadustiku IV jaos A kaupade ja asjade posti kaudu wedamise kohta ettenähtud tollimääruste rikkumise eest wõetakse, sedawõrd, kui niisugusel rikkumisel salakaubaweo tundemärkisid ei ole, süüdlased postiametnikud wastutusele § 404 korras.

§ 408. Trahwid, mis § 402 on tähendatud, pannakse peale, §§ 403 ja 404 nimetatud tingimuste täitmisega, niisama ka järgmiste määruste rikkumise eest:

a) tollisaadetiste transiitweo kohta, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku IV jaos C;

b) rannasõidu kohta, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku V jaos, kui kumbagil korral salakaubaweo tundemärke ei ole olemas.

§ 409. Konfiskeerimisele wõetakse, ilma rahatrahwi peale panemata, kaubad, asjad ja wäärtused, mis sisse ehk wäljaweoks on keelatud, see on — mis tollitariifide erijaotustes on nimetatud, kui nad nende käsutajate poolt tolliasutusele ei olnud ette pandud ehk õigel ajal üles antud, kuid ei olnud aga peidetud tollirewideerimise eest kawaluse abil, nimelt niisugused keelatud kaubad, asjad ja wäärtused:

a) mis leitakse harilikul kaupade ja bagaashikollide tollirewideerimisel, kui nad ei ole hoopis ära tähendatud, ehk aga ei ole ära tähendatud oma õige nimetuse all niihästi wäljalaadimise dokumentides kui ka rewiderimise dokumentides (§ 205);

b) mis leitakse postisaadetiste rewiderimisel, kui nad ei ole ära tähendatud postpakkide saatedeklaratsioonides ehk pealkirjades kinnistel kirjadel (§ 311 p. b);

c) mis leitakse reisijate bagaashi rewiderimisel, kui nad reisija poolt ei olnud üles antud temale enne rewiderimist ette pandud küsimise peale (§ 332).

Märkus. Samasugused kaubad, asjad ja wäärtused, mis leitakse tollirewideerimise eest peidetult kawaluse abil, konfiskeeritakse salakauba kohta käiwa määruste järele (VII jagu).

B. Määruste rikkumisesse puutuwa asjade ajamise kord.

1. Trahwide pealepanemine ja konfiskeerimiste määramine.

§ 410. Trahwide pealepanemine §§ 402—408 põhjal ja konfiskeerimiste määramine § 409 põhjal, sünnib tollinõukogu otsuse järele. Nõukogu otsused kuulutatakse ärakirjade saatmisega sellele isikule, kellele trahw on peale pandud, ehk — konfiskeerimise korral — asjade käsutajale.

§ 411. Eelmises paragrahwis tähendatud tollinõukogu otsuse peale wõib edasi kaebada samas korras ja samade tingimuste täitmisega, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku § 218—222 tollirewideerimisel tekkinud waidlustaratawate küsimuste otsustamise kohta.

§ 412. Rahaministrile antakse iseäranis mõjuwatel põhjustel õigus trahwisid maha jätta ja konfiskeerimisi tühistada, mis on käesolewa seadustiku jao järele määratud.

2. Trahwide sissenõudmise ja konfiskeeritud kaupade ja asjade müümise kord.

§ 413. Tolliasutuse otsusega peale pandud rahatrahwid nõutakse sisse pärast otsuse seaduslikku jõusse astumist wastuwaidlemata sissenõudmise korras wastawate politseiwõimude kaudu ehk kaetakse tagatistest, kui niisugused tagatised trahwide kindlustamiseks olid ette pandud.

§ 414. Kui trahwid § 403 põhjal on peale pandud merelaewa kaptenile, jõgedel ehk järwedel sõitwa laewa kaptenile (juhile) ehk parwetajale, kaubawoori omanikule ehk woorimehele ehk aga lennukikaptenile (pilootile), siis on tolliasutusel õigus laewa, parwe, woori ehk lennukit paigal pidada, kunni osuw trahw on tasutud ehk kindlustatud, kui nimetatud isikutel Eesti piirides oma esitajat ei ole, kes tolliasutusele kohustuse on andnud, et ta nende eest kõik osuwad maksud ära õiendab (§ 77).

§ 415. Konfiskeeritud kaubad, asjad ja väärtused määratakse pärast wastawate tolliasutuse otsuste seaduslikku jõusse astumist müügile enampakkumise teel samas korras ja samul tingimustel, mis on ette nähtud kaupade müümise jaoks tolli ja muude tollimaksude tasumata jätmise eest (§§ 275, 277—285), kuid järgmiste muudatustega:

a) esialgset üksikasjalikku kuulutust, kuu aega enne oksjonit, ei ole tarwis;

b) esimesel oksjonil algab pakkumine müüdawate kaupade ja asjade erilise hindamissummast, mida tolliüleml kinnitab;

c) teistkordsel oksjonil algab pakkumine madalamast summast, kui esimesel oksjonil, ümberhindamise järele, mida tollinõukogu kinnitab.

§ 416. Kaubad ja asjad, mis jäid toimepandud oksjonitel lõpulikult müümata, jääwad riigi omaks ja tarwitatakse riiklisteks ehk üldiselt tulusateks otstarbeteks ehk aga häwitatakse ära rahaministri lähemat juhatast mööda.

§ 417. Müümatajäänud kaupade häwitamist (§ 416) toimetatakse käesolewa seadustiku §§ 293 ja 294 ettenähtud korras.

3. Sissetulnud summade käsitlemine.

§ 418. §§ 402—408 põhjal sissenõutud trahwisummad kantakse täielikult riigi tulude arwele. Summad aga, mis on sissetulnud § 409 põhjal konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste müügist, jaotatakse ära järgmiselt: 10% arwatakse kulude katmiseks, mis tolliasutusele tekiwad konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste hoidmisest, müümisest ja sellekohasest asjaajamisest; 30% kantakse riigi tulude arwele ja 60% määratakse tasuks konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste kinnipidamise eest, kusjuures $\frac{2}{3}$ wiimast summast ametnikkudele wälja antakse, kes isiklikult nende kinnipidamise juures tegewad olid (igale ühele — tema osawõtmist mööda), $\frac{1}{3}$ aga jaotatakse ära ühetasa kõikide ametnikkude wahel käesolewas tolliasutuses.

Märkus. Kulude tasuks arwatud 10% seisawad tollidirektori korralduses ja tema kontrolli all. Aasta lõpuks tarwitamata jäänud osa sellest summast kantakse riigi tulude arwele.

Juhataja **A. Kerem:** (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on VI osa wastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb):

VII.

Kaupade ja asjade salajane ülepiirivedamine.

A. Üldised määrused.

§ 419. Salakaubaweoks loetakse:

1) salajane, see on — ilma tolliasutustele ehk nende asetäitwatele wõimudele ette panemata, üle piiri Eestisse wäljamaa kaupade, asjade ja wäärtuste sissetoomine, mis tollile alluwad ehk sisseweoks on keelatud, niisama niisuguste Eesti kaupade ja asjade salajane wäljamaalt sissetoomine, mis olid wäljamaale weetud erilistel tingimustel, nimelt: tolli tagasimaksimisega nende walmistamiseks tarwitatud ainet eest, aktsiisi mahajätmisega jne.;

2) salajane, samas mõttes, kaupade, asjade ja wäärtuste Eestist wäljamaale wiimine ehk niisuguse wiimise katse, kui need kaubad, asjad ja wäärtused wäljaweotollile alluwad ehk on wäljaweoks keelatud.

Märkus 1. Sisse- ehk wäljaweoks keelatuks loetakse niihästi kaubad, asjad ja wäärtused, mis tollitariifide erijaotustes on nimetatud, kui ka niisugused, olgugi tollile mittealluwad kaubad, asjad ja wäärtused, mille sisse- ehk wäljawedu makswate seaduste järele on tingitud eriliste lubade saamisest.

Märkus 2. Kaubad, asjad ja wäärtused, mis salaja wabasadamatest ja wabaladudest siseriiki wälja weetakse, samuti Eesti kaubad, mis nendes salaja mahutatakse, tunnustatakse ka salakaubaks.

§ 420. Salakaubaweoga ühetaoliseks loetakse:

1) niisuguste wäljamaa kaupade, asjade ja wäärtuste siseturule toimetamine, mis, olgugi, et nad olid ette pandud tolliasutusele (ehk tema asetäitwatele wõimudele), kuid pidid wäljamaale tagasi weetama ehk olid wälja lastud tolliasutuse poolt erilistel tingimustel, nagu wabrikutele ja tehastele — ümbertõtamiseks, üksikutele isikutele ja asutustele — nende isiklikuks tarwitamiseks jne.;

2) kaupade, asjade ja wäärtuste sisse- ehk wäljawedu, olgugi tolliasutuse (ehk tema asetäitwa asutuse) kaudu, kuid ebaseaduslikul teel, see on — kas tollidokumentide wõltsimise teel ehk muu kawaluse abil ehk aga kokkuleppel tolli-

asutuse (ehk tema asetäitwa asutuse) ametnikkudega, ja nimelt: tollile alluwate kaupade, asjade ja wäärtuste sisse- ehk wäljawedu — ilma tolli maksmata ehk aga wäheha tolliga, kui seaduslik on, keelatud kaupade, asjade ja wäärtuste sisse- ehk wäljawedu aga — wastu keeldu ehk ilma wastawate wõimude loata;

3) tollile alluwate ja keelatud kaupade, asjade ja wäärtuste maalekandmine wäljamaalt tulnud ja tolli järelwalwe all olewatelt laewadelt, rongidelt, wooridelt ja muudelt weoabinõudelt, niisama ka sarnaste kaupade, asjade ja wäärtuste pealelaadimine, ehk pealelaadimise katse, wäljamaale sõitmiseks määratud laewadele, rongidele, wooridele jne. — ilma tolliasutuse (ehk tema asetäitwate wõimude) eelkäiwa loata;

4) tollile alluwate ja keelatud kaupade, asjade ja wäärtuste tollirewideerimise ehk läbiwaatamise eest peitmine kawaluse abil, kui need kaubad, asjad ja wäärtused leitakse:

a) laewades, rongides, woorides ja teistes weoabinõudes, mis on läbi waadatud käesolewa seadustiku §§ 54, 59, 81 märkus 2, 102, 114, 123, 129, 136, 147 märkus, 152 ja 158 ettenähtud korras;

b) kauba- ja bagaashikollides — nende harilikul tollirewideerimisel, nagu käesolewa seadustiku § 205 tähendatud;

c) postisaadetistes — nende tollirewideerimisel, nagu käesolewa seadustiku §§ 310 ja 311 p. c tähendatud;

d) reisijate bagaashis — tema tollirewideerimisel reisijate kohta käiwa määruste järele, niisama reisijate eneste juures — nende isiklikul läbiotsimisel, nagu käesolewa seadustiku § 333 tähendatud;

5) tollile alluwate ja keelatud kaupade, asjade ja wäärtuste sisse- ehk wäljawedu a) tollikontrollile mittealluwatel sõjalaewadel (§§ 60 ja 84) ja b) kergendatud tingimustega sõitwatel jahtklubide laewadel (§§ 61 ja 85);

6) tollile alluwate ja sisseweoks keelatud wäljamaa kaupade, asjade ja wäärtuste leidmine rannasõidu laewadel, kui need kaubad, asjad ja wäärtused laewadokumentide järele Eestis ei ole peale laaditud, niisama wäljaweotollile alluwate ehk wäljaweoks keelatud Eesti kaupade, asjade ja wäärtuste sihtsadamasse mitte toimetamine, kui niisugune mitte-kohaletoimetamine ei ole tõestatud saadetise hukkaminekuga teel, sunnitud wäljalaadimisega teises Eesti sadamas ja sellesar-

naste mõjuwate põhjustega, nagu käesolewa seadustiku § 401 tähendatud;

7) sisseweoks keelatud ehk tollile alluwate ja tolliasutusest ilma tollimärkideta wäljalastawate wäljamaa kaupade hoidmine kauplustes ehk mitte kauplemisruumides, kuid kauplemise otstarbeks, niisama ka sarnaste kaupade wedamine riigi piirides samaks otstarbeks, kui nende seaduslik sissetoomine ei ole tõendatud tollikwiitungitega ehk tunnistustega käesolewa seadustiku § 253 kohaselt;

8) tolliasutustest eriliste tollimärkide all käesolewa seadustiku § 262 põhjal wäljalastawate wäljamaa kaupade hoidmine kauplustes ehk ka mitte kauplemisruumides, kuid kauplemise otstarbeks, niisama ka sarnaste kaupade wedamine riigi piirides samaks otstarbeks, kui nendel kaupadel wastawaid tollimärke ei leidu ja wiimaste puudumine ei ole tõestatud paratamata põhjustega, nagu kauba rikumine tulekahju, weeuputuse ajal jne.

M ä r k u s. Käesolewa paragrahwi p. 8-das äratähendatud kaupade seaduslik algupära ei tõestu tollikwiitungitega ja teiste dokumentidega. Teisest küljest aga võib niisuguste kaupade leidumist ilma tollimärkideta — töökodades ja teistes ettewõtetes, kus ainult nende ümbertõotamise toimetatakse ehk nad ära tarwitatakse, süüks lugeda ainult terwete kangatükkide, täielikkude kaubapakide jne. kohta, mitte aga üksikute lõigete, poolikute kaubapakide jne. kohta.

§ 421. Isikud, kes on süüdi ainult salajasest ehk ilma seaduslikkude passide ja teiste dokumentideta üle riigi piiri sõitmisest ehk käimisest, see on — kui neid ühtlasi salakauba sisse- ehk wäljawedamises ei süüdistata, ei kannu wastutust tolliseadustiku järele, waid antakse politsei korraldusesse, kes nad wastutusele wõtab erimääruste põhjal.

B. Karistused salakaubaweo eest.

§ 422. Karistusteks salakaubaweo eest on:

1) salakaubaks tunnustatud kaupade, asjade ja wäärtuste konfiskeerimine, niisama, wastawatel kordadel, weo- ja pakkimisabinõude ja ka ühes salakaubaga wiimastesse mahutatud kaupade ja asjade konfiskeerimine;

2) kinnipidajatele altkäemaksuks antud raha ja teiste wäärtuste konfiskeerimine,

kui niisugune altkäemaksu andmine kindlaks on tehtud;

3) rahatrahw, mis peale pannakse niihästi peasiüdlasele — salakaubaomanikule ehk käsutajale, kui ka isikutele, kes temal abiks olid salakauba kandmisel ja wedamisel ehk aga salakauba warjamil, kusjuures tähendatud trahwid süüdlaste maksujõuetuse korral asendatakse isikliku karistusega kohtuseaduste üldiste määruste järele;

4) täiendaw isiklik karistus eraldi tähendatud juhtumistel.

§ 423. Ühes salakaubaga konfiskeeritakse pakkimisabinõud ja kõik nendesse mahutatud kaubad ja asjad niisugusel korral, kui salakaup on leitud tollirewideerimisel: a) kaupade- ja bagaashikollides (peale bagaashi, mis reisijate juures rewideeritakse) ja b) postisaadetistes — kui kumbagi korral nendes salajased peidupaigad olid tehtud, nagu kahekordne põhi, õõnsad seinad jne. (§ 420 p. 4 b ja c).

§ 424. Weoabinõudena konfiskeeritakse wäiksed laewad (kümne brutto registertonnini) ja igasugused wanakrid ja saanid ühes weoloomadega ja nende riistadega, niisama ka koormakandjad loomad, kui on kindlaks tehtud, et salakaupa nendel weeti: a) üle piiri ehk piirijoonest edasi (ehk aga mererannast) — sisseweol ja b) üle piiri ehk piirijooneni (ehk aga mererannani) wäljaweol, ja kui seal tähendatud weoabinõusid tarwitati üksnes salakaubawedamiseks ehk aga neil olid erilised peidupaigad ehk muud sisseseaded salakaubawedamiseks.

§ 425. Kordadel, mil salakaubaks tunnistatawate kaupade, asjade ja wäärtuste konfiskeerimine wõimatu on, nagu kordadel, kui wäljamaale saadetaw salakaup juba üle piiri on weetud ehk kantud, kui salaja sissetoodud kaubad, asjad ja wäärtused Eestis on ära müüdnud, kui salakaup meelega on ära häwitatud kinnipidamise ajal ehk enne seda jne. — nõutakse sisse salakauba konfiskeerimise asemel süüdiolewatelt isikutelt kauba wäärtus, mis tolliasutuse poolt kindlaks tehtakse salakauba hulga ja omaduse järele, dokumentide, tunnistajate seletuste ja teiste asjaolude põhjal. Kui aga wõimalik ei ole salakauba omadust ja hulka ka umbkaudugi kindlaks teha, siis nõutakse sisse süüdlaselt, salakauba konfiskeerimise ja § 426 ettenähtud rahatrahwi asemel, mitte rohkem kui 100.000 marka igal üksikul juhtumisel.

§ 426. Peasiüdlastele määratakse rahatrahwiks salakauba eest: a) wiiekordne toll kaupade, asjade ja wäärtuste eest, mille tollialune sisse- ehk wäljawedu on lubatud; b) kuuekordne toll niisuguste sisse- ehk wäljaweoks keelatud kaupade, asjade ja wäärtuste eest, mille kohta tollitariifides tollimäärad on ette nähtud, ja c) kahekordne hind niisuguste sisse- ehk wäljaweoks keelatud kaupade, asjade ja wäärtuste pealt, mille kohta tollitariifides tollimäärusi ei ole ette nähtud. Need rahatrahwid pannakse salakaubaomanikule ehk käsutajate peale, kui need on kindlaks tehtud, wastasel korral aga salakauba kandja, wedaja ehk warjaja peale.

§ 427. Salakauba kandjad, wedajad ja warjajad, kes salakaubaomanikud ehk -käsutajad kätte juhatasid ja tõeks tegid, trahwitakse igauks rahatrahwiga kunni 5.000 margani, kuid mitte suuremal määral, kui pool sellest summast, mis salakaubaomanikule ehk -käsutajale tuleks peale panna. Kui aga kindlaks tehtakse, et salakauba kandjad, wedajad ehk warjajad, kes salakaubaomanikud ehk -käsutajad kätte juhatasid ja tõeks tegid, ei teadnud kantud, weetud ehk warjatud kaupade, asjade ja wäärtuste salakauba iseloomust, siis wabastatakse nad käesolewas paragrahwis ettenähtud rahatrahwist.

§ 428. Rahatrahw, mis määratakse § 426 põhjal (niisama ka § 425 teise poole põhjal), pannakse peale, kui ühes ja samas salakaubaweos on süüdi mitu isikut, ühetasa igale ühele nendest, kuid nende ühiswastutusel üksteise eest, et terwe osuw rahatrahw saaks tasutud.

M ä r k u s. Rahatrahw § 420 p. 3 ja 4 äratähendatud salakauba eest pannakse peale laewakaptenile, rongijuhile, kauba-woori wanemale woorimehele ehk lennuki pilootile käesolewas paragrahwis ettenähtud korras, olgugi, kui otsekohesteks süüdlasteks mitte nemand ise ei ole, waid isikud, kes nendele alluwa meeskonna hulka kuuluvad.

§ 429. Rahatrahwisid, mis on ära tähendatud §§ 425—427, ei summeerita, ei kaeta ja ei kustutata kuritegude koostuste kohta käiwate määruste järele, nagu see üldistes nuhtlusseadustes on ette nähtud.

§ 430. Isikud, kes on süüdlased salakaubaweos:

1) kui see nende poolt on toime pandud teist, kolmat jne. korda, pärast seda, kui nad juba warem salakaubaweos eest

karistust on kannud kohtuotsuse põhjal, ja sealjuures enne igamise tähtaja lõppu, mis on ette nähtud üldistes nuhtlusseadustes;

2) kui salakaubana on sisse toodud piiritust ehk kangeid alkoholilisi jooke, igal üksikul juhtumisel 10 liitrit ehk rohkem;

3) kui salakaubawedu oli ühendatud kinnipidajatele altkäemaksu andmisega ehk pakkumisega, kas raha ehk muude väärtuste kujul ehk salakauba osa näol;

4) kui salakaupa moodustawad kaubad, asjad ja väärtused olid kaetud teiste kaupade, asjade ja väärtuste kohta käivate tollidokumentidega;

5) kui salakauba kandjatel ehk wedajatel olid ühes laskeriistad ehk muud tapariistad, mis wõisid olla ähwarduseks kinnipidajatele, kuid ei olnud süüdlaste poolt niisuguseks ähwardamiseks ehk kinnipidajatele wastuhakkamiseks tarwitatud — karistatakse:

peale salakaupa moodustawate kaupade, asjade ja väärtuste, wastawatel kordadel aga ka weo- ja pakkimisabinõude ja altkäemaksu konfiskeerimise ja peale wastawa rahatrahwi pealepanemise §§ 423—429 põhjal, kinnipidamisega tüürmis kahest kunni kaheksa kuuni.

§ 431. Isikud, kes on süüdlased salakaubaweos, kui see on toime pandud:

1) kaupade salajaseks välja- ja sisseweoks salga kogumise waral;

2) kaupade peal tollimärkide wõltsimise ehk aga kaupade kohta väljaantud tollikwiitungite wõltsimise teel;

3) kinnipidajate tapariistadega ähwardamise, tapariistade tegelikult tarwitusele wõtmise ehk üldse kinnipidajatele wägivallega wastuhakkamise abil;

4) kokkuleppel tolliasutuse (ehk tema asetäitwa asutuse) ametnikkudega ehk kaupade väljawõtmise teel nendest asutustest wõltsitud ehk ümbertehtud tollidokumentide järele —

langewad peale salakaupa moodustawate kaupade, asjade ja väärtuste, wastawatel kordadel aga ka weo- ja pakkimisabinõude ja altkäemaksu konfiskeerimise ja peale wastawa rahatrahwi pealepanemise §§ 423—429 põhjal isikliku karistuse alla üldiste nuhtlusseaduste järele.

Märkus. Tolliasutuse (ehk tema asetäitwa asutuse) ametnikud, kes osa wõtsid kokkuleppes salakauba läbilask-

mise kohta, wõetakse wastutusele üldiste nuhtlusseaduste põhjal seaduswastaliste tegude eest ametiasjus, kuid karistatakse ühtlasi ka rahatrahwiga salakauba eest ühes peasüüdlastega § 428 ettenähtud korras.

§ 432. Üksnes konfiskeerimisele wõetakse salakaupa moodustawad kaubad, asjad ja väärtused ja nendega ka ühes pakkimis- ja weoabinõud, kui salakauba kandjad ehk wedajad ei ole kinni peetud ja kui süüdlasi üles ei leita tähtaja igamise jooksul, mis wastutusele wõtmise jaoks üldistes nuhtlusseadustes on ette nähtud.

§ 433. Niisama wõetakse üksnes konfiskeerimisele kõik salakaupa moodustawad asjad ja väärtused, ühes pakkimisabinõudega ja kõige muu sisuga, mis leitakse wäljamaalt tulnud postisaadetistes (§§ 420 p. 4 c ja 423 p. b), kui ainult kindlaks ei tehta, et saadetiste adressaat Eestis teadis, et nendes olid tehtud peidupaigad asjade ja väärtuste tollirewideerimise eest peitmiseks.

C. Salakauba süüasjade ajamise kord.

§ 434. Iga salakauba kinnipidamise ja niisama iga salajase kaupade sisse- ja väljaweo ilmsikstegemise üle peab kinnipidajate ja ilmsikstegijate poolt ehk aga, kui nad eraisikud on, siis nende teadaande põhjal, wastawate tolliasutuste, politsei ehk piiriwalwe wõimude poolt kokku seatama sellekohane protokoll salakauba kinnipidajate ehk ilmsikstegijate ja niisama protokollis kokkuseadja allkirjadega. Protokollis peawad olema täpselt ära tähendatud: a) salakauba kinnipidamise ehk ilmsikstegemise koht, aeg ja kaasaskäiwad asjaolud, b) salakauba kinnipidamise ehk salakaubitsemises süüdistamise alus, c) kaubad, asjad ja väärtused, mis on kinni peetud ehk mis salakaubaks tunnustatakse, d) süüdistatawalt ärawõetud ehk tema poolt ettepanud dokumendid, mis käesolewasse salakaubasse puutuwad, e) salakaubaomaniku ehk käsutaja, kandja, wedaja ehk warjaja, nimi, isanimi ja perekonnanimi, niisama ka wanadus ja elukoht.

§ 435. Salakaubana kinnipeetud kaubad, asjad ja väärtused, niisuguses olekus, nagu nad on kinni peetud, ühes weo- ja pakkimisabinõudega, kui nad olemas, ja altkäemaksuga, kui teda kinnipidajatele anti, niisama ka ühes süüdlaselt ära-

wõetud ehk nende poolt ette pandud dokumentidega, peawad wiibimata üle antama lähemale tolliasutusele, kusjuures ühtlasi ka üle antakse protokoll, kui ta oli kokku seatud (§ 434). Kui salakauba kinnipidajateks olid eraisikud, siis wõib salakaupa moodustawad kaubad, asjad ja wäärtused üle anda kohalikule politseile ehk kohalikkudele piiriwalwe kohuseid raitwatele wõimudele, kes siis omalt poolt kaubad wastawale tolliasutusele edasi saadawad.

§ 436. Pärast salakauba kohaletoimetamist tolliasutusesse asub wiimane wiibimata tema üleskirjutamisele ja hindamisele, selle kohta erilist akti kokku seades, wastawalt tollitariifi paragrahvidele. Selle dokumendi kokkuseadmisel on õigus juures olla niihästi salakauba kinnipidajal kui ka isikul ehk isikutel, kelle käest salakaup ära wõeti. Kui hilisel ajal, tolliasutuse tööde lõpetamise pärast, wõimatu on ette pandud kaupsid wiibimata üles kirjutada, siis pitsseeritakse nad tolliasutuse pitsatiga (ja ka kinnipidaja pitsatiga, niisama kui ka selle isiku pitsatiga, kelle käest salakaup ära wõeti, kui nad seda soowiwad) ja hoitakse tolliasutuses kunni järgmise tööpäewani, mil nad ettenähtud korras wastu wõetakse.

M ä r k u s. Kinnipidaja soowil on tolliasutus kohustatud temale salakauba wastuwõtmise kohta kwiitungi wälja andma.

§ 437. Kinnipeetud salakauba ja weoabinõude hindamist toimetab wastuwõtja tolliametnik ja kinnitab tolliülem. Kui aga niisugusele hindamisele kinnipidaja ehk salakaubaomanik wastu waidleb, siis kutsutakse tolliasutuse poolt asjatundjad kinnipeetud salakauba ja weoabinõude tõeliku hinna kindlakstegemiseks; niisugusel korral kinnitab hindamise tollinõukogu.

§ 438. Tolliasutuse poolt wastuwõetud salakaup ja weoabinõud jääwad hoiule — esimene hoolega sissepakitult ja tolliasutuse pitsati all — asitõendusena kunni asja lõpuliku otsustamiseni. Ruttu rikkiminewaid kaupe aga wõib wiibimata ära müüa enampakkumise teel, kuna hobuseid ja muid loome wõib müügile määrata ehk aga üle anda ustawatele isikutele maksuta ülewalpidamiseks, tolliasutuste eriliste otsuste põhjal, seda mööda, kuidas asjaolud nõuawad.

§ 439. Kui salakaubaweo asjaolude selgitamiseks ehk süüdiolewate isikute

kindlakstegemiseks tarwis on juurdlust toime panna, siis on tolliasutusel õigus niisugust juurdlust ette wõtta, kusjuures ta oma asumise kohal ise temale tarwilikka isikuid ülekuulamisele wõib kutsuda, wäljaspool asumise kohta aga juurdlust politseiwõimude kaudu toimetab, kuid ta wõib aga ka niisugusel korral oma ametnikka komandeerida esitajatena juurdlustest osa wõtma.

§ 440. Kui salakaup kinni peetakse ilma tema wedajateta ehk kandjateta ja kui andmeid ei ole süüdlaste kindlakstegemiseks, siis teatab tolliasutus salakauba kinnipidamisest wastawale politseiwõimule kinnipidamise kohal, ühtlasi tolliasutuse uksele kuulutust wälja pannes. Kui 14 päewa politseile teatamisest ja kuulutuse wäljapanemisest on möödunud, siis konfiskeeritakse niisugune salakaup ja wastawatel kordadel ka pakkimis- ja weoabinõud tolliasutuse otsuse järele, ja ei wõeta enam wastu edasikaebtusi salakauba ebaõige kinnipidamise kohta.

§ 441. Salakauba süüasjad otsustatakse tollinõukogus (§ 7). Salakaubaweo tõestatuks tunnustamise korral määrab tollinõukogu ära niihästi alusekwõetawad tolliseadustiku paragrahwid (§§ 422—433), kui ka süüdlastelt osuwa trahwisumma. Kui aga tollinõukogu kinnipeetud kaupe salakaubaks ei tunnusta, siis määrab ta nad omanikkudele tagasiandmiseks, kui wiimased on olemas ehk aga politseile üleandmiseks, kui kaubad on kinni peetud ilma kandjata ehk wedajata.

M ä r k u s. Kinnipeetud kaupade mittesalakaubaks tunnustamise korral on tollidirektoril õigus, kui ta niisugust otsust õigeks ei pea, wastawat salakaubaasja rahaministri juures asutatud tollikomiteele otsustamiseks ette panna.

§ 442. Salakaubaasjad, mille eest süüdlased peale konfiskeerimise ja rahatrahwi weel isikliku karistuse alla käiwad, antakse üle tolliasutuse poolt kohe pärast nõukogu (ehk tollikomitee) otsustamist (§ 441) wastawale kohtuasutusele alluuse järele nuhtlusseadustes wastutusele wõtmise jaoks ettenähtud tähtaja igamise jooksul.

§ 443. Tollinõukogu (ehk tollikomitee) otsused salakauba asjus, mille eest ainult salakauba (niisama ka pakkimis- ja weoabinõude) konfiskeerimine ja rahatrahwi määratakse ilma täiendawa isikliku karistusega, kuulutatakse süüdistatawatele

otsuse ärakirja kätteandmisega otsekohe tolliasutusest ehk aga politsei kaudu. Süüdistataw võib tollinõukogu (ehk tollikomitee) otsusega rahule jääda ja 14 päewa jooksul, otsuse kuulutamise ajast arwates, pealepandud trahwi ära tasuda; niisugusel korral loetakse tollinõukogu (ehk tollikomitee) otsus lõpuliikuks. Kui aga süüdistataw nõus ei ole ennast niisuguse otsuse alla painutama ehk aga ülemaalmnimetatud 14 päewa jooksul trahwi ära ei tasu, siis antakse asi kohtulikule arutamisele, nagu § 442 tähendatud.

M ä r k u s. Asjade kohtualluwuse kindlaksmääramisel tuleb arwesse wõtta trahwi ja konfiskeerimisele tulewate kaupade ja asjade wäärtuse kogusumma.

§ 444. Erandina eelmises paragrahwis (§ 443) ettenähtud korraldust: a) antakse üle wiibimata kohtulikule arutamisele § 442 järele asjad, milles wastutusele wõetawaid isikuid süüdistatakse kolmatkordses ehk enamas salakaubaweos; b) wõiwad isikud, keda esimest korda salakaubaweos süüdistatakse ja kes sisuliselt tollinõukogu (ehk tollikomitee) otsuste wastu ei waidle, rahaministrile (wastawa tolliasutuse kaudu 14 päewa jooksul otsuse kuulutamise päewast arwates) palwe esitada, et neile sel ehk teisel mõjuwal põhjusel kergendust tehtaks rahatrahwi mahajätmise ehk wähendamise, ehk aga salakauba konfiskeerimise hoopis tühistamise mõttes (selle asemel wabastatawate kaupade eest osuwat harilikku tollimaksu sisse nõudes).

Kui käesolewa paragrahwis p. b ettenähtud juhtumisel rahaministri poolt süüdistatawa isiku palwe tähele panemata jäetakse ja kui süüdistataw ühe nädala jooksul, rahaministri korralduse kuulutamise päewast arwates, osuwat trahwi ära ei tasu ehk aga, osalise kergenduse korral, ennast rahaministri korralduse alla painutada ei taha ja niisama nädalise tähtaja jooksul wähendatud trahwi ära ei tasu, siis antakse asi üle kohtulikule arutusele § 443 järele, kusjuures rahaministri poolt lubatud kergendused tühistatuks loetakse.

§ 445. Tollinõukogu (ehk tollikomitee) otsus (§ 443) ja rahaministri korraldus (§ 444) salakauba asjus loetakse süüdistatawale kuulutatuks, kuigi teda ei leitud tema poolt ülesantud elukohal.

§ 446. Kohe salakauba asja tekkimisel wõtab tolliasutus kõik abinõud tarwitusele süüdistatawate osuwa trahwi kindlustamiseks, temalt wastawat tagatist ehk

mõne ustawa isiku wõi asutuse garantiikirja nõudes. Süüdistatawad, kes niisugust tagatist ehk ustawa isiku wõi asutuse garantiikirja ette ei pane, antakse politsei walwe alla nende elukohal. Kui salakaubaweos süüdistatawal isikul tolliasutuse poolt kogutud andmete järele leitakse olewat wallaswara ehk kinniswara, siis võib tolliasutus salakaubaasja kohtule üleandmisel nõuda, et tähendatud warale trahwi kindlustamiseks arest peale pannakse, üldistes kohtuseadustes ettenähtud korras.

M ä r k u s. Tolliasutuse poolt tarwituselewõetud kindlustusabinõud, nagu tagatist, garantiikirjad ehk politsei walwe, jääwad jõusse asjade kohta, mis on üle antud kohtulikule arutusele, kunni kohtuotsuse korralduseni, millega nad tühistatakse ehk teiste kindlustusabinõudega asendatakse.

§ 447. Kohtuasutused toimetawad salakaubaasju, mis neile tolliasutuste poolt on üle antud, kriminaal-kohtupidamise seaduses ettenähtud korras, kusjuures tulewad saata: kohtuuriija poolt lõpetatud eeluurimise toimetused (ja ka kohtumäärused asja äralõpetamise kohta, peale niisuguseid eeluurimisi) — tollidirektorile, kohtu teadaanded aga salakaubaasjade kuulamise kohta, niisama ka kohtuotsuste ärakirjad salakaubaasjus — sellele tolliasutusele, kelle poolt asi oli üle antud.

§ 448. Kui kohtuotsus salakaubaasjas (§ 447) ei wasta tolliametkonna nõudmisele, siis paneb tolliasutus wiibimata salakaubaasja andmed, ühes kohtuotsuse ärakirjaga, tollidirektorile ette, kelle wõimuses on kohtuotsusega nõusse jääda ehk aga wastawat kaebtust tõsta kriminaal-kohtupidamises ettenähtud korras ja tähtajal.

§ 449. Salakaubaweos süüdlased isikud wõiwad 14 päewa jooksul tollinõukogu (ehk tollikomitee) otsuse kuulutamise ehk aga lõpuliiku kohtuotsuse jõusseastumise päewast arwates rahaministrile (wastawa tolliasutuse kaudu) palwe esitada, et neile wõimaldataks nendelt osuwat rahatrahwi jaoks ära tasuda. Niisugune maksujaotamine on lubatud, kui rahaminister palwe põhjendatuks tunnustab, ainult maksu kindlustuse wastu sellekohaste tagatistega ehk ustawate isikute ja asutuste garantiikirjadega ja mitte kauema aja peale kui 3 aastat. Ajatatud trahwi ehk selle osa tasumisel tulewad

ära maksta ka protsendid, 6% aastas ajatamise päewast kunni äratasumise päewani arwates. Kui aga ajatatud summa ehk osa temast ei ole ära makstud määratud tähtajal, nagu ajatamise tingimustes ette nähtud, siis tasutakse wõlg tolliasutuse poolt wastuwaidlemata sissenõudmise korras, tagatisest katmise teel, kui niisugune tagatis oli ette pandud, ehk aga sissenõudmise teel käemeestelt.

Märkus. Kohtuasjus loetakse ajatamise lubaandmine kohtuotsuse täitmiseks rahatrahwi osas.

D. Konfiskeeritud kaupade müümine ja salakaubaasjus sissetulnud summade jaotamine.

§ 450. Salakaubaks tunnustatud kaubad, asjad ja wäärtused, niisama ka weoja pakkimisabinõud müüakse pärast seda, kui tollinõukogu (ehk tollikomitee) ehk aga kohtuotsused nende konfiskeerimise kohta on jõusse astunud, tolliasutuse poolt ära enampakkumise teel, käesolewa seadustiku §§ 415—417 ettenähtud korras.

§ 451. Summad, mis on sisse tulnud konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste müügist (§ 450), niisama summad, mis süüdlaste poolt on sisse maksetud konfiskeerimise asemel, kui ka trahwina salakaubaasjus jõusseastunud tollinõukogu (ehk tollikomitee) ehk aga kohtuotsuse järele, jaotatakse ära tolliasutuse poolt, tema nõukogu otsust mööda järgmiselt: arwatakse maha kõik kulud salakauba kinnipidamise ja tema tolliasutusse ülewedamise juures, kui niisuguseid kulusid oli, ülejääwast summast aga määratakse: a) 10% kulude katmiseks konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste hoidmise ja müümise ja salakaubaasjade ajamise eest tolliasutuses (kusjuures niisuguses korras saadud raha ära tarwitatakse ja arwestatakse, nagu § 418 märkuses ära tähendatud); b) 30% — riigi kasuks tollimaksude katmiseks, ja c) 60% — autasuks salakauba kinnipidajatele ja wastawatel kordadel ka tolliesitajatele, kes salakaubaasja ajasid, — määruste põhjal, mis on ette nähtud järgmistes paragrahwides (§§ 452—458).

§ 452. Autasusmääratud summast (§ 451 p. c) antakse vähemalt 30% sellele isikule ehk nendele isikutele, kes salakaubast teatasid ehk tema kätte juhata sid, ülejääw osa aga jaotatakse ära kõi-

kide salakauba kinnipidamisest ehk ilmsikstegemisest osawõtjate wahel, igaihe tegelikku osawõtmist mööda, seal hulgas ka nende wahel, kes salakaubast teatasid ehk selle kätte juhata sid, kui nad osa wõtsid salakauba kinnipidamisest ehk ilmsikstegemisest.

§ 453. Kui salakaup on kinni peetud ehk ilmsiks tehtud riigiametnikkude ehk teenijate poolt ja nad sealjuures tegutsesid, igal üksikul juhtumisel, oma ülemuse erikorralduse põhjal, kes isiklikult salakauba kinnipidamisest ehk ilmsikstegemisest osa ei wõtnud, siis määrab tolliasutus ainult wälja anda tulewa autasu suuruse, kuna autasu tähendatud ülemus ära jaotab isikute wahel, kes salakauba kinnipidamisest ehk ilmsikstegemisest tegelikult osa wõtsid, kusjuures tal õigus on oma kasuks maha arwata kunni 30% autasust, kuid kohustusega, et ta oma poolt tasu annab sellele isikule ehk nendele isikutele, kellelt ta teateid salakauba kohta sai.

§ 454. Kui salakaubaasjas riigihuwide kaitsjaks oli määratud tolliesitaja, siis arwatakse tema kasuks üldisest autasussummast (§ 451 p. c) 5%, kusjuures, kui asja rohkem kui ühes kohtuastmes aeti mitme tolliesitaja poolt, nimetatud 5% wiimaste wahel ära jaotatakse wastawalt kohtuastmete arwule, milles nad asja ajasid.

§ 455. Kui salakaubaks tunnustatud kaubad, asjad ja wäärtused olid kinni peetud ilma kandjaid ehk wedajaid tabamata (§ 440), siis arwatakse autasust, mis konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste müügist saadud summast makstakse, kinnipidajate kasuks ainult pool, teine pool aga, niisama ka trahwisummadest maksetaw autasu, antakse wälja sellele isikule ehk nendele isikutele, kelle poolt süüdistuse igamise kohta ettenähtud tähtaja jooksul süüdlased üles leitakse; wastasel korral aga, see on, kui süüdlasi üles ei leita, kantakse teine pool autasust, mis konfiskeeritud kaupade, asjade ja wäärtuste müügist saadud summast makstakse, riigi tulude arwele.

§ 456. Kui salakaubaks tunnustatud kaubad, asjad ja wäärtused on kinni peetud tolliametnikkude poolt nende harilik kude ametikohuste täitmisel, nimelt salakauba juhtumistel, mis on ette nähtud käesolewa seadustiku § 420 p. p. 4, 5-b ja 6, siis jaotatakse autasuks määratud raha ära, nagu § 418 tähendatud.

§ 457. Kui isikud, kellel õigus oleks autasusaamiseks salakauba kinnipidamise eest, süüdi leitakse olewat mõnes ebaõiges ehk ebaausas teos salakauba kinnipidamisel ehk kohaletoiimetamisel, nagu salakauba ehk tema osa omastamine, salakauba kandjate ehk wedajate meelega mittekinnipidamine, kinnipeetud kaupade iseloomu meelega muutmine, kinnipidamisel ärawõetud ehk ettepannud dokumentide warjamine ehk hävitamine jne., siis wõetakse neilt õigus autasusaamise peale ja autasusumma kantakse riigi tulude arwele, tollinõukogu otsuse järele. Niisuguse otsuse peale wõiwad kinnipidajad edasi kaebada administratiivkorras, nagu käesolewa seadustiku §§ 218—222 tähendatud.

§ 458. Salakaubaasjus autasuks määratud summad antakse välja riigiametnikkudele ja -teenijatele selle ametiasutuse kaudu, kus nad teeniwad, riigiteenistusest lahkunutele aga, niisama ka erisikutele saadetakse nad kätte posti kaudu, ülesantud aadressi järele, kusjuures autasusummade saatmise kulud maha arwatakse wäljamaksmiseks määratud summadest. Kui autasusumma kellegile välja andmata jääb tema ülesleidmatuse ehk tema aadressi teadmatuse tõttu, siis hoiab tolliasutus raha oma deposiidis, aeg-ajalt kuulutust tolliasutuse hoonel välja panes; kahe aasta pärast aga, esimese kuulutuse päewast arwates, kannab ta selle raha, kui teda välja ei nõuta, riigi tulude arwele.

§ 459. Asjad, raha ja wäärtused, mis kinnipidajatele altkäemaksuna on antud, kantakse, kui nad ühtlasi salakauba enese osa ei moodusta (§ 420 p. 2. ja 430 p. 3), täielikult riigi tulude arwele.

Juhataja **A. Kerem:** (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on VII osa wastu wõetud, — sellega on tolliseadustik II lugemisel wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

19. Seadus tollikorralduse kohta — II lugemisel. Tolliseadustiku komisjoni aruandja **J. Parik** (loeb): Seadus tollikorralduse kohta.

Juhataja **A. Kerem:** (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on seaduse pealkiri wastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb): § 1. Riigikogu poolt 7. märtsil 1923 a. wastu wõetud tolliseadustiku maksimahakkamise kuupäewa määrab kindlaks rahaminister, sellest „Riigi Teatajas“ vähemalt kolm kuud enne seda kuulutades.

Juhataja **A. Kerem:** (Hääletatakse.) § 1 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb): § 2. § 1-ses tähendatud tähtjast arwates, kuid tingimisega, mis § 3-as on ette nähtud:

a) tühistatakse ajutise walitsuse poolt 25. märtsil 1919 a. wastuwõetud tollikorralduse kohta käiwa seaduse punkt 2-ga „Riigi Teataja“ nr. 21 — 1919 a.) juhtnõarina maksmapandud endise Wene riigi tolliseadus ühes Eestis wäljaantud täiendawate seadustega ja määrustega tollikorralduse kohta, mis uuele tolliseadustikule ei wasta, nimelt: seadusandliku delegatsiooni poolt 13. septembril 1919 a. wastuwõetud seadus tolliseaduse § 1156 muutmise kohta („Riigi Teataja“ nr. 70 — 1919 a.); ajutise walitsemise korra § 12-a põhjal Wabariigi Walitsuse poolt 17. jaanuaril 1920 a. wastuwõetud määrusest laewasõidulubade maksu suurendamise kohta, punkt 3. („Riigi Teataja“ nr. 12/13 — 1920 a.); ajutise walitsemise korra § 12-a põhjal Wabariigi Walitsuse poolt 6. septembril 1920 a. wastuwõetud seadusest kaupade, toiduainete ja loomade wäljaveo kohta 10-ne werstalisse maarippa ja üle riigipiiri — §§ 2, 7, 8—15, 18 ja 22 (esimene osa) ja niisama §§ 1, 16, 19 ja 20 sedawõrd, kui nad kaupade üle piiri wäljaveosse puutuwad („Riigi Teataja“ nr. 155/156 — 1920 a.); ajutise walitsemise korra § 12-a põhjal Wabariigi Walitsuse poolt 8. juunil 1921 a. wastuwõetud seadus tolliseaduse täiendamise ja muutmise kohta („Riigi Teataja“ nr. 49/50 — 1921 a.) ja selle seaduse põhjal rahaministri poolt ühes kaubandus-tööstusministriga 8. weebbruaril 1922 a. wäljaantud määrus wäljamaalt sissetoodud ja transiidina läbi Eesti territooriumi wäljaweetawate ehk wäljamaale tagasisaadetawate kaupade kohta („Riigi Teataja“ nr. 19 — 1922 a.);

b) tühistatakse aktsiisi seadustiku § 1109 (endise Wene riigi seaduste kogu köide V, 1913 a. wäljaanne);

c) wäljendatakse järgmiselt kriminaal kohtupidamise seaduse § 1124 lisa jagu I:

„Otskohesele tolliametkonna otsustamisele alluvad: a) tollimääruste rikkumise eest trahvide pealepanemine ja keelatud kaupade konfiskeerimiste äramääramine tolliseadustiku §§ 402—418 ettenähtud korradel ja b) salakaubawedamise asjus trahvide pealepanemine ja konfiskeerimiste äramääramine tolliseadustiku §§ 440, 443, 444-b ja 449 ettenähtud juhtumistel“;

d) tühistatakse kriminaal kohtupidamise seaduse §§ 1125^a, 1174 ja 1175.

Märkus. Seaduses 21. oktoobrist 1920 a. („Riigi Teataja“ nr. 183/184 — 1920 a.) ettenähtud kergendused endise Wene riigi osadest tulewate Eesti kodakondsust opteerinud isikute koduste asjade läbilaskmise kohta — jääwad ajutiselt makswaks, kunni tühistamiseni iseralise seadusega.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) § 2 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Parik** (loeb):

§ 3. Kinnitatud uus tolliseadustik panakse maksma, § 1-ses ettenähtud tähtajast arwates, ainult uute tollioperatsioonide jaoks. Kõikide kaupade kohta, mis on sisse toodud Eestisse ehk tollikorraldusse Eestist wäljawedamiseks üle antud enne seda tähtaega, niisama ka üldse kõikide tolliasjade kohta, mis on alustatud enne seda tähtaega, tulewad tarwitusele wõtta endised seadused ja määrused — kunni nende kaupade lõpuliku wäljalaskmiseni tollikorraldusest wõi tähendatud tolliasjade likwideerimiseni.

Juhataja **A. Kerem**: (Hääletatakse.) § 3 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

On ettepanek tehtud koosolekut lõpetada ja $\frac{1}{4}$ tunni pärast järgmine koosolek pidada. (Hääletatakse.) Nähtawa enamusega on ettepanek wastu wõetud.

Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 4.45 min. p. l.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **K. Päts**.

Abiesimees **K. Wirma**.

Abiesimees **A. Kerem**.

Sekretäär **T. Kalbus**.

Abisekretäär **J. Bergman**.

Abisekretäär **W. Pezold**.

